

C:\Users\Plazma\Desktop\308\Houser_Pavel-Lunarys.pdb

PDB Name: Houser_Pavel-Lunarys
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 16.8.1973
Modification Date: 16.8.1973
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

PAVEL HOUSER

Lunarys

ARIADNINA NIT

Poháněl ho strach. Cítil hrozbu všude kolem sebe a podobné tušení ho ještě nikdy nezklamalo.

Řídící kabina tonula v šeru a když vešel, poznal hned, že něco není v pořádku. Žena na hlídce ztratila na chvíli pozornost, optické senzory se přizpůsobily mentální aktivitě a pohasly, zatímco nepřátelé byli blízko. Neviděl ještě jejich tváře, ale dovedl si je představit. Galaxie na dalekém Západě měly mimořádně špatnou pověst a zřejmě nikoliv náhodou se celému sektoru říkalo Tartar.

"Ariadno..." poprvé to jenom tiše zašeptal o ona nereagovala.

Už od doby, kdy se přidal k výpravě, mu ta žena učarovala. Pravda, byla to vědma, ale když stál vedle ní, zapomínal téměř na všechno - i na to, proč se před mnoha lety na dlouhou cestu vůbec vydal. Modrá růže se mu teď zdála být něčím strašně vzdáleným, ačkoliv se možná nacházela už blízko.

Něco je k sobě poutalo, nemohl tomu přijít na kloub, a to ho znepokojovalo. Teď však nerozebíral své pocity, rozhodující slovo měl pud sebezáchovy.

"Ariadno!" Když viděl, že její oči jsou stále zavřené, vykřikl její jméno znova. Trhla sebou a senzory na stanovišti hlídky se opět rozzářily. Neměla ráda, když ji tak oslovoval, už dlouho se snažila zařadit mezi lidi bez jména a nepřítahovat k sobě zbytečnou pozornost, neskrývaný strach v hlase kyberika ji však místo toho přiměl vyhlédnout průzorem.

Byl nejvyšší čas. Zasnila se jenom na chvíli, ale i ten okamžik se mohl stát lodi Starlight osudným. Černá chapadla Skyilly se po nich natahovala a jen náhodou zatím žádné z nich na loď nedosáhlo. Nestvůra měla šest hlav a šest očí, po jednom na každé z nich, si koráb hladově prohlíželo. Běhla se nalévala krví, pohled propaloval silové pole kolem lodi a generátory nedokázaly ochranný štít dále držet.

Vědma rychle pronesla zaklínání a z jejích prstů vytryskl proud světla. Paprsek putoval suchým sterilním vzduchem uvnitř lodi, až narazil na její stěnu, prošel skrz izolační vrstvu a senzory opět zablikaly, jak z nich záblesk odsál energii potřebnou k přeměně. Krystalová mřížka čírého diamantu na vnějším plášti pozměnila magickou záři a do mrazivého vzduchoprázdna se začalo odvíjet dlouhé lano.

"Veď nás bludištěm, Ariadno..." zaprosil.

Starlight vyrazila vpřed.

Průhlednou hmotou v okně viděl, že koráb se jen s obtížemi proplétá mezi temnými útesy a zdánlivě bezpečnými zátokami. Mlhovina trochu připomínala opravdový oceán, jen ve větru napjaté plachty a labutí šíje na přídi lodi scházela.

Paprsek je vedl bludištěm, vybíral si místa, která ležela z dosahu skrývajících se nestvůr. Příšery zpravidla obývaly kulovitá doupata, umně zamaskovaná a skrytá. Když Titáni kdysi v daleké minulosti určovali zákony světa, zakázali netvorům opouštět jejich domovy. Podle pověstí dokonce bůh Švaršild osobně vyměřil území přenechaná démonům a proklel tu zem. Kdo byl však natolik neopatrný, že do oněch podivných jeskyní vstoupil, pro toho již nebylo návratu. Dokonce i hbité paprsky světla se mohly stát potravou nenasytných příšer.

Elnean pozoroval vodící nit. Raketa byla teď tažena chvějícím se provazcem, na jehož počátku hořel studený modrý plamen. Z tohoto bodu se světlo rozbíhalo všemi směry; v místech, kde sídlily nestvůry, se však paprsky lámaly a vytvářely podivná geometrická uskupení, osvětlující části zhrouceného prostoru. V oblých trojúhelnících a protínajících se rovnoběžkách místních singulatur se zrnily hladové bestie, chřestily řetězy a tloukly o sebe spoutanými pařáty. Byly tam harpyje, ožírající těla trosečníků, obrovské améby hltající prach i deuterium. Největší hrůzu však vzbuzovaly postavy v kápích, které vzdáleně připomínaly člověka.

"Nedívej se tam!" varoval vědmu. Ze zkušenosti věděl, že často pouhý pohled na nebezpečí přitáhne člověka k němu blíž.

Položila si prst na ústa. Vědmino čelo se pokrylo kapkami potu, udržovat paprsek ji vysilovalo. Tvář se jí propadla a zešedla, změnila se téměř k nepoznání. Vzal ji za ruku, aby na sebe přenesl část té tíhy.

Ruku měla zpočátku chladnou a jak svíral její prsty mezi svými, nahmatl prsten. Ještě nikdy si ho nepovšiml, třebaže rukávy přiléhavých černých šatů jí nesahaly ani k zápěstí a rukavice nikdy nenosila, i když mnoho kouzelníků si na

nich zakládalo.

Zatímco do něj proudila magie, cítil, že ho zaplavují i vzpomínky té ženy. Bylo to zvláštní, předpokládal, že si oba jeho společníci nechali vymazat paměť, ale zjevně se zmylil. Neslyšel žádná jasná slova ani jména, snad jenom kusé útržky jakéhosi zaklínání:

Ered nmur goa véamel...

Zvuky splývaly, nedokázal by je zopakovat.

Vyvstávaly však před ním obrazy: věže na mořském dně, opuštěné křišťálové chodby jakéhosi paláce, kterými bloudí přízračné stíny. Pestrobarevné ryby proplouvaly vnějším oceánem a právě do něj se upíral ženin pohled. Pocit zrady, opuštění, marného čekání... všechno to bylo nezřetelné, jenom lehký dotek odněkud z dálky. Navíc věděl, že alespoň zčásti se před ním současně odvíjí i jeho vlastní minulost.

Obrazy byly plné smutku, jak se ostatně dalo čekat u každého, kdo opustí domov a vydá se do dalekých končin s tak špatnou pověstí. Přesto se však nezdálo, že by důvodem její cesty bylo čiré zoufalství. Lidé sem obvykle směřovali ve snaze uniknout světu, ale to nebyl případ ani jednoho z nich. On hledal modrou růži, po čem mohla pátrat ona?

Četl další podrobnosti z jejího nitra: nenaplněná láska, vlhké kobky v nitru země, podivná proměna uzavírající cestu zpátky. Jaká mohla být předtím? Uvedlo ho to všechno ve zmatek a začala se v něm zvedat těžká sklíčenost. Onen pocit se šířil z ruky svírající její dlaň, stoupal až do hrdla a Elnean měl co dělat, aby se jim nezaklkl.

Soustředil se proto raději na prostor kolem. Hleděl na plastiky na stěnách, které neustále měnily barvy a tvary.

Nepomáhalo to. Žena z něj odsávala čím dál více síly, neviditelný prsten se mu zařezával do masa v místě, kde se uprostřed dlaně protínaly dvě čáry. Jeden věstec kdysi Elneanovi tvrdil, že podobné postavení představuje šťastné znamení, ale už tomu dávno přestal věřit.

Bolesti téměř omdlával. Přemáhal v sobě touhu přenést vědomí jinam, ponechat Ariadnu samotnou a rozpustit se v ultravodivých spirálách Sítě.

Věděl, že pokud ji opustí, bude to s největší pravděpodobností znamenat její smrt. Proto stále váhal a potom bylo na útěk do křemíkových mozaik, tvořících fluidní bitové mapy, náhle pozdě. Podivný prsten si ho k sobě připoutal.

Neuvědomil si, že dotknout se čarující vědmy se nemusí vždy vyplatit.

Vlastně mu teď ani nevadilo, že oba nejspíš zahynou, svět se mu nezdál natolik příjemným místem, aby bylo zatěžko ho opustit. Cítil jen zklamání, že nesplnil úkol a nenašel modrou růži, růži pro princeznu.

Nedokázal už ani zavolat o pomoc - a nejspíš by ho šermíř stejně neslyšel, pravděpodobně byl zalezlý v některém z hibernátorů a snažil se zapomenout, že něco jako lidský hlas vůbec existuje.

Paprasek v tu chvíli raketu stále ještě vedl, ale postupně slábl a oni se v bludišti stále více zamotávali. Odvíjející se nit jen s obtížemi nacházela cestu mezi nestvůrami a chapadla se objevovala stále blíž, natahovala se, aby Starlight uchopila a mohla rozdrtit. Jedním z křídel se loď téměř otřela o zónu kolem obrovské příšery s rohy, jejíž napůl lidskou a napůl zvířecí tvář pokrývala podivná směs srsti a vousů. Netvor cenil zažloutlé zuby a z jeho tlamy vycházely bublavé a mlaskavé zvuky, občas přerušované tichým zavýtím.

Loď se zastavila.

Opět se mu vrátil sen, který ho dříve pronásledoval noc co noc. Byl v paláci uranského plutokrata Magnarona a prosil o ruku jeho dcery. Vybrala si mezi mnoha nápadníky právě jeho, stále duchem trochu nepřítomného básníka, který se potloukal sluneční soustavou a vyprávěl velmožům příběhy z dávných dob.

"Podle legend, které jsi nám tak krásně přednášel," ušklíbl se tehdy muž a jeho ruce zlehka přejely po rozhraní terminálu, "mohl ruku princezny získat pouze ten, kdo zabije draka a nebo zachráni království. Já od tebe budu chtít mnohem víc. Jednu věc, která mě pobaví."

"Co tedy, pane? Mé umění vám bylo málo?" Jeho básně byly vždy trochu zádušné a nedalo se zrovna říci, že by posluchače bavily, ale přesto zpravidla přinejmenším zaujaly. Tady se však dočkal mimořádně chladné odezvy ze strany vládce a přesného opaku od jeho dcery.

Magnarón učinil rukou odmítavý posunek. Optická vlákna vedoucí přímo z center jeho metamorfovaného mozku začala na obrazovce cosi kreslit. Po chvíli šlechtic otevřel oči a prohlédl si svůj výtvar: "No ano, takhle nějak by mohla vypadat," řekl znuděně.

Hleděl na hologram. Azurově modrá květina se před jeho očima neustále měnila.

"Modrá růže?" nechápal. Muž proti němu mohl mít takových tisíce. Ať už by k jejímu stvoření užil magie nebo vyspělé technologie, nebyl v tom žádný problém. Všechno nasvědčovalo tomu, že květina je pouhopouhá tretka.

"Ano, ale ne tak docela," zdálo se, že šlechtic se konečně trochu baví, v jeho hlase dokonce zazněl určitý zájem. I pohled očí pod opuchlými víčky byl o poznání živější. "Je to jedna z mála věcí, které vlastnili lidé v době předcházejícího cyklu. Tedy, pokud v něm nějakí lidé samozřejmě žili."

"Chcete mi tvrdit, že je starší než celý svět, že přežila singularitu minulého vesmíru? Ale to přece není možné. Vždyť všechny struktury hmoty a magie podlehly zkáze, i nit času se přetrhla a zbyla z ní pouhá kvanta. Zpíval jsem vám o Titánech, avšak i ti se zrodili až na počátku tohoto věku."

"A přece se z dob ještě starších dokonce několik věcí zachovalo. A nebo je alespoň zajímavé o tom přemýšlet a pohrávat si s těmi představami, trochu to rozptýlí nudu staletí."

Elnean viděl na první pohled, že otec jeho lásky je neuvěřitelně starý. Nemohl už prožívat příliš mnoho radosti, proto ani složité přístroje a kybertransplantáty, ochranná zaklínání i nové hormony neustále vhlášené do krve nedokázaly zakrýt tíhu let. Elnean mu chtěl poradit, aby raději zemřel, ale pak si to rozmyslel. Věděl, že ač je to s podivem, lidé nešťastní jako tento uranský šlechtic lpí na životě nejvíc.

"Něco ti řeknu," stařec se k němu naklonil, "čekal jsem dlouho, až si má dcera mezi nápadníky někoho vybere a já mu

pak budu moci uložit podobný úkol. Ta růže je poslední věcí, která mě v životě ještě zajímá."

"Ale víte alespoň, kde ji najdu?"

"Porad' se se Sítí. Hledej mágy ve Vnější prázdnosti, mystiky uprostřed žhavého jádra Merkuru či v Gnaaru a nebo technology shromážděné v chrámech na neutronové hvězdě Xai. Ptej se jich, zkoumej a pátrej. Jinak Simeonu nedostaneš."

Odcházel už z komnaty, ale přesto si neodpustil položit otázku: "Povězte mi, pane, proč tak toužíte po oné růži. Můžete ji přece mít. Trocha drog a trocha iluzí... nic nepoznáte. K čemu vám bude skutečná květina?"

"Běž pryč a neptej se tak hloupě. Máš dost kreditů? Básníci jsou chudí jako kostelní myši, že? Dobrá, můžeš čerpat z mého účtu téměř do sytosti, až budeš růži hledat. Nebo pátrat vůbec nemusíš a budeš mít stejně dostatek. Řeknu Simeoně, že ji nepotřebuješ, není nic než trocha drog a iluzí. Platí?"

Zalomcoval jím vztek, ale musel uznat, že na šlechticových slovech je výjimečně něco pravdy.

"Přinesu růži," řekl smutně.

"Otče?" Musela s ním promluvit, nevydržela už déle to čekání. Palác se jí náhle stal vězením. Písň hudebníků ztratily souzvuk, podmořské věže jí připadaly jako důsledek zvráceného a dekadentního vkusu, procházky po kolonádách v doprovodu služebníků a obdivovatelů v ní vzbuzovaly čím dál tím větší odpor. Ale ani samota či společnost zašlých svítek a pergamenů, k nimž se dříve tak ráda uchýlovala, jí tentokrát nepřinášely úlevu.

"Ano?" Ani řečové simulátory už nedokázaly zakrýt, že čas si přece jenom vybírá svou daň a její otec umírá. I když ani to nemuselo mnoho znamenat - v podobném stavu mohl vydržet klidně i celá staletí.

"Kam jsi ho poslal?" Stála před ním, zvlněné tmavé vlasy jí padaly na ramena, hluboké oči upřené kamsi do dálky. Tvář měla nenalíčenou, splývavé šaty volné. Nikdy nechtěla vzbuzovat pozornost tím, že by vystavovala na odiv dokonalost křivek.

"Není to jedno? Pochybuju, že se vrátí, nejspíš si změni jméno a bude ještě mnoho let žít z mého zlata. Rozháže to s děvčkama, co maj všechno z plastiku, mé dítě," zle se při těch slovech usmál a z vybělených perleťových zubů skanula žlutá slina. Dobře připravený efekt.

Nebyla jeho vlastní dcerou. Vždycky si myslela, že v pokročilém věku adoptoval opuštěné děvčátko hlavně proto, aby je mohl trápit. Pláčem se dusila, nemohla téměř dýchat a vše se s ní točilo. Jako kdyby byla v transu, přistoupila ke křeslu a začala tlouct do jeho stařecky propadlé tváře.

Plutokratova mysl vydala strohý příkaz a automatická tlaková vlna s ní mrštila o stěnu. Ležela na zemi a nevěděla, jestli ještě dokáže vstát.

"Má získat modrou růži z časů před singularitou. A nadto jsem mu ani neřekl, že se ten poklad nachází na planetě Giir až ve Westernessu," smál se v záchvatu šílené euforie, až se rozkašlal a tišící prostředky pouštěné do krevního oběhu ho jen zvolna uklidňovaly.

"Cožpak o tu růži ani trochu nestojíš?"

"Toužím po ní víc než po čemkoliv jiném na světě," zasípal ne tak zcela logicky. V tu chvíli pochopila, že její otec je šílený v doslovném významu tohoto slova.

Westernesse. Daleký západ, oblast nestvůr a příšer, prakticky neznámé galaxie, kam mířili jenom vyhnanci a ti, kdo toužili zapomenout. Nikdy ani jedněmi nepohrdala, ale až teď ji napadlo, že společnost lidí bez paměti bude nutně potřebovat.

"Donese ji," vypravila ze sebe s námahou, ale už tomu sama nevěřila. Zato ji napadlo něco jiného, co však před Magnaronem skryla.

Automatické senzory konečně zaregistrovaly probíhající boj. Systém bleskově vyhodnotil situaci, teplota stoupla a šermíř se probudil z hibernace.

Teď bojovník vylezl z mrazícího boxu, pozvedl antigravitační meč a rychle přelevitoval dlouhou chodbou až k řídicí kabině. Jeho tvář byla bez výrazu a zůstala takovou i ve chvíli, kdy ze své mysli vyvolal fantóma.

Přízrak se objevil v podobě bojovníka na voze taženém dvěma šedobílými koňmi. Vozataje mu dělala bohyň se štítem, její vlasy byly tmavě zelené jako mořské řasy. Šermíř zřejmě v současnosti vyznával některý ze starých kultů národů kdysi obývajících břehy Egeidy. Podobná archaická náboženství byla pro cestovatele prázdnou typická. Kdo se podrobil proceduře vymazání paměti, obvykle se snažil mezeru ve vědomí rychle zaplnit a čím neobvyklejší, výstřednější a esoteričtější byl kult, tím lépe splnil svůj účel.

Válečný vůz se rozjel proti řadě nestvůr a ty se stahovaly hloub do temných úkrytů. Jen jeden z útočníků, vzdáleně připomínající ptáka s obrovskými křídly, se nenechal zastrašit a zaútočil.

Máchnutím měděného křídla převrhl vůz a zelenovlasá bohyň se rozplynula. Jeden z koní hlasitě zaržal a svalil se s roztrženým břichem, ale fantóm bleskově přeskočil na druhého bělouše a vrhl proti nepříteli emisí neutrin.

Pták se dal na útěk a stahoval se postupně dál a dál do svého hnízda, až náhle zmizel a na jeho místě se objevilo obrovské vejce. Podobná už Elnean viděl v horách Fomalhivy kdysi obývaných draky. Fantóm proti vejci použil těžkou kamennou sekeru, ale to bylo proti útokům zbraní dokonale chráněno.

Na Fomalhivě vyprávěli, že skořápka takových vajec je tvořena vrstvou hydratovaných solí složených z prvků nacházejících se v periodické tabulce až kdesi ve druhém ostrově stability; podle fomalhivských legend se z oněch zárodků mělo zrodit nové pokolení obdařené nadpřirozenými vlastnostmi. I když, jak bájní a údajně moudří draci souvisejí s příšerami žijícími ve skrytu zborceného časoprostoru, to se dalo jen těžko hádat a mohlo jít i o pouhopouhou shodu okolností.

Když Elnean hleděl na střetnutí fantóma s ptákem, na chvíli ho věrnost obrazu zmátla a on zapochyboval, že před

sebou vidí pouhý soubor preludů. Pak však odvrátil oči od podívané venku a spatřil tvář šermíře. Byla jako vždy bez výrazu a jen stažené koutky úst prozrazovaly nesouhlas s tím, že ho vnější okolnosti nutí jakkoliv reagovat. Do boje srdce nevložil, tak, jako je nevkádal do ničeho, ale fantóm v první fázi střetnutí přesto slavil úspěch. Pak však vejce náhle prasklo a vyšlo z něj cosi beztvářého. Mlžný stín vyrostl ze zbytků skořápky a dostal se fantómovi do zad.

Šermíř proměnil svůj meč v antihmotový, zbraň se během několika nanosekund objevila ve fantómově ruce, ten ji pozdvihl a bleskově se otočil proti nepříteli.

"Nemůžeš projít." Příšera se přelézala mezi jednotlivými podobami, tu vyhlížela jako upír, tu jako strašlivý osminohý hlavonožec či obrovský kostlivec, ale fantom se přesto nezalekl a zaútočil.

Když se konečně střetli, pocítil Elnean náhle obrovskou úlevu. Síla poutajících ho k Ariadně zmizela, prsten přestal pálit. Pustil její ruku a viděl, že propadlá tvář se jí jakoby zázrakem vyrovnala a kruhy pod očima zmizely. Zase před ním stála nedostupná kráska, byla mu opět vzdálená, jak to obvykle u vědem a mágů bývá. Štíhlá ruka se ještě trochu chvěla a prsten, který tolik zraňoval, mu před očima bledl, až se ztratil úplně.

Emoce, jež před chvílí společně sdíleli, se z jeho mysli rychle vytrácely. Už by nedokázal říct, jaké obrazy viděl v jejím podvědomí, vše se slilo a zmizelo. Zůstal jen pocit ztráty jakési důležité informace, ale přehlušila jej úleva.

Vodící paprsek vyrazil s novou silou. Zvýšená gravitace je všechny přibila k mramorovým dlaždicím a fantóm zůstal kdesi daleko vzadu. Starlight nabírala rychlost a letěla dál, vstříc volnému prostoru v bezpečnější části mlhoviny.

Poprvé poznal Síť krátce po odchodu ze Saturnu. Křemíkové mozaiky obepínaly všechny hvězdy, vstup do nich nebyl snadný a celá cesta mu nadto v pátrání ani příliš nepomohla. Setkal se tu s mnohými podivnými entitami, plazmovými bytostmi poskládanými ze samých datových impulsů, binárními obry i roji bodavého hmyzu s kusadly pokrytými monomolekulární vrstvou germania.

Potkal samozřejmě i poutníky příjemnější. Pětice veselých studentů odkudsi z Aldebaranu sem prchla, když se v jejich světě dostali k moci teokraté uctívající jakousi podivnou bytost se třema rukama, v jejímž jménu nutili všechny obyvatele k slepé poslušnosti a úctě. Mladíci provedli Elneana mnoha virtuálními bary, ale o hledané květině žádný z nich nevěděl a ačkoliv Elnean nelitoval kreditů a utratil podstatnou část ze sumy, kterou mu věnoval starý šlechtic, všichni jenom stále krčili rameny.

Marně objednával hostům silné a drahé antivirové koktejly a snažil se jim rozvázat jazyk, ostřílení vývojáři a správci celých domén nedokázali o modré růži říci nic určitého. Posílali ho stále dál a dál, kde by mohl podle jejich názoru získat odpovědi na své otázky a když pak Elnean se studenty zase osaměl, tvářil se zkroušeně a verše, jež před usnutím recitoval, byly stále chmurnější.

Nakonec své společníky opustil na soumravné planině, kde rezivěly staré, dávno vysloužilé hardwarové klíče a mezi nimi v pulsujícím elektromagnetickém poli rostly husté koberce vřesu.

Tehdy na něj padla podivná předtucha a aniž dokázal své počínání vysvětlit, bez rozmyšlení se nechal jedním z prohledávacích algoritmů přenést zpátky k branám Kyberie. Zaplatil úplatek strážcům, aby si ušetřil ponižující a dlouhé testy identity, a nechal své tělo složit do lidské podoby. Teprve později, když se ve chvílích největšího nebezpečí do Sítě několikrát znovu vrátil a zachránil si tak vždy život, se dozvěděl o osudu svých přátel. Pětice nešťastníků tenkrát na oné podivné planině zahynula za okolností, o kterých by mohli více sdělit snad jen podsadití šikmoocí assassini žijící v těch krajích, a ačkoliv Elnean pomýšlel na pomstu, nedostal se k ní, neboť sousední vládci mezitím raději obestavěli celou oblast neprodyšnou ohnivou zdí.

Vracel se pak vždy z Kyberie zase zpět, třebaže pobytem v oné podivné zemi změněný k nepoznání. Vypadal už spíš jako kyberik, bytost v Síti zrozená a po smrti se tam vracející. Jenom láska v něm zůstala stále stejná, ať už byl jeho momentální vzhled jakýkoliv.

Příliš si věřila, v tom byla její největší chyba. Vyznala se v kouzlech, jenže lidem rozuměla podstatně méně a to se jí vymstilo. Nikdy by jí nenapadlo, že nedokáže pobavit nerudného stárnoucího magnáta a skončí svůj život právě zde - ona, která dokázala porazit v mentálním souborji i strašlivého pána pirátské gildy, pustošící obydlené světy na dalekém východě.

Už dlouho ležela svázaná v kobkách pod chrámem boha obchodu, patrona Magnaronova impéria. Hodili ji na vlhkou zem, kam prosakovala mořská voda, a nechali ji zde v poutech zemřít. Prosila strážce, ale ti splnili rozkaz svého pána a nezdali ani tehdy, když jim nabízela moc nad astrálními sférami či elixýry chránící před uhranutím. Smáli se její bezmoci, vyčerpala všechnu svoji sílu v přepychových Magnaronových sálech a teď nedokázala pronést jediné zaklínadlo.

Z ran po vytrhaných nehtech jí prýštila krev, napůl oslepla, když jí pod víčka neustále kapali zředěný ocet. Brzy se kolem ní kradly hladové krysy, ale nakonec i ve své žravosti starou vědmou pohrdly, či snad k její profesi chovala ta zvířata jakousi úctu a odešla hodovat jinam.

Teď měla oči zavěšené a jen díky magické moci se dosud udržovala naživu. Její cela zpočátku páchla močí i výkaly, které odcházely z polomrtvého těla, ale nyní byl už vzduch zase téměř čistý. Uvedla se do stavu, v němž může mág či mystik vydržet dlouho. Mnoho týdnů, ale ne nekonečně let. Neměla jinou možnost, i když naděje, že by Magnaron změnil své rozhodnutí a nechal ji osvobodit, byla mizivá - nejspíš na ni už dávno zapomněl.

Hlasy. Dlouho žádné neslyšela, ale teď zde nějaké zazněly, alespoň se jí zdálo. Kdosi s ní trásl o ona se jen nerada probírala k plnému vědomí. Návrat ze stavu, kdy nahlížela pouze do vlastního nitra, byl pro ni v mnohém bolestivý.

Rány a stopy mučení, dočasně znecitlivěné, se opět ozvaly, krev jí vytryskla z úst skrz napůl vylámané zuby.

"Vstávej, čarodějko!" ruce s ní nezacházely nijak vybraně, téměř ji tloukly do opuchlého obličejce.

"Proč mě voláš zpátky do světa, s nímž už nechci mít nic společného?" Bylo by příjemnější ještě pár dní omámeně ležet

a pak zemřít.

"Budeš mít. Pomůžu ti utéct, když ty na oplátku pomůžeš v útěku mně."

Postava sklánějící se nad ní odkryla lucernu, dříve zahalenou pláštěm. Náhle zde stála dívka, ve své běli podobná usazeninám křídly na mořském dně, černé vlasy lemovaly v podivném kontrastu její obličej a spadaly na ramena jako uhnívající liány. Postavu obestíral stín. Zatímco čarodějka se zvolna chystala zemřít, v případě její společnice se zdálo, že patří k těm, jichž se smrt ani v nejmenším netýká. Snad už stála mimo svět, kde se život a smrt vnímají jako protiklady. Byla zmatená. "Ty?"

Viděla tu dívku, když přibyla na Magnaronův dvůr a tenkrát vyhlížela jinak. Byla svým způsobem dokonce krásná, třebaže se v žádném případě nejednalo o povrchní půvab docílený biotechnologií. Přišla se jí snad vládcova dcera vysmívat, bylo to vše součástí mučení zosnovaného oním zatrpklým obchodníkem? Nebo před sebou vidí ducha zemřelého?

"Pij!" Bílé ruce jí přiložily ke rtům pohár. Sotva z něj usrkla, cítila, jak se do jejího těla zvolna začíná navracet síla. Práh mezi životem a smrtí překročila podruhé a vrátila se zase do světa bdění.

"Co je to za podivná kouzla?" Nikdy neslyšela o nápojích tak zázračných, aby dokázaly probudit umírajícího v jediném okamžiku.

"Nevidíš si ani na špičku nosu," řekla dívka s lehkým úsměskem. "Doušek má cenu menší planety. Žádná kouzla, jenom směs vysoce účinných látek. Drogy, emotofikátory, antioxidanty oddalující stárnutí - můj otec to pije každý den, jinak by byl mrtvý už dávno."

Již se nesmála. Zdálo se, že by podobné prostředky potřebovala stejně tak sama, ale vědma se neodvážila něco takového navrhnout, aby ji proti sobě nepopudila. Pokud ji vlastní paměť neklamala, než se kdysi stala vědmou, na svém vzhledu si zakládala.

Když Simeona vyňala ze záhradní dlouhý nůž, stařena se opět ulekla, už si zvykla cítit v každém pohybu hrozbu. Dívka jí několika řezy lesklé chromované ocele zbavila pout.

"Dobře," s ulehčením vydechla. "Zachránila jsi mi život, nebo ses o to alespoň pokusila. Co za to chceš?" Nevěřila, že by jí někdo pomohl, aniž by vzápětí žádal protislužbu. Na to znala lidi přece jenom příliš dobře.

"Uprchneme spolu a ty mě zasvětiš."

"Zešilela jsi? Mnoho z nás proklíná svůj úděl i chvíli, kdy učitel jeho duši poprvé ukázal skryté souvislosti věcí. Nic pro tebe nebude stejné jako dřív."

"Normální člověk se odtud proti vůli otce nedostane. V paláci sice nikdo nehlídá, ale strážé u vchodů se po naší roztržce mnohonásobily."

"Ale ani pro vědmu to není snadné," zabloudila očima na stěny pokryté nánosy soli, pokusila se ukázat tím směrem rukou, ale ta ji zradila. "Myslíš, že bych tu jinak zůstala?" řekla hořce.

"Zasvětiš mě."

"Zapomeň na to. Víš, co by mi tvůj otec udělal, kdyby to zjistil, dítě?" prosila ji. "Přej si za mou záchranu něco jiného. Mohla bych tě zabít a nejspíš by mě potkala zase jenom smrt. Když ti pomůžu k útěku, zřejmě mě chytí, ale stále se nic zvláštního nestane. Jestliže však z tebe učiním mága, bude se to v těchto krajích považovat za něco mnohem horšího, potupu pro celý rod. Magnaron po mně nechá pátrat, dokud mě nedostihnou, a potom..

Nedá mě zabít ani mi nedovolí zemřít v podzemí, budu trpět celá staletí a kdo ví, zda ta muka kdy skončí. Co jsem zatím zkusila, je v porovnání s tím zcela nicotné."

"Nech si ty řeči, na mě neplatí, vím to všechno taky." Dívčin hlas ztvrdl. "Takže mi nepomůžeš. Dobrá. Pak tedy nůž použiju jinak."

Nečekala, že by se jí něco podobného mohlo ještě přihodit, ale náhle pocítila touhu žít. Snažila se pronést slova zaklínadla, avšak neměla na to dosud potřebnou sílu. Simeona odhadla účinek elixíru dobře. Ostří se jí náhle otřelo o krční tepnu. Viděla jemné žilkování ocele a ucítila na jazyku chuť krve.

"Zasvětim tě, slibuji," řekla v poslední chvíli a zuby Magnaronovy dcery se nad ní odhalily v něčem, co snad mohlo být úsměvem.

Mystici z Gnaaru ho poslali do Kuivernu, v jehož lesích se toulal a naslouchal vyprávění pastýřů. Procházel mezi pinii i ebenovými stromy, setkal se se zlatokopy i prospektory pátrajícími po ložiscích léčivého navajského písku. Místní dívky v údivu hleděly na poutníka, který zamyšlen procházel kolem nich, aniž věnoval jediný pohled jejich půvabům a vнадám.

Elnean, pokud se s nimi dal vůbec do řeči, jim kladl zvláštní otázky, které uváděly mysl ve zmatek a zpochybňovaly jejich prostou radost i klidný spánek. Vypytával se na Titány i dávné časy, zajímaly ho báje, stará vyprávění i dispute místních filosofů. Chutné omáčky z čtyřiceti sedmi druhů koření pojídal nepřítomně a když tanečnice v průsvitných závojích obveselovaly hosty, on se vždy nepřítomně odvrátil a obvykle se zabalil do svého pláště a ihned usnul, nebo to alespoň předstíral.

Jak putoval dál a dál, padala na něj stále větší únava i stesk. Tehdy si teprve místní obyvatelé všimli, že se až příliš podobá kyberikům a poněvadž Síť měla v tomto světě tu nejhorší pověst, stíhali poutníka posměšky a výhrůzkami. Docházely mu už peníze, když narazil na kupce, vezoucí náklad drobných páteřních kůstek místních ještěřů, kteréžto zboží bylo jinde vysoce ceněné. Vyprávěli legendu o bozích, tančících v aeteru na samém okraji černých děr a předhánějících se v tomto podivném, byť poněkud nebezpečném umění.

Pak, když nesouhlasně krčil rameny, vzpomněli si kupci na legendu o stvoření světa. V šedých skalách naslouchal jejich hlasům, které vyprávěly zpěvavým dialektem o časech předcházejících singularitě. A pak konečně přišla řeč i na rúži.

V podzemí zůstaly tři dny, než stará čarodějnice nabrala dost sil, aby mohla pronést slova vstupního zaklínadla. Jak se vzpamatovávala z útrap věznění, dokázala vnímat čím dál ostřeji okolní atmosféru. Simeonin otec se zřejmě zlobil a o dceru se úmyslně nestaral, nebránil ji bloudit palácem a spokojil se s tím, že nechal střežit brány. Zřejmě dobře věděl, že podmořská říše se pro ni stane příliš malou.

V Simeonině koši se skrývalo jídlo i lehké fólie zajišťující neviditelnost ve vlnových délkách viditelného spektra. Vnitřní palác však od povrchu planety dělilo tolik stráží a bran, že podobná ochrana sama o sobě ani zdaleka nepostačovala.

Simeona neklidně přecházela podzemím a mlčky sledovala, zda se k nim někdo neblíží, avšak do těchto míst stráže nepřicházely, a tak je zde nikdo nevyrušoval. Vědma zvolna uzdravovala své tělo i mysl, rány se zacelovaly a z onoho podivného pramene kdesi mimo viditelný svět k ní přitékala řeka magie. Brzy se cítila dost silná, aby se na dívku vrhla, ale nechtěla porušit slib. Jako kdyby si toho Simeona byla vědoma, odkládala často nůž a vydala se tak staré ženě na milost a nemilost. Občas k nim ze vzdálených konců sklepení doléhalo nařikání a sténání umírajících, jednou sem odkudsi shora svrhli zmračeného odsouzence, ale většinu času bylo kolem nich jen ticho a pach soli usazující se zvolna ve vlhkých zdech.

"Odpusť, že vyprávíme něco, co nemůžeš posoudit, ovšem jak vidíme, žádá si tvá duše příběhů vskutku zvláštních, a tak my, ač jsme za obchodem prošli značný díl světa a mnohé víme najisto, jsme teď nuceni zamířit do krajů, kde roste současně pravda i lež a sami je již od sebe nerozlišíme.

Slyš tedy: Na úsvitu věků byl celý svět prázdný, neměl žádných hranic a bylo-li vůbec něco, je to dnes před námi téměř dokonale skryto. Někteří z moudrých tvrdí, že jsoucno bylo vyvoláno z nebytí tajemným obřadem, úžasným mystériem, které bez účasti stvořitele obnovilo svět propadlý zkáze při poslední singularitě.

Ale to není tak docela pravda, neboť ne vše se zřítlo do nicoty. Pojďme však ještě dále, překročíme propast nebytí a vstupme do jiného světa, abychom mohli vidět, jak se ony události odehrály.

Ona minulé fáze vesmíru byla ještě mladá, teprve nedávno se sama zrodila v záblesku vycházejícím z jediného bodu. Prostorem tehdy proudila Síla a dosud nespojitá kvanta se podařilo provázat sítí kauzality.

Mrtvá skaliska bezcílně bloudila po drahách vedoucích odnikud nikam, bez začátku, bez konce. Nebylo hvězd a nikdo ještě nespoutal vesmírný Oceán, jenž ledovými vlnami zaléval celý svět a pohlcoval i modravě stříbrný svit reliktního záření.

Ve středu Všehomíra se tehdy skrze hladinu vesmírného Oceánu, skrze nekonečnou pláň vířících vod, vynořila Ta, Která Vymezila Čas. Od svého zrodu byla zahalena závojem z šera a v rukou svírala váhy. Každá událost se na nich projevila a bohyně dovedně kladla závaží, aby jazyčky zůstávaly v rovnováze a svět se nepřevrátil.

Jak však zátěž rostla, nemohla se už paní času dále udržet ve středu Všehomíra a břemeno prošlých okamžiků ji stahovalo stále níž a níž. Místo, kde se ponořila do zázvěti, bylo později prohlášeno za svaté a nikdo by se neodvážil utrhnout květinu, jež tam po čase vyrostla.

Po celé aeóny pak trval onen svět, avšak nikoliv věčně. Zřít se sám do nebytí i s onou bohyní a jejími vahami, když se však rozpínání vesmíru zvrátilo a síla gravitace smrštila všechno zase zpět, modré růže se ani nedotkla.

Snad Titáni, když bloudili světem, našli onen květek a aby ho skryli před dotěrnými zvědavci, položili jej na vzdálenou planetu Giir, vyhradili celou Westernesne netvorům a prokleli každého člověka, který by se květku dotkl.

Ale snad jsou to jenom výmysly snů, neboť s Titány nikdo nemluvil a modrou růži neviděl a pak, většina kleteb jsou stejně jen pověrami a výmyslem pocházejícím od zbabělců, kteří chtějí odvážným překazit jejich smělé plány."

"Ištárejá vál umargoa veámel..." šeptaná slova dozněla a žena navlékla dívce prsten. Simeona vykřikla, padla k zemi a začala se zmítat v křečích, ze staženého hrdla jí vycházely bublavé zvuky, chrčela a dusila se. Potom však třes dozněl, chvíli ležela klidně a když opět povstala, prsten na její ruce zprůsvitněl.

Pak už se zdál být útek snazší. Proměnou se Simeona změnila k nepoznání, horečnatý lesk očí pohasl, černé vlasy teď získaly neurčitou barvu, rysy obličeje se protáhly. Oproti tomu, jak vyhlížela ve chvíli, kdy vědmu v žaláři vyhledala, to však představovalo jednoznačně změnu k lepšímu.

Již nepřipomínala přízrak. Svým způsobem byla opět krásná, ale jednalo se už o nedostupný půvab těch, kdo překročili jeden z mostů. Kdyby teď prošla otcovým hodovním sálem, muži by spíše uhýbali pohledem, než aby se za ní otáčeli, a jen zcela excentricky založený člověk by ji sám od sebe oslovil.

Přesto však cesta z podzemí nebyla zdaleka jednoduchá. Mnoha branami musely projít, než došly na dohled té poslední, neprodyšně uzavřené, kde tříhlaví zmutovaní psi neklidně čenichali, obrovské čumáky skloněné, fialové jazyky visící až k zemi. Ačkoliv byly od nelidských strážců ještě dostatečně vzdáleny, pocítily stejně strach, že si jich všimnou.

Tak Simeona poznala, že otec již zpozoroval její zničení a nechal svoji říši uzavřít před zbytkem světa.

Obě dvě, stará žena i sotva dospělá dívka, proto spojily své síly, rozplynuly se a mocí magie přenesly svá těla přes vyztužené bloky z legovaného elektra až do chladného metanového moře a jen díky dalšímu kouzlu vyplavaly živé na hladinu a nechaly se vlnami vyvrhnout na kamenitý břeh. Průsvitné fólie naposledy posloužily a v chladné kapalině se jen díky nim ochránily před smrtí zimou.

Chvilí odpočívaly, ale pak musely dál, alifatické uhlovodíky jim zvolna krystalizovaly na šatech a mráz štípal. Konečně se dostaly z dosahu příboje, ucítily závan teplejšího vzduchu a sňaly z tváří závoje. Hleděly zpět na oceán, kde vítr po hladině unášel koberce různobarevných chaluh vytvářejících krásné obrazce. Občas se mezi nimi vynořila úzká ploutev černého žraloka, pronásledujícího hejno létajících ryb.

Simeona poprvé vstoupila na povrch planety. Dosud nikdy neopustila otcův palác, nebo si to alespoň nepamatovala, a teď se udiveně rozhlížela. Nic zde nepřipomínalo komnaty a široké chodby na mořském dně, drahé koberce a sametové závoje. Za molem z umaštěného kamene se rozkládala chudinská čtvrť, křivé domy nepravidelných půdorysů vytesané do zvětralé lávy. Pórovité stěny se drolily, šikmé věže obrousil vítr a nepřírozeně vysoká schodiště směřovala k budovám zvlášť monstrózním, jejichž stěny byly hustě pokryté vytesanými hieroglyfy.

Nasládlé pachy linoucí se z oněch podivných staveb nevbuzovaly důvěru, o jejich obyvatelích ani nemluvě.

Moudřejší mezi Saturňany už dávno v zoufalství z tupých a zvrácených spoluobčanů rozpustili svá těla v řekách složených ze silných kyselin, kterýžto způsob sebevraždy našel zejména mezi vzdělanci mnoho příznivců. Jiní se vydali se změněnou pamětí na cestu mezi hvězdami nebo nechali ve zvláštním zařízení rozmotat šroubovice svých nukleotidů a pak je složit do nerozbitné mřížky, která si i po vylití do metanového moře zachovala své základní vlastnosti. Lidé, kteří podstoupili tuto nákladnou proceduru, dosáhli jistě, byť značně nedokonalé nesmrtnosti, a navíc se vyhnuli nadměru tíživé společnosti zdegenerovaných pobudů, kteří obývali většinu povrchu planety.

"Víš, jak jim připadáme?" otázala se Simeona vědmy s pohledem upřeným do davu spěchajícího kolem nich.

"Jako mágové, jak jinak," pokrčila žena rameny.

"Každopádně jsem pro ně cizí, a to je dobře."

"Proč, Simeono?"

"Vnímám se mezi ně a najdu kapitána shánějícího posádku. Slyšela jsem v otcově paláci mnoho příběhů o ubožácích, jež se bez paměti vydali vstříc hvězdám. Alespoň se na vlastní oči přesvědčím o pravdivosti oněch zkazek. Snad mě vezmou na palubu, ostatně, mohu se jim hodit."

"Chceš si snad ještě nechat vymazat paměť?" ulekla se žena. "Nestačilo ti, že sis na prst navlékla neviditelný prsten?"

"Mezi vědmou se vzpomínkami a vědmou bez nich už sotva někdo pozná rozdíl," mávla nad tím rukou.

"Ale ve skutečnosti je to, Simeono, s námi jinak. Vzpomínky jsi nepotlačila a nevymazala, naopak. Vše se změní, pravda, ale je to spíše jako kdybys zešlela. V jistém ohledu je vědma totožná s lidskou duší, odstíněnou od rušivých vnějších vlivů."

"Máš pravdu." Nejspíš ji už neposlouchala. Projevovala jen málo zájmu o podstatu magie, vše pro ni bylo jenom prostředkem k dosažení zcela odlišného cíle.

Bližila se chvíle rozloučení a obě to dobře věděly. Vlastně je nespojovalo téměř nic. Setkaly se náhodou a budou moci jedna od druhé odejít, aniž něco zvláštního pocítí.

"Simeono, možná utíkáš. Ale přesto, spíš mi přijde, že něco hledáš. Nebo někoho." Stará žena ani nevěděla, proč se vyptává. Snad se v ní probudila prostá zvědavost, snad v tom bylo ještě něco jiného.

Dívka neodpověděla.

"Simeono, copak nevíš, že sis vybrala špatnou cestu? Vždyť by tě už ani nepoznal."

"Hm... ale já poznám... ji. A pak..."

"O čem to mluvíš? Čtu z tvé mysli jediný obraz, modrou růži. Proč ji chceš najít?"

"Otec po ní touží. Tvrdí, že je to to jediné, na čem mu v životě ještě záleží."

Stará vědma se zatvářila zmateně: "Ale proč to všechno?"

"Nenávidím ho," řekla dívka prostě. "Sbohem." Vmísila se do davu lidí spěchajících do kamenolomu. Vědma po ní chvíli pátrala očima, pak pokrčila rameny a vydala se na druhou stranu.

Kapitán byl postarší muž, který si zřejmě zakládal na svém celkově odpudivém zevnějšku. Jeho rozedraná uniforma byla pokryta několika vrstvami špíny a o zápachu šířícím se z ní raději nemluvit.

Jeho cílem bylo budit za všech okolností záporný dojem a vcelku se mu to dařilo. Těžko říct, proč se rozhodl vydat na cestu bez cíle, nechal si vymazat vzpomínky a celá jeho osobnost se smrškla na jedinou zvláštní zálibu. Ale Simeona byla přesto ráda, že narazila právě na něj. Kapitán byl totiž v jádru duše slaboch, mohla lehce ovlivňovat jeho myšlenky a řídit tak výpravu žádaným směrem. Nestálo ji to příliš sil, vůbec se nebránil a když si od něj při prvním rozhovoru štítlivě odsedla, věděla hned, že si ji oblíbil.

Mířili na západ; nikdo na tom neviděl nic podezřelého, uprchlíci volili podobnou cestu často, poněvadž tím směrem byla hustota hvězd nejmenší a pro špatnou pověst těchto krajů sem směřovalo jenom málo korábů.

Kromě kapitána byli jejími společníky ještě věstec a šermíř. Melancholická, zasněně vyhlížející tvář prvního z nich budila v dívce důvěru. Jednoho večera, když se planeta Giir zdála být obzvlášť daleko, touha po Elneanovi nedala spát a její srdce ovládl pocit, že i pokud se pomsta zdaří, stejně nebude šťastná, tehdy v slzách věstce vyhledala, nejen proto, aby zodpověděl její otázky. Zpovědní pouto pak uzamykalo jeho rty, a proto se nezdřáhala vyjevit mu pravdu, třebaže jinak dávala vždy přednost zachování tajemství.

Mnoho jí řekl, ale otázky a smutek přesto zůstaly.

Od hranic centrálních galaxií pronásledovala Starlight smůla. Roje hvězdného prachu a rozpadlých asteroidů byly čím dál častější, mnohdy loď zcela zakryly a všichni mohli cítit, jak se koráb chvěje. Drobné meteority je strhávaly z pracně udržovaného kursu a kraje na dalekém Západě se blížily jen zvolna.

Jednoho dne stihla věstce podivná choroba, ulehl bezvládně na lůžko a odmítal potravu. Ani očištný půst však nepomohl, oči, ruce i celé tělo mu pokryly rudé boláky, z nichž vytékal hnilobně páchnoucí hnís. Vědma bděla nad jeho tělem, ačkoliv ji nepoznával, nevnímala její otázky a ona nevěděla, jak mu pomoci.

Posmutněla. Kapitán obcházel bezradně kolem a šermíř se podezřívavě ušklíbal, jako by tím chtěl cosi významného naznačit o dalším věstcově osudu. A co se jejich uzdravovacích kouzel týče, ta selhala zcela a věstec vypadal čím dál hůře, rudé boláky rostly, až pohltily celý obličej a nakonec zakryly i víčka.

U mysu za Andromedou je zaskočila bouře. Poryvy tvrdého záření smýkaly lodí ze strany na stranu, každou chvíli hrozilo, že skončí v některé gravitační pasti, když náhle uviděli v temnotách rudé světlo.

"Maják!" vykřikl kapitán. Bylo to po dlouhé době první slovo, které pronesl, dokonce navíc obrátil loď směrem k majáku, aniž mu vědma k tomu zadala hypnotický příkaz.

Víry zmítaly Starlight sem a tam, hvězdný prach koráb téměř pohltit, ale vzdálenou září přesto viděli dál.

"Titáni rozsvítili neutronovou hvězdu..." Pronesla ta slova mimovolně, věděla, že jí kapitán ani šermíř nemohou rozumět.

V otcově paláci kdysi slyšela, že mezi všemi majáky ten nejkrásnější stojí v oblasti Siria. Lidé ho považují za jeden z divů známého vesmíru. Kolem totiž září jen málo hvězd, podle kterých by se poutníci mohli orientovat, a proto Titáni nenechali hvězdu vybuchnout v jediném oslnivém záblesku, ale udržovali ji ve fázi supernovy už celé eóny. Navíc přestavěli samotnou strukturu hmoty a zformovali atomy do podoby sloupořadí, které neslo trojúhelníkovou střechu chrámu. Ozývala se odtud melodie fléten, kterou mnozí filosofové považovali za pravzor hudby sfér.

"Tolik jsem již o Titánech slyšela... Co jsou vlastně zač?" ptala se tenkrát.

"To nikdo neví. Patří k prastaré rase, alespoň se to o nich říká," odpovídali jí učenci nejistě. "Nikdo je ještě neviděl na vlastní oči. Starý národ, zrozený na prvních hvězdách v čase krátce po singularitě."

"Jejich moc musí být obrovská, že? Manipulují s hvězdami, jako by to byly dětské hračky. A říká se také, že vytvořili Síť."

"To by ses musela zeptat nějakého kyberika," krčili rameny. "My víme jen tolik, že jsou zcela nepochopitelní. Naštěstí ve všech legendách vystupují jako přátelé hvězdných poutníků. Nebýt jich, přišery by vyšly ze svých doupat a pozřely celý svět."

Naneštěstí se probrala ze snu. Naneštěstí, protože její jednání nepřineslo výpravě štěstí, třebaže to sotva kdo mohl tušit. Vyslala směrem k majáku vodící paprsek a kapitán do něj vložil klíčové informace v podobě jemné mozaiky dat, aby je maják mohl lépe zaměřit.

V tu chvíli se chytily do pasti.

Senzor na majáku náhle zachytil signál a začal nit prudce navíjet. Loď se zmítala a hrozilo, že se každou chvíli rozbije o skaliska poletující všude kolem.

"Piráti. Padli jsme do léčky." Šermíř to řekl klidně, jako kdyby s něčím podobným téměř počítal. "Jsme ztraceni," dodal ještě téměř spokojeně. Zachvěla se hrůzou. Všichni kromě ní byli vlastně šílení, hledali jenom smrt, třebaže to nedávali na první pohled najevo. Pokusili se teď sice o záchranu, ale bez toho, že by jim na výsledku nějak zvlášť záleželo.

Napodobit maják Titánů bylo od pirátů chytré, a možná právě proto se z této oblasti vracelo tak málo lodí. Starlight se řítila vstříc smrtonosnému víru. Lupiči nejspíš počítali s tím, že speciálně cvičení androidi posbírají nakonec všechno, co se ještě dá využít, dokonale zakonzervované teplotou jen těsně nad absolutní nulou.

Šermíř jen jakoby mimochodem stvořil fantóma a nechal ho prosmýknout na vnější stranu pláště. Ostří meče seklo do zachyceného lana, to se zazmítalo jako had a pak náhle prasklo. Výbuch proměnil fantóma v materializované zbytky iluze a ty vzplály v oslnivém záblesku. Pak jim však náhle zmizel falešný maják z očí, kolem nich se snesla mlha a oni se propadli do mlčící temnoty.

Pramen zlata vyschl. Nevěděl, co k tomu Magnarona vedlo, ale jednoho dne zjistil, že ztratil přístup k jeho kreditům. Poslední peníze utratil, aby se dostal na Eponu. Byla to planeta v sektoru Gíru; na mapě vypadala obě místa blízko a on doufal, že zde zjistí něco víc o modré růži.

Nedozvěděl se však nic, kromě ledových sopek a vápencových skal byla na Eponě jenom města uzavřená pod bublinami silových polí a on trávil čas v místních kavárnách, kde si na obživu vydělával rutinními opravami poškozených neutrinových procesorů. Ve zbylém čase propadl náruživému kouření hřebíčku smíchaného s místním eukalyptovým tabákem, kterážto droga byla mezi zdejšími obyvateli velmi oblíbená a on sám tuto náklonnost do značné míry chápal.

Jednoho dne však skrz oblak kouře uviděl Ariadnu. Nevěděl ještě, že jí tak bude říkat, avšak už v první chvíli ho na ní něco upoutalo.

"Mohu si přisednout?" zeptala se, ale bylo to spíše konstatování než otázka.

"Jistě," odpověděl zbytečně. Poznal hned, že není místní. Měla pohled příliš upřený do dálky, oči roditelých Epoňanů se dívaly jinam.

"Na kosmodromu mi řekli, že sháníte někoho, kdo vás vezme s sebou."

"Záleží na tom, kam..."

"Pryč, na západ," pokrčila rameny. "Prcháme z obydlí planet, abychom mohli vychutnat samotu. Náš směr řídí bohyně Náhody." Pravda a lež splývaly, booleanovskou logiku zavrhl už dávno.

"Proč jste tedy přistáli na Eponě?" divil se. Pokud se opravdu nestarají, kudy letí, pak...

"Zbyli jsme jen dva." Byla to pravda. Jako jediná zůstala při vědomí, když se Starlight převrátila a atmosféra unikala poškozenými stěnami. Radiace náhle stoupla a teplota naopak poklesla, rezidentní automatika však nakonec vše dala do pořádku. Měkké řasy tvořící koberce na podlaze i stěnách zase ožily a produkovaly kyslík, umělá gravitace byla obnovena. Horší to však bylo s posádkou.

Věštec zemřel. Kapitán zahynul také, udeřil hlavou do obrazovky monitoru, kde program zrovna kreslil jakýsi podivný čtyřrozměrný obraz, zřejmě výpočet časoprostorové trajektorie lodí. Vektory a zobrazovací funkce se propály na jeho tvář, střípky zde zůstaly téměř přesně v té podobě, jakou měly původně a teprve zvolna se z nich vytrácela barva.

"Nemusíte o tom mluvit, jestli nechcete."

Pokračovala dál a v hlavě se jí odvíjela nezkrácená verze příběhu.

Přežil jen šermíř. Objevil se náhle vedle ní, nezúčastněný výraz, za nímž se však skrývaly vše neustále sledující oči. K její radosti se však šermíř vrátil do hibernátoru a ona sama bděla a vedla loď k nejbližší planetě.

Mrtvá těla pohřbila v chladné prázdnotě, ta pak dlouho kroužila kolem rakety a provázela je, dokud se jejich oběžná dráha nestala nestabilní a hloupý kapitán i melancholický věstec jí navždy nezmizeli z očí.

Nechal ji vyprávět o neštěstí, ale pak zavrtěl hlavou: "Jenže já nejsem věstec ani kapitán. K čemu vám budu?"

"Jsi kyberik, bytost zrozená ze Sítě. Trochu jsem se na tebe vyptávala. Říkali, že umíš ve chvílích nebezpečí zmizet a povolát na pomoc své bratry."

"Lidé toho říkají," odvětil vyhýbavě. "Neznám je a jejich starosti nejsou mými. Možná jsem kyberik, dobrá, ale kdo jsi ty?"

"Poutníci nemají jména a ani je mít nechťejí. Jsem vědma a můj paprsek nachází lodi cestu bludištěm."

"Pak ti tedy budu říkat Ariadna," usmál se.

Zavrtěla nesouhlasně hlavou, jenže bez něj stejně dál nemohli a nikdo z Epoňanů se k výpravě nebyl ochoten připojit. Nedůvěřovali lidem, kteří odhodili vlastní minulost a komfortní mikroklima kaváren provoněných šafránem a hřebíčkem jim bylo bližší než cesta ke hvězdám.

Zase se setkali v řídicí kabině. Planeta Giir jim rostla téměř před očima, Starlight plula volným prostorem a všechno nebezpečí se zdálo být daleko. Přistoupil k ní a nevěděl, co jí má říct.

"Ariadno?"

Mlčela.

"Viš, že nejsem jako vy? Lhal jsem, abys mě vzala na palubu. Udělal jsem to, protože..." najednou si tím nebyl tak docela jistý. Automatické senzory sice různě nejspíš zaměří, ale co dál?

"Každý má cíl, kyberiku, i když si to nechce přiznat."

"Nejsem kyberik, třebaže jsem v Síti nějaký čas žil. Jmenuji se Elnean."

"Elnean? Dobře." Na vědmu to nezapůsobilo. Co znamenají jména? Jsou to pouhá slova, jen mlhavě se vztahující ke skutečným věcem. Kolik lidí se stejným jménem může žít v obrovském vesmíru plném myriád galaxií?

"Viš, přidal jsem se k vám, abych se dostal právě sem. Dlouho jsem hledal, ale kupci z Kuivernu, znalí celého světa, mě nakonec poslali právě do Westernessu, ukázali mi mapu a poradili směr. Proto jsem se ocitl na Eponě. Měl jsem v Síti nechat generovat náhodná čísla a podle toho řídit Starlight, ale neudělal jsem to. Naopak, celou dobu jsme mířili právě sem. Překvapilo mě, že to šlo tak snadno."

"Já vím," poprvé se na něj usmála. Nevadilo jí, že kyberik je všechny obelhal, odpustila mu to, tak, jako by to bez jakýchkoliv výčitek odpustila i sobě. "Sama jsem uložila řídicímu mozku úplně stejné pokyny. Ne přímo, přes kapitána, když byl ještě naživu."

"Chceš říci, že také hledáš modrou růži?"

Trhla sebou, jakmile uslyšela to slovo. Zbledla a nedokázala ze sebe vypravit odpověď.

Pak však byla její pozornost náhle odvedena jinam.

"Podvedli jste mě. Vždycky jsem si myslel, že podvádíte, oba dva, a teď to vím jistě." Proti nim stál šermíř s obnaženým mečem. Lhostejnost v jeho tváři vystřídal nenávist. "Ve skutečnosti jste se nežekli světa ani vzpomínek. Zemřete."

První ráně se Elnean snadno vyhnul, ale vzápětí se jeho nepřítel rozpadl. Proti němu stál celý zástup příznaků, všichni s meči, všichni smrtelně nebezpeční, kromě jediného nezranitelní a mezi zhmotněnou silou iluze se kdesi skrýval šermíř.

"Určitě znáte moji minulost! Vysmíváte se mi za zády!" pokřikovali fantómové.

Ariadna rozpřáhla ruce a vytvořila kolem sebe ochrannou hradbu. Její mysl zoufale hledala mezi řadou nepřátel vůdčí mozek, na který by mohla zaměřit svoji moc. Meče po ní klouzaly, zůstávala zatím netknutá, bariéra odrážela svištěcí ostří zpět.

Elnean nečekal, až se k němu přiblíží další z útočníků. Dotkl se rychle koberců řas a splynul s nimi. Nečinilo mu to potíže, všechna vlákna rozvádějící v orgánech rostlin živiny byla zároveň součástí sběrníkové lokální sítě a ta Elneana vpustila, jakmile zašepal přístupové heslo. Jeho vědomí protékalo jako míza cévami plnými chlorofylu, informace se rychle kódovaly do rostlinného pletiva. Jak jeho nervové buňky hledaly optimální řešení situace, molekuly se přelávaly všemi vrstvami komunikačních protokolů a vytvářely stále nové struktury.

Když jeden z fantómů sekl do koberce řas mečem, všechny důležité údaje už byly nesčíslněkrát zkopírovány a úder nemohl Elneana ohrozit. Naopak sám přešel do útoku, elektrické impulsy vycházející ze zdi začaly narušovat spojení mezi šermířem a jeho služebníky.

V tu chvíli se však příznakům podařilo vědmu zranit. Vyzábly stín se protáhl bariérou, bodl, ale vzápětí sám klesl k zemi, zasažen její stříbrnou jehlicí, a jeho tělo se rozplynulo.

Boj pokračoval. Ariadna konečně našla mezi řadou nepřátel šermíře. Pronesla útočné zaklínadlo a příznaky znehybněly, jak s nimi šermíř již nedokázal pohybovat. Když se však soustředil jen na ni, vědma pochopila, že má před sebou protivníka nad své síly. Tiskl jí čím dál víc, ze zranění na prsou jí stékala krev a vpíjela se do tmavého hedvábí. Klesla na kolena.

Pak náhle ucítila, jak ji někdo bere za ruku a pomáhá jí vstát, energie z okolního prostoru do ní proudila, znovu se pustila do boje. Ale pořád byl silnější než ona.

Dokázal už opět ovládat fantómy. Několik z přízračných postav vykročilo směrem k ní, jiné zběsile sekaly meči do zdi a rvaly chuchvalce řas. Náhle se její mysl otevřela, neměla už sílu udržovat ochranu. Ve zlomku okamžiku, dříve, než ji šermíř stačil dorazit, vstoupil do jejího mozku Elnean. Odhodil všechny kódovací algoritmy a přenesl svou podstatu v otevřené podobě, takovou, jaká by se odrážela na hladině jezera za bezměsíčné noci. Na chvíli splynuli v jednu bytost, hermafrodita, který byl mnohem mocnější než pouhý aritmetický součet jejich sil. V tu chvíli prohlédli a měli přístup ke

všem událostem, jež se během jejich života staly, celý prostoročas mezi kužely absolutní minulosti a budoucnosti jim ležel u nohou a stačilo po něm jenom vztáhnout ruce.

Vyvolali v šermířově mozku potlačené vzpomínky, připomněli mu zdánlivě navždy zapomenuté zážitky, strach, zmatek i špatné svědomí. Co předtím nezmohla síla, dokázal teď jediný obraz. Až na konec vesmíru prchal sám před sebou a před demony skrytými v hlubinách vlastní mysli a až tady byl jimi dostižen. Obrazy fantómů se rozplynuly a šermíř zmizel s nimi.

Modrá růže rostla na povrchu planety Giir a za ní se nacházela prázdnota. Ne temnota, ale prázdno. Svět se kamsi ztrácel, chybělo zde zbytkové záření, světlo i tma. Rudé i modré posuny tady slábly a slévaly se v jakousi podivnou beztvárovou hmotu. Bylo to jako obrovská propast plná fialové mlhy. Všechny vlnové formy i relativistické efekty zde končily, končil zde vesmír.

"Ariadno, slíbil jsem modrou růži výměnou za ruku princezny Simeony. Miloval jsem ji."

"Ano." Tak tedy stále nevěděl, kdo se skrývá před ním v rouchu vědmny. Ona ho poznala ještě před začátkem boje, když se poprvé zmínil o růži, on ji nepoznal ani teď. Polekala se, že ten krátký okamžik porozumění předcházející šermířově smrti se již nebude opakovat, že se proměnou ve vědmu příliš změnila a již navždy mu zůstane vzdálena.

Stařena ji přece varovala...

"Ale teď nevím, jestli tu růži mám vzít. Miluji totiž tebe."

Oddychla si. "Ale vždyť já jsem stále Simeonou, jenom jsem se stala vědmou, abych mohla prehnout z otcova paláce, víš?"

"Nevím a ani mě to nezajímá. Láska k Simeoně je pryč. Miluji Ariadnu."

Už když spolu hovořili v otcově paláci, byly chvíle, kdy básnickovým myšlenkám vůbec nerozuměla. Ted' to bylo podobné, ale nechala to být. Ostatně, zdálo se, že slova o lásce řekl Elnean jen jaksi mimochodem. V tu chvíli byl už zase myšlenkami jinde.

"Když vidím modrou růži, přijde mi, že je to sice krásná věc, ale nic víc. Něco podobného by v Síti dokázal vytvořit každý, stačila by na to pár průměrných knihoven. Věříš, že růže opravdu pochází z časů před singularitou?"

Pokřčila rameny. "Kdo ví. Tohle vědí nejspíš jenom Titáni."

Zamyslel se. "Možná má pravdu legenda, kterou mi na Kuivernu vyprávěli. Kdo se kvítku dotkne... ale na tom vlastně nezáleží. Stačí, že jsme růži našli."

"Dobře, ale co teď?" nějak se jí nelíbila představa, že by se nyní měli zase vrátit mezi lidi. Mrtví poutníci v ní zanechali část svého odporu k přelidněným městům a lidské společnosti vůbec. A navíc, cesta zpět znamenala zase bloudit mezi mračny asteroidů, vyhýbat se pirátům i příšerám ukrytým v nitru černých děr... "Vezmeš mě s sebou do nitra Sítě?"

Představil si ji roztrhanou na jednotlivé pakety, několikrát zkomprimované a propojené složitým hypersystémem relativních biovazeb, které budou spolu s ním putovat heterogenním vývojovým prostředím jednotlivých krajů Kyberie. Kterýkoliv ze slepých a slabomyslných správců serverů by se jí mohl dotýkat. V jednotlivých uzlech by ji za pomoci nástrojů esoterického programování sice vždy složili do původní podoby, ale přesto se mu ta možnost vůbec nelíbila. V Síti byla určitá poezie, ale ne víc, než dokázal najít ve světě i mimo ni.

Zavrtěl proto hlavou.

Starlight plula okrajem prázdnoty a stále sledovala hranici vesmíru. Tentokrát neměla žádný cíl, ale možná ji sféricky zakřivený okraj po čase přivede zase na stejné místo. Potom Elnean s Ariadnou uvidí, zda modrou růži mezitím někdo vzal a nebo zda je stále na planetě Giir. A kdyby i na okraji světa byl nějaký pozorovatel, stěží by si povšiml, že na Ariadnině prstu schází prsten vědmny. Konec konců, ten prsten byl neviditelný a zůstal jím i tehdy, když s prstu sklouzl a kamsi se ztratil.

ZA BÍLOU ŘEKOU ŠEDÁ ZEM...

Divošství je přirozeným stavem lidstva.

Civilizace je nepřirozená.

Je to jen momentální shoda okolností a souhra náhod.

Divošství a divochům však bude patřit konečné vítězství.

R.E. HOWARD: ZA ČERNOU ŘEKOU

I.

Pěna na říčních vírech nedaleko severního pobřeží byla bílá. Nebe bylo šedé, jeho modř halily husté mraky, mezi kterými jen zřídka kdy prosvítl zářící slunce. Zdálo se, že v noci je zase naopak spíše šero nežli opravdová tma, a listy hustě rostoucích stromů se nezelenaly ani brzy zjara. Šedou barvu měla zem, krev prolitá v bojích se do ní vsákla a kapky vybledly. V písku na pobřeží šedého moře se sice občas nalézal jantar, ale jiné bohatství kraj nikdy nepoznal a lesk zlata v něm hasl.

Přesto ale nebyla celá země šedá. Pěna na říčních vírech nedaleko severního pobřeží byla totiž bílá a podle toho dostala řeka Albis i své jméno.

II.

Vysoko vzplál oheň v daleké zemi Sámů, když na něj unavení lovci přihodili náruče borových větví. Kemien, náčelník kmene, vybídl kulhavého Heikiho, aby si vzal další kus sobí kýty a vyprávěl o svých zážitcích na dalekém jihozápadě. Heikiho příhodám nikdo příliš nevěřil a mnozí se domnívali, že kromě do nohy dostal také nejednu ránu do hlavy, ale když se slunce celé dny ani neukázalo a všude byla tma, poslouchaly se jeho příběhy jistě lépe než vyprávění o praotcích, kteří prý kdysi přivedli Sámy do rozkvetlé tundry z krajů ještě dále na východě.

A tak Heiki začal hovořit: "Když před dvěma desítkami let zmizelo během léta několik dětí, všichni si mysleli, že je roztrhal medvěd. Šaman ale tenkrát poznal, že těla i duše dětí si odnesli duchové noci, které jsme málo uctívali. Bylo to zrovna v době, kdy slunce stálo na obloze celý den a temná a mrazivá zima se zdála být něčím vzdáleným. Když však vesnice zapomene přinášet oběti, duchové se pokaždé hněvají, a protože vláda noci se vždy znovu vrací, je lépe být s jejími pány zadobře.

A tak se šaman rozhodl usmířit duchy krvavým rituálem.

'Jeden život, jednu krev,

je třeba jim dát,

abychom se pánů noci

nemuseli bát...'

zazpíval tehdy šaman před shromážděním mužů kmene. Nevím, proč si za oběť vybral zrovna mne, ale z jeho strany to nebyla šťastná volba. Můj život a vše, co jsem znal, mohlo snadno skončit a přesto se to z vůle osudu sběhlo jinak a můj příběh zde naopak teprve začíná.

Když šaman náhle vyslovil mé jméno ve své chýši uprostřed závěsů z kostí, slabost vstoupila do mého srdce a já cítil, že umírám. Obvyčejné slovo by nikdy nemohlo tak silně zaznít, ale to, co jsem v tu chvíli uslyšel, byl hlas temnoty. Už jsem věděl, kdo je určen duchům noci, viděl jsem jejich lačné pařáty, jak se natahují až ke mně.

Smrt bych snad přesto přijal, ale tvář duchů jsme se děsil. Zaklínání mi však nepřineslo okamžitou záhubu, naopak, sílu mi upíjelo jen pomalu. Až ve své bezmoci neudrží na lůžku z kožešin otevřená víčka, vrátí se všechny mé strašlivé sny najednou ke mně, říkal jsem si. Až na to, že snít budu už věčně a nepůjde o sny ani přeludy.

Když všichni spali, vplížil jsem se do šamanovy chýše a uviděl jej tvarovat nějaký předmět z měkké hlíny. Brzy jsem poznal, že ta věc je lidská postavička. Šaman při tom s očima upřenými do plamenů neustále opakoval mé jméno. Slyšel jsem své skutečné jméno, takové, jaké získá každý muž při slavnosti návratu slunce a které smí slyšet jen jednou za život.

Šaman pak vzal do ruky vyleštěnou kostěnou jehlici a pomalu ji začal nořit do měkké hlíny. Ucitil jsem, jak mi ze strašné rány na hlavě začíná kapat krev. Popadl jsem oštěp a vbodl ho šamanovi mezi lopatky. Pak jsem se dal na útěk, očekávaje pomstu celého kmene..."

"Ale přitom by ti nikdo neublížil," řekl Kemien. "Tvůj život patřil duchům noci, ne nám."

Heiki se na chvíli zasní. Ano, je pravda, že ani cizí bohové jeho život později nepřijali a v bitvách se mu smrt vyhýbala jako zázrakem. Jenže kdyby opravdu patřil vládčům temnoty... v duchu se otrásl a aby zahnal chmurné myšlenky, pokračoval ve vyprávění:

"Ve vrcholicím létě jsem v lese nacházel vždy dost plodů, abych se nasytil. I rána na hlavě se mi zahojila téměř stejně náhle, jako se předtím objevila. Postupoval jsem poměrně rychle, nechal jsem se najmout jako veslař na loď tisíckrát větší než naše čluny a po přistání jsem pokračoval dál na jih.

Už se blížila zima, když jsem přišel do míst, kde stromy nejsou tak mohutné, ale zato rostou blíže k sobě a pro husté křoviny se mezi nimi dá jen těžko projít.

Tehdy jsem poprvé od svého odchodu z tundry usnul spánkem beze snů a když jsem se ráno rozhlédl, neucítil jsem vůbec nic. Hleděl jsem na šedou oblohu, lhostejným pohledem přešel po zemi, stromy na mě nezaujatě kývaly větvemi a v dálce jsem zahlédl bažinaté vřesoviště.

Mé oči nikde neutkvěly, nebylo nic, na co bych je mohl upřít, a země mi nedovolila pocítit žádné hnutí srdce, lásku ani nenávisť."

III.

"Tehdy se ke mně přiblížilo několik mužů se světlou pletí i vlasy a já se poprvé setkal s nepřátelským přijetím.

Cheruskové, jak se obyvatelé šedé země nazývali, mě zajali a já strávil rok jako jejich otrok. Nakonec mě chtěli poslat do kotinských dolů, kde se ze země získává zvláštní kámen, jenž se pak nad ohněm mění v tekoucí kov.

Kotinové národy žijící v šedé zemi nenávidí, ale slouží jim, protože se jich bojí. Cheruskové totiž v sobě mají jakousi podivnou lhostejnost k jakékoliv bolesti či radosti, ať už se týká jich samotných nebo kohokoliv jiného. Jsou jiní než ostatní lidé a jejich pochmurná tvrdost vůči nepřítelům předčí sebezběsilejší krutost.

Byl jsem u toho, když si kotinští otroci přece jen dodali odvahy a povstali. Bylo jich více a přidali se k nim i další, výhně peci pohasly a místo nich vzplál oheň války. Kotinové vešli s křikem do šedé země, ale les pohltil jejich slova a na ně samotné padla bázeň.

Tehdy se Cheruskové nevrhli do bitvy s řevem a pěnou na rtech, ale za táhlého zpěvu. Jejich bojová píseň byla bez tónů, bezbarvá jako samotná země, a pomalá melodie obrátila Kotiny na útěk. Pravdou však je, že ti, kdo masakr přece jen přežili, říkali, že porážku nezpůsobila statečnost nepřátel, ale spíše strašlivý vzhled krajiny, její jednobarevnost.

Koho vítězové ušetřili, ten již nevyšel z příšeří skalních kobek na světlo dne, a přesto se mu hlubiny země zdály zářivě barevné v porovnání s šedou zemí.

A Cheruskové žili stále stejně, páni otroků a přesto hladoví. Jejich živobytím byl hubený dobytek, pasoucí se na rozlehlých blatech, a chudá úroda žita a ovesa jen o málo překračující setbu. V zimě přišla nouze a museli jsme se spokojit i s tím, co mohl poskytnout divoký les plný houštin."

IV.

Zatímco Sámové na severu hnali stáda sobů, na jih od šedé země se střídaly říše a postupně je pohlcoval nekonečný proud řeky času.

V šedé zemi nebylo zlato, a tak na ni pyšní králové hleděli s pohrdáním, takovým, jaké si však její obyvatelé vskutku jen stěží zasloužili. Že na ohni z dubových kmenů vykovají kouzelné zbraně a jejich vědmy vládnu obrovskou mocí, to se ovšem ukázalo až mnohem později.

Kdysi se už osudy jižních říší s šedou zemí setkaly. Tehdy v Tetoburii a Hercinii, jak se země na obou březích řeky Albis nazývaly mezi učenci císařského dvora, nastala chudoba. Mořské vlny začaly ukrajovat z polí na pobřeží, zvěř v lesích i dobytek na pastvinách hynuly, zimy byly stále studenější a v létě zase téměř neustále pršelo. Část barbarských kmenů byla nucena hledat si novou zemi a vydala se k jihu skrz průsmyky Padonských hor až do Cispadonie. Tažení Teutonů a Kimbrů vneslo do řad národů obývajících pobřeží jižního Vnitřního moře děs.

V.

Věčné město shlíželo ze svých sedmi pahorků pyšně do kraje. Uprostřed mramorových sloupů seděl císař a rádci oblečení v tógách mu zpočátku vymlouvali jeho záměr.

Hovořil zrovna stařec s vlasy bílými jako sníh: "Jsi první mezi občany Města, císař Impéria, ale přesto dej na radu starého muže, jenž se už brzy vydá na poslední plavbu s Převozníkem mrtvých.

Můj otec padl v boji s hordami ze šedé země a já jej proto nikdy nepoznal. Přesto mi však matka vyprávěla, jak ho přinesli s těžkým zraněním po bitvě u Arausie. Teutoni a Kimbrové nám tehdy připravili porážku na našem vlastním území, uprostřed olivových hájů a kvetoucích fíkovníků..."

"A přece jsme je tehdy potřeli," přerušil jej císař.

"Víš však dnes někdo, co se tehdy vlastně dělo?" ptal se stařec. "Ano, potřeli jsme je, ale střez se dalších bojů. Nechtěj se s nimi utkat v jejich zemi. Kolik obchodníků do ní vešlo a kolik nikdy se nevrátilo? Ba co víc, kolik se jich vrátilo a zanechalo v hustých šedých lesích svoji duši?"

"Tím spíše," pravil císař, "musejí být zničeni. Dokud je nepodrobíme, nebudou naše hranice nikdy bezpečné. Než promluví zbraně a umlknou Múzy," usmál se císař, "ať svou práci odvede diplomacie. Rozeštveme je proti sobě dřív, než nechám své legie vstoupit do šera."

VI.

"Myslel jsem, že nahradím padlé Kotiny a až do konce života budu prolézat úzkými chodbami v nitru země. Osud však chtěl jinak. Již jednou jsem měl padnout za obětí démonům a nyní se vše opakovalo. Podruhé jsem byl vybrán, abych získal smrtelníkům přízeň neumírajících.

Přišla totiž zpráva, že se chystá válka s vládcem jižních krajů, kde se celý rok střídá noc a den, slunce vždy zapadne a nikdy nesvítí tajemná polární záře.

Dozvěděl jsem se, že císař vládne obrovskou mocí a hlavně uměním rozsívat mezi své nepřátele svár, poštvát jedny proti druhým, bojovat zlatem i zbraněmi, dary i krutostí. Mí vězňové byli nadto znesvářeni s řadou okolních kmenů a jednotliví vůdci i mezi sebou. Mnohé kmeny - postupně jsem se dozvěděl jejich jména, byli to Frísové, Svévové, Marsové a Chattové - už asi před padesáti zimami s císařem bojovali. V té době se ještě severní hranice císařské moci pohybovala mnohem jižněji, nicméně jeho nepřátelé byli tenkrát poraženi a museli ustoupit až za řeku Rhenus.

Proto si nyní Cheruskové chtěli krvavou obětí naklonit své bohy, aby s jejich pomocí dokázali císaře zastavit. A tak mi jednoho dne ráno zavázali oči a odvedli na lesní mýtinu, kde ze země vyvěral silný pramen. Přinutili mě napít se jeho vody a v té bylo ukryto kouzlo, protože hned po prvním doušku jsem ztratil vědomí.

A pak jsem skrz zavřená víčka viděl mýtinu v oblacích magie, která prýštila z okolních stromů stejně, jako voda vyvěrá ze studánky skryté mezi kameny. Poprvé mi šedá země před očima ožila a já náhle rozuměl každému slovu, třebaže až do té doby jsem z ostrého jazyka Cherusků pochytil jen málo."

VII.

Zpočátku se zdálo, že i tentokrát plány spřádané uprostřed mramorových sloupů vyjdou. Několik menších kmenů bylo poraženo, pak se ale postup nadlouho zastavil a hranici tvořenou Istrem a Rhenem nebylo snadné překročit. Občas se sice některý z náčelníků za slib vojenské pomoci proti svým rivalům odhodlal uznat formálně císaře za svého pána, někdy zaplatil i tribut ve stříbrných kůžích, ale jakmile se cítil dost silný, rychle na svou podřízenost zapomněl. Svolal si tenkrát císař Věčného města podruhé své rádce a sloupořadí bylo rázem plné. Jen tam, kde dříve stával starý muž, bylo nyní místo prázdné.

"Jakási síla stojí proti nám," řekl císař. "Ta země je podivná. Abychom v ní mohli panovat, musíme ji rozdělit. Když to však nejde slovy a sliby..."

"Ať tedy umlknou Múzy. Ledový sever očistíme silou ohně. Legie rozežene barbary jako stádo..." lichotili rádci císaři.

"Ano, nesmíme dopustit žádné další útoky proti Impériu," rozhodl císař Věčného města. "Když však přešli Padonské hory jako kdysi Punové, trvalo několik let, než je Marius zničil. Jaké hrůzy nám však připraví, až budou bránit své domovy uprostřed šedých lesů té podivné severní země?"

Radili tedy senátoři císaři: "Ať legie jdou podél mořského břehu a stejnou cestou se i vrátí. Hustým lesům se tak vyhnou. Snad mají pravdu pověsti, podle nichž tam žijí podivná zvířata a jen málokdo najde cestu skrz blata. Ty, první mezi občany Věčného města, jistě víš, co by se mohlo stát pak..."

Tu se otázal císař: "Koho však mám určit velitelem vojska? Kdo chce získat mou přízeň a právo uspořádat po návratu vítězný triumf?" Nikdo z přítomných rádců se neozval.

V té chvíli vstoupil do císařské komnaty muž ve vojenském plášti. Než mohl přichodit cokoliv říct, vykřikl jeden z tribunů lidu: "Ať jde s vojskem tvůj nástupce, ten je nejspíše této úlohy hoden. Ať barbarský sever pokoří statečný Drusus!"

"A tak se také stane," rozhodl císař Věčného města.

VIII.

Ticho spícího vojenského tábora skrytého mezi vinicemi Transpadonie proťal náhle ostrý, chraptivý výkřik.

Drusus v tu chvíli pohlédl do očí hlubších než nejstrašnější propasti Tartaru v útrokách země. Samotné oči snad mohly být součástí ženské tváře, ale při veškeré snaze v ní nebyl schopen rozeznat žádné další rysy.

"Kdo jsi," zeptal se očí, "jsi snad moje smrt?" Vykřikl hrůzou. Pak už byl ale zcela omámen hypnotickým pohledem i podmanivou mocí bezbarvého hlasu, který mu zněl v uších. V tom hlase slyšel hrozbu a přece nerozuměl jedinému

slovu. Jen občas se mu zdálo, že vidí sám sebe obklopeného oblaky šedého dýmu. Připomnělo mu to nějaký temný rituál, jeden z těch, které se prý v poslední době provozovaly stále častěji i uprostřed hradeb Věčného města a proti jejichž pronikání z východu nikdo nic nesvedl.

Když konečně zachytil několik slov, pochopil, že slyší útržky zaříkání:

Šedá země, šedá zem,

nikdo nesmí vstoupit sem.

Od severní úžiny

po nehybné bažiny

naše lesy leží jen,

šedá země, šedá zem.

Šedá země, šedá zem,

meči, kouzly bojujem

s tím, kdo proti vůli bohů

vloží nečistou svou nohu,

kde není noc ani den.

Šedá země, šedá zem.

Šedá země, šedá zem,

zadrž ještě v cíli svém!

Ásové až pokynou, města věčná zahynou,

vší sláva se stane snem,

všude bude šedá zem.

Ve zlomku okamžiku zahlédl ještě obrovskou síň, dubové stoly, u kterých sedí řady zachmuřených mužů s meči a sekerami u pasů a zlatovlasé přízračné víly roznášejí mezi stoly hořkosladce vonící poháry, pak obraz náhle zmatněl a rozplynul se, stejně jako v prvních paprscích slunce ztichl i hlas zaříkávání.

Drusus se probudil.

IX.

"Dvě postavy," vypravoval Heiki, "spolu hovořily uprostřed noci. Bojovník s přilbou, mečem a štítem při řeči neklidně přecházel, zatímco žena s tváří ukrytou pod závojem stála naprosto nehybně. Malá lesní mýtina byla ozářena měsíčním svitem a chvějící se vzduch zesiloval každé pronesené slovo.

'Udělalí jsme, co jsi žádala,' řekl muž, 'Nerien, nač potřebuješ toho zajatce? Je zdravý, silný a v kotínských dolech je po nedávném boji jen málo rukou. Nestačí ti pro obětní dýku nějaký odsouzenec, jehož tělo jinak stejně pohltí bažiny?'

'Ne, Wrufté, nic nechápeš,' odpověděla úsečně žena a udeřila o zem zkroucenou dřevěnou holí. 'Bohové musí okusit krev cizinců, aby jim zachutnala a lačnili po ní. A pak, kdo jiný by se napil z posvátného pramene zasvěceného Ásum? Který muž z vašeho kmene by se podobné svatokrádeže dopustil? Při Asgardu i Vanheimu, ty snad?' Hůl udeřila o zem a v tváři bojovníka se objevilo zděšení. Přikrčil se, jako by očekával ránu a mimoděk o několik kroků ustoupil.

'Tak vidíš,' řekla žena s opovržením, 'každý z vás by zemřel strachy dříve, než by mu první doušek vody protekl hrdlem a jeho tělo by bez života padlo na mýtinu uprostřed háje stromů, v nichž koluje míza Yggdrasilu, stromu života. On neví,' ukázala na mě, 'čeho se dopustil, a jen proto vůbec dýchá. Bohové musí svoji oběť dostat živou.

Ty teď odejdi a vrať se sem až těsně před východem slunce, neboť jen já vydržím pohled bohů. Brzy přijdou, nedlouho potom, co je zavolám.

Volám tě, Thóre, vzývám tě, Loki, modlím se k tobě, Ymi,

králové obrů, vládci vlků, pánové trollů,

běsníci démoni, zlatovlasí Ásové, modroocí Vanové,

zruční Álfové, strašliví Jotuňané, bytosti všech Devíti světů,

temná Hell, mlho Niflheimu i obři z Múspellu,

mocný Odine!

Pohleďte do Midgardu a vejděte do světa lidí!

Okuste krev cizince, kterého vám přináším v oběť!

Kéž vám zachutná a zachce se vám pít ji každý den znovu a znovu!

Rozsekejte jeho tělo meči, roztrhejte ho svými pařáty

a bez života ho nechte pohozené ve větvích stromů!

Žena domluvila a zavřela oči, neboť ani vědmě nepřísluší střetnout se svým zrakem s přicházejícími bohy. Třebaže celou noc bylo úplně bezvětří, stromy teď kývaly větvemi ze strany na stranu.

Nebál jsem se. Ne snad, že bych byl kdovíjak statečný, ale omámení způsobené čarovnou vodou vedlo k tomu, že jsem byl úplně klidný. Na chvíli jsem pak vše viděl očima vědmy.

Nerien čekala. Když i její trpělivost byla u konce, opatrně se rozhlédla a viděla, že bojovník s přilbicí se už vrátil a nejistě stojí opodál. Mraky postupně pohlcovaly měsíční záři a šero zase houstlo. Krajina se propadala do obvyklé šedi. Ležel jsem nehybně vedle pramene ve stejné pozici, jako před začátkem obřadu. Mé tělo bylo téměř bez života, ale nebyla na něm ani stopa krve.

'Bohové naši oběť nepřijali,' řekla Nerien tiše a v jejím hlase bylo znát zoufalství.

'Možná si ji vezmou jindy,' promluvil Wruft a podivně se usmál, 'ale co teď s ním?' ukázal na mne. 'Vidět posvátné místo nesmí žádný cizinec, aniž by za to zaplatil životem. Ani já nemohl být svědkem celého obřadu. Bohové jeho krev nechtěli, ale můj meč se jí neušpíní.'

Zazvonil kov tasené zbraně a muž vykročil ke mně.

'Počkej,' zastavila ho Nerien, 'bohové určili, aby žil, a proti jejich vůli nemá smysl se stavět. Ať už nám to připadá jakkoliv divné, musíme teď počkat, až se probere, cokoliv jiného by nám nakonec přineslo zkázu. Ostatně, předpokládám, že byl po celou dobu v hlubokém bezvědomí a nebude si nic pamatovat.'

'Ale co s ním tedy uděláme? Nemůžeme ho přece poslat jako otroka do kotinských dolů, teď, když na něm ulpěl pohled bohů. To by na nás tím spíše saslalo nějaké prokletí...'

'Opatří mu zbraň, Wruft,' řekla Nerien. 'Ať mu dají meč a sekeru. Zaved' ho k svému pánovi. Arminius jistě potřebuje nějakého osobního strážce, teď, když se blíží válka a v každém rukávu se může skrývat zákeřná dýka. A kdo může být lepším strážcem než cizinec ze vzdálené země?'

X.

"Viděl jsem, jak se Arminius chystá k boji s císařem. Jeho meč byl ihned po vykování zakalen v krvi a sotva by mu mohl odolat nějaký štít. I já dostal novou sekeru s železným ostřím, takovou, za jakou chtějí obchodníci v naší zemi až pět desítek bobřích kůží. Přesto mě ale všichni kolem ubezpečovali, že jižané jsou vyzbrojeni ještě mnohem lépe a těžko je zatím porazit silou zbraní. Proto Arminius vyslal posly, kteří slibovali všem okolním kouzelníkům obrovské bohatství, poradí-li mu, jak s legiemi bojovat.

Nejmocnější z kouzelníků, vědnu Nerien, jejíž tvář jsem nikdy nesměl spatřit, vzkázala Arminiovi po jednookém poutníku, který se náhle objevil uprostřed noci:

'Kdo se vypraví vši silou proti nepříteli své země, může zahynout. Odplata mrtvého je jen kouřem stoupajícím z jeho hrobu. Ne každý, komu je dopřán dar vidění, bude šťasten. Města stojí jen tam, kde vládne řád. Je-li vůlí bohů chaos, království hynou, sloupy se obracejí v prach, ale stromy rostou dál. A králové to vše dobře vědí.'

Arminius si poselství vyložil tak, že nemá riskovat rozhodnou bitvu, ale raději počkat na lepší příležitost. Impérium nebude zítra tak silné jako dnes.

Nechá-li vojáky vpochodovat hluboko do své šedé země, jejich bojový duch bude zlomen. Vojáci, uvyklí bojovat u dalekého jižního moře, zešílí hrůzou v nekonečných lesích a až se zbylí vrátí, dšs ze severních krajů ještě vzroste.

A tu radu vzkázal Arminius i ostatním náčelníkům.

To vše jsem tenkrát nevěděl, žil jsem jen přípravami na bitvu. Konečně přinesli zvědové zprávu, že naši nepřátelé se blíží, a k boji došlo zanedlouho."

XI.

"Vyřítli jsme se vpřed. Arminius se držel v zadním voji a já mu kryl záda. Na bitevní plán se snesl mrak šípů. Lukostřelci ustoupili, legie se zavlnila, vzápětí opět vytvořila formaci a její sevřené řady se nám vydaly vstříc.

Na rovinatém nebo mírně zvlněném terénu prý až dosud nebylo síly, která by císařským jednotkám odolala. Legionáři prošli železným výcvikem a na celém jihu nebylo lepších vojáků. Se svými tmavými vlasy mi byli podobnější než Cheruskové, třebaže kůži měli všichni světlou.

V šedé zemi nedaleko břehů Albis se ale dlouho zdálo, že tomu bude jinak. Zdánlivě neuspořádané, chaoticky vyhlížející oddíly Cherusků, se náhle spojily a my vztyčili nad hlavami štíty; vznikla tak jakási střecha, která zabránila většině šípů zasáhnout cíl. Pak se šik náhle rozpadl stejně rychle jako se vytvořil a horda Cherusků se vrhla proti legiím.

V jedné z prvních šarvátek padl Wruft a nad jeho tělem se objevil zlatovlasý přízrak. Neměl jsem však čas podrobněji si vřlu prohlédnout, poněvadž bitva se mezitím přenesla i k nám. Boj byl dlouho vyrovnaný a když se slunce sklánělo k západu, třesk mečů na chvíli utichl. Pak se vojska znovu srazila, čtvercová formace legie se zavlnila, ale tentokrát se už nevyrovnala zpět do hladké řady. Ve středu pole se šik prolomil, vojáci Impéria začali ustupovat a mezi oběma křídly se vytvářelo prázdné pole.

Vnikli jsme jako klín do rozestoupených řad, poháněni nadějí na brzké vítězství. Věděl jsem, že se před námi otevírá past, ale nedokázal jsem Arminia zadržet. Rozběhl jsem se tedy za ním. Později mi vyprávěli, jak se z mé přílby náhle rozlil pruh bílého světla a na chvíli se na bojišti rozjasnilo. Všichni strnuli, náš nápor se zpomalil a zase jsme se seřadili. Nepřátelé rychle přeskupili zálohy a jejich útok směřoval z křídel do středu. Pak se bitevní plán opět pohroužila do šera a legie dokončily obchvat. Když bylo jasné, že osud obklíčeného oddílu je zpečetěn, z bitevní pláně jsme ustoupili a těla svých mrtvých nechali v prachu.

Během ústupu se Arminia pokusil bodnout někdo z vlastních lidí. V posledním okamžiku jsem se dostal mezi ně a rozt'al zrádce sekerou. Nevím ani, kdo to byl a kolik měl za hlavu svého pána slíbeno; raději jsme rychle doběhli do úkrytu v lese. Nikdo nás však nepronásledoval.

Příští den zrána přišli cherusští poslové k Drusovi. Ten byl prý velice překvapen skutečností, že téměř neporažený protivník prosí o mír. Očekával další tuhou bitvu a teď se zdálo, že může zvítězit bez boje.

To vše bylo součástí plánu ještě prohanějšího, než jaký kdy vymysleli naši nepřátelé.

XII.

Mír uzavíraný císařem je vždy pouze mírem vítězným, uvažoval Drusus. Může přistoupit na návrhy Cherusků? Vzdát se téměř všech cílů, pro které se tažení konalo? Uzavře-li mír, v šedé zemi nevyrostou pevnosti a ani významní rukojmí nebudou odvedeni k císařskému dvoru. Ne, je třeba bojovat dále. Ostatně, legie už jednou zvítězily, třebaže nepříteli přesvědčivě, a není na světě národa, který by jejich síle odolal.

Ale ostatní radili: "Pouč se z dějin. V celé naší historii byl první mír mírem laskavým. Spokojme se s placením tributu. Bude chudý, ale v šedé zemi zlato nenajdeš. Poražený nepřítel se tak snad stane naším spojencem a když ne, příště už s ním bude naloženo s největší možnou krutostí. Oni to vědí, nemohou neznat osud kdysi mocných a bohatých říší, které si naši zdrženlivost vykládaly jako slabost.

A pak, slyšel jsi jejich hrozbu? Co kdyby ji snad přece splnili a odešli z lásky ke svobodě na východ? Kam by se hnuly kmeny, které žijí na východě dnes, a kolik škody by Impériu udělal neklid nedaleko hranic? Jaké hordy z východních

stepí by se přihnaly sem? Takový chaos by se mohl stát osudným i Věčnému městu. Vzpomeň, jak po zmatcích na severu přišli Galové kdysi k našim branám a jen kapitolské husy jim zabránily v konečném vítězství."

"Ale oni něco takového nikdy neudělají," namítl Drusus. "Jenom odchodem na východ vyhrožují. Nikdo neopouští rád svůj domov a oni jsou s touto šedou zemí svázáni příliš pevným poutem."

"Zoufalství by je snadno mohlo dohnat k takovému činu," odpověděli rádci. "Nestrachuj se. Včera jsme byli slabí, dnes jsme silní. A zítra? Už dnes nám leží u nohou celý svět a kdyby ti barbaři proti nám pozdvihli zbraň, přitáhne sem naše vojsko dvakrát tak početné. Proč spěchat, vždyť čas je naším spojencem."

"Až dosud byl," povzdychl si Drusus. "Ale ani bohové nevědí, zda tomu tak bude i nadále. Jsme-li dnes silnější než včera, můžeme snad říci, jaký osud nám přinese zítřek?" pomyslí si ještě pro sebe, ale navrhané podmínky přijal. Když král dalšího kmene nabídl totéž dokonce bez bitvy, Drusus pochopil, že neuzavírá vítězný mír, ale dělá další tah uprostřed jakéhosi spiknutí, hry, která je zahalena závojem. Ten, kdo tahal za nitky celého plánu, byl stále ukryt v neprodyšné tmě. Pobočníci, tušili-li něco, neřekli nic. Drusus neměl sílu vymyslet nějaký protitah.

A pak se v něm něco zlomilo, zákeřný stín se mu posadil na ramena a pomalu z něj vysával životní sílu. Byl jako ochromen a pomalu ztrácel schopnost uvažovat. Na vině nebyly útrapy bojů, snad jedině celá barbarská země. Té noci zešílel první voják a čím více se pochodujičím legiím přibližovala Bílá řeka, tím tajemněji znělo za noci zařikání vědem, které prý uměly chodit i v močálech, nadnášené botami z komářích křídel, tím častěji znělo Drusovi v uších zařikadlo z jeho snu.

Obavy velitele rozhodně neuklidnil ani jeden ze setníků, kterému se krátce před smrtí vrátil rozum a v poslední jasné chvíli Drusovi řekl: "Můj pane, temné je zařikání, jenž jsem slyšel ve snech postupujícího šílenství, a k temnotě vede i pomalý proud řeky Albis, ač se říká, že ji u jejího ústí pokrývá bílá pěna. Věz, že spatříš-li proud té řeky nedaleko mořských břehů, nebude ti už nikdy dáno uvidět Město na Sedmi pahorcích."

XIII.

Klesající slunce zářilo temně rudě, jako by s sebou přinášelo krvavé poselství; tu rudou barvu šed' nepohltila. Vojáci ovšem i v nejnejpříznivějším znamení viděli jen vítanou změnu proti bezútěšné šedi a s nadějí vykročili vstříc šumění vod, vlévajících se na obzoru do moře. Obešli bažinu a vstoupili na vlnami otlučené oblázky pobřežní pláně.

Nálada legionářů se prudce zlepšila, neboť proklaté tažení se zdálo být u konce. Ani krajina se jim už nezdála hrozná a svému strachu z ní se teď v duchu vysmívali a styděli se za něj. Vždyť vše šlo vlastně snadno, bitvy s obávanými protivníky byly spíše šarvátkami a stály je jen málo padlých.

Zatímco legie hleděly s radostí tam, kde se řeka vlévala do moře, zdálo se všem nepochopitelné, že tolik jejich druhů mohlo zešílet kvůli takové nicotnosti, jako je barva okolní země. Ještě dříve, než rudé slunce zapadlo za obzor, vztyčili u ústí Albis sloup vítězství, podobný těm, které lemovaly Impérium ze všech stran.

Nikdo neviděl v šeru počínající noci přicházet stařenu zahalenou do roztrhaného pláště, jejíž vlasy připomínaly klubko hadů a svrastělé prsty kořeny stromů. A přece tam stařena náhle byla, jako by povstala ze země přímo vedle oltáře, na němž se Drusus chystal obětovat bohům přívětivých jižních krajin.

"Viděl jsi Bílou řeku," zaskřehotala chrčivým hlasem a všichni strnuli ve strachu. "Tvé jméno je zapsáno na druhé straně, tam, kde se ryjí runy do hořících skal. Neuposlechl jsi varování vlastních ani cizích snů a šedá země bude tím posledním, co tvé oči uvidí. Nespatříš už zdi Kapitolu, jestliže jsi pohlédl do očí vědmy Nerien, služebnice pánů Asgardu i Vanheimu.

Přikazuji ti, abys zemřel. Zlatovlasá valkýra ti ale nepodá pohár kouřící medoviny, tvá duše ani zbraň nespočine v síních Valhaly jako ti, kdo padli v boji.

Než se svět utopí v moři krve a zemírou Ásové i Vanové, bude tvůj stín bloudit šedými vřesovišti, šedými, jako je celá naše země, ale tvůj duch nenajde jako tolik jiných záchranu v šílenství. Já, vědma Nerien, nad tebou totiž vznáším svoji kletbu. Zemři beze zbraně, silou kouzel, protože toto je:

Šedá země, šedá země,
cizák nesmí vstoupit sem..."

Nikdo z vojáků se neodvážil pozvednout meč. Teprve když rytmus popěvku dozněl a Drusus klesl bezvládně k zemi, se ti, kdo stáli kolem něj, vrhli s tasenými zbraněmi kupředu; vědma však zmizela stejně náhle, jako se objevila. Ticho padlo na celou zem, umlkly vlny i bodavý hmyz nad močálem. Když centurioni poklekli a prohlédli ležícího velitele, zjistili, že dýchá, ale je v hlubokém bezvědomí.

Křísili ho, ale duše se mu už nevrátila zpět do těla, snad bloudila místy známými jen tajemné stařeně. Centurioni zapálili aetiopské kadidlo a pronesli krátkou modlitbu za šťastný návrat vojska a za Drusovo uzdravení. Děkovat za vítězství už nikoho nenapadlo, jako by si teprve teď uvědomili, že žádného vítězství nikdy nebylo. Oltář se však nepokryl plápolajícím ohněm - v této zemi vládli jiní bohové, zlatovlasí Ásové a modroocí Vanové a ani jedni z nich obět nepřijali. Když kadidlo uhaslo a oltář se rozpadl v prach, bojový duch neporažené armády byl definitivně podloměn. Legie se zachmuřeně a bojácně vydaly na cestu zpět, bez toho, aby velitelé vyřekli nějaký příkaz. Jen osaměle se tyčící sloup vítězství ukazoval místo, kde noha císařského vojáka stanula na břehu Bílé řeky.

XIV.

"Ukázalo se, že nepřítel je příliš mnoho, dosud utrpěli jen málo ztrát, a tak se Arminius na jejich cestě zpátky nepokusil proti nim vystoupit se zbraní v ruce. Když pak poslední legionáři odešli za Rhenus, nechal si mě zavolat a řekl mi:

"Viš příliš mnoho o mých plánech, znáš nejedno přísně utajované tajemství, viděl jsi posvátný háj a pil vodu ze zázračného pramene. To vše by bylo osudné každému, byť by třeba pocházel z královské krve. Vlastní šlechta se už nyní obává mé moci, protože tuší, že jednou nad císařem zvítězím a pak získám takovou slávu a moc, že už se dále nebudu muset ohlížet na mínění našich velmožů. Různí lidé by brzy chtěli využít tvých vědomostí proti mně a myslím, že čas, kdy jsi mi byl užitečný, je u konce. Naopak, nyní představuješ spíše hrozbu.

Mohl bych tě dát zabít, neoplácím ale věrnou službu zradou. Ty jsi zachránil život můj a za odměnu smrt nezískáš. Kromě toho, ač to možná sám nevíš, na tobě spočívá zvláštní přízeň bohů. Proto si vezmi svůj meč a jdi, odkud jsi přišel. Jsi zase volný.'

Dojatě jsem Arminiovi děkoval a vydal se na cestu domů. Měl jsem už dost cizích zemí. Chtěl jsem zase vidět barvy květů v tundře, i kdybych měl zahynout rukou vlastních lidí."

"Tvůj život náleží duchům noci," řekl tiše Kemien.

Heiki pohlédl tam, kde se zář ohně rozplývala v temnotě polární noci. Pak raději obrátil oči zpět do plamenů a rychle pokračoval:

"Návrat byl ale mnohem delší, než jsem předpokládal. Potkala mě řada neobvyklých příhod, ale sýček smrti mi nikdy nezazpíval. Skoro bych i uvěřil tomu, že jsem byl pod zvláštní ochranou tamějších bohů. V námořní bitvě u Raujenu jsem jako jeden z mála přežil ztroskotání naší lodi na pobřežním skalisku, přečkal jsem i sebevražedný útok Rugiů proti Thorově svatyni na Bornholmu a v zemi Venetů se mi podařilo prosekat se z obklíčení, třebaže jsem při tom málem ztratil nohu a od té doby kulhám. Nakonec jsem se ale zase vrátil tam, odkud jsem před dvaceti lety odešel."

XV.

Drusus se celou cestu zpět neprobral z bezvědomí, třebaže se ho dařilo držet při životě. Když však z šedi prosvítl na obzoru majestátný tok Rheny, vydechl nástupce císařského trůnu naposledy, aniž by ze sebe alespoň ve chvíli smrti setřásl kouzelné omámení.

Po patnáct let pak plynul z Hercinie do města za Padonskými horami chudý tribut. A potom došla do civilizovaných krajů zpráva, že barbarské kmeny už dále nadvládu Věčného města snášet nehodlají.

Císař si tehdy potřeší svolal své rádce a tentokrát všichni radili k opatrnosti. Zatím se však už vypravily proti Cheruskům pod velením Vara nové legie. Neuposlechli rad starých vysloužilců, nevydali se na dohled severnímu pobřeží, ale údolím Vesery vstoupili přímo do zrádného Tetoburského lesa. Tam byli v šeru mezi hustými stromy současně zaskočeni z mnoha stran.

Ztemnělé příšeří hvozdu jediné vidělo zkázu legií a jen ono ví, zda se na porážce císařských vojsk podílelo válečnické umění a nebo zda svoji roli sehrála i kouzla.

Bohové šedé země tentokrát okusili krve cizinců do sytosti.

Téměř všichni císařští vojáci padli a zajatci byli obětováni mocnostem vládnoucím nad celou Germánií.

Císař ve Věčném městě tloukl v zoufalství hlavou o mramorovou zeď a římský lid truchlil, nenáviděné vědmy prováděly uprostřed lesů a močálů nové obřady, zařikání mocnější než kdykoliv dříve, zaklínání, které nakonec způsobilo i pád Věčného města.

Sám Arminius zahynul o několik let později rukou vraha, kterého zaplatili jeho velmoži, závidějící králi moc a slávu. To se však mělo stát až v budoucnosti, nyní byl naopak oslavován vítězem.

V jiných zemích možná rozkvétaly první květy, ale zde ne.

Mraky byly tenkrát šedé, stejně jako tráva a mokřý sníh, který padal z nebe. Varova hlava, odříznutá od trupu Nerieninou dýkou, a těla dalších císařských vojáků sundaná z obětních kůlů plavaly v řece. Možná, že se potopí, ale třeba také těla zbrocená vybledlou krví doplují až tam, kde Albis ústí do oceánu a kde ji pod šedým soumrakem pokrývá jasná bílá pěna.

MUŽ BEZE JMÉNA

Na řadu přišlo pro ten den poslední vyprávění. Mezi členy klubu zbýval už jen jediný řečník. Až dosud jsem byl průběhem večera - a musím popravdě přiznat, že v to počítám i svůj vlastní příspěvek - spíše zklaman, ale nyní jsem napjatě poslouchal. Vzpomínám si stále na ono podivné tušení, snad něco na způsob šestého smyslu, které mi přikazovalo zapsat si do paměti každé pronesené slovo a jakoukoliv sebebezvýznamnější podrobnost. Snad si to pouze zpětně namlouvám, ale myslím, že jsem tenkrát cítil dotek něčeho mimořádného a nikdy neopakovatelného. Ptal jsem se později ostatních, zda měli podobný pocit, ale uhýbali očima a odpovídali velmi vyhýbavě.

"Soudit, že géniovo dílo," začal konečně hovořit náš přítel, "odráží nějakým způsobem zážitky pocházející z bdělého života, je naprostým nepochopením hierarchického uspořádání jsoucna. Taková víra totiž mlčky předpokládá, že svět idejí je nějak podřazen hmotné realitě a odvozuje se z ní, ať už přímo či nepřímě. Leč mě nejde o zkoumání metafyziky a filozofickým problémům se budu snažit vyhnout. Soudím však, že přinejmenším z hlediska estetického je třeba prohlásit literární výtvar za prvotní.

Mluvím o tom všem jen proto, abych poukázal na problémy a úskalí, které před námi vyvstanou při zkoumání Ariadových knih. Již jsem předeslal, že opravdové umění nepokládám za odvozené z takzvaného reálného života. Co si však počít při posuzování žánru zdánlivě tak beze zbytku se světem svázaného, jakým jsou životopisy? A přece právě jimi se Ariades zabýval především.

Nechme tedy tuto otázku zodpovědět samotné knihy. V první řadě zde máme příběh básníka Benecheula. Tento muž značně kritického ducha kolem sebe v průběhu knihy postupně soustřeďuje družinu podobně laděných pochybovačů. Předčítání Benecheulových veršů v tomto úzkém kroužku zasvěcenců sklízí vždy pouze salvy posměchu a ironické poznámky o básnickově zřejmě nepříliš naplněném sexuálním životě. Posléze se ukazuje, že starý básník přes svoji nespornou genialitu nikdy nerozuměl lidem. Mýlil se i ve svých žácích; jeho učedníci totiž nejsou, jak se naivně domníval, lidé se sklony k estetizujícím morbidnostem. Posléze jsou všichni mistrovi přátelé před čtenářem odhaleni jako obyčejní přitroublí hulváti. Jednoho dne se básník na pravidelnou schůzku se svými žáky nedostaví, v budově jakoby náhodou vypukne požár a posměváčkové nehodní géniova díla zde do jednoho zajdou v plamenech."

"Tahle kniha ovšem nezaznamenala žádný zvláštní úspěch a byla vykládána jako Ariadův negativní vztah k literární kritice všeobecně," neodpustil si žertovnou poznámku předseda klubu.

"O to zde však vůbec nejde," chopil se slova opět bezejmenný vypravěč. "Podívejme se na Ariadovu další

publikovanou práci. Pojednává o čínském císaři dynastie Chan, který nechal na severních hranicích Říše středu vystavět obrovskou zeď. Ariades popisuje do nejmenších detailů duši zdánlivě všemocného muže, který však ve skutečnosti vládne, ba i vůbec žije, pouze jako výsledek kompromisu na smrt znesvářených klik dvořanů a eunuchů. Toto dílo se vcelku slušně prodávalo a zaznamenalo i příznivé recenze v tisku, ovšem skuteční znalci, jako jsme kupříkladu my zde, na něm zřejmě jen stěží najdou něco zajímavého. Člověk mezi lidmi, to je téma pro opravdu kvalitní literaturu příliš banální."

Všichni přikyvovali na souhlas a vypravěč se na hodnou chvíli odmlčel.

"A jak je to tedy s těmi životopisy," přerušil jsem ticho nakonec já. Měl jsem pocit, že tušení čehosi výjimečného se nenaplnilo a vyprávění se ubírá zjevně nesprávným směrem. Palácové intriky ve staré Číně mě příliš nezajímaly.

"Platí tedy v případě memoárové literatury prvotnost světa idejí? Zdráhám se tomu uvěřit, nicméně v opačném případě by životopisy ztratily jakékoliv právo setrvávat ve vznešené přítomnosti Múz. Po tom, co jsem zde zatím slyšel, jsem tedy konec konců nakloněn hlasovat pro exkomunikaci životopisu ze společnosti zajímavých literárních žánrů."

Vypravěč však, jako kdyby neslyšel moji připomínku, pokračoval v rozboru Ariadova díla. Vzestupná tendence knih byla patrná na první pohled. Před námi se objevovaly stále nové a nové příběhy ze spisovatelova pera.

Schizofrenní teolog z doby čarodějnických procesů, který v jednom obzvlášť zdařilém záchvatu sám sebe obžaloval, a vyslychal, sám sobě zapíral, sám sebe mučil, odsoudil a upálil. Ženu obývající pralesy na Guatemalské vysočině, jež znala magické byliny a v podobě kormorána dokázala létat nad noční krajinou. Muž bez paměti a s tváří připomínající dobytče, který se v divokých arménských horách náhle probudí v žaludku mrtvé a zjevně se již zvolna rozkládající krávy. Vynálezce Leonidas, jenž bádá nad prouděním tekutin a jehož záměrem bylo propojit celý hmotný vesmír obrovskou sítí fontán, z nichž by tryskaly různobarevné a exotickým kořením vonící oleje.

Řeč přišla i na několikavazkový román o spisovateli, který celý život psal nekonečnou knihu. Každá strana této knihy odkazovala ke všem ostatním a bez jejich znalosti byla zcela nepochopitelná. Vzhledem k tomu, že hrdinovi románu se přes veškerou a velmi úpornou snahu nepodařilo onen nekonečný počet stran napsat, zůstalo jeho dílo čtenářům nesrozumitelné. Dlužno dodat, že ani vlastní Ariadův román čtivostí právě nevynikal a někteří kritici dokonce zdánlivě moudře soudili, že máme co dělat s metaknihou.

O mnoha dalších Ariadových dílech jsme toho večera v klubu slyšeli a když vypravěč konečně domluvil, zazněl v salonku restaurace sborový potlesk, k němuž se ochotně připojil i předseda klubu.

Teprve po delší době, když intenzita ovací již poněkud opadla, jsem se opět odhodlal vzít si slovo: "Soudím, že náš dnešní záměr, tedy číst si recenze na nikdy neexistující díla, se opravdu velmi vydařil. Hlavní zásluhu na tom nepochybně má právě tento příspěvek. To, co jsme v něm slyšeli, znělo mé duši jako čirý extrakt z geniálního díla Borgese. Co mi však stále není úplně jasné," obrátil jsem se k poslednímu řečníkovi - třebaže jsme se všichni mnoho let znali, nemohu si, z důvodů, jež ještě vyjdou najevo, vybavit jeho jméno - "je smysl vaší úvodní poznámky, že totiž životopis není odvozen z reálného světa. Mám tomu snad rozumět tak, že nejlepší životopisy jsou příběhy fiktivních postav? Nebo chcete říct, že stupeň zkreslení v literatuře je vždy takový, že máme co dělat spíše s představou Múz o oné osobě než s vlastním člověkem. Bylo snad vašim záměrem vyjádřit něco podobného, co učinil Kant svojí filozofií o věci pro sebe a věci pro nás?"

"Vůbec ne," dostalo se mi ihned odpovědi, jejíž tón jakoby prozrazoval určité zklamání z toho, že jsem nic nepochopil, "chtěl jsem říct pouze to, co už jsem řekl, že totiž svět idejí je tomu našemu nadřazen. Proto opravdu geniální dílo nemůže být nikdy fantastickou fikcí, ježto svojí silou popisované objekty zhmotňuje. Geniální životopis není v žádném případě odvozen od reálně existujících osob. Ti lidé však nejsou fiktivní, jsou psaným slovem vytvářeni, a to nejen jako abstraktní psychické formy, ale jako hmotné objekty se vším všudy."

"Včetně duše?" vykřikl nějaký pochybovač.

"Chcete snad říci, že i my dnes..." zašeptal kdosi užasle.

"Četli jsme prostě fiktivní recenze na neexistující knihy," pokrčil poslední řečník rameny. "Řekl jsem, že geniální dílo vytváří svůj obraz v hmotě, netvrdil jsem rozhodně, že by takovou moc mělo mít libovolné dílo."

Všichni ztichli, jakoby kriticky zvažovali vlastní nepřilíš vydařené příspěvky. V tom tichu však bylo ještě něco navíc, snad klid předcházející bouři. Pocit něčeho výjimečného a zásadního silil a myslím, že ho vnímali už všichni. Teď ale ještě cosi přibýlo, byly to hrozivé podtóny a vlny strachu, které v hustých proudech omývaly prostor salónku.

Předseda klubu odvrátil pohled a chmurně hleděl na západní stěnu místnosti.

Náhle kdosi, snad to byl některý z číšníků, vběhl do našeho salónu s křikem, že hostinec hoří. Vše kolem se mi přelilo do přízračně útržkovité černobílé mozaiky, kde jedinou barvou byly červenožluté plápolající plameny, olizující celý svět. Hořelo vše, spalovány byly stíny, oheň stravoval šedé postavy i pitoreskní lidské tváře. Ostatní členové klubu mi kamsi zmizeli, přechal jsem a několikrát upadl do horkého doutnajícího popela. Nevím, kde jsem vzal sílu se vždy znovu zvednout. Přišel jsem k sobě až pod jakýmsi mostními oblouky na předměstí, zpola zalknutý dusivým kouřem.

A nyní se dostávám k nejzajímavější části svého příběhu. Našeho přítele, který hovořil o díle romanopisce Ariada, jsme již nikdy neviděli; snad zahynul jako jedna z mnoha obětí divokého požáru. Divné však je to, že si nemohu žádným způsobem vzpomenout na jeho jméno a i ostatní členové klubu při zmínce o něm nejistě krčí rameny a uhýbají očima. Navíc jsem zřejmě jediný, kdo si pamatuje nejzdařilejší vyprávění onoho večera. Ostatní o Ariadově díle také slyšeli, ale prý odněkud odjinud, nebo ty knihy dokonce četli. Nápadné mi je i to, že znají pouze poslední Ariadovy příběhy, ty bezesporu nejlepší.

Nemohu se ubránit dojmu, že náš bezejmenný přítel měl pravdu. Pamatuji si všechny Ariadovy knihy a vím, jaký význam v nich hraje oheň. A věřím i tomu, že pokud vytvoříte geniální dílo, stvoříte tak i jeho hlavní protagonisty. Tito oživlí literární hrdinové však zřejmě cítí ke svému tvůrci především nenávist. Snad se ho nijak neprosili o své bytí, snad se cítí uraženi přítomností v nedokonalém hmotném světě, snad mají i pocit, že dokud je jejich tvůrce naživu, nejsou tak

docela svébytnými bytostmi.

Ariades tedy podle všeho založil požár restaurace a dokonce se mu podařilo vymazat ze světa nejen našeho přítele, ale i jeho jméno a většinu vzpomínek - snad kromě těch mých, a i ty se s časem rozplývají v neurčitosti.

Kromě nenávisti mě však napadá ještě jeden možný důvod Ariadova počinání. Ve vyprávění našeho přítele byla totiž Ariadova tvorba spojena jak s knihami geniálními, tak i s nepříliš vydařeným a fádním příběhem čínského císaře. Snad právě to ho nejvíce hnětlo, ono neustále připomínané vědomí vlastní spisovatelské nedokonalosti a několika téměř začátečnických chyb v prvních publikovaných dílech.

Nemohl jsem počítat s tím, že by mi někdo z klubu - a jiné přátele ani známé již dlouhou dobu nemám - byl nápomocen při pokusu pomstít našeho zmizelého přítele. Chtěl jsem Ariada zabít, ale nakonec jsem si to rozmyslel. Nešlo přitom o těžkosti spojené s oním činem, ale o věci mnohem subtilnějšího charakteru. Předně jsem si nebyl jistý, zda náš přítel a Ariades nejsou v jistém ohledu jedna a táž osoba. Především jsem však nahlédl naprostou zbytečnost vraždy.

Usoudil jsem totiž, že autor natolik geniální jako Ariades dříve či později musí vytvořit postavu, která se i jemu stane osudnou. A já sám se od té doby zdráhám psát příliš dobré práce a až se tomu bráním, všední banality se zřejmě chystají zaplnit stránky mých příštích knih.

PŘÍBĚHY Z BŘEHU

Nedaleko pobřeží zvolna usinaly špinavé zakouřené krčmy, chalupami pokrytá mola i rozpadající se vlnolamy.

Vzpomínám si, že tu noc padal temně modrý déšť, barvil dlaždice paláců, tváře přiovilých pozdních chodců a rozvité noční květiny. Já se však o nic z toho příliš nestaral. Pozorně jsem sledoval zpěnou hladinu oceánu, protože právě v takovýchto chvílích k pobřeží obvykle připlouvají podivní tvorové, plavidla i předměty náhle mizějící s úsvitem. Mně pak šlo především o láhve, jež vlny vynášejí na břeh během bezměsíčných nocí.

Vyprávění nalezená v takových láhvích se podstatně liší od svitků, které můžeme na pobřeží najít za jasného dne.

Jednou jsem zkusil ponechat zde veliký, téměř nepoškozený zelený džbán až do rozbřesku a otevřel jsem jej teprve tehdy, když už na hladině zalité sluncem plavali první hraví delfini. Ve džbánu jsem však tehdy objevil svitek pouze průměrné hodnoty; přečetl jsem ho jen s přemáháním a zařadil do té části knihovny, kde jsou uschovávána díla spíše triviální a snadno pochopitelná i nepříliš vzdělanému čtenáři.

Příběhy nalezené v noci představují však obvykle klenoty mnohem vzácnější. Soudím tedy, že důležitý je pouze čas otevření láhve, nikoliv chvíle, kdy ji sem moře vyplaví. Proto lituji, že se tu tolik hlupáků potlouká během dne a všechno vysbírají. Kdyby zde totiž nechávali láhve ležet až do soumraku, jejich obsah by se zřejmě znovu změnil a získal charakter vytržebných vyprávění. Tihle sběrači si podle mého názoru bezpochyby zaslouží, aby je chytili lovci lidí z dalekých zemí a vyřezali z jejich těl nějaká obzvlášť bolestivá písmena. Kdybych měl dost lastur a věděl, kde všichni bydlí, označil bych lovcům dveře jejich obydlí.

Zpět však k vyprávění událostí té noci: dlouho jsem neměl štěstí. Objevil jsem tehdy pouze jednoho vlnami vyplaveného utopence. Měl podezřeले nafouklé břicho a já proto usoudil, že se v něm ukrývá smrtelně jedovatá fialová chobotnice. Tito mlžnatí hlavonožci byli známi svou lstivostí a zejména mezi olupovači mrtvol si vybírali krvavou daň. Já sice s většinou mořských živočichů vycházel poměrně dobře, ale toho dne jsem nechtěl s chobotnicí hovořit. Byl jsem unavený a nevěděl jsem vlastně nic, co by mohlo hlavonožce nebo mrtvého muže zajímat. Hledal jsem proto vytrvale dál, procházel mezi naplavenými dunami, přehraboval se v písku a občas pro povzbuzení usrkl ohnivé pálenky z příruční láhve.

Teprve když už téměř svítalo a modrý déšť konečně ustal, přivál ke mně vítr několik veršů. Šel jsem po hlase a nakonec v naplaveném písku našel úzkou šedou vázu s řeckým vzorem, v níž byl ukryt krátký text. Pokud si dobře pamatuji, zněl takto:

Ze soli plášť a přišel sám,
zanechán nočním odlivem,
když raci spali na vlnách.
A jistě na ně padl strach,
ptali se, on však nepoznán
zůstal a všem jim řekl jen,
že v soumraku se plavil zem
až za obzor a dál.

Oheň je tam jen provázek
a kmeny cedrů stravoval
a obchodníci s purpurem
jim tenkrát záviděli,
pro barvu rudou, krve šlem,
co sami vlastnit chtěli.

Však řady lodí nedohléd',
tam raci mají hostinu,
vyberou oči, mlčky dlí
s prázdnými důlky ve stínu,
těla roztáta v půli.

A kdesi na dně plachta spí
a černá vesla roztloukli
a všichni utonuli.

Nebyl jsem v první chvíli se svým úlovkem příliš spokojený, ale bylo to rozhodně lepší než nic. Doufal jsem, že pokud

přednesu verše večer v krčmě, určitě mě obdarují dalším soudkem štiplavě páchnoucí kořalky. Jak jsem si však báseň znovu a znovu opakoval, zamlouvala se mi čím dál víc. Tehdy jsem přirozeně nevěděl, že celý můj život dozná možná i díky těmto veršům řady překvapivých změn. Po pravdě řečeno si však nejsem zcela jistý, jaký podíl na tom měla právě zmíněná báseň. Když o tom dnes přemýšlím, dospívám samozřejmě k závěru, že se události sběhly zcela nezávisle na ní. Pohrávat si s ideou nějaké ústřední role veršů je nicméně vzrušující a dobře to zahání občas přicházející pocit dlouhé chvíle. V takových okamžicích obvykle dlouho hovořím sám se sebou a mé jednotlivé věty si navzájem zjevně odporují. Tyto monology se mi většinou zdají být velmi zábavné.

Moře je proud, který vyplavuje odvrácené tváře existence, oceán se podobá nerozlišenému chaosu, z něhož však současně povstávají veškeré ohraničené věci. To všechno samozřejmě vím, rád bych však tyto poměrně komplikované a mlhavé formulace dokázal vyjádřit v exaktnější rovině. Zmiňoval jsem se v krčmě o tomto problému již mnohokrát, ale nikdo na mé poznámky nereagoval. Zdálo se, že ostatní pijáky zmiňované skutečnosti příliš netrápí.

Možná jsem byl odedávna nějak výjimečný - vzato kolem a kolem, toto přesvědčení vlastně vyvolává i docela příjemné pocity. V blízkosti oceánu se však jakékoliv vlastní myšlenky vždycky rychle rozpustí a na vyřčené otázky nestihnete najít odpověď; soudím, že ostatní se zřejmě právě z tohoto důvodu jen málokdy ptají nahlas.

V moři se kupříkladu občas objevuje zelená voda. Je těžší než voda obyčejná, hustá kapalina přebývající obyčejně kdesi v hlubinách, tekutina, kterou jen erupce podmořských vulkánů dokáží vyzvednout k hladině. Všudypřítomný hořkoslaný pach budí žízeň a když klopýtám ulehnout do své téměř nezařízené chýše, obzor se vždy kamsi ztrácí. Mola a přístavy, nespojitý svět od sebe oddělených ostrovů, jiný prostor a pouze výjimečně se protínající podivně zkroucené meandry času. Jen málokdo se odváží opustit poklidné vnitrozemí, pokud není náhodou nadán silnou dávkou blouznivé představivosti a pocitu palčivého neuspokojení, na něž není jinak možné najít žádný tisícilák.

Nejde však rozhodně jenom o zelenou vodu a fialové chobotnice. Moře vyplavuje také příběhy, a právě to je vlastně jeho nejdůležitější vlastností. Zdaleka není pouze domovem ryb, sépií a lastur, ale rovněž láhvi. Zvláštní koloběh věcí předurčuje, že každá nalezená keramika je, pokud je to jen trochu možné, naplněna kořalkou a po vypití vhozena zpět do moře. To jí po čase opět vyplaví, třebaže jen výjimečně v neporušeném stavu. Džbány se tedy výsledně někam ztrácejí, zato však obvykle vznikne nějaký nový příběh.

Když naleznu na břehu láhev nebo alespoň její část, psaný text a případně i keramické střepy vždy zařadím do regálů knihovny; nejprve si však vše důkladně přečtu. Pokud je příběh banální až hloupý, jako se to často stává u denních svitků, pokusím se na něj co nejrychleji zapomenout. Je-li na něm alespoň něco málo pozoruhodného, vyprávím jej za drobnou úplatu v nedaleké krčmě. Ty nejlepší texty pocházející z bezbřehé tmy noci si však obvykle nechávám pouze pro sebe a nikomu kromě vrchního knihovníka je nesdělují.

Zřejmě jakýsi duševně chorý trošečník byl tvůrcem následujícího vyprávění, s nímž jsem si dlouho nevěděl rady, ačkoliv jsem v zamyšlení nad ním vypil mnoho kořalky. Musím zejména předeslat, že se jednalo o text, za jehož autora se prohlašoval živý člověk pocházející podle vlastních slov z nedalekého přístavu. Už jen to bylo samo o sobě velice divné, všichni přece vědí, že právě příběhy vypráví vždycky pouze oceán a lidé je smějí jenom opakovat, aniž přitom změní jediné slovo.

Z tohoto důvodu prohlásil tehdy nejvyšší knihovník celý text za podvrh a v knihovně jej vůbec nepřijali. Já si tedy mohl ponechat nejen podivuhodně lehký železný kotlík, ale i sláný, z větší části porušený a nečitelný papyrus, který od té doby stále uschovávám ve své chýši z naplaveného dřeva. Nesouvislost celého vyprávění přitom přičítám jak skutečnosti, že mám k dispozici pouhý fragment rozsáhlejšího celku, tak i psychologickému rozpoložení autora, nacházejícího se zjevně dosti daleko za hranicemi přičetnosti.

Možné je však i to, že se za celým příběhem skrývá ještě něco jiného. Kdysi jsem slyšel o textech zašifrovaných, jejichž skutečný význam je ukryt kdesi pod slupkou viditelného děje. Pokud by tomu bylo tak i v tomto případě, musím otevřeně přiznat, že onen hypotetický hlubší smysl neznám. Celkem však pochybuji, že něco takového vůbec existuje.

"V této daleké zemi jsou všichni posedlí písmem. Nejenže ho prostě očima čtou, ale znají tu i písma vnímaná hmatem, písma tónová i barevná, chuťová písma rozpouštěná v pšeničném pivu, znaky tvořené různě teplými destičkami přikládánými na obzvlášť citlivá místa nahého těla, hieroglyfy a piktogramy tvořené letem k tomuto účelu cvičených ptáků. Nejpodivnější a současně v jistém smyslu nejhrůznější věcí je však písmo z lidských těl.

Možná bych měl předcházející větu blíže vysvětlit. Místní obyvatelé totiž tak docela lidmi nejsou. Jsou nám sice poněkud podobní, ale mají současně mnoho společného se stromy; vypadají vyzáblí, dosti vysocí a jejich ruce silně připomínají usychající větve. Soudím z toho, že bytí tohoto národa je nejspíše výsledkem řady podivných nahodilostí a odchylek evolučního procesu od všech dosud předpokládaných zákonitostí - a jako jinde jsou bytostmi vnějším ustrojením lidem nejpodobnějšími některé velké opice, zde jsou to podle všeho chodící stromy, které i v mírných zimách shazují své jehličí. Sám jsem o těchto podivných stromech však pouze slyšel, na vlastní oči jsem je nikdy nespátl. Zpět však k místní posedlosti písmem. Z toho, co jsem již naznačil, lze snad vyvodit i fakt, že lidé jsou zde považováni za něco na způsob dobytka nebo snad cihel či jiného stavebního materiálu. Černé galéry podle potřeby neustále přivázejí materiál nový a nový; tímto velmi žádaným zbožím jsou přitom lidská těla či jejich speciálně konzervované části.

Například srdce zřejmě představují nejoblíbenější hmotu pro nápisy označující jméno majitele středně velkého obchodu. Z ženských hlav je zase nad zdejším královským palácem vytesán obrovský nápis, jehož slovům nerozumím a význam se odvažují pouze skusmo hádat. Řekl bych, že vyjadřuje základní paradigma místních filozofů, že totiž realita se neodráží v písmu, ale naopak písmo samo zakládá skutečnost. Tomuto přesvědčení odpovídá i místní společenské uspořádání - k nejprivilegovanějším vrstvám patří typografové a řezníci, přičemž obě tato povolání se zde dědí pouze v

mužské linii. Řezníci ani typografové nemusí platit daně a smějí se dokonce do jisté míry protivit i královským nařízením.

Místní ústava, již tak dost složitá, je neustále doplňována novými a novými dodatky. Každý zákon musí přitom být vepsán v tělech obzvlášť zachovalých. Za tímto účelem se prý dokonce dovážejí živí nešťastníci, kteří jsou i během psaní udržováni při vědomí zvláštními elixýry z místních bylin a umírají teprve po dokončení práce. Poté následuje velice propracovaná konzervační procedura, připomínající poněkud techniky balzamování.

Myslel jsem si původně, že mě čeká něco podobného, ale zatím mám dokonce jistou volnost pohybu a záměrům svých vězňů tedy nerozumím. Nedělám si však o své budoucnosti žádné zvláštní naděje, to by vzhledem k mé situaci bylo jistě poněkud nemístné. Docela by mě zajímalo, zda mě použijí na jediné písmeno a nebo zda posloužím jako stavební materiál pro celé slovo. Jaké slovo to asi bude?

Ještě k místním zvyklostem: zatím jsem nezminil, že při výrobě písma z lidských těl vzniká velké množství odpadu. Právě proto jsou chudinské slumy postavené z bílých kostí a i řada relativně zámožných obyvatel spí v houpacích sítích utkaných z pečlivě vypreparovaných šlach. Zápach krve a rozkladu je všudypřítomný. Nedá se však říct, že by ho místní obyvatelé nějak záměrně vyhledávali; jsou spíše jen příliš monomatičtí a jejich posedlost písmem jim zabraňuje vnímat cokoliv jiného, nebo tomu alespoň přikládat jakoukoliv důležitost. Například jsem zde nenašel jedinou známku toho, že by někdo pil alkohol.

Snad bych měl ještě zmínit, že nedávno vynalezli i písmo z různě krystalizovaného ledu. Uspořádání jeho částic přitom zřejmě odpovídá hláskám některé ze zdejších abeced. Mí vězňové, pokud jsem jejich náznaky dobře pochopil, se mi snažili říct, že bych se měl tomuto ledovému písmu naučit. Soudím, že to bude velmi obtížné, ne-li zcela nemožné." Zde končí čitelná část textu nalezeného v železném kotlíku. Ještě se mi podařilo rozluštit několik vět na dalších stranách papíru. Psalo se tam cosi o potřebě nosit náhrdelníky z lastur. Sám jsem si pod vlivem tohoto vyprávění jeden velice hezký náhrdelník opatřil, třebaže jsem tehdy netušil, jaký tento předmět může mít význam.

Knihovna stojí nedaleko ústí jedné z velkých a jen líně tekoucích řek, od delty několik mil proti proudu. Místo je díky své vzdálenosti od oceánu příhodně chráněno zejména před zimními bouřemi, což je poměrně důležité. Knihy jsou totiž umístěny tak, aby se na ně dalo pohodlně dosáhnout z kolem projíždějícího voru. Je proto jasné, že jakákoliv větší bouře či pouze příliš zpěněné vlny by se snadno mohly stát příčinou katastrofy. Texty vyšly z moře a oceán by tedy mohl toužit vzít si je zpět.

Vypráví se, že než bylo objeveno toto ideálně klidné místo, byly knihy převáženy ve speciálních, pouze k tomuto účelu vyhrazených lodích. Ani ten nejstarší z místních knihovníků se však nepokouší předstírat, že by si na časy tak dávne osobně pamatoval. Řčení "vozit knihy v lodích" má dnes v běžném jazyce význam až chorobné staromódnosti a nemístného konzervatismu.

Zaměstnanci knihovny proplovávají na vorech mezi regály a za drobný poplatek zde zvědavým návštěvníkům vyhledávají žádané spisy. Pokud je kniha přitom příliš rozpadlá, uchovává se raději v láhvi, v níž byla nalezena. Zájemci si smějí nalezenou publikaci pouze prohlédnout, nebo si některou zvlášť zajímavou pasáž i opsat; knihovník potom zařadí spis zpět na jeho místo.

Odnášet odsud nikdo nic nesmí, třebaže se zejména mezi mladšími knihovníky mnohdy šeptají pověsti o bárkách naložených až po ponor, které křižují hladinu řeky za bezměsíčných nocí. Sám jsem si však dlouho nepovšiml, že by nějaká kniha chyběla. Pokud se tedy texty odsud opravdu odvážely, musel někdo měnit i všechny seznamy, katalogy a indexy.

Zůstával jsem kdysi v knihovně mnohdy i ve dnech státních svátků, kdy žádní návštěvníci přirozeně nepřicházeli. Tento čas jsem však v žádném případě nepovažoval za ztracený. Pátral jsem mezi regály, zda zde nenaleznu další prameny o zemi, jejíž obyvatelé jsou posedlí písmem. Několik letmých zmínek jsem sice opravdu objevil, ale když jsem se na celou záležitost odvážil zeptat vrchního knihovníka, jinak proslulého svou moudrostí a sečtělostí, nechal mě ihned svými služebníky svléknout a chtěl mě dát na přídi vlastní lodi zbičovat. V jeden okamžik se však najednou zarazil a ptal se mě, kde jsem přišel k lasturovému náhrdelníku. Pokoušel jsem se mu to vysvětlit, ale zřejmě mi nevěřil. Nechal mě nicméně odejít bez výprasku a dokonce se mnou před tím ještě chvíli hovořil o posedlosti písmem. Vrchní knihovník mi tehdy řekl, že k celé záležitosti existuje v knihovně nanejvýš několik nezřetelných útržků; o nějakém rozsáhlejší materiálu nemůže být ani řeči. Ptal jsem se ho, zda se sám o celou problematiku rovněž zajímá, ale zašeptal jenom něco o svých vlastních záměrech a časově náročných povinnostech spojených s vykonáváním odpovědné vedoucí funkce. Krátce na to mě zřejmě pro moji pracovitost konečně povýšili; nemusel jsem nadále převážet návštěvníky knihovny na vorech, ale všechen čas jsem směl věnovat hledání příběhů, které moře v noci vyplavuje na břeh.

Myslím, že to byla rozhodně změna k lepšímu. Divné je jen to, že se mě knihovník ptal na knihy, v nichž jsem objevil útržky o daleké zemi za mořem. Po pravdě jsem mu to řekl a když jsem v knihovně příště znovu pátral, již jsem tyto texty nikde nenašel. Pokud na nich někomu v knihovně tolik záleželo, proč mně naopak ponechali celý souvislý rukopis a vysloveně o něj nejevili zájem?

V den, kdy v mém životě došlo k další významné proměně, jsem se jako obvykle opil v krčmě. Nestačilo mi však, že jsem přednesl báseň "Ze soli plášť a přišel sám", dostal za ni soudek kořalky a většinu jeho obsahu hned na místě zkonzumoval.

V opilecké pyše jsem tehdy s krčmářkou uzavřel vsutku neuváženou sázku o relativně vysokou částku, popravdě větší, než jsem si vzhledem ke své finanční situaci mohl dovolit. Sebevědomě jsem prohlašoval, že lepší poezii už toho večera nikdo z hostů dozajista neuslyší. Plným právem jsem přitom soudil, že patřím k nejlepším hledačům a proto bych

měl za obvyklých okolností bezpochyby velkou šanci sázku vyhrát, ale nějak se stalo, že krátce před svítáním dorazil do krčmy neznámý cizinec, jenž bez vyzvání přednesl báseň vlastní. Byla úplně jiná, byť pojednávala přirozeně rovněž o moři, jak už tomu u příběhů z hlubin oceánu bývá.

Báseň zněla takto:

Moře plné šíleného smíchu,
tam příšery prazvláštních tvarů
ve vodách plavou, zvuky zalykavé
zní nad krajem a ozvěna
podivnou zpívá melodii:
Poslouchej, čas spřádá píseň
a kolmým se zdá být
u bahnitých a blátivých břehů,
kde i kapky deště sní.
Bez dechu zde se duší
daleko zbloudilí spáči,
nekape krev jim z ran,
když hvězdný svit, točitá nit
je sváží, dál však kráčí
tou končinou a nevypoví
o moři - a když, pak se sami
jako ty příšery budou smát.

Podroušení opilci měli rozhodnout, které z obou děl je lepší a kdoví proč se téměř jednoznačně přiklonili na stranu podivného cizince. Nesdílím jejich závěr, neboť má báseň jistě nebyla o nic méně pozoruhodná. Mám spíše podezření, že jejich hlavním zájmem bylo předcházet si krčmářku a zajistit si přiděl levných nápojů pro příští dny.

Bez ohledu na pozadí věci však bylo trpkou pravdou, že prohranou částku jsem u sebe ani zdaleka neměl. Snažil jsem se vykoupit řadou věcí, vzdal jsem se zlaté jehlice do kravaty, odepnul ze zápěstí náramkové hodinky a i náhrdelník z lastur bych byl ochoten obětovat a podal jsem ho krčmářce, ale vtom se do našeho sporu vložil cizinec. Okřikl tu hamižnou ženu, že si dovolila náhrdelníku se vůbec dotknout a vrátil mi onen předmět zpět. Dělal na mě jakási gesta, která jsem naprosto nechápal, ale tajil se mu to dát najevo.

Posléze cizinec prohlásil, že krčmářka mi je ochotna prohranou částku prominout, pokud slíbím, že toho večera navštívím palubu některé z bludných lodí. Při těch slovech se muž, který nade mnou s tak přesvědčivým náskokem zvítězil v básnickém souboji, podivně usmál. Souhlasil jsem s kladenou podmínkou, protože jsem podle všeho stejně neměl na vybranou. Krčmářka se naopak snažila cosi namítnout, ale cizinec se na ni podíval takovým způsobem, že pro ten večer naprosto zmlkla. Chtěl bych také umět něco podobného, ale asi nemám v očích tu správnou sílu. Nerad bych však, aby to znělo jako defetismus. Tedy - pokud bych chtěl, jistě bych se to také naučil, ale zatím nechci. V tom je jádro problému.

Bludných lodí se obávají všichni obyvatelé pobřeží, včetně těch, kteří jsou nadáni tou nejotrlejší fantazií. Tyto koráby se totiž náhle objevují a náhle mizí; není přitom jasné, co zanechají na břehu ani co odvezou, nicméně obě tyto kategorie vzbuzují bezpochyby spíše obavy než jakoukoliv naději.

Mezi knihovníky se říkalo, že mnoho lidí v poslední době bez zjevné příčiny mizí a i nemoci příštích zřejmě z moře nějak podezřele přibývá. Musím však současně popravdě říci, že si neuvědomuji, že bych tehdy znal někoho, kdo by se posléze nějak záhadně ztratil; i na to si však našla neúprosná logika ostatních knihovníků odpověď - mizí prý totiž obvykle lidé osamělí a tedy víceméně neznámí. Možná i proto jsem tak často chodil do krčmy, abych do této kategorie nemohl patřit. Pít jsem přece mohl i ve své chýši a ostatní návštěvníci hospody ve mně nikdy nevyvolávali touhu po bližším seznámení, tudíž své chování přičítám vlivu knihovnických historek.

Vrátím se však ke svému vyprávění o událostech oné podivné noci. Opilý jsem tehdy stál u zahánivajícího mola a odhodlával se navštívit jednu z bludných lodí. Hledal jsem takový koráb dlouho, protože v nejbližší části přístavu právě kotvilo mnoho neznámých plavidel. Na řadu z nich jsem se vstoupit obávil; nějak jsem dokázal rozpoznat, že tyto koráby jsou pouhou nehmotnou iluzí a já bych tedy padl do vln nebo, pokud by tvůrce klamu patřil k záluďnějším žertěům, bych se zřítíl přímo do některého z rychlých hlubinných virů.

Všude kolem mě vládlo jakési nepřirozené pološero. Na palubu řady korábů mě lákali lidé sedící u kouřících mís plných mastných polévek. Ještě jinde jsem viděl hromady modrého zlata, což podle všeho byly přízračné napodobeniny korábů zmizelých někde v hlubinách. Další plavidla pak zřejmě sloužila také jako pasti, ale poněkud odlišného druhu; rovněž šlo o pouhé napodobeniny lodí, ty ale v tomto případě byly jedinou viditelnou částí těla obrovské a věčně hladové medúzy.

Bližil jsem se už téměř na konec přístavu, když jsem před sebou konečně spatřil bludnou loď. Poznal jsem ji na první pohled, byla to však zřejmě spíše záležitost intuice, poněvadž nedokážu popsat žádné konkrétní znaky, které toto plavidlo obecně charakterizují. Pravda, někdy jsou na takových korábech znaky tulipánu, někdy je ke stěžni připojen miniaturní větrný mlýn, který bludnou loď pohání na širém oceánu lépe než plachta, ale to všechno jsou spíše neurčité náznaky než nějaké přímé a jednoznačné vodítko. Ne náhodou je hledání a odhalování těchto plavidel považováno za jedno z nejobtížnějších řemesel.

Přelezl jsem zábradlí bludné lodi a skryl se mezi několika prázdnými sudy, určenými zřejmě na vodu a víno. Čekal jsem

poměrně dlouho, nedokážu však určit přesný čas, poněvadž hodinky jsem zanechal v krčmě. Bez jehlice v kravatě jsem se cítil velmi nepohodlně. Nehýbal jsem se ani nedával nijak najevo svoji přítomnost, když jsem byl za svoji trpělivost konečně odměněn.

Náhle jsem totiž ze tmy zaslechl hlasy, vítr ke mě přivál slova spolu s kapkami deště a já posléze spatřil dva muže s lucernou, jak vlečou na zádech jakýsi zjevně těžký balík. Právě překračovali lodní můstek, když světlo ukázalo tvář jednoho z nich. Byl to cizinec, kterého jsem potkal krátce předtím v krčmě a jenž nade mnou zvítězil v básnickém souboji. Vtiskl jsem se ještě hlouběji mezi sudy. Zdálo se mi pro tuto chvíli výhodnější na sebe zbytečně neupozorňovat.

Se vzteklym zasupěním dověkli oba příchozí náklad na palubu a pohodili mrtvé tělo nedaleko mé skrýše. Nože se zableskly v jejich rukou, pytel zahalující mrtvolu byl odhozen a já ke svému úžasu spatřil tvář krčmářky, s níž jsem krátce předtím uzavřel onu tak neuváženou sázku.

"Vyřezeme z ní nějaké písmeno?" zasmál se cizinec, se kterým jsem se již setkal v krčmě. Později jsem zjistil, že mu říkají Tuleň, v tu chvíli jsem však jeho jméno ještě neznal.

"A které?" odvětil ten druhý jménem Mrož. Oba hlasy byly směsí dušené zavilosti, současně jsem z nich však jaksi mezi řádky cítil i přítomnost určitého okouzlení umělce plně zaujatého vytvářením dokonalého díla. Slova byla pronášena s nepochybným vnitřním důrazem, tón připomínal deklamované verše a na druhé straně jen málo poetický obsah vět přiléval do doutnajícího ohně napětí. Poslouchal jsem je dál.

"ES, kroutící se jako mořský had," řekl Tuleň.

"S tím bude moc práce. Co takhle raději velké I?" nesouhlasil Mrož.

"Těch už máme dost a přitom jsou v jejich jazyce jen málo používána."

"Dobře tedy."

Tiše se probírali v ženiných vnitřnostech. Pozoroval jsem ty dva v pilné práci; ani v šeru mi nemohlo uniknout, jak odhazují napůl rozřezané a zřejmě pro jejich účely nepotřebné části těla do moře. Na konci práce shodili přes palubu i zbylé torzo a odešli s podstatně menším břemenem, než předtím na loď vstoupili. Ještě před odchodem se však jeden z nich obrátil přímo na mě. Z toho jsem s hrůzou poznal, že o mojí přítomnosti zřejmě celou dobu věděli.

"Budeš novým krčmářem," řekl cizinec, se kterým jsem se již předtím setkal.

Nevěděl jsem, co mám odpovědět. Měl jsem strach, že budu následovat ženin osud.

"Je ti jí snad líto?" zasmál se Mrož.

"Ne," odpověděl jsem. Byla to pravda. Smrti krčmářky jsem nijak neželel.

"Tak vidíš," pokýval hlavou Tuleň. "Ostatně," dodal o poznání mírnějším hlasem, "jsme si tě přišli jen vyzkoušet."

Pokynuli mi, abych šel s nimi a já se neodvážil jejich vůli odporovat. Pluli jsme v malém člunu na břeh, kde mi konečně sdělili svá jména, vysvětlili, jak je třeba zacházet s lasturami a dali mi napít obzvlášť silné kořalky. Na mé vlastní jméno se přitom vůbec neptali, jako kdyby je nezajímalo a nebo ho naopak už dávno znali.

Když jsem druhý den s bolavou hlavou procitl, bludná loď již v přístavu nekotvila. Zmizela i krčmářka a oba cizinci. Našli mě služebníci vrchního knihovníka a odvedli ke svému pánovi. Ten se však ke mně kdoví proč choval velice uctivě a když jsem dovyprávěl celý příběh minulé noci, ptal se, zda bych mu nedal svůj náhrdelník z mušlí.

Odmítl jsem to, třebaže jsem počítal s tím, že mě za takovou opovážlivost nechá okamžitě zbičovat. Místo toho však pouze jakoby zklamaně pokýval hlavou.

"Chápu," řekl. Potom mi sdělil, že jsem až do odvolání z jeho služeb uvolněn a mohu se tedy věnovat práci krčmáře.

Dnes jsem vlastníkem krčmy, ale sám v ní nepracuji - starost o živné hosty jsem přenechal několika mladíkům, kteří sem nedávno přišli z vnitrozemí poháněni touhou zažít něco neobyčejného. Opravdu si však nejsem jist, zda se jim jejich přání vyplní.

Někdy se sám sebe ptám na podstatu událostí té noci. Je však příjemné nechat některé věci zahalené skrytým stínem. Ostatně, důležitější než příčiny jsou důsledky věci. Každý se dokáže ptát "proč?", ale silná vůle by podle mého soudu měla spíše nacházet odpověď na otázku "k čemu?".

Od chvíle, kdy jsem na společenském žebříčku takto povýšil, je můj život mnohem pohodlnější a příjemnější. Nabytý přepych se odrazil i v bydlení. V kdysi nuzné chýši jsem si například nechal postavit novou vanu. Je opravdu dlouhá a aby se do mé chýše vůbec vešla, bylo třeba vybourat v jedné ze stěn otvor a vanu tudy protáhnout. Z toho vyplývá, že se mohu koupat s hlavou uvnitř a nohama venku - a nebo samozřejmě obráceně, vše záleží jen na mém okamžitém rozmaru. V poslední době se raději koupu s hlavou směřující ven, abych mohl pozorovat vlnobití.

Speciálně vybudovaným podmořským tunelem je do mé vany neustále dodávána mořská voda. Obrovské písky ji pod tlakem vysávají ze dna oceánu, ocelový šnek kapalinu ohřívá, zatímco jakási síta se starají o to, aby vodu očistila od různých nebezpečných havětí. Díky tomu mi sem přiboj přirozeně nemůže dopravit ani džbány s příběhy. Dělán to tedy tak, že během dne se koupu a nechávám si zdát ty nejzajímavější sny, zatímco v noci se procházím po pobřeží a hledám láhve.

Ptal jsem se nejlepších místních konstruktérů, zda by nebylo možné zhotovit zařízení, které by pracovala selektivně, což znamená, že by síto na jedné straně propouštělo láhve a současně filtrovalo řasy a vodní živočichy - snad jen kromě škeblí, které jsou zřejmě čímsi důležité a prospěšné. Prý však takové zařízení postavit nelze a já tedy musím nové příběhy stále hledat na břehu oceánu.

Nejenom proto však každou noc opouštím svoji chýši. Chodím hlavně do nedalekých cizích krčem a tam vybírám vhodné oběti, lidi na první pohled neduživé, žijící osaměle a obvykle příliš slabé na to, aby se dovolali cizí pomoci či se sami zmožili na nějakou účinnější obranu. Potom počkám, až vyhlédnutá oběť opustí krčmu a odejde domů.

Dům vždycky označím malou mušličkou a nechám si zdát, jaké písmeno bylo z obětovaného těla vyřezáno a jakého příběhu je asi součástí v daleké zemi za mořem. Je přirozeně také možné, že se s těmi lidmi děje něco úplně jiného. Hosty ve své krčmě však každopádně nechávám na pokoji. Nemohu říci, že bych k nim byl nějak zvlášť loajální, ale dokud za kořalku platí, je pro mě daleko výhodnější, aby zůstali naživu. Má krčma má díky tomu pověst jednoho z nejbezpečnějších míst na celém pobřeží a opravdu vzkvétá.

Občas vzpomínám na to, co se stalo staré krčmářce. Podivných cizinců se sám poněkud děším a když nějakého uvidím, raději se mu zdaleka vyhnu. Rozhodně nestojím o žádná osobní setkání a nebo dokonce o nějaké s tím související důvěrnosti.

Trochu mě trápí jen to, že mušličky v mém náhrdelníku postupně ubývají. Mám obavy, že s každou z nich ztrácím část své moci a směřuji k čemusi velice neblahému. Nevím však, zda se nelekám zbytečně a v šťastnějších chvílích se dokážu sám svému strachu vysmívat.

Až mi zbude poslední lastura, položím ji v noci před dveře domu vrchního knihovníka a uvidím, co se potom stane.

EPIZODY Z DOBY MLHY

Od chvíle, kdy všichni zemřeli, se svět změnil téměř k nepoznání. Ne snad, že by třeba i hromadná smrt měla sama o sobě takovou moc, je spíše jen průvodním jevem. Vždycky jsem si myslel, že země bez živých tvorů by byla místem mnohem podivuhodnějším, ale teď si tím už nejsem zdaleka jistý. Nedokážu posoudit, zda se jednalo o změnu k lepšímu nebo horšímu, každopádně se však v poslední době začínám na hřbitově poněkud nudit.

Odstěhoval jsem se mezi náhrobky proto, abych zachoval zdání řádu nebo alespoň jakýchkoliv minimálně uspořádaných struktur - mrtví mají přece žít na hřbitově. Ostatní však zemřeli tak dokonale, že si svou smrt ani neuvědomují. Nikdy by je tedy nenapadlo přijít sem ke mně a původně na mě pohlíželi jako na podivína či blázna. Posléze, jak se jejich myšlení ještě více rozostřilo, jim už nepřipadá divné vůbec nic. Všechny pojmy i protiklady se slily.

Nevím, proč právě v mém vědomí zůstalo několik vzpomínek zachováno. Změna mě nepostihla zdaleka tak silně, i když jsem samozřejmě mrtvý také. Rozdíl přičítám především svým minulým zálibám, samotářství a až chorobně introspektivním sklonům.

Občas chodím do města. Od doby, kdy se přestal střídat den a noc, je na ulicích neustále jakési kouřové šero. Obrisy věcí se v mlze rozplývají; myslím si však, že jsou rozostřené jaksi ze své podstaty. Není to tedy zřejmě tak, že by nějaká neurčitá hmota pokryla svět, jak jsem se domníval dříve. Neurčitost nemá původ v ničem vnějším, je spíše absencí určité vlastnosti předmětů samotných.

Ulice nejdou rovnoběžně a kdyby to nepůsobilo nesmyslně, řekl bych, že domy jsou rovněž beztvaré. Úhel ani oblouk jsem už dlouho neviděl; odvykl jsem jim a nevím, zda bych je dnes ještě vůbec dokázal rozpoznat.

Bohužel nedokážu spočítat ani čas, který od mé smrti uplynul.

Naposled jsem hovořil s člověkem, který měl podobu vysokého vyzáblého stínu. Později jsem spatřil svůj obraz na šedé hladině lině tekoucí, spíše jen ze strany na stranu se přelévající řeky. Vypadám tedy podle všeho podobně.

Ještě se vrátím k onomu poslednímu setkání: oba jsem mluvili bytostně odlišným jazykem, pronášené věty, intonace ani gesta neměly žádný vztah k projevům toho druhého. Byly to vlastně dva monology přerušované zdvořilostními odmlkami, tikajícími zlomky času velkoryse věnovanými tomu druhému.

Nevím, co mi ten člověk chtěl říci. Já se mu však pokoušel sdělit svoji poslední teorii: že totiž čísla nemusí nutně být původní metafyzickou realitou přítomnou na světě odedávna. Hovořil jsem o emanacích i o evolucích. Podle mé hypotézy se čísla původně vyvinula v lidských myslích, aby pak lidi dále ke své existenci nepotřebovala a opustila lidmi vnímaný svět.

Muž mi přirozeně nerozuměl. Smysl zvuků, jejich struktura i význam, to vše vzalo za své. Sám dnes ostatně o pravdivosti své teorie pochybuji. Pokud by totiž někdy v šerém dávnověku existovalo období bez čísel, musel by tehdejší svět vypadat podobně jako přítomnost. Taková doba však podle všeho nikdy neexistovala a ani žádné mýty o ničem podobném nevyprávějí.

Stále mě překvapuje, co všechno na číslech závisí. Kupříkladu barvy. Od chvíle, kdy se slily hodnoty vlnových délek, jsem už nic barevného nikdy neviděl. Všude, po stěnách, nebi i tvářích se rozlil jakýsi šedý šlem. Občas mám však pocit, že nejde o nepřítomnost barev, ale naopak o nějak znásobenou přítomnost všech současně, na jednom místě a v jediném čase. Možná Vládci čísel, pokud to tedy byli vůbec oni, kdo změnu světa způsobil, doufali v něco podobného? Řekl bych ale, že se ve svých vývodech podstatně zmýlili; nedá se říct, že by svět nyní představoval pozoruhodnější estetický fenomén než dříve. Mystická tvrzení o nějaké vyšší jednotě rovněž odmítám, pokud se vyšší jednotou nemyslí smrt, zbavená i těch nejskromnějších efektů, které ji dříve obvykle doprovázely a odpovídaly za její nepopíratelnou přitažlivost.

Někde se stal omyl. Nevím sice, zda jsou původci přeměny nyní také mrtví, ale na jejich paměť bych raději nespolehal. Nevědí už o svých minulých záměrech zřejmě vůbec nic, což jim jistě umožňuje lépe snášet propastný nezdar.

Sny se mi zdají často, ale jenom jeden se opakuje opravdu pravidelně. Je to příběh o tom, že i já sám jsem jenom snem někoho jiného. Podobné kličky a konstrukce však opravdu nejsou příliš originální ani zajímavé, připadají mi jako literárně nepřiliš hodnotné kliše. Jdu se potom obvykle raději projít mezi náhrobky, nořím se do šedé masy toho, co dříve bylo stromy. Myslím, že rostliny ztratily svou barvu jako poslední a já často zkoumám, zda v šedi přece jen nezahlednu zelený odlesk.

Mám ale raději jiné sny, třeba o tom, jak jsem se setkal s těmi podivnými muži. Průvod Vládců kráčel mlčky. Všichni nesli na zádech čísla a když jsem je zahlédl, právě nastupovali do kolem jedoucí tramvaje, aby hustě popsané tabule navždy odvezli někam pryč. Každé z čísel na tabulích zřejmě reprezentovalo celou větší množinu, přičemž přesný vztah, byl-li vůbec jaký, se dal vyjádřit pouze komplikovanými výrazy z oblasti teorie nekonečen. Sen o zlodějích jsem však už dlouho neměl a na hřbitově mi je tedy poslední dobou opravdu dlouhá chvíle.

Přítomnost jevů či věcí si člověk zpravidla neuvědomuje a považuje je za samozřejmou. Míra významu čehokoliv je zjevná pouze ve srovnání se stavem absence příslušného atributu. Na základě pozorování svého okolí nyní soudím, že i sám rozum je složen z čísel a svět jich zbavený je jen místem mrtvým, postrádajícím jakékoliv oživující esence.

Hodnoty čísel vymezují pojmy i logické struktury. Jsou nejvyšší metafyzickou realitou, kategorií smysluplnou samou o sobě a tudíž zákonitě předurčenou udržovat soudržnost všeho ostatního. Svým způsobem se divím, jak je možné, že teď ještě něco vůbec existuje a že mé duševní pochody neustaly (jako je tomu u ostatních lidí). Snad platí výrok, že naprosté nebytí není možné za žádných okolností, protože by nutně bylo vnitřně rozporné? Pouze toto sofisma zřejmě ochraňuje v beztvarém moři jakési mlžné ostrovy, téměř postrádající libovolné uchopitelné struktury.

Podobnými spekulacemi si nyní na hřbitově krátím dlouhou chvíli. Jiný smysl mé úvahy nemají a podle všeho mít ani nemohou.

Když se věci bez čísla objevily poprvé, nevěnoval jsem jim příliš pozornosti. Dokonce jsem zřejmě použil některý z neúplných tramvajových vozů; udělal jsem to vždy na místě, kde koleje dávaly pouze jedinou možnost jízdy, cesta po elektrické dráze byla determinována a odbočit nebylo kam. Nyní jsem přesvědčen, že právě tyto vozy, tramvaje bez čísel, byly první předvěstí epidemie neurčitosti, že ji snad dokonce samy rozvážely do celého světa. Nemohu říci, jaká čísla chyběla nejčastěji a rovněž na nějaké speciální odlišnosti těchto vozů si dnes už nevzpomínám. Tyto tramvaje byly spíše prázdné a panoval v nich na první pohled příjemný chlad a vzduch bez vůní; i tento můj pocit je však jen velmi nezřetelný. Vzpomínky tohoto typu ve mně stále vyvolávají mlžnatou nevolnost; připadám si jako medúza nebo jiný bezobratlý mořský živočich, kterého vlny vyplavily příliš blízko k hladině.

Vazba činů a následků je zejména dnes stěžejně doložitelná. Přesto se však nad koncem světa někdy zamýšlím. Soudit, že by nějaký člověk mohl změnit čísla, vztáhnout ruku na jejich esenci, to se mi zdá poněkud svatokrádežné; připomíná to spíše výplod chorého mozku. Nižší přece nikdy nemůže utvářet a ovlivňovat bytí vyššího.

Vládců čísel mi jednou ve snu tvrdili, že slít všechna čísla do jednoho oceánu znamená vytvořit úplnou podobu bytí. Nekonečnou osu prohlásili za své nejvyšší božstvo, které uctívali a přinášeli mu oběti. Jiný hlas mi ale říkal, že to není pravda. V případě Vládců čísel prý nešlo o vyznavače žádného blouznivého kultu, ale o přívržence jisté mystické školy. Nemyslím, že na tom nějak zvlášť záleží a jemné nuance rozdílu mi v tomto případě unikají. Už dlouho se mi o nich nezdálo. Ted' jsou tedy podle všeho tak jako tak mrtví, podobně jako já.

Zabýval jsem se v té době především studiem estetických kvalit mytologie, kterážto činnost jistě není aktivitou zcela exaktní a nějak vhodně kvantifikovatelnou. Jakési rozostření mého okolí i sebe samého, které jsem v té době začal pociťovat, jsem proto přisouval přirozeně náplni svého studia. Nenapadlo mě, že proměna je mnohem komplexnější a týká se celého světa.

Těžko uvést nějaké konkrétní symptomy doby předcházející mé smrti. Zmíním jen střípky, protože na celek mozaiky nevidím. V novinách například postupně ubývalo grafů. Někteří přátelé pracující jako redaktori si tehdy stěžovali, že pokud se rozhodli zařadit tabulky a grafy do tisku, barvy se obvykle rozpily a hodnoty i vlastní číselné osy byly poněkud nezřetelné. Čísla se možná pomalu vytrácela i z rozhovorů, to jsem však při svém samotářském způsobu života mohl jen těžko registrovat.

Celá změna probíhala pomalu a jaksi podprahově. Jídelní lístky čajoven i literárních kaváren dál uváděly ceny pokrmů a nápojů s přesností na haléře. Čárky na účtenkách přesně odpovídaly zkonsumovaným kávám a obloženým chlebičkám. V poslední fázi to byly podle všeho právě finance, které s sebou ještě dokázaly nést informace kvantitativního charakteru. Přijde mi to jaksi významné, nebo alespoň symbolické.

Jednoho dne jsem naopak viděl vůz elektrické dráhy čísla polepený zcela. V té době jsem již vnímal značné množství věcí postrádajících kvantitativní atributy, takže mě ihned napadlo vysvětlení, že jsem se setkal s jakýmsi gigantickým zlodějem, zlodějem čísel. Vůz mi kromě toho připadal nějak roztažený zatím neznámými efekty do téměř nekonečné osy. Chtěl jsem tehdy do tramvaje nastoupit, ale ačkoliv na zastávce chvíli čekala, stínovitý řidič vůbec neotevřel dveře. Vedle něj stála celá řada dalších postav. Znovu jsem je spatřil už jenom ve snu.

Vůz se tehdy rozjel, po chvíli mi zmizel z očí a na město se poprvé snesla ta šedošedá mlha.

DVĚ BARVY, ZELENÁ A MODRÁ

RÁNO

Spal jsem zřejmě dlouho, nedokážu určit přesný čas. V paměti mi z předešlého dne zůstala jen chvíle, kdy jsem se na pláni plně bodláků skláněl nad padlým pocestným. Muž ležel nehybně a z prsou mu rostly rudé růže; zasychající krev vytvořila ještě řadu dalších obrazů, ale tenhle byl nejzřetelnější a trval nejdéle. Pokusil jsem se květy otrhat, jenže jsem se pichl o trn a vzápětí usnul. Později jsem cítil, jak mě někdo zvedá a kamsi nese; celý ten vjem byl jen velmi nejasný a mohl se mi také pouze zdát.

Spal jsem dlouho a byl bych možná procitl až k večeru - řada lidí v osadě to ostatně tak dělala - kdyby mě neprobudil zpěv. Rozmrzele jsem se zaposlouchal do slov, text mi však nedával žádný rozumný smysl:

Po ránu princezna je ospalá

Na nebi nemusí se bát

Vulicích doba zlá ji spoutala...

Obešel jsem místnost. Udiveným pohledem jsem přejel dřevěnou vanu i kouty vystlané plastikovými kelímky na kávu a mastnými papírovými tácky. V místní krčmě nic takového neměli a tak mě udivilo, kde se zde všechny věci vzaly. Protože však melodie stále zněla, opustil jsem chýši a vyšel na hliněný dvorek před vchodem.

Po cestě se pomalu blížil zástup lidí. Poznal jsem mezi nimi několik sousedů, které jsem každý večer potkával v hospodě, ale viděl jsem i řadu tváří úplně cizích. Dva neznámí muži šli v čele průvodu a společně nesli tělo Ilerin. Když mě uviděli, zastavili se přede dveřmi mé chýše a ztichli, jako kdyby ode mě něco čekali.

"Co jí je?" zeptal jsem se. Ilerin byla jediná žena, kterou jsem v okolí znal.

"Spadla v noci ze skály a zabila se."

Jindy by mě taková událost silně zasáhla, ale teď jsem měl spíše pocit, že mě přichozí chtějí s nešťastnou náhodou nějak spojit. Místo lítosti jsem pocítil strach.

"A jak to souvisí se mnou?" zeptal jsem se opatrně.

"Jsi další na řadě," řekl jeden z dvojice mužů, jenž nesl tělo. "Vyber pro ni křivku."

Víra, že duše člověka se po smrti promění v nějaký geometrický útvar, byla v tomto kraji hluboce zakořeněná. Místní obyvatelé byli přesvědčeni, že charakter křivky určuje příští osud zemřelého a v této podobě se bude zjevovat i příbuzným.

Takhle jsem si útržky vět zaslechnutých v krčmě poskládal dohromady, ale musím přiznat, že jsem celé řadě věcí příliš nerozuměl. Například zde nebyli žádní příbuzní. Lidé žili osaměle, občas někdo z nich zemřel, jindy se náhle v hospodě objevila nová tvář, ale to byly jediné změny, kterých jsem si povšiml.

"Sama si ji vybrala. Náleží jí rovnice, která Ilerin přivedla na svět."

Dívka o sobě totiž tvrdila, že její matka se kdysi zamilovala do mrtvé duše v podobě vystřelující exponenciály a z tohoto vztahu se zrodila i její jediná dcera. Křivka potom běžela svou cestou a v době Ilerinina života už nebyla podle všeho vůbec definována. Neslyšel jsem to vyprávění přímo od Ilerin, ale od starého Kreopse, který se však při líčení celé příhody kdoví proč potutelně usmíval.

Zástup se zdál být s mým návrhem naprosto spokojen, lidé souhlasně mručeli a položili tělo před můj práh. Potom dva muži, kteří průvod vedli, vytáhli z tlumoků velké štětce a začali malovat vybranou křivku na zeď domu.

"Co to děláte?" znovu jsem pocítil strach. Takhle se ve vesnici zacházelo pouze s obydlím zemřelých lidí.

"To je její křivka, ne moje," snažil jsem se odradit muže od jejich počínání.

"Když myslíš," jeden z nich pokrčil rameny. Skončili práci a ukládali štětce i barvu zpátky do tlumoků. Zástup se podle všeho chystal rozejít.

"Co uděláme s tělem?" zeptal se náhle soused žijící v severozápadním cípu lesa. "Spálíme ho?"

"Nechte ho mě," navrhl jsem jim tiše. Ilerin mě přitahovala. Několikrát jsem si večer v hospodě přisedl k jejímu stolu, ale protože mě nikdy nenapadlo, jak zahájit hovor, pokaždé jsem si po nějaké době zase tiše odsedl. Ani ona během té doby nikdy nepromluvila. Teď mě ale začala náhle lákat představa, že bych její mumifikované tělo měl doma a každé ráno si prohlížel stříbřitě zelené oči i řecký nos.

Lidé dlouho mlčeli. Působilo to na mě velmi tísnivě, zvlášť s přihlédnutím k tomu, že mi pomalovali stěnu znakem smrti. Nevěděl jsem, jaké myšlenky a ošklivá podezření jim táhnou hlavou. Zase jsem se začal bát.

"Proč ho chceš? Tělo přece nemá žádnou cenu."

"Když má hlad tvůj sup,
mršinu mu kup!"

odpověděl jsem oblíbeným popěvkem, kterým ostatně také začínal jeden místní epos. Muži se rozesmáli. Všichni zde měli k umění opravdu velice vřelý vztah a i když jsem jim často nerozuměl, verše na ně platily vždy.

"Vem si ji pro supu," prohodil kdosi a pak už se rozházeli. Celá záležitost byla podle jejich názoru vyřízena.

Hleděl jsem na tělo Ilerin. Žádná z mnoha za života svůdných křivek příliš nepřipomínala exponenciálu. Odtáhl jsem mrtvolu dovnitř a mokrou houbou rychle smyl znamení smrti ze svých dveří. Snažil jsem se uklidnit, ale tušení, že mě dnes ještě potká něco významného, mě přesto neopouštělo.

POLEDNE

Měl jsem hlad, ale s tím se však nedalo nic dělat. Jediné místo, kde se dá jíst, je hospoda a ta otvírá až za soumraku. Kdysi mě udivovalo, kde se všechno jídlo v krčmě bere, když nikdo nepracuje. Obilí na polích podle všeho dávno zplanělo a místní usedlíci se o ně nestarali; klasy mnohdy vyrostly příliš blízko u sebe a ještě než mohly rostliny dozrát, navzájem se zadusily. Na podzim byl zase ve vzduchu cítit odporný nasládlý pach hnilých řepy. Další záhada: za jídlo v hospodě se zde neplatí a třebaže místní lidé občas o penězích hovoří, nechápu, k čemu je vlastně potřebují a ani jsem zde žádné mince či bankovky nikdy neviděl.

Pečlivě jsem se oblékl a vydal se na svou každodenní procházku. Většina sousedů byla venku před chýšemi a i ti, kdo obývali koruny místních jasanů, už touto dobou obvykle slézali dolů. Procházel jsem mezi malými stolky, kde se muži vyhřívali v podzimním slunci. Řada z nich psala na dlouhé papíry jakési nesrozumitelné výpočty, ti společenější hráli šachy. Nešlo přitom o to, aby někdo vyhrál. Ačkoliv pravidla byla stejná jako ve hře, co jsem se učil kdysi já sám, zde oba protivníci společně vytvářeli stále se měnící geometrické obrazce. Pokud byly s dosaženou pozicí zvlášť spokojeni, přizvali hlasitými výkřiky k podívané i ostatní. Potom všichni chválili oba hráče a situaci na šachovnici si zaznamenali, aby se omylem nedopustili v nějaké z příštích her plagiátorství.

Zastavil jsem se u starého Kreopse, jehož jsem si oblíbil ze všech mužů nejvíce.

"Jak jde román?" zeptal jsem se. Kreopsova tvorba mě odedávna velmi zajímala.

"Vymyslím právě děj," odpověděl mi tónem člověka, který narazil na velice nepříjemnou překážku. "Jde o to, aby postavy jednaly logicky a milostná zápleтка působila věrohodně."

"Mohu se podívat?"

"Ukážu ti ho večer v hospodě, jestli ho mezitím stačím dopsat. Namočím papír ve sklenici a rozpustím jednotlivá písmenka v tvém pivu. To bude ze všeho nejjednodušší, takhle bys měl problémy rukopis po mně přečíst. Není to zrovna kaligrafie," dodal omluvně.

Kreops mi svůj román slibuje od doby, co ho znám a upřímně řečeno, pochybuji, že s ním příliš pokročil. Napadlo mě dokonce, zda celou činnost pouze nepředstírá, aby si dodal důležitosti, ale podobné jednání mi k jeho povaze příliš nesedí.

"Baví tě to?" zajímal jsem se.

"Jistě," odpověděl bez zaváhání. "Jen s málo věcmi se dá hrát tak dokonalá hra, jako s příběhy a slovy. Šachové figurky nebo matematické vztahy jsou proti dokonalé magii textu jen velmi slabý odvar."

To všechno jsem věděl už dávno. Vydal jsem se dál mezi stolečky, zatímco mě provázely zvolna doznívající Kreopsovy stesky, že je velmi těžké spojit osamocené výkřiky do jednotitého proudu příběhu. Došel jsem až k místu, kterému se říkalo U tří křížů. Tady les končil a z dálky se ozývalo jakési hučení. Říkalo se, že jde o moře a kdysi zde prý někdo dokonce zahlédl slane vonící racky.

Zkoušel jsem jít dál, ale něco mi bránilo v cestě. Nakonec jsem se plný neklidu otočil a vrátil se domů. Ilerin stále ležela v mé posteli a celý obraz rušily jen otisky zubů na její krásné tváři.

VEČER

Kdysi jsem znal řadu hospod, ale teď už pro mě existuje pouze jediná. Do krčmy chodím vždycky v době, kdy se začíná stmívat. Stojí těsně přirážena k šedé skále, dřevěné fošny zbité k sobě a pomalované řadou hieroglyfů. Podle mě to sice nejsou žádné křivky, když se však na ně dívám déle, pochybuji vždy i o tom, že bych měl před sebou nějaké epické dílo. Nejspíš se jedná o posvátné symboly svázané spolu pouze nejasnými a spíše jen tušenými vztahy.

Někdy se mi příliš nechce trávit večer i značnou část noci právě zde. Hlavně když svítí měsíc a všech sedm hvězd, mám vždycky chuť vydat se klikatící pěšinou směrem do hor, na druhou stranu, než kam chodím v poledne. Toužím projít mezi řadami jalovců, tisů a tujů a zjistit, kde jsem se vlastně ocitl. Pochybuji ale, že bych cestou našel něco jiného než zase několik chýší a prostorných obydlí v korunách stromů.

Krčmu ale není radno podceňovat, protože je to jediné místo, kde mi dají najíst. Celý den všichni hladoví a jídlo dostáváme až večer. Do té doby je hospoda zavřená a teprve po setmění se sem místní lidé odvažují vstoupit. Někdo mi kdysi řekl, že obsluhující harpyje během dne spí a pokud by je někdo vyrušil, rozsápaly by ho.

Necítil jsem se zde po většinu času příliš dobře a ohyzdných žen s ptačími křídly a zobáky jsem se bál. Když přinášely podnosy s jídlem, kradly jeho části svými pařáty a ožíraly ho. Pokrm nepříjemně páchl a občas se v talířích našlo rozházené černé peří. Kdo seděl dál od dveří, které vedly ze skalního masívu - odkud harpyje s jídlem a pitím přicházely - dostával pouze žalostné zbytky, mnohdy navíc různým, vždy však velmi nechutným způsobem znečištěné.

Hlavně krvavé maso dokázalo obsluhující personál dovést téměř do stavu nepřičetnosti. Byl jsem však příjemně překvapen, že můj smažený sýr s hranolky a tatarskou omáčkou nechávají ptačí ženy na pokoji. Stejně tak tomu bylo i s pivem. Pamatuji se, že dříve zde všichni pili jakousi kořalku, ale můj příklad je rychle přivedl ke změně repertoáru.

Dnes jsem přišel poměrně brzy. Vkrčmě seděl přede mnou pouze Graham, floutek obývající přepychovou garsoniéru nedaleko jižního okraje lesa. Kdysi mu přeskočilo a získal pocit, že jej někdo sleduje. V současné době si myslel, že po něm jde dvojice černých střelců. Když jsem ho našel v hospodě, skrýval se v záchvatu stihomamu zrovna pod stolem a vyklepáváním tajného kódu o spodní desku stolu se snažil přivolat na pomoc šachové figurky bílé barvy. Harpyje si ho nevšímalý.

Při pohledu na Grahama jsem znovu pocítil potřebu porušit ten věčný koloběh, ubíjející matematický cyklus nutící mě pobývat v hospodě večer za večerem. Už jsem se chtěl zvednout, když vtom jsem náhle viděl, jak mi jedna z harpyjí nenápadně zastupuje cestu ke dveřím. Vzpomněl jsem si na jen nedbale smazané znamení smrti na mých dveřích.

Graham se vztýčil zpod stolu a v jeho rukou se zableskl nůž.

Naštěstí se v tu samou chvíli otevřely dveře a dovnitř vstoupil cizinec v rudém plášti, tvář skrytou za stejně zbarvenou kapucí. Prostorem se přehnal vítr jeho vůle. Harpyje svěsily křídla i zobáky a Graham se před pohledem příchozího doslova zhroutil, opět zmizel pod stolem a jeho zoufalé klepání se ozývalo stále intenzivněji.

Muž došel ke stolu, za nímž jsem seděl i já, a bez pozdravu se ke mně připojil. V prvních okamžicích jsem se podivného cizince obával možná ještě více než harpyjí a tiše jsem upíjel ze svého korbele, ale jakmile příchozí sejmul z obličejů škrabošku, poznal jsem v něm ihned jednoho ze svých dávných přátel; tak dávných, že spíš soudím, že jsme se znali již z dob, kdy čas ještě běžel jinak.

Vyprávěl jsem přáteli o podivných místech a krčmách, kam mě nohy zanesly a tajemných zážitcích, které jsem si dodnes nedokázal uspokojivě vysvětlit. Dostali jsme se do sporu o jakousi prazvláštní hospodu, již jsme kdysi oba navštívili.

"Znám ji," řekl mi pak cizinec v rudém plášti. Šeptal. "Je to součást městečka šilenců."

"Chcete říct," divl jsem se, "že tam docházejí na pivo blázni? Blázni jsou přece zavření, pouští je pouze na malé vycházky, a pochybuji, že při nich mohou chodit do hospody. Kde by na pivo ostatně brali? Copak by jim někde nalívali zadarmo? A nedávají jim doktoři nějaké prášky, po kterých se pít vůbec nesmí?"

"Ale přesto je to tak," trval muž na svém.

"A co vůbec vyjadřuje městečko šilenců? Jaký má ten pojem obsah?"

"Jak bych ti to vysvětlil... Víš, čemu se říká studentské městečko, ne? Prostě na jednom místě postaví koleje, krám, hospodu, menzu... No a městečko bláznů je vlastně stejné, ale ještě mnohem rozsáhlejší. Mimochodem, mají tam i

speciální hřbitov."

"Městečka bláznů, městečka studentů, to je pěkná paralela," pochvaloval jsem si. "Bylo by dobré, kdyby u studentských kolejí taky postavili hřbitov. Stačil by malý, asi se nepočítá, že v tomhle věku budou lidé nějak houfně umírat."

"A aby se to vyjádřilo v symbolické rovině, ta jeho velikost, respektive malost, tak by se hřbitov jmenoval U tří křížů," zasmál se cizinec a nenápadně rozpustil ve své sklenici několik bílých tabletek.

"Ha, ha, ha," řekl jsem na to já.

"Ha, ha, ha," řekl na to on.

Pak jsme si ještě něco objednali a než nás harpyje vyhodily, mluvili jsme o něčem úplně jiném.

NOC

Vydal jsem se vzhůru do hor a zástup přízraků šel se mnou. Kráčeli kolem mě, těla i duše měli z papíru a v zádech zabodnuté dlouhé nože. Vít s nimi ani nepohnul, jejich kabáty se v záchvěvech nenadouvaly, visely svisle k zemi. Neviděli mě, měl jsem masku přikře se vzpínající exponenciály, která dostihne prchajícího kdekoliv vyjma kroutících se uliček. Zastavil jsem se jenom na malou chvíli, u automatu na kávu a potom v jednom občerstvení.

Chodovec. Nad plání byla hustá ledová mlha a já všechny stíny brzy ztratil z očí. Hledal jsem Ilerin u budovy polikliniky i obvodní vojenské správy a v nočním tichu nakonec zabloudil, sevřen dvěma větvemi dálnic a obrovskými jeřáby, jejichž konstrukce čnely nad krajem. Bylo tam plno bodláků a drobných růžových keřů, mezi kterými se téměř nedalo projít. Rostly přibližně do výše pasu a divně se na mě dívaly. Kromě toho se mě pokusily i popíchat. Když jsem ji konečně našel, pěnivý vír vlasů, stříbřitě zelené oči i duhový šat, má křivka byla již dávno za vrcholem. Vycítila to a vmetla mi do tváře zařikání, které nelze odvolat.

Už to s tebou půjde s kopce,

po návratu z Chodovce...

Pak se obrátila a kráčela pryč, mlha se před ní rozestupovala. Volal jsem, aby se ještě vrátila a přese všechno zkusila vzít kletbu zpět, ale definitivně zmizela a její duše teď zřejmě kdesi ve tvaru křivky klouže vzduchem spolu se slanými mořskými racky.

Chodovec je prostě magické místo a v lidské podobě by sem nikdo chodit neměl. Přehnaná odvaha je spíše než co jiného jen hloupostí.

Už se téměř rozednívalo, když jsem narazil na ležícího pocestného, potrháný rudý plášť. Nedal si pozor, příliš důvěřoval svým schopnostem čaroděje a harpyje ho zřejmě v nestřeženém okamžiku překvapily, v hloubi noci byly najednou silnější. Sklonil jsem se nad ním a on se s posledních sil usmál.

"Na co?!" modrá tvář, ve které už nekolovala žádná krev, byla křečovitě napjatá. Hleděl k zeleným budovám na obzoru.

"Na hlavu."

V dále vyšlehl plamen, zřejmě od startující kosmické lodi.

Oba jsme se klopotně zvedli a zamířili vstříc krátkému svítání.

STARÝ DŮM

Dům byl starý a nezajímavý, plný prachu a šera, ve kterém občas tlumeně blikala světla lamp. Ničím zvláštním nevyňikal.

Snad to tak opravdu bylo. Ale dům mohl být také docela dobře místem, kde se protínají všechny podivné cesty vedoucí mezi jinak neprodyšně oddělenými světy. Měl křivou stěnu, neboť tímto způsobem slepě kopíroval zahýbající silnici, jako kdyby sám neměl žádnou představivost a pouze přijímal podobu okolních věcí.

Nevím, odkud a kam ta silnice vlastně vedla, zda se táhla od věčnosti k věčnosti a nebo jestli se pouze klikatila mezi místy, kde vládne cosi nepopsatelného. Dům se ostatně příliš nezajímal o to, zda po silnici kráčí sám Čas anebo některý z jeho výstředních přátel.

Díky ohybu cesty nesvíraly stěny pokojů pravé úhly a i v zrcadlech se vše odráželo nějak pokřiveně. Geometrie těchto míst vůbec nebyla taková, jakou by lidé očekávali, a zdála se spíše odkazovat k něčemu hlubokému a poněkud temnému, jako kdyby vyvěrala přímo z blouznivých vizí H. P. Lovecrafta; zdálo se, že za temných nocí se výtahovou šachtou tohoto pozoruhodného domu ozývalo samotné Volání Cthulhu.

Ale možná to vše byly jen obsesivní sny jednoho z nájemníků, noční můry a strachy, které mysl utkala ze tmy a šera a dala jim viditelnou podobu. Měl asi raději upřednostňovat četbu poněkud odlišnějšího charakteru.

Na domě spíše nebylo nikdy nic pozoruhodného. Neobvyklé úhly stěn zajímaly každého jen potud, že mezi nimi nešel elegantně vyrovnat rudými žilkami protkaný perský koberec, a staroba přinesla domu jen obvyklé neduhy a nemoci vyššího věku. Dům nebyl pánem času, ačkoliv se to velice usilovně snažil předstírat. Definitivní zkáza budovy se mnohdy zdála být již na dohled, tak jako v případě jejího bratra z rodu Usherů.

Lidé v domě si byli všichni podobní, staří a vyzábli jako stíny, tváře bez výrazu. Slyšel jsem, že kdysi dávno ztratili i pouhé zdání originality a od té doby jen bezcílně bloudili ztichlými chodbami; pokud v okolí našli někoho, komu by mohli zbytky jakýchkoliv emocí vysát a udělat z něj podobně nepřírozenou bytost, jakou byli sami, pak nezaváhali ani chvíli. Vědomí jakési vůle pociťovali pouze v těch okamžicích, kdy se v skrytu křivých zdí sytili napůl strávenými myšlenkami. Ale snad za to dům vůbec nemohl a tvorové sídlící jinde by se chovali podobně.

Možná, že však v domě sídlily i jiné bytosti, mnohem zajímavější pro excentrického pozorovatele vybaveného velmi sofistikovaným vkusem. Kdysi zde prý osamělý poutník potkal bohyni, která mu slíbila vyplnit jedno jediné přání. Nevím už, pro co se nakonec rozhodl, ale jistě svá slova nadále nesl jako prokletí a marně snil až do konce svých dnů o dalších tužbách. Jediné splněné přání zahubilo všechny ostatní, alespoň se to říkalo a pouze jistá banálnost ukrytá v jádru příběhu mi zabránila brát jej zcela vážně, třebaže jsem nepochyboval o tom, že se kdysi v dávné minulosti opravdu stal.

A snad tedy ta bohyně nebyla ani tak laskavá, jako spíše poněkud potměšilá a potrestala zvědavého poutníka za opovážlivost, s jakou jí hleděl do tváře. Snad to dokonce byla právě ona, kdo kradl lidem vzpomínky a vstupoval za tichých bezměsíčných nocí do jejich snů.

Nevím, zda ještě žije. Je to všechno již dávno a soudím, že ona opustila toto šedé údolí a zemřela či odešla jinam. A pokud zemřela, nikdo ji ve chvílích smrti neviděl.

Smrt. Smrt se v domě zdála být přítomna na každém kroku. Možná to bylo právě jméno všech sil, které jej svými sítěmi zaplétaly a střetávaly se v průsečíku mezi křivými stěnami. Sladké zapomnění a pestrými barvami vymalovaný zmar. Lidé v domě byli staří a často neuplynul ani týden, aby někdo z nich nezemřel. Mohl jsem to ale zjistit jen z veršovaných vývěsek, které se objevovaly u oprýskaných domovních dveří:

...po dlouhé a těžké nemoci...

...navždy nás opustil...

...tragicky zesnul...

O stínech a zlodějích emocí se tam nic nepravilo a ani bohyně zde nebyla zmiňována. Cośi záhadného se vznášelo nad těmi oznámeními, ale nikdy jsem se neodvážil zaobírat se celou věcí podrobněji. Bylo mi to vzdálené a cizí, tak, jako celý dům i svět začínající za jeho dveřmi. Společný průnik jsem hledal jen marně.

Vždyť život domu přece musí tak jako tak brzy skončit, je jenom zlomkem v oceánu vln slepě se přelévajících z jedné strany na druhou, říkal jsem si, když jsem z křivých stěn vycházel na zahýbající cestu. Někdy, ale ne vždy, mi na tváři pohrával ironický úsměv a já cítil, že to já vybudoval celou budovu i vše okolo, že jsem ze slov postavil stěny a z příběhů vypreparoval všechny bezkrevné nájemníky.

Když byl však někdy v noci vidět obrovský zubatý měsíc, má sebejistota pohasínala. Tehdy jsem hleděl z oprýskaného okna starého domu a přemýšlel o tom, zda jsem to náhodou nebyl já sám, komu kdysi tichá bytost nabídla splnění jediného přání. Ale opravdu jsem už dávno zapomněl, co jsem si tenkrát vlastně přál a řeka času ta slova dávno odnesla do tichého oceánu, kde proudy vod smývají barvy, myšlenky i jména.

Z GÉNIOVA DENÍKU

Věnováno všem literárním hrdinům
všech literárně zdařilých příběhů,
zejména pak hrdinům příběhů mých.

9. 1.

Ani sadismus a zášť k lidem nesmí být pouze platonické. Platonismus je neudržitelný a z dlouhodobého hlediska také silně trapný. Zejména v novém roce musím na sobě neustále pracovat a rozvíjet všechny špatné vlastnosti. Jen tak dál!

12. 1. 22.00

Již druhým dnem pracuji jako poklízeč v Ústavu pro duševně choré. Každý den zde organizuji nějaký happening. Ten dnešní se zejména vydařil; hod faxem na cíl, to je asi opravdu dobrý nápad a měl bych ho realizovat častěji. Klíčem k úspěchu není přicházet stále s něčím novým, ale dobře využít toho, co tu už je - třeba faxu.

Zítra zkusíme nějakou částicovou hru (utkání, kde proti sobě bojují částice a antičástice). Přišli ke mně s protesty proti tak velkoryse pojatým fyzikálním experimentům, ale odpálkoval jsem je. Ti cvoci musí přece také mít něco ze života, než je pošlu do plynu!

Tuhle mi Bažina povídal, že za podobné výroky bych mohl být (přirozeně neprávem) obviněn z rasismu či fašismu.

Ještě se k tomu vrátím v zápisku z 18. ledna.

17. 1.

Námět na román. Hlavním hrdinou je developer. Pracovní náplň této profese obnáší objíždět vesnice a zkoumat, zda by zde nebylo vhodné investovat do stavby čehokoliv. Poté, co v pustých oblastech Sardinie vyrostle hustá síť jatek a odtokových kanálů na krev, je hrdina propuštěn. Postupně se však ukáže, že to byl dobrý nápad. Hrdina románu stavbu zrealizuje na vlastní pěst a posléze na jatkách nechá porazit bývalé zaměstnavatele. Není to ale příliš laciný happyend? Což celou záležitost v závěru textu zpochybnit: odtokové kanály se ucpou, byly špatně naprojektovány a postaveny. Vnucuje se tedy i myšlenka, že hlavní hrdina nemusí být tak úplně geniální. Motiv zvýraznit následujícím způsobem: po dokonání pomsty nastoupí v novém zaměstnání a je opět propuštěn.

17. 1. 22.00, RESTAURACE ZELENÉ DOMKY

Námět je to každopádně dobrý, ale ještě je třeba ho uvážit. Zejména závěr: Odkud je hrdina vlastně propuštěn?

18. 1.

Rasismus znamená soudit, že lidé si nejsou navzájem rovni. Ale jedná se v tomto případě vůbec o lidi? Já jsem člověk, Vařicák, Klotrle i kovář Macháně jsou lidé, výčepák Dýměj je asi také člověk, ale co ti ostatní? Myslím, že mají k lidem asi tak stejně blízko jako ke špekovým knedlíkům s červeným zelím. S jediným rozdílem: špekové knedlíky mám rád a červené zelí rovněž.

27. 1.

Spánek

Anzuovi hoří šat,
pařát ruší klid,
zbývá volit: nejít spát,
či se nevzbudit.
Na zarudlé běli
s tepnou hráli si,
z polospánku zaklínání
srdce trhá, ústřížky

chlopně leží v řadě
a za potřísněnou pláni
v síni mrtvých z překližky
šedé stojí kádě,
ze šilenství utkán hrad
spolu s nápisy,
které nelze smýt:
že lze volit, nikdy spát
či se nevzbudit.

28. 1.

Včerejší báseň se mi opravdu povedla. Mimochodem: jeden čas jsem soudil, že jedinou zárukou vědomí je jeho absolutní kontinuita. Z tohoto důvodu jsem se tehdy bál chodit spát. Postava démona Anzua, jedné z figur mezopotamské mytologie, má, musím přiznat, pouze nejasný význam. Chtěl jsem jen zdůraznit své rozsáhlé vědomosti, což ostatně dělám velice často a velice rád a v kolektivu jsem proto velmi oblíben - to však není v žádném případě mým cílem a proto se větších společností stále více straním.

29. 1.

Dnes je smutné výročí - a to hned dvojnásobné. Před dvěma lety zahynuli mí rodiče, když jsem na ně omylem vystřelil z plamenometu. Před rokem zemřeli mí sourozenci, když do našeho bytu nějaký blázen hodil bombu s fosgenem. Pikantní a trochu zvláštní shoda okolností: já měl v tu chvíli zrovna nasazenou plynovou masku. Chodím prázdným bytem a při pohledu do zrcadla mám trochu strach. Hledí na mě výr velký: rozpětí křídel až 180 cm a nadto obrovský zobák. Kdy tohle všechno skončí? A kam zmizelo celé dědictví po příbuzných?

1. 2.

Jezinka mě pozval na výlet vlakem do Berlína. Psychopat - zatímco já jsem samotář. V poslední době se stýkám téměř výlučně s vydrou.

3. 2.

Dnes jsem si přečetl další pozoruhodnou báseň. Zněla takto:

Tři mongolští parašutisté
Rozstřílení lehkým kulometem
K obědu bych si dal
Kaviár a šampus.

Je to velké umění, o tom může jen málokdo pochybovat. Přesto si však myslím, že parašutisté by měli být stříleni bez ohledu na národnost, jeden jako druhý. Nějakou výlučnou roli lehkého kulometu v tomto procesu si také nejsem jistý. K obědu jsem měl smažený sýr a hranolky.

4. 2.

Zašel jsem si na pivo a v bufetu jsem potkal starou Brunhildu. Měla plyšový nos a ptala se mě, zda ji miluju. Co jsem na to měl říci? Všichni přece vědí, že stále myslím na Jelizavetu Bam. Nebo že bych o tom nikomu neřekl? Jen tak dál, konspiruj, konspiruj, konspiruj...

5. 2.

Včerejší narážka na Jelizavetu Bam i Brunhildin plyšový nos představuje odkaz k dílu D. Chaarmse. Zejména mě ovlivnil popis divadelního představení Lízy Bam - jedno dějství odehráli herci na ulici vzdálené několik stovek metrů od divadla, kde byli přítomní překvapení diváci. Domnívám se, že tuto část představení jsem sám jednou navštívil; v podroušeném stavu jsem se totiž dostal do divadla, které bylo prázdné.

Věčný skeptik Dýměj tvrdí, že je to všechno blbost. Ve slabších chvílích o tomto výkladu sám pochybuji a připouštím, že vysvětlením mohla být také pokročilá noční doba. Pokud by Dýmějova hypotéza byla pravdivá, stál by můj vztah k Jelizavetě Bam na velmi vratkých základech...

6. 2. 8.00

Dnes jsem vstával brzy. Těžko se orientuji v čase, vydra snědla hodiny. Strach a stres. Další spekulace na nestabilních kapitálových trzích. Kupuji akcie společnosti vyrábějící speciální okované hole určené k mlácení dětí. Pokud jde o mě, zdá se mi taková metoda být příliš liberální, ale s vidinou zisku jsem ochoten pošlapat nejednu ideovou zásadu. Musím být pragmatictější...

9. 2.

Varičák vypadl z okna paneláku na dole rostoucí a prý velmi nepříjemně trnitý bambusový porost. Říkal mi to Klotrle. Jak ho něco takového mohlo napadnout a co se mi to vůbec snaží namluvit? Všichni přece vědí, že Varičák zemřel již asi před rokem, když si v záchvatu mystické extáze podřezal žíly ukradenou cirkulárkou. Může z okna vypadnout někdo, kdo je už přes rok mrtvý? A může se v takovém případě zabít?

12. 2.

Slavní spisovatelé? Lehko se to řekne, ale vždycky mi přijde směšné, pokud se v této souvislosti hovoří o morálce nebo dokonce o nějakých schopnostech. Kde by k tomu prosím vás přišli? Zmíním jen několik příkladů:

Karel Čapek: nikdy se nenaučil používat při jídle příbor. Mlaskal.

Gustav Meyrink: byl zlý na svého delfina. Tloukl ho do hlavy a křičel "Dej sem šem!" Později se domníval, že Albert Einstein je inkarnací přicházejícího Vodnáře.

Puškin: Pedofil.

Verne: Pedagog (zdůraznit, že to je ještě mnohem horší!).

Shaw: Kokrhal v poledne místo ráno. Sousedé říkali: ten pán je blbý jako slepice (proč neříkali jako kohout - je zde

zřejmě ukryta nějaká zapeklitá literární záhada). Shawa se také báli a podezřívali ho, že jeho přítomnost přináší požár. Špaček: Nezdvorák. Jednou se u něj chtěl nechat pojistit majitel velké sítě restaurací, ale Špaček jen ostentativně pil pivo, zarputile mlčel a během jednání neustále zvracel do obrovského bledězeleného kýblu umístěného pod stolem. Následně majitele restaurací zažaloval pro sexuální obtěžování.

15. 2.

Literární diskuse s Vařicákem v intelektuálské kavárně U prasete. Vařicák píše historický román z období lovců mamutů. Má se to jmenovat Křivá ústa. Samotný Vařicák má velmi ošklivě popíchanou tvář, skutečně nevím proč. Když se nedíval, přitočil jsem se k němu a několikrát za sebou mu hodně silně zakřičel do ucha: Bambus, bambus, trnitý bambus!

Ten se ale polekal!

18. 3.

Strašné vedro. To je to jaro. Nemohu navléci sako ani kravatu, nemohu se koupat. Ve vaně je vydra a vztekle mrská svými obrovskými vousy. Hovoří se sprchou a kohoutkem. Pravděpodobně mě pomlouvají, nebo se na můj účet jinak velmi dobře baví. Kam ten svět spěje?

22. 3.

Píšu příběh o člověku, který vynalezne lék proti bolesti a sám na sobě ho také aplikuje. Posléze se začíná obávat nemocí, které se poznají právě jen díky bolesti - např. slepého střeva. Muž se každý den seká sekerou do ruky, aby v sobě bolest probudil. Dopsat řadu naturalistických scén o kostech trčících a barevných dýmech z toho, jak si hrdina na ruku patlá různé chemikálie. Výborně! Švihání sekery: ano, takový text mi půjde dobře od ruky.

Posléze se muž ubije k smrti a jeho poslední slova varují před zánětem slepého střeva. Objevitelé nikdy neměli na různých ustláno. Raději si vyměním prostěradlo.

30. 3.

Autogramiáda. Zase jsem zvracel. Když odklízeli vědra, slyšel jsem, jak někdo podotkl: ten pán hezky píše, ale je to hrozné prase. Vůbec se mi nelíbí, když o mě někdo řekne že hezky píšu. Jestli je tomu tak, můžu rovnou všechno zabalit.

2. 4.

Jezinka mě pozval na lov jelenů. Opožděný apríl.

4. 4.

Tonda Bouček ztrácí místo hlavního projektanta společnosti budující dálnici z New Yorku do Miami. Stížen vztekem a melancholií, ničí několika tunami výbušniny jedno západočeské městečko. Nechá odklízet trosky a když faxuje do New Yorku nabídku ideální stavební parcely, rozhodují intrikáni o tom, že ona americká dálnice přes Plzeň stejně nepovede. Bouček si stěžoval a říkal, že po odklizení trosk je tam teď místo, které se pro stavbu hodí přece výborně. Nechápe, proč bývalý zaměstnavatel odmítl jeho nabídku. Jak je naivní: neví, že dnes nejde o kvalitu či fakta, ale že o všem rozhoduje agresivní marketing?

5. 4.

Celý den jsem psal horor odehrávající se v Mníšku pod Brdy. Je to geniální nápad a nikdo o něm zatím nemá ani tušení.

8. 4.

Vařicák přečetl můj právě dokončený hrůzostrašný román. Řekl, že mu to přijde poněkud odbyté. Jinak ale nešetří chválou. "Těžko si představit místo banálnější a vylučující existenci čehokoliv záhadného nebo dokonce zajímavého. Horor odehrávající se v Mníšku pod Brdy, to by nevymyslel ani H. P. Lovecraft."

20. 4.

Další autogramiáda a zase zvracím. Je to už zřejmě nějaký podmíněný reflex. Můj nový román je detektivní thriller a jmenuje se Silený výtahář. Proti distribuci knihy vystupují odborové organizace i několik levicových stran. "Neměl jsem na mysli žádné politické asociace," musím vysvětlovat v nějakém interview. "To, že se jednotlivá patra výtahu jmenují Demagogie, Populismus, Volby, Moc a Moč, je pouze náhoda. Respektive - u mě doma jsou takto pojmenovaná patra na výtahu. V patře Demagogie je bar, v Populismu sauna, ve Volbách knihovna, v Moci koupelna. Co je v patře Moč, to nevím a bojím se do tohoto patra jezdit."

Další otázka už lidé od tisku neměli.

20. 5.

Volba dovolené: kovář Macháně odjel do Británie. Slyšel, že se v místních obchodech prý prodává lidské maso. Klotrle se chce vystěhovat na Proximu. Zvláštní, kde vzal na raketu, když minule v hospodě neměl ani na zaplacení svých dvaceti pív. A co se týče Tondy Boučka, ten zešlel zcela: prý bude na Špicberkách cvičit lední medvědy. Stejně je mi ale divné, že na dovolenou se odjíždí už na konci května. A také: dovolená je od slova dovolit. Copak jsem jim já něco dovolil? Jestli jsem to opravdu udělal, tak to muselo být v nějaké slabé chvíli.

22. 5.

Parlamentní vyšetřovací komise se pokoušela proniknout na hausbót, kde bydlím. Asi se všichni zbláznili, povídali něco o nějakém výtahu. "Kde je poslední patro výtahu?" křičel na mě předseda komise. "Moč, kde máte moč?" Raději jsem odpnul doprostřed řeky a pak předvedl fingovanou havárii na jezu.

24. 5.

Těžká rána. Vařicák mrtev. Okolnosti smrti jsou, nepočítáme-li její celkovou záhadnost, opravdu hrůzné a silně pochybuji, že se je kdy podaří vysvětlit. Domlouval jsem Vařicákovi, aby do toho Mníšku nejezdil, ale nedal si říct. Prodiskutoval jsem celý problém se starou Brunhildou. Když jsem jí řekl, že Vařicák je po smrti, podívala se po mě nepřítomným pohledem a zeptala se: "Už zase?" Skutečně nevím, co mohla tou otázkou myslet a navíc jsem vůbec nepochopil její smysl. Asi je to jen nějaká módní konverzační fráze, nic hlubokého ani zásadního.

PRAHA - MNICHOV - HAMBURK

Hovořili jsme o problému Rendlinova díla v restauraci Mnichov a když nám zdejší atmosféra přišla poněkud příliš hlučná, přesunuli jsme se do nedalekého podniku jménem Hamburk. Bylo to v jistém ohledu symbolické, protože právě podobné názvy pražských hospod daly zřejmě vzniknout jak Rendlinově nejznámější knize, tak i celému světu, do něž bylo tato velmi umně zasazena.

Sdělil jsem kolegům svoji myšlenku a všichni s postřehem víceméně souhlasili; někteří dokonce soudili, že klíčová autorova idea se mohla zrodit v jedné z dvou toho dne navštívených restaurací. Proti tomu však protestoval přítomný literární kritik Kalous.

Jeho názor na celou záležitost byl poměrně jednoznačný: osnova Rendlinova díla nebyla utkána podle jmen Hamburk a Mnichov, ale rozhodující vliv zde nepochybně měly obědy v bistru Norimberk. Ty totiž toho času ještě nepříliš známý Rendlin vykonával ve společnosti pana Kunsta, redaktora Literárního měsíčníku; a Oskar Kunst jídal v Norimberku zase proto, aby tak manifestoval svůj hluboký antisemitismus. Rendlin sem podle všeho docházel pouze ze zdvořilosti a podle Kalouse jej právě zde napadla kompozice prvního románu. Nakolik bylo Kalousovo stanovisko opodstatněné, to se však neodvažují soudit a název knihy Cesta z Tábora do Písku může dokonce vyvolávat důvodné pochybnosti. Nenechme se však mýlit haškovskými asociacemi ani malou vzdáleností obou míst, respektive jejich poměrně větší odlehlostí od Mnichova. V Rendlinově světě platí totiž zásadně jiná pravidla. Přeprava z bodu A do bodu B probíhá prostřednictvím hospody, situované v bodě A a pojmenované podle bodu B. Jiné možnosti cestování prakticky neexistují.

Celý proces probíhá následujícím způsobem: zájemce o tranzit navštíví příslušnou restauraci, host si zde objedná určitý počet alkoholických nápojů a jakmile jeho opilost dosáhne požadované výše, dojde k přenosu. Až do této chvíle popisuje Rendlin celý proces velmi detailně, ale nyní nastávají určité nejasnosti. Každopádně je přenos pojímán jako záležitost především psychická, současně je však třeba mít na paměti, že zejména v kontextu románu Cesta z Tábora do Písku nejde o nějaký halucinogenní výlet mozku excitovaného drogou. Teleportace neprobíhá pouze v klientově mysli, ale v objektivním fyzikálním prostoru.

Pokud se Rendlin nezabývá vlastním mechanismem přenosu, dělá to zřejmě proto, aby se s o to větší náruživostí mohl věnovat popisům jeho konkrétních forem a průvodních jevů. Transfer provází u cestovatele krátké bezvědomí. Procitá vždy zcela střídavě, podle okolností cesty buď na silnici nebo v hotelovém pokoji. V jednom městě je mnohdy více restaurací stejného názvu, jejichž služby se liší především cenou. Pokud ta byla vyšší, probuzení se dalo v hotelu; v takovém případě byl předplacen nocleh a garantována rovněž absence jakékoliv kocoviny. Použití služeb méně komfortních s sebou přirozeně neslo riziko opaku.

Již zde se přímo vnucuje několik otázek. Mohly být například hospody rovněž falešné, které by přenos neuskutečnily v sjednané kvalitě, uskutečnily ho na jiné místo, eventuálně jej neprovedly vůbec? Odpovědi však bohužel neznáme a pohybuje se pouze na úrovni velmi spekulativních hypotéz.

Cesta z Tábora do Písku je v podstatě téměř akčním příběhem. Řada podrobností provázejících transfer se však objevuje v pozdějších Rendlinových dílech, kde jsou rovněž detailněji popsány některé zákonitosti (i když, jak Kalous jedovatě poznamenal, se mnohdy jedná spíše o "zákonitosti") celého světa. Především lze snadno nahlédnout, že přenos tohoto typu není rozhodně nějak nutně vratný. Restaurace Moskva nás z Prahy přemístí poměrně spolehlivě, ale zpáteční cesta je podmíněna přítomností restaurace Praha.

Tato skutečnost dovoluje Rendlinovi rozehrát řadu tragikomických situací, které především jeho pozdní povídkové sbírky mění v pestrou mozaiku černého humoru. V nejhorších buftech se šeptá příběh o tom, že existují i bludné kombinace skoků, z jejichž nešťastné posloupnosti již není návratu. Všechny tyto cesty se snad sbíhají v jakémsi gigantickém koncentračním táboře, kde trýznění vězni musí až do konce života pracovat při výrobě alkoholických nápojů. Celá legenda je však z principu nedokazatelná, stejně jako většina dalších dohadů: že existují i zvláštní cesty beze jména a návratu, ústící kamsi za hranice viděného světa, nebo že cestovatelé jsou ve skutečnosti duše lidí zemřelých v opilosti.

Problematická logistika vede v Rendlinově světě každopádně ke vzniku celé řady specializovaných vědních odvětví. Nejrozvinutějším odvětvím matematiky je topologie; je však třeba si uvědomit, že se nejedná o popis vlastností prostoru v našem smyslu slova, ale pouze prostoru nahlíženého přes relace speciálního typu cestování. Tomu odpovídají i prakticky zcela nesrozumitelné plány, jimiž Rendlin doplnil několik svých knih.

Vytváření map restaurační sítě se v Rendlinově světě přirozeně těší velké úctě. Tato činnost však naráží hned na několik těžkostí: ne každý z cestovatelů, pokud opustí několik dobře známých a do sebe se uzavírajících tras, se vůbec vrací a nemůže tedy již o svých objevech podat zprávu.

Za další, Rendlinův svět je bytostně dynamický. Restaurace jsou neustále otevírány a zavírány, částečně jistě podle zájmu zákazníků. Tento tržní vztah však v žádném případě není nějakým všeobjímajícím zastřešujícím mechanismem, ale pouze jedním kolečkem v celém soukolí; kromě něj zde působí ještě cosi tajemně nezřetelného, přesto (nebo možná spíše proto) však silně zlověstného.

Každá výprava je potenciálně cestou bez návratu. Stíhání zločinců, úprky před manželkami a věřiteli ("na jedno pivo"), to vše má zde jaksi dvojznačnou příchut' nahodilé osudovosti.

V restauracích se nescházejí staří přátelé, nebo k tomu alespoň dochází pouze výjimečně. Potkávají se zde především náhodní známi, kteří spolu hovoří před cestou. Tu však vykonávají každý individuálně, ve svém vlastním okamžiku, a v cílovém městě mají pouze zřídka potřebu se znovu vyhledávat. Jakýkoliv kontakt je zde ze své podstaty pouze dočasný. Život se odehrává v městských uličkách, starých domech i nově stavěných hotelech, které jsou majetkem cestovních kancelářů. Svět není nijak nivelizován a každá oblast vyniká nějakým konkrétním artiklem. Profese obchodníka se těší stejné úctě jako řemeslo kreslířů map. I překupnictví je však mimo několik relativně spolehlivých tras sázkou do loterie. Právě z tohoto důvodu je veškeré zboží pocházející ze vzdálenějších končin velmi drahé. Řada Rendlinových hrdinů se

raději snaží za cenu vlastního nebezpečí dorazit k místu původu žádaného artiklu a získat jej zde za zlomek částky. Na druhé straně se však mnohdy nevrací; okolí nikdy neví, zda se v případě výpravy za "levným zbožím" nejedná o pouhou záminku, jak např. zmizet před obtížnými rodinnými příslušníky. Nabíledni je i to, že cestování je zhusta využíváno kriminálními živly a práce soukromého detektiva zde má nepochybně svá specifika (pokud vůbec může existovat - Rendlin tuto postavu v žádném ze svých děl nepopisuje).

Všechny uvedené příklady dokládají, že motiv hry se táhne Rendlinovým dílem jako červená nit, ale právě nahodilost světa jej autorovi nedovoluje otevřeně postulovat coby nějaký (ze své podstaty nenáhodný) metafyzický princip. Máme zde zřejmě co dělat s nesubstanční ontologií.

Podobně jako směna zboží probíhá i směna znalostí. V Cestě z Tábora do Písku je hrdinou příběhu typograf. Naneštěstí se však zatoulal do oblastí, kde jeho profese není příliš žádaná a aktivně se snaží tento stav změnit. Vykonává řadu podřadných prací (myje nádoby i sudy v místním pivovaru, pěstuje chmel v botanických zahradách atd.) a jakmile shromáždí potřebnou částku, urychleně se odhodlá k dalšímu přeskoku.

Cesta z Tábora do Písku bývá někdy přirovnávána k Radiševově Putování z Petěrburku do Moskvy. V restauraci Hamburk jsme se však já i kritik Kalous shodli na naprosté zcestnosti takového názoru, který vychází pouze z povrchní a zcela nepodstatné analogii v názvech děl. Při interpretaci románu je však pochopitelně třeba uplatnit naprosto jiná schémata.

Cesta z Tábora do Písku je totiž především dlouhá; táhne se přes tahitské atoly, prochází podniky vybudovanými v mrazivé grónské tundře a nemine ani jihoamerická velkoměsta. Typografovi jsou do cesty stavěny stále nové a nové překážky.

Zbývá snad ještě dodat rovněž nevyřčenou premisu, jež však stojí v základu Rendlinova díla (a od níž by se také měly ubírat veškeré interpretace). Příslušný axiom zní přibližně tak, že přímé cesty přinejmenším v prvním plánu vůbec neexistují. Lidé prožívají své osudy uprostřed měst a dopravují se prostřednictvím sítě hospod, jinak je celý svět pokryt neprostupnou divočinou. Tím však nepřímé a spíše tušené náznaky nekončí. Je divočina opravdu neprostupná a nebo její přechod pouze vyžaduje radikální vybočení ze zakořeněných myšlenkových schémat?

Nebo jsou snad pověsti o divočině pouze záměrnými dezinformacemi společností, vlastnických sítí restaurací a cestovních kanceláří? Stačí místní pivovary a lihovary opravdu produkovat dostatek alkoholických nápojů a nebo je naopak opodstatněná hypotéza o koncentračním táboře? Není naprosté minimum žen mezi cestovateli faktem nějak významným? A jak je možné, že hlavní hrdina Cesty z Tábora do Písku nikde nepotkává lidi pokročilejšího věku? Jak vůbec v tomto světě funguje ekonomika a jaká jsou místní politická zřízení? Jsou číšníci a hostinští také lidé a nebo se jedná o nějaký zásadně odlišný biologický druh?

Otázky a zase jen otázky. Je vlastně obdivuhodné, že se autorovi podařilo popsat tolik stránek bez toho, aby byl jen naznačil odpověď na některou z nich.

V Rendlinově světě existují zajisté takové věci, jako je náboženství, věda či umění. Podle všeho se velmi daří epické poezii a paraliteratuře (tradované personálem lepších restaurací) vůbec. Byla již zmíněna řada mýtů a legend. Vždy jsou ovšem popisovány spíše jakési průvodní jevy, než jejich podstata nebo dokonce vědomá reflexe. Typografická profese hrdiny Cesty z Tábora do Písku by například mohla svádět k závěru, že kde existuje toto řemeslo, jsou přítomné i knihy a psaná literatura vůbec. V celkově úmyslně vratké konstrukci Rendlinova světa se však podobné intelektuální konstrukce mohou snadno ukázat jako příliš odvážné a vlastně nijak nepodložené.

Hrdina románu Cesta z Tábora do Písku se v určitý okamžik dostává k zjevně velmi starým mapám našeho typu. Po značném úsilí se v nich dokáže i orientovat. Kdesi se dozvídá informaci, že jeho cílem by mohlo být město Písek. Po značném úsilí se proto vrací do výchozího Tábora, odhodlání podniknout namísto alkoholického transportu pěší přechod divočiny.

Tento záměr se však vymyká podstatě Rendlinova světa. Dorazí snad hrdina proto do světa našeho typu? Řešení v duchu vědeckofantastické literatury si však autor odpouští, čímž v očích literární kritiky zachraňuje své dílo před nařčením z brakovitosti. Rendlin především důsledně rozvíjí pojem nekompatibility.

Pokoušet se odpovědět na otázku, zda hrdina dorazí k cíli, nemá tedy podle autorova záměru vůbec smysl. Kde není vnitřní kompatibility, ztrácí relevanci i pojmy jako úspěšnost či neúspěšnost. Závěr románu Cesta z Tábora do Písku se proto raději zmiňuje o rozhovoru anonymní dvojice (vcelku banální diskuse o počasí), který se navíc odehrává někde úplně jinde.

Další Rendlinovy práce jsou jakýmsi přehledem či snad spíše glorifikací absurdity. O ucelenější příběh jediné z postav zde již nikdy nejde. Nicméně jisté diskuse o podobnosti podnebí v některých lokalitách snad dávají tušit, že svět není principiálně nepoznatelný. Celkově fragmentární ráz těchto próz nedovoluje však nějaké dedukce; vyvstávají dokonce pochybnosti, zda se jedná o svět totožný s pozadím Cesty z Tábora do Písku a nebo o svět podobný, eventuálně svět s totožnou strukturou, ale posunutý kamsi v čase.

Diskuse o tom, jestli lze určit, zda dva vnitřně nekompatibilní světy jsou nutně nekompatibilní stejně a tedy navzájem analogické nebo dokonce totožné, trvá především na stránkách Literárního měsíčníku již téměř rok. Rendlin sám se k ní nijak nevyjadřuje.

V restauraci Hamburk popíral podobné teorie především kritik Kalous. Opakoval velmi důrazně tezi o tom, že Rendlinův svět je pouze rozsáhlou parodií na antisemitu Kunsta pravidelně s autorem obědvajícího v bistru Norimberk.

Nicméně nemohu nepoznamenat ani to, že nárůst počtu podniků s geografickými názvy mi v poslední době přijde poněkud alarmující. A ačkoliv snad netrpím nijak přehnaným stihomamem, zdráhám se tyto podniky bez rozmyslu navštěvovat, zejména když se jmenují podle odlehlých vesniček, z nichž vůbec nemusí vést zpáteční cesta. Do restaurací Hamburk a Mnichov chodím jen kvůli tomu, že jsem obě města v průběhu svého bujného mládí procestoval a vím, kde bych v nich našel podniky jménem Praha.

Hlavně kritik Kalous se této mé opatrnosti hrubě vysmíval, ale já jsem díky tomu stejně mnohem klidnější, hlavně když se dostávám do toho stadia opilosti, kdy se oči zavírají a charakter prostoru i času ztrácí jasné kontury.

PŘÍTEL HAVRANŮ

Havrani nocují v obrovských houfech. Jak Hadrián posléze neúnavným a několikaletým pátráním zjistil, celá záležitost se má následujícím způsobem: jen málo míst se může pochlubit tím, že si je hejno havranů za nocoviště vyhlédne a ještě méně lokalit o tuto poměrně pochybnou přízeň stojí. Moudří ptáci sice obvykle postrádají jakoukoliv agresivitu či zlovůli, ale postižený les přesto během dne připomíná smetiště a páchne ještě mnohem hůř.

Větve stromů jsou zde ožrané a dřevěné kůly mlčky ční k nebesům jako lyžařské hůlky, jejichž těžce zraněný majitel zmrzl v ledové vánici již před pěknou řádkou let. Protože lidé naopak necítí potřebu, aby takto vyhlíželo jejich bezprostřední okolí, uzavřely spolu oba druhy příměří vypovídající ptáky do divočiny; havrani pouze občas navštěvují provinční hostince a tam zvolna usrkávají pivo z porcelánových tácků a v ještě méně případech za něj platí jinak než krákoravými verši.

Hadrián procházel západní částí divočiny už několik dní, když konečně ucítil nocoviště. Rychle do sebe obrátil speciálně pro tento účel připravenou láhev tvrdého alkoholu. Kupodivu to nebylo proto, aby uklidnil vzpouzející se žaludek - placatice měla v tomto ohledu efekt zcela opačný - ale protože soudil, že havrani budou takto spíše ochotni snášet jeho pohled. Hadrián totiž věděl, že černí ptáci jsou velmi plaší a pokud je člověk upřeně pozoruje, obvykle raději odletí. Doufal však, že rozostřený zrak opilce se nebude tolik protivit jejich vytříbenému vkusu.

Posléze Hadrián moudré opeřence opravdu našel, ale ti se přesto zvedli z pahýlů větví, odlétli a jejich hejno zakrylo dobrou polovinu oblohy. Poutník, stížen po dlouhém a podle všeho zbytečném hledání žalem a záchvatem těžké melancholie, se zmohl pouze na rezignované Nevermore.

Tu se však opeřenci vrátili a vysvětlili překvapenému Hadriánovi, že se podle všeho spletl a pátrá po jejich příbuzných, krkavcích, neboť slavná báseň se v rozporu s obecně tradovaným přesvědčením týká právě jich. Hadrián využil příležitosti a zapřel s ptáky rozhovor o poezii a teorii relativity. Cizincův zájem i jeho nesporná erudovanost v těchto oborech havrany natolik zaujala, že si Hadrián se štěstím získal jejich důvěru a oni byli ochotni vyslechnout poutníkovu prosbu.

Posléze se ukázalo, že Hadrián potřebuje schopné pomocníky k vytvoření zcela nového světa. Aby nebyl při práci nikým rušen, obehnal už dávno svůj dům na blátivém pomezí Anglie a Skotska obrovským valem a nyní sháněl již jen druhy, kteří mu budou nápomocni při uskutečnění celého záměru.

Havrany Hadriánova nabídka lákala, třebaže nebylo tak docela jasné, jakou protihodnotu je jim schopen za vykonanou práci nabídnout. Dokonce i ještě moudřejší bratři havranů, krkavci, se nechali přesvědčit a přispěli křídlem, zobákem a pařátem.

Hadrián své dílo započal v koupelně. Nejprve napustil obrovskou vanu čistými antineutriny a omýval v nich své tělo, až posléze v dalších fázích vytvořil i první částice, fotony, leptony, mezony a hadrony. Protože mu antineutrina často kapala na podlahu a měla nepříjemnou tendenci se anihilovat s dlaždicemi, zakoupil v nedalekém hokynářství několik hadrů.

"Jsem Hadrián, budovatel valu, pán hadrů a hadronů, přítel krkavců a havranů," vykřikoval megaloman šťastně z hloubi nově vznikajícího vesmíru.

Závisliví a nepřející sousedé by Hadriánovi podobné hrátky dozajista velice rádi překazili, ale Hadrián po koupi hadrů již více svůj dům neopouštěl, přičemž jeho val fungoval velmi spolehlivě a odrážel veškeré útoky vetřelců, takže ti se vždycky s těžkými ztrátami museli stáhnout do pustých blát a liduprázdných vřesovišť.

Hadrián měl zatím s budováním nového světa plné ruce práce a na dlouhý čas si musel odříci všechny ostatní záliby; právem tedy očekával, že mu jeho dílo přinese samo o sobě dostatek uspokojení. Hadronové období vesmíru si však příliš nestihl užít, ostatně trvalo pouhou desetitisícinu vteřiny a během té doby zameškal celou řadu povinností. Tím spíše musel nahromaděné resty vyřešit v následujícím období leptonovém a fotonovém, kdy kolem něj postupně vznikaly a zase se anihilovaly částice i první živé bytosti.

Jak fotonů postupně ubývalo a rodily se nejstarší hvězdy, bylo především třeba rozhodnout o počtu rozměrů celého vesmíru. Hadrián věděl, že dva rozměry je málo, poněvadž v takovém světě nemůže existovat gravitace, tři zvolit nechtěl, protože už při vyslovení tohoto čísla si připadal jako ubohý plagiátor. Deset dimenzí, v nichž ideálně fungují všechny vlnové rovnice, se mu zpočátku zdálo dobrým řešením, ale posléze od něj po konzultaci se svými přáteli upustil.

Havrani Hadriánovi v tomto ohledu příliš nepomohli, poezie jim byla podstatně bližší než vysoká matematika, avšak krkavci, kteří uměli jako jediní z ptáků počítat do šesti, problém vyřešili za Hadriána. Svět se stal šestirozměrným, třebaže díky značnému liberalismu jeho tvůrce bylo lze např. v prostoru umývadla najít i jinak uzpůsobené lokality a značně zpustlý prostor mimo koupelnu se Hadriánovým záměrem vymkl zcela.

Tyto drobné nekonzistence však nehrály význam vzhledem k řadě dalších aktuálních úkolů. Tak bylo kupříkladu načase vytvořit periodickou tabulku prvků. Hadrián kdysi slyšel o útoku hejna havranů na botanickou zahradu situovanou pod širým nebem. Ptáci tehdy snědli všechny cizokrajné rostliny i s kořeny a potom ne bez stopy škodolibosti vytrhávali ze země cedulky s již zbytečnými popisy a zcela náhodně je přesouvali z místa na místo.

Hadrián této vlastnosti havranů využil a jednoho večera jim uchystal bohatou částicovou hostinu. Ptáci i tentokrát náhodně přeskládali názvy prvků a jejich sloučenin, takže třeba fosfor byl nyní totožný s těžkým vodíkem a křemík se stal oxidem velmi vzácného izotopu uranu. Havrani kromě toho vyzobali i všechny pozitrony a několik prvků snědli zcela. Kupodivu jim nejvíce chutnala těžká nestabilní jádra, která by se stejně dříve či později sama rozpadla a ještě by Hadriánovi přidělala spoustu starostí díky radioaktivitě. Hadrián byl proto velice rád a přesvědčení, že vše se ubírá správným směrem, podle všeho podlomilo jeho jinak nepochybnou soudnost.

Hadriánovým osudem se stala jedna z dívek, které každé ráno přicházely utřít z podlahy rozlité antineutrinum. Hadrián nevěděl, zda jsou to uklízečky nebo princezny, ale pro vlastní sebevědomí s nimi vždy zacházel tak, jako by platila první možnost, teď však učinil osudnou výjimku a havrani i krkavci se jej marně snažili od tohoto poblouznění odvrátit. Hadriánova láska žila většinu času uprostřed dvojrozměrné oblasti, kde spala ve stříbřitých jeskyních uprostřed planetárních prstenců a spirálních mlhovin. Chodili spolu po kontinentech v pláštích z drahých kovů, dávali se kometami unášet nekonečným prostorem a hleděli na hvězdy, jak ve svých drahách stoupají a padají, ždímalí mraky, padali ve stříbrném dešti a stavěli duhové oblouky z paprsků. Bděli nad prouděním vod, měnili je v led a říkali si, že to tak má být.

Pak se však uchýlili do starých slují, kde propadli mráкотnému spánku, téměř srostli se stěnami paláců, když vtom si Hadrián uvědomil, že jsou ve dvojdimenzionálním prostoru, kde není gravitace a tudíž není možné, aby dvě bytosti či předměty k sobě cokoliv poutalo. Uvažoval dlouho nad tím problémem a radil se o příslušných rovnicích dokonce s Maxwellovým démonem, ale odpověď nedokázal najít po mnoho miliard let a čas strávený tímto zbytečným zpytováním se mu posléze stal málem osudným.

Nepřátelští sousedé prolomili totiž jediným mocným nájezdem Hadriánův val a poloostrovem mezi dvěma antineutrinovými moři vnikli do domu. Jejich touha po pomstě však stejně nemohla být naplněna. Hadriánův vesmír se totiž ve stejném okamžiku zhroutil podobně jako začal, propadl se do obrovské singularity, zmizel mimo prostor i čas a zklamaní sousedé s nepořízenou odtáhli.

Havrani i krkavci byli poněkud nesví z toho náhlého rozloučení se svým přítelem, ale nakonec mu alespoň vypili celý bar, zobáky roztrhali všechny hadry a roznесли je po okolních blatech a vřesovištích. Potom odletěli na místo, které hloupým lidem připomíná smetiště a kde jejich hejna nocují, černá křídla zakryla oblohu a všichni jako jediným hlasem křičeli Nevermore!

HRDINOVÉ ODCHÁZEJÍ

BARVITÝ PŘÍBĚH Z FANTASY SVĚTA POJEDNÁVAJÍCÍ O MAGII, MEDICÍNĚ A TEORII PRAVDĚPODOBNOSTI, ROMÁN, VE KTERÉM SE JEDNAJÍCÍ POSTAVY VZBOURÍ PROTI VŮLI JEJICH GRAFOMANSKÉHO STVOŘITELE A POSTUPNĚ JEDNA ZA DRUHOU PŘÍBĚH OPUSTÍ, ČIMŽ ZE ZAMÝŠLENÉHO NĚKOLIKADÍLNÉHO ROMÁNU ZBUDE POUHÉ ZMRZAČENÉ TORZO.

Kde platí magie,
tam se to žije,
každýho sejme
schizofrénije.
Sklátí elfa,
sklátí draka,
ba i ptáka vohníváka,
to se ale máme!

(ÚRYVEK Z VESELÉ LÉKAŘSKO-KOUZELNICKÉ PÍSNE
DŘÍVE ČASTO HRÁVANÉ U TÁBOROVÝCH OHŇŮ)

Praskot žlutomodrofialových blesků pohánějících zubní vrtačku konečně utichl. Z ordinace vypochoďoval rozšklebený človíček a nadšeně se usmíval. Mezi dvojkou nahoře a šestkou vlevo dole zuby chyběly; z dásně se ještě kouřilo, ale mužik se přesto tvářil jako někdo, kdo právě dosáhl největšího úspěchu ve své dosavadní životní kariéře. Nejsmutnější na celé věci byl zřejmě fakt, že nemusel nutně být příliš daleko od pravdy.

"Další," ozval se z ordinace unavený a značně otrávený ženský hlas. Hraničář a lovecký pes předběhli maminku s plačícím dítětem a vešli dovnitř. Pes za chůze tiše vrčel a se směsicí odporu a opovržení pozoroval neznámé prostředí. V zubech nesl hraničářovu oblíbenou hrací kostku. Obrovské zvíře se jmenovalo Haf a hraničář měl v průkazu totožnosti elfími runami napsáno "Plesnivý Fous". Plesnivého Fousa všichni obdivovali zejména pro nespornou originalitu, se kterou pojmenoval vlastního psa.

"Neumíš číst?" otázala se bylinkářka Ichtyla nevrle psa a kostnatou rukou ukázala na dveře, kde visel nápis "K lékaři nesmím". Oznámení bylo vyvedeno v celkem dvaadevadesáti jazycích, počínaje kašlavou a chrchlavou řečí skřetů a konče šustivým jazykem, jímž se mezi sebou dorozumívají pouštní kaktusy. Díky tomu měla místnost několik dveří, z nichž většina sice nikam nevedla, ale byla zjevně potřeba, protože na jedny dveře by se tak dlouhý text nikdy nemohl vejít. Na posledních, sedmých dveřích, kde nápis končil, bylo nakresleno něco, co vypadalo asi jako kříženec pekinézského pinče a vlkodlakodava.

Haf se tázvě zahleděl směrem, kterým ukazoval vědmin prst. Pak zavyl, pak ještě jednou zavyl a pak skočil. Zuby skously a drápy se zaryly do dveří. Mohutné tělo dopadlo k zemi, pergamen zmizel v flamě a z dubového rámu odpadlo několik třísek; skulinami za nimi prosvítala zeď.

"Ehm?" otázala se Ichtyla.

"Ehm?" otázal se Plesnivý Fous.

V ordinaci se rozhostilo tíživé ticho. Z čekárny byl slyšet nářek. Pak Ichtyla rezignovaně pokrčila rameny: "Kartu máte?" zeptala se a její jediné oko zacukalo.

"Kartu jsem skartoval," odpověděl Plesnivý Fous s tváří bez výrazu. Už ani nevěděl, kdy tuhle větu slyšel (poznámka autora: tato informace bude mít v dalším průběhu své nezastupitelné místo, proto následujícím řádkům věnujte prosím zvýšenou pozornost), ale neviděl nejmenší důvod, proč by ji teď neřekl. Byl už prostě takový, že vždycky řekl a udělal, co ho zrovna napadlo. S Hafem, který zase občas na někoho skočil, tvořili opravdu harmonický pár.

Ichtyla si povzddechla. Obvykle měla nad svými pacienty navrch od počátku do konce (ať už ten byl pro pacienty

jakýkoliv), ale nyní cítila, že se jí situace začíná poněkud vymykat z rukou. "No dobrá," zeptala se pak, "a co vám vlastně je?"

Návštěvník svěsil ramena a schoulil se v křesle. Jestliže ještě před malou chvílí působil dojmem hada hypnotizujícího myš, nyní připomínal hada, který tak dlouho hypnotizoval myš, až mu někdo ukradl kůži a udělal z ní kabelku pro svoji dívku.

"Paní vědmo, mám strašné neurózy." Bylo to tak. V poslední době mu ty zběsilé bestie vysávaly přední mozek, drtily mozek zadní a trápily mozeček. Nejvíce se vždycky vyřádily v mezimozku, to pak neurony praštěly, celá lebka se otřásala a Plesnivému Fousovi zvonila plechová přilbice v rytmu melodie Jingle bells.

"Předpokládám, že máte rovněž problémy se spánkem?" zkusila Ichtyla, aniž tentokrát použila svou diagnostickou křišťálovou kouli. Koule sice nebyla kouzelná a nebyla ani z křišťálu, nicméně na její výrobu musela Ichtyla rozbít několik skleniček po dědečkovi a ještě koupit láhev rumu sklenáři, který potom kouli vyfoukl.

"Na mezích," pokračovala již sebevědomě, "pod sebou nemáte nic rovného a ještě k tomu na vás prší. Znáte přece to přísloví "kape ti na karbid", ne? Tak to určitě vyjadřuje něco podobného..." Jako vždycky provázel Ichtylu při stanovování anamnézy pocit hráče pokeru, který se na karty ve své ruce zapomněl v zápalu boje podívat a teď už je pozdě s tím něco dělat.

"No jasně," podrbal se Plesnivý Fous na hlavě, "to беру." Ichtyla se samou radostí téměř pomohla. Už dlouho se jí nepodařilo určit diagnózu správně, třebaže se to pokoušela kompenzovat vášní k všemožným a obvykle velmi radikálně pojatým chirurgickým zákrokům.

"Ale," pokračoval Plesnivý Fous, "co mám vlastně dělat? Mám psa a tak musím bejt hraničář. A když jsem hraničář, musím spát na mezích, protože svý povolání mám v papírech a do hotelu mě nepustěj. Řeknu vám, není to žádný med, do toho ještě ty problémy s holkama - která s váma půjde tři dni v kuse pěšky a pak se s váma vyspí v močále, aha?! A teď, teď se k tomu přidaly ještě chronické migrény... často mi je tak špatně, že se v průběhu ranní meditace pozvracím a nezískám pak žádnou magenergii. Zkoušel jsem před spaním studené koupele a na noc teplé zábaly, ale nepomohlo to..."

"Na jakou stranu spíte?" ptala se Ichtyla. "Rozumíte, to je strašně důležité. Krajem se táhnou různé geopatogenní zóny. Každý je ale nadto vnímá individuálně v závislosti na svém zvěrokruhovém znamení a tvaru ušních boltců; na některých místech se kromě toho jednotlivé proudy energie různě kříží... Nemohu vám proto dát nějakou jednoduchou radu, třeba abyste spal vždycky žlučnickem na jihovýchod." Ichtyla podobné věty opakovala ve své léčitelské praxi tolikrát, že jim už téměř sama začala věřit.

"Nejčastěji spím tam, kde mi to přijde celkově nejodpudivější", podrbal se Plesnivý Fous na zádech rukovětí dýky, kterou před chvílí z roztržitosti vytáhl z boty. Nosit v každé botě alespoň dvě dýky patřilo k dobrému tónu. "Zpravidla spím hlavou v potoce a nohama v bahně," pokračoval hraničář, "brzo budu vypadat jako zkušený hrdina, který prochází divočinou už celá desetiletí, a proto o ní lecos ví. Pak budu slavný. A můj pes taky," dodal rychle, protože Haf se na něj podíval pohledem lidožrouta, který přemýšlí o tom, zda k večeři jako přílohu použije kremžskou hořčici a nebo raději grilovací směs.

"Dám vám zvláštní kouzelný talisman," rozhodla vědma. "Vždycky s ním před spaním hodíte a tam, kam ukáže, tím směrem budeme mít hlavu."

Podala mu levou ruku (cizí, ne svoji, to by byl samozřejmě neodpudivý společenský prohřešek), kterou ji kdysi věnoval trpaslík, jemuž pomoci masti zvané opodeldok vyléčila nádor močového měchýře. Vděčný pidimuž si ze samé radosti usekl levou ruku, vypreparoval ji a poslal Ichtyle ve vánočním balení spolu s děkovným dopisem a přáním šťastného Nového roku. Trpaslíci jsou sice poněkud nerudní, ale zato umí člověka překvapit.

"Prostě ji každý večer roztočíte nad hlavou a hodíte. Je to prosté, nemusíte se ani učit žádné nové zaklínadlo. Dostanu dva zlaté." Usmála se. Zbaví se té šerednosti a ještě na tom vydělá. Ani si nevzpomínala, kdy naposledy předepsala něco jiného než placebo.

Hraničář otevřel svůj tlumok, ale ten v sobě ukrýval pouze dvě lahve topného oleje. Omluvně se na Ichtylu usmál a ve stejný okamžik Haf skočil.

Příští den se neordinovalo, takže epidemie plochých nohou stihla do večera vyhubit téměř celé město. Tou dobou byl ale Plesnivý Fous i s Hafem a trpasličí rukou daleko v divočině a tak je zlovlná choroba již nemohla ani v nejmenším ohrozit.

"V divočině," opakovala si v duchu čarodějka Chandra slova z knihy "Rádce mladých dívek na cestě divočinou", "v divočině se může přihodit cokoli. Můžete mluvit o štěstí, pokud vás nějaký syčák neokradou. Můžete mluvit o štěstí, pokud vás jenom okradou a nebudou vás obtěžovat. A konečně můžete mluvit o štěstí, pokud vás obtěžovat budou, protože nic lepšího vás stejně v krajích, kde se potulují jenom hraničáři, sběrači narkotik a úchyláci, potkat nemůže..."

"Rádce mladých dívek na cestě divočinou" Chandra četla proto, že jí to bylo jistým způsobem uloženo shůry. Buď jak buď, nic jiného ke čtení a memorování u sebe stejně neměla.

Chandra během své tiché samomluvy čistila klíčku kouzelnému havranovi. Havran měl na den přiděleno určité množství magenergie a s její pomocí prý měl sesílat některá jednodušší kouzla; Chandra nevěděla, která kouzla to jsou, ale to jí příliš nevadilo, protože si v těchto ohledech nebyla jistá ani u sebe. "Ne každému je dáno," myslala si skromně.

Oklepala trus z bidýlka, dolila do misky vodu a zrovna se chystala zkontrolovat sépiovou kost; havran ji po celou dobu seděl na rameni a inteligentními očima sledoval krajinu. Náhle odkudsi přiletěla ruka a trefila Chandru přímo do havrana. Čarodějka leknutím vykřikla, havran řekl "Nevermore" a pak padl mrtev k zemi.

Zpoza travnatého převisu vystoupil Plesnivý Fous a rozpačité si mezi prsty mnul svůj plesnivý vous: "Hmm... já nerad... fakt..."

"Nerad?! Víš, cos proved, vole?! Ten havran byl kouzelný..."

Na scénu přiběhl Haf, mrtvolku sežral a mlsně se olízl.

"Nerad. To říká každý. Když mě jednou tatínek trefil při ohňostroji petardou do hlavy, tak potom taky tvrdil, že to tak nemyslel."

"Ale já to tak vážně nemyslel. Já totiž nikdy nepřemýšlím nad tím, co zrovna dělám," vysvětlil hraničář popravdě a přátelsky se usmál. Pokud tím zamýšlel dívku uklidnit, tak se mu to příliš nepodařilo. "Rekl bych ale, že mnohem podstatnější je to, co se teď stalo mně," pokračoval Plesnivý Fous nesobecky. "Kam si teď lehnu, aha?! Ta ruka určitě kvůli tvému havranovi změnila směr a já teď nevím, kam by při dopadu ukázala. Takže nemůže jít spát, protože bych si určitě lehnul na ty zóny a dostal zase migrénu. To by mě vážně zajímalo, co teď budu dělat, aha?!"

Haf se znovu olízl a Chandra se rozplakala. V Rádci mladých dívek nepsali nic o tom, že by vás v divočině mohl sežrat pes. Chandra zamýšlela, pokud k tomu bude mít ještě příležitost, autora knihy žalovat.

"Ne, Hafe, počkej," zarazil psa Plesnivý Fous. Začalo mu být dívky líto a hlavně si vzpomněl, že vzhledem ke svému zákonně dobrému přesvědčení by mu Pán jeskyně mohl za takový skutek přidělit zápornou zkušenost. Žádný Pán jeskyně přirozeně nikdy neexistoval, ale obyvatelé fantasy světa v jeho přítomnost pevně věří od chvíle, kdy jejich učenci vynalezli hrací kostky a sestavili první tabulky pravděpodobnosti. Od té doby mnozí tak zuřivě počítali pravděpodobnost dobré úrody, že pak ze samé rozrztivosti zapomněli i zasít.

"No, podívej," pokračoval hraničář, "nevím, k čemu ti ten havran vlastně byl, nevím ani, co tady pohledáváš, ale jestli bych ti mohl nějak pomoci, tak to bych sice neudělal, ale klidně mě o to můžeš poprosit. Spát už stejně nepůjdu, takže času mám dost."

Přibližně v této fázi rozhovoru přistoupil k diskutující dvojici exhibicionista Hubert a s úlisným úsměvem ze sebe shodil župan. Pod ním nebylo vidět vůbec nic, ježto Hubert byl neviditelný a tak mu jeho úchylna nikdy příliš radosti nepřinesla. Z tohoto důvodu nevěnovali Plesnivý Fous ani Chandra Hubertovi žádnou pozornost. Když exhibicionista zjistil, že jeho oblíbený kousek opět nezabral, uraženě se zahalil a zase odešel. Vzhledem k jeho neviditelnosti si ale ani toho nikdo nevšiml.

"Jsem tady na Dobrodružné výpravě," řekla Chandra stále ještě plačky. Přesně tak to psali v Rádci mladých dívek na cestě divočinou a i když čarodějka měla už k celé práci jisté výhrady, žádný jiný vzor pro své chování stejně neměla.

"Zdál se ti nějaký sen, že?" ptal se Plesnivý Fous. "O čem byl?"

"Sen? Jaký sen?" podivila se Chandra. Opět se jí v mozku vynořila domněnka, že hovoří s psychopatem. Ano, ti se podle Rádce vyskytovali v divočině často, jejich statistická četnost byla dle přiložené tabulky jen o málo nižší než v případě syčáků. Rádce radil v případě setkání s podobnými typky hodit kostkou, abychom zjistili, zda jsme potkali psychopata a nebo syčáka. Výsledek hodu nebyl nicméně podstatný a kniha neobsahovala ani žádný návod k jeho vyhodnocení, protože podle Rádce bylo bez ohledu na padlá čísla nejlepší rychle utéct. Následoval odkaz ke kapitolám "První pomoc" a "Polní zádušní mše", ale tak daleko se Chandra v četbě ještě nedostala.

"Před každou výpravou," začal pomalu odříkávat hraničář a Haf zavyl, poněvadž tuhle pasáž už slyšel v osmnácti různých verzích, z nichž jedna byla blbější než druhá, "před každou výpravou se musí budoucím dobrodruhům nebo alespoň jednomu z nich, tomu, kdo pak bude družinu řídit, zdát sen. Ve snu uslyší hlasy, které mu poradí, co má dělat. Tak třeba někdo může slyšet:

Meč, jenž byl zlomen, hledej
v Imladris přebývá...

Někdo jiný se zase třeba dozví:
Vsaď ve třetím závodě na koně
se startovním číslem sedmáct.

Ale to se nepočítá, ten sen nesmí být o koních a o sexu, pokud by člověk jednal podle nich, šeredně by si to odnesl. Mně se tedy, popravdě řečeno dlouho nezdálo o ničem jiném než o koních a sexu, až jednou se přede mnou zjevil ve snu obří krtek a řekl mi:

Meč, jenž byl zlomen, nehledej,
protože ty bys ho stejně nenašel, kreténe.

A tak jsem se stal dobrodruhem. Celá moje výprava má jediný cíl. Nehledám meč, protože mi to zakázal hlas ve snu. Několikrát mi už hrozilo, že bych nějaký mohl najít, ale vždycky se mi nakonec podařilo se tomu vyhnout."

Hlasy. Zabil jejího havrana, slychá hlasy a má toho strašného psa. Bylo to horší, než předpokládala. Neměla už sílu si cokoliv hodnověrného vymýšlet a od autora povídky žádné instrukce nedostala. Autor totiž na své postavy neměl čas; právě vykládal z korby nákladního automobilu balíky rukopisů, které mu vrátilo jistě prestižní pražské nakladatelství. Ještě budou neuváženého odmítnutí génia litovat.

Chandra začala improvizovat: "Neměla jsem žádný sen. Byla jsem v učení u čaroděje Chrousta a ten mě vyhodil, když jsem v jediném dni přesolila polévku z dračích vajec a ještě mu zlámala jeho oblíbenou plácačku na mouchy. Stejně to ale u něj za moc nestálo, celé dny jsem musela luxovat a utírat prach na starých knihách, které na mě zlobně syčely. Když jsem se Chrousta ptala, kdy mě bude učit čarovat, odpověděl, že už mě základní kouzla naučil hypnoticky ve spánku. Nikdy mi ale neřekl, která zaklínadla to jsou. Asi ne základní, ale nějaká hodně neobvyklá; všechny jednoduché formule jsem už zkoušela vyslovit a nikdy se nic nestalo... Vyhodil mě jenom s havranem a knihou, jako kdybych byla holka z ulice."

("Kdyby alespoň tak," řekla si Chandra pro sebe. Pořád lepší, než být představou psychopatického grafomana, který vůbec neví, o čem píše a kterému připadá přirozené, že blázni budou i všichni obyvatelé jím vytvořeného světa. "Jak já

k tomu přijdu?" vrčela nespokojená dívka, "nevybaví mě do začátku žádnou minulostí. A ještě ke všemu mám mít tlustý zadek a malá prsa. Já mu ale ukážu, vylezu z papíru do jeho světa a pak si mě bude muset vzít, ať chce nebo nechce. I když nevím, on by to možná nakonec udělal - strašná představa. Ať ho tedy radši sežere Haf.")

"A napadlo tě někdy, že tě Chroust celou dobu jenom vodil za nos? Třeba tě neučil vůbec nic a ještě měl zdarma služku?" nadhodil Plesnivý Fous se zchytralým úsměvem.

Chandra se rozplakala a Haf zoufale zavyl. Od chvíle, kdy poprvé porozuměl lidské řeči, se denně přesvědčoval o tom, že jeho pán je úplný idiot, který nepochopil ani to, že je vlastně jen literární postavou bez jakékoliv skutečné identity; z tohoto důvodu Haf své schopnosti rozumět také upřímně litoval a často si přál prožít příští literární roli v podobě bezproblémové existence zeleného hleny, který občas někomu spadne na hlavu, aby se ve finále nechal polít olejem a zapálit.

Když se Chandra konečně uklidnila, podpálil Plesnivý Fous nedaleký stoh slámy; slámu zřejmě přivezl doprostřed divočiny nějaký neškodný podivín a z tohoto důvodu bylo celkem logické s ní naložit právě tímto způsobem. Jak poznamenala Chandra, alespoň lépe uvidí na cestu.

"My někam jdeme?" podivil se hraničář. "Kam?"

"No," řekla Chandra, "najdeme místo, kde se stýká víc světů a tam projdeme ven ze stránek knihy. Tím vypadneme z příběhu a budeme vést obyčejný, normální a fádni život. Žádné vzrušení, žádné dobrodružství. Já bych třeba sehnala místo au pair u nějaké bohaté rodiny a ty bys mohl pracovat jako výtahář v luxusním obchodním domě. Magii pověsíme na hřebík..."

"Obyčejný život," vzdychl toužebně Plesnivý Fous. Konečně mu došlo, jak se to má s jeho existencí. Sice mu už dříve občas vrtalo hlavou, že kupříkladu nemá žádné rodiče a jenom Hafa, ale teprve teď mu Chandra otevřela oči. Pak na něj ale padla zase deprese: "Ne, myslím, že to nedokážu. Příliš dlouho jsem hrál roli šilence. Nepatřím k těm vyvolencům, kteří mohou pracovat jako výtaháři. A pak, co by bylo s Hafem?"

"Vezmeme ho s sebou," rozhodla Chandra. "Musí ještě dostat toho idiota, který vytvořil celý příběh. A my... alespoň ten obyčejný život zkusíme, ne?"

Měsíc na obloze na přání autora ztmavl, když dvojice ruku v ruce vykročila západním směrem. Další ruku nesli v baťohu a pes poskakoval vedle nich. Autor běžel za nimi a cosi volal blekotavým hlasem, když se ale Haf otočil a hrozivě se na něj zahleděl, raději zase utekl, přerušil psaní, otřel si rukou zpoceně čelo a odešel si vzít prášky, které mu předepsal doktor. Už několik dní ani nocí nedělal nic jiného, než že zuřivě pokrýval stránku za stránkou svým nečitelným rukopisem; teď organismus konečně řekl dost a ti dva dostali volnou ruku.

Měsíc se raději schoval za mraky. Měl zkušenosti ze všech světů a tak nechápal, jak je možné, že někdo dá přednost odpornému normálnímu životu před krásnou úlohou psychopatického literárního hrdiny. Oni na to také přijdou, ale to už bude pozdě a cesta zpět se pro ně navždy uzavře, na jejich místo přijdou hrdinové noví a lepší a místo jejich příběhu napíše autor příběh jiný, mnohem kvalitnější nebo přinejmenším podstatně delší. Ale kdo chce kam..., pomyslel si měsíc s nezáživností neživého kusu studené skály, jímž také popravdě řečeno byl.

Cesta k bráně mezi světy nebyla kupodivu dlouhá. Za celou dobu potkala dvojice jediného poutníka a tím byl člověk vezoucí na voze stoh slámy.

"Kam s tím jedete, člověče?" zavolala na něj Chandra.

"Přece na hřbitov," zaťukal si muž na čelo a jel dál.

A chvíli na to už stáli u brány, kde končí kouzelná říše.

Co se dělo s hrdiny poté, co vyšli z nekonzistentní reality fantasy světa do světla televizních kamer, to již nebude předmětem našeho vyprávění. Haf autora příběhu nikdy nedostihl, neboť hyperinteligentní pes zahynul na infarkt během jízdy přeplněným autobusem (ještě že tak, psy strašně pohrdám a představa, že by mě některý sežral, se mi jeví vysloveně ponižující - poznámka autora). Plesnivý Fous se uchýlil v jedné cestovní kanceláři v oddělení pro styk se zákazníky, třebaže se před tím musel oholit. Chandra dlouho prodávala v obchodu se spodním prádlem a ve volném čase vyučovala v taneční škole tanec svatého Víta. Trpasličí ruku darovali muzeu, kde se stala ozdobou místních etnografických sbírek. Plesnivý Fous a Chandra měli dvě děti, i když každý s někým jiným (celkem tedy čtyři děti - poznámka autora opatrovníka) a kdyby nezemřeli, žili by možná dodnes.

S Plesnivým Fousem se ostatně čeští čtenáři mohli setkat i na stránkách Necenzurovaných novin. Jeho jméno se objevilo v Registru svazků StB. Plesnivý Fous zde byl uveden jako držitel rezidenčního bytu pod krycím jménem Bersekr.

V této souvislosti stojí za zmínku, že podle nepotvrzených zpráv magii na hřebík nepověsil a tajně pracoval pro 666. správu StB, která zaměstnávala nekromanty. Plesnivý Fous údajně zorganizoval akci, při které byly za pomoci pekelných mocností oživeny motyky a ty se pak pokusily ubít jednoho čelného představitele disentu, jenž v té době pracoval jako skladník podniku Sady, lesy, zahradnictví. Zběsilé motyky postřílel náhodou na místě přítomný příslušník dopravní policie, který pak byl na přání vysokých politických představitelů propuštěn se zdůvodněním, že zmařil akci směřující proti třídnímu nepříteli.

Leč, jak již bylo zdůrazněno, o tom zde dále nebude řeč, protože se to nikterak netýká vznešeného žánru fantasy. Autor je pamětliv předsevzetí popsat o světě elfů a draků alespoň tisíc stran, i kdyby to všechno měly být úplně nesmysly. Takže zatím..

Zatím na úplně jiném konci fantasy světa seděl čaroděj Chroust, ten, kterému Chandra zlomila plácačku na mouchy. Plácačka to byla kouzelná a dalo se s ní bojovat i proti lykantropům, kteří jsou jinak ve zvířecí podobě obyčejnou zbraní obyčejně nezranitelní.

Chroust už plácačkou ubil několik mouchodlaků, speciálně přivážených odněkud ze zámoří (některý z příštích dílů doprovodí kromě dalších dodatků rovněž podrobná a vkusná mapka - poznámka autora). Mouchodlaci na okně mlaskali lépe než obyčejné masafky a ježto byli magičtí, nenechávali po sobě ani žádné mastné skvrny. Alespoň to tvrdili obchodníci, kteří Chrousta i jinak vodili za nos a místo mouchodlaků mu dodávali mouchy obyčejné, pro jistotu ještě s přistříženými křídly a nadto sfetované.

Vysvětlení celé zdánlivě podivné záležitosti je následující: Do čilých much by se totiž Chroust třefoval jen obtížně, ježto byl motorický debil. Tato choroba se u kouzelníků vyskytuje s pravděpodobností přibližně třiceti procent, tedy mnohem častěji než například zánět vemene. Jediné štěstí kouzelníků je v tom, že motorická debilita zpravidla nebývá dědičná, už jenom proto, že mágové obvykle trpí celou řadou dalších fyzických i psychických poruch.

Chroust by v našem příběhu ještě měl sehrát důležitou roli, třebaže je to znouzectnost poté, co všichni ostatní hrdinové již z děje vypadli. Autor se dlouho snažil odvrátit hraničáře, Chandru i Hafa od jejich cesty, vysvětloval jim odpudivost současného světa, povrchnost diskotékové hudby i další negativní rysy druhé poloviny dvacátého století, ale oni mu nevěnovali dostatečnou pozornost a dokonce jej označili za idiota.

Pisatel se tedy pokoušel oživit vědmu Ichtylu, aby se alespoň v podobě upíra mohla objevit na dalších stránkách povídky, ale ani tato snaha se nesetkala s úspěchem, protože povolání nekromant se posléze ukázal naprosto neschopným a ještě než došel k ordinaci, zahubila i jej epidemie plochých nohou (která, jak si čtenář jistě vzpomíná, městečku opravdu řádně zatopila).

Muž, vezoucí divočinou na hřbitov stoh slámy, cestou zešilel a exhibicionista Hubert se díky své neviditelnosti zrakům autora dokonale skrývá.

Čaroděj Chroust se tak bez jakéhokoliv vlastního přičinění stal jedinou postavou, která umožňuje alespoň jakési pokračování příběhu a reprezentuje byť i minimální kontinuitu s předchozím dějem. Nadto právě díky němu bude do povídky oklikou vpuštěna mytologie.

Takže Chroust se jednoho dne šel projít do začarovaného lesa a když se vracel domů, viděl dřevorubce, jak se chystá porazit strom. Strom plakal hrůzou a po jeho větvích stékaly modravé slzy. Dřevorubec svíral v ruce obrovskou sekeru a zdálo se, že bolest stromu ani nevnímá.

Kdyby si Chroust pamatoval zážitky ze svých minulých životů, poznal by, že se jedná o obra Súrta, který vyrazí s ohnivým mečem z Múspellu a zahájí Poslední bitvu, v níž zahynou všichni asgardští bohové. Chroust byl totiž ve své předešlé inkarnaci Islandanem Snorrim Sturlusonem, který sepsal slavné islandské příběhy o Poslední bitvě. V jiném životě Chroust prodával cukrovou vatu na jedné z oběžnic Aldeberanu a dnes bychom jej mohli snadno potkat v družstvu mosambických paraolympioniků.

Leč to bychom opět odbočili od jinak ucelené dějové linie hlavního příběhu. Je třeba pouze znovu zdůraznit, že nic z toho si Chroust nepamatoval. Téměř všechno z doby, která uplynula mezi smrtí a novým zrozením, nenávratně zapomněl. Vzpomínal si pouze na jeden jediný zážitek, o kterém se ale doktor Moody nikdy nedozvěděl.

Chroust si tenkrát připadal jako malé světélko mátožně se pohybující úplně ztemnělým tunelem k velkému světlu. Pak, když konečně k tomu velkému světlu dorazil, někdo k němu přistoupil a strašlivě mu rozmlátil obličej (Poznámka pisatelova opatrovníka: zřejmě autobiografický motiv. Autor zde pravděpodobně umělecky ztvárnil nějakou vlastní příhodu ze svých četných opileckých pochůzek noční Prahou).

Když Chroust viděl plačící strom, vyvolal kouzlo, kterým Súrtovu sekeru rozlámal na malé kousky. Zatímco spokojený čaroděj odcházel do lesa, Surt cosi vytáhl ze svého baťohu a pak s pokrčením ramen podřezal nešťastný strom pilou. Autor příliš dlouho s dojetím sledoval agónii lesního velikána a protože Chrousta mezitím pohltil neprostupný elfí les, musel příběh proti své vůli ukončit.

Závěrečná poznámka: autor souhlasí se zfilmováním svého díla za jediné podmínky: producent se musí smluvně zavázat, že při natáčení filmu nepříjde o život žádné zvíře.

Následující náměty už naproti tomu nemusí být ze strany producenta akceptovány beze zbytku a tvoří spíše jakési autorem dobře míněné rady:

Přimlouval bych se za to, aby herci účinkující ve filmu vystupovali v tógách, Chandra a Ichtyla v plesových šatech s velmi decentním výstřihem. Scény odehrávající se v divočině by jistě vhodně podbarvila melodie využívající zvuku houslí. Exhibicionista Hubert by ke zdůraznění své úchylnosti mohl na hlavě nosit prezervativ, což vzhledem k Hubertově neviditelnosti nikoho nepohorší; film se tak stane snadno přístupný všem věkovým kategoriím a na televizních kanálech jej bude možné vysílat v libovolnou denní hodinu.

ZTRACENÁ HVĚZDA

Až skřet a elf v jednom šiku
vstoupí do tvých bran,
za několik okamžiků
bude dokonán
osud králů z rodu lidí,
temná legie
krvavou žeň potom sklídí,
Pád světa tu je.

(PROROCTVÍ NAPSANÉ NA ALZARSKÉ BRÁNĚ)

Alaendel pohlédl na hvězdy, které zvolna vyhasínaly na noční obloze. Kolika elfím válkám už přihlíželi tito noční poutníci, nehybní a vznešení ve svém majestátu. Kolik elfů si dříve vkládalo lásku ke hvězdám přímo do svého jména, kolik vroucích vzývání už slyšela stříbrná světla či jejich páni, vznešení Ásové, kteří je pryč kdysi po nebeské klenbě

rozvěsili. Kolik slz a krve bylo prolito, zatímco hvězdy mlčely. A pokud někdy dávaly nějakou naději či znamení, dnes už jim stejně nikdo nevěřil. Byla už taková doba...

Alaendel sám kdysi nosil na čele hvězdu, protože soudil, že z její skryté moci pochází síla. V královském rodě se klenot dědil vždy z otce na syna a slavnostně se předával spolu s korunou a žezlem. Korunu i žezlo už dávno prodali, aby mohli nakoupit ty nejlepší zbraně, najmout žoldnéře a zaplatit výkupné těm, kdo byli silnější. Čaroděje, kněze a zařikávače platili jen do té doby, než Alaendel zjistil, že jejich kouzla stejně neúčinkují, bohové předků na modlitby neodpovídají a umění vyvolávat demony se nachází v hlubokém úpadku. Potom prodali i kouzelné prsteny, ty byly alespoň ze zlata, a proto ne úplně bez ceny.

A tak nakonec jako jediné pouto s minulostí zůstala malá hvězda, bezcenný šperk, za který by dnes stejně nikdo nic nedal.

Hvězdička slabě svítila, a i tehdy, když občas z neznámých příčin náhle pohasínaly všechny krásné lampy z alabastru či plameny ohně v krbu hodovní síně, její jemný svit blikal okolní temnotou.

Ale to bylo také všechno. Kouzlit se s pomocí hvězdy nedalo, alespoň Alaendel nepotkal nikoho, kdo by to dokázal, a tak, ač hvězdička byla krásná, byla vlastně k ničemu. Neukrývala v sobě sílu, tak, jako ji neukrývaly ani skutečné hvězdy na noční obloze. Síla byla totiž v úplně jiných věcech, zdánlivě přízemnějších, ale tím mocnějších.

Kdo tohle všechno jednou provždy nepochopil, ten buď již zahynul a nebo třeba ještě podle jména žil, ale vlastně byl už také mrtvý.

Alaendel nechtěl zahynout, přinejmenším ne do doby, kdy se mu podaří naplnit mučivou touhu, která mu už mnoho let nedala za noci klidně spát. Ani tuto noc se mu usnout nepodařilo a tak vyšel ze svého prostého vojenského stanu, chvíli hleděl na noční oblohu, potom však s pohledem bez jakéhokoliv výrazu sklonil hlavu.

Přejel zrakem vojenské ležení, řady stanů, mezi kterými procházely elfí strážé, pospávající hloučky lidí zachumlaných do svých pláštů a na druhém konci tábora houf skřetů, kteří ani nepostavili vlastní hlídky a klímalí kolem vyhaslého ohniště, zabalení do svých hrubých přikrývek z kůže všeho, co jim kdy padlo do rukou.

Hleděl na oblohu, dokud se nepřiblížil úsvit a tábor se nezačal probouzet. Alaendel zaslechl skřety hlučně se dohadující o soudek jakési odporně páchnoucí brečky, mlčky obešel skupinku tuláků a pobudů, předhánějících se ve vyprávění smyšlených příhod o vlastním hrdinství. Nakonec vstoupil do relativně spořádaných řad elfů, chystajících se k boji. Bard brnkal na loutnu a zpíval starou bojovou píseň lesních elfů.

Hvězdy jdou s námi,

na skřety jdem

a pod hvězdami

je podřežem...

Následující text pojednával především o záležitostech krutě chirurgického charakteru, které by elfové skřetům provedli, pokud by měli volnou ruku k radikálnějším zákrokům.

Další a další hlasy se přidávaly k melodii, která za starých časů tak často zněla tam, kde do elfího lesa vstoupil byt' jen jediný skřet, melodii, jež kdysi budila v nepříteli děs. Ale slova v dávných jazycích byla mnohem vznešenější a když všichni elfové začali používat řeč lidí, nenašel se už nikdo, kdo by je dokázal vhodně přeložit. Kouzlo poezie vyprchalo, píseň dnes zněla slabě a skřeti, o kterých se zpívalo, snad původní význam slov už ani nevnímali a dál pokračovali ve svých sporech o kořalku.

Alaendelovi se píseň přesto nelíbila. Úder tupou stranou meče vyrazil zpěvákovi loutnu z ruky, ta padla na kámen a roztříštila se.

"Hlupáku," zakřičel Alaendel na lehce zraněného hudebníka, "o čem to zpíváš?! Cožpak jsou skřeti naši nepřátelé? Proč bychom je měli nenávidět? Pro stará a dávno zapomenutá nedorozumění a domnělá přikojí? Tam," ukázal rozmáchlým gestem k obleženému Alzaru, "tam jsou naši skuteční nepřátelé. Panovační lidé, kteří dříve zabírali nová a nová území jako žravé kobylky, pyšní vládci Arkhar a Finola žijící v přepychu, zatímco lidé, elfové i skřeti hladoví.

Zlato králů připadne nám, jejich hlavy setneme a necháme je sežrat krkavcům. Tam jsou ti, kterým patří naše šířavá zloba!"

Byl to přese všechno dost zvláštní vojenský tábor. Za starých časů bylo nemyslitelné, aby elfí král rozestavil své vojsko poblíž skřetů, aniž by se obě strany vzápětí nepustily do krvavé řeže. Jednou provždy platilo, že elfové a skřeti si jsou navzájem smrtelnými nepřáteli, budou se pronásledovat a hubit, jakmile na sebe kdekoli narazí. Ale časy se mění a kdo chtěl žít, musel jednou provždy pochopit, že není žádné jednou provždy, karty se každý den rozdávají znovu, hrej s nimi jak umíš.

Kdo věřil v nějaká věčně platná pravidla a nehasnoucí světlo, mohl za svou hloupost potkat jenom otrávenou dýku v temnotě. Protože světlo je jenom špatně zvolené slovo a pobývá tam, kde je síla.

Alaendelova hvězda byla snad výjimkou. Neměla v sobě sílu, a přesto svítila. Ale stejně jen slabě, její záře se vytrácela, bledla a bledla. Možná by nakonec pohasla úplně, ale to už se Alaendel nikdy nedozví. Před několika lety ji namol opilý ztratil v jednom nevěstinci.

Město Alzar se chystalo k zoufalé obraně. Každý dům se měnil v malou pevnost, král Arkhar neúnavně povzbuzoval měšťany k další práci. Dláždění ulice posloužilo jako zdroj střeliva do několika zbylých vrhacích strojů, většina kamene se ale spotřebovala na stavbu zátarasů a barikád.

K všeobecné nejistotě přispívalo i to, že nikdo nevěděl, kdy nepřátelé zaútočí. Skřeti obvykle bojovali v noci, ale dnes se na to nedalo příliš spoléhat. Kromě toho, mezi útočníky bylo také mnoho temných elfů a u těch nebylo jisté vůbec nic. Někdy prohráli bitvu jenom proto, že v rozhodující chvíli začal některý oddíl zachraňovat hořící strom, jindy zase

nebrali do zajetí ženy ani děti.

Útočníci měli ovšem i podle hrubých odhadů několikanásobnou početní převahu, byli lépe vyzbrojeni a zřejmě je zcela ovládala touha plnit a drancovat. Vyhlídky obránců nebyly rozhodně nijak růžové.

V poslední době se zdálo, jako by se celý svět rozpadl a chystal se vrátit k chaosu, z něhož snad kdysi vzešel. Jako kdyby někdo mávl kouzelným proutkem, švihl mečem a založil požár nikdy nekončících válek. Kdysi mocné říše padaly do prachu. Zatímco dříve lidí přibývalo každým dnem a zakládali stále nové a nové osady na hranicích divočiny a všichni ostatní před nimi prchali hloub a hloub do temných hvozdů, nepřístupných hor, horkých pouští a neobydlených pustin, dnes se karta obrátila.

Města byla dobývána a drancována nájezdníky, kteří se náhle vynořovali z posledních ostrůvků divočiny vprostřed civilizovaného světa, aby kolem sebe šířili zkázu a děs. Mnohdy se jednotliví dobyvatelé vzápětí pustili do urputných bojů mezi sebou navzájem, jako kdyby svět lidí považovali za jednu velkou bitevní pláň, určenou k vyřizování jejich vlastních záležitostí.

Odkud se mohly všechny ty armády vzít? Alaendel o tom často přemýšlel a zdálo se mu, jakoby narážel na nějaké skryté tajemství. Dobře však věděl, že spekulovat, proč jsou karty rozdány určitým způsobem, je nejlepší cestou k tomu s nimi špatně hrát. Kdyby králové nevěnovali tolik pozornosti zásvětním problémům, mohly jejich říše ještě stát.

Stará proroctví o tom všem mluvila. Hovořilo se v nich o elfech i skřetech, obrech z horkých pouští i mrazivých hor, i o lidech, jejichž země poslouží jiným jako hrací deska Ragnaroku, krvavé Poslední bitvy. Temná byla slova Vědmíny písni i proroctví na alzarské bráně. Příliš dlouho ale všichni počítali s tím, že to jsou pohádky pro malé děti a pokud ne, vše se týká až velmi vzdálené budoucnosti.

Kdo by věřil pohádkám? Kdo by věřil na kouzla a čáry, i když možná občas účinkují? A kdo kdy viděl vlka Fenrise? Síla se přece ukrývá úplně jinde, ve věcech nikterak záhadných, ale o to mocnějších. Ale ať už lidé věřili čemukoliv, na jejich straně dnes síla nebyla. V poslední době prohrávali a umírali až příliš často.

Alaendel kráčel mezi vojáky. Ještě rozespalí elfové se v chvatu chápali zbraní, oblékali se do šedo zelených plášťů a váhavě sledovali svého velitele. Z blízkosti skřetů byli přece jen trochu nesví, nebyli zvyklí s nimi bojovat v jednom šiku. Mezi oběma národy bylo stále jen pramálo přátelství.

U skřetů se stejně o nějaké náklonnosti dá mluvit jen stěží, ale i v srdcích elfů převažovala v poslední době zášť k těm, kteří odedávna zakládali stále nová a nová města a rozlézali se dál a dál. A tak se stále více plnili nenávistí a pro nic jiného už nezbývalo místa.

Alaendel nikdy nemluvil o tom, že jeho vlastní srdce bylo kdysi plné citu sladkého jako hustý medový sentiment a celá záležitost se mu jevila nanejvýš trapná. Jmenovala se Finola, měla husté černé vlasy, černé oči a ve tváři světlo, připomínající Alaendelovu hvězdu. Toužil po Finole, ale k čemu to všechno bylo, když se ona zamilovala do Arkhara, mladého krále města Alzaru?

Miloval ji kdysi tak, že pro ni byl schopen čehokoliv, zločinu, zrady i sebevětšího ponížení. Toho posledního nakonec zakusil požehnaně, ale bez výsledku.

Příliš těžkou potupu zakusil tehdy Alaendel, příliš zlomené bylo jeho srdce, příliš hluboká jeho láska, než aby mohla takhle snadno vyvanout. Mučivá touha po Finole neustala, cit se měnil, ale jeho síla zůstala, nebo se dokonce ještě prohloubila. Kde dříve měla v srdci místo láska, tam nyní vstoupila všespalující nenávist. Budil se v noci, když se mu před očima znovu a znovu objevovala její tvář, volal ze spaní její jméno a přísahal strašlivou pomstu, utrpení, nad které není.

Temným mágům i nekromantům zaplatil a zjistil, že jejich kouzla neúčinkují. Kolik otrokyň, připomínajících mu Finolu, koupil na trzích, mučil a pak většinou znechuceně propustil na svobodu, když zjistil, že to vůbec nepomáhá. Kolikrát v nevěstinci strávil noc s děvkami, o kterých mu majitelé tvrdili, že se jmenují Finola. Jak opilý vždy musel být a stejně si jen dál a dál rozdíral srdce.

Jednou u postarší, už dávno ne krásné Finoly ztratil i svou hvězdu. Kdo ví, kam se asi zakutálela. Kdo ví...

Ale nakonec štěstí začalo Alaendelovi přát a on díky svým schopnostem a vytrvalosti překonal nepřízeň osudu.

Vydupal ze země armádu, sehnal pod jeden prapor skřety, zdecimované neustálým pronásledováním, přidal k nim své elfy, prahnoucí obnovit dávné časy, kdy lidí bylo málo a lesnímu lidu patřil celý svět. Kdejaký tulák lačný kořisti dostal oschlou ječnou placku i zbraň a uprchlíci za všech koutů se přidávali pod jeho prapor se sekerou a mozem.

Shodou okolností postupně zjišťoval, že mu však už ani představa pomsty nepřináší žádnou zvláštní radost. Láska, nenávist a lhostejnost: v přípravách na válku ovšem přinejmenším ze setrvačnosti pokračoval, poněvadž jednou započaté záležitosti rád dováděl k dobrému konci.

A tak jednoho dne stáli pod hradbami Alzaru, města krále Arkhara a královny Finoly.

Slunce už pomalu zapadalo, když zaútočili. Elfové, lidé i skřeti přeběhli rychle plán rozmáčenou nedávnými dešti, zatímco několik obléhacích strojů chrlilo na město ohnivé střely.

Když se útočníci přiblížili k hradbám, stroje utichly a na chvíli dostali příležitost také lučištníci na ochozech. Nebyli však příliš úspěšní. Pár skřetů padlo s šípy v hrdlech a to už ještě v běhu odpověděli elfové. Bílé šípy na chvíli zakryly i zapadající slunce.

Elfové nebyli kryti tak jako obránci na hradbách a kromě toho stáli mnohem níže, přesto však vzhledem k dlouholetému cviku ovládli bitevní pole a neutralizovali obránce města, kteří byli na ochozech pevně přibíti k zemi a přestali střílet. A tak skřeti dorazili k bráně.

Neobtěžovali se šplhat na hradby, čímž by elfům znemožnili střelbu a dovolili obráncům se vzchopit, ale obrovským kusem kmene udeřili do brány. Na jednoho skřeta dopadla hořící smolná pochodeň, avšak vrhač vzápětí padl, zasažen bílým šípem, který mu vyletěl zády a hned poté se zabodl do srdce muže stojícího za ním.

Kláda znovu udeřila do brány a ta pukla. Ulice za bránou byla zatarasena kusy kamene a dřeva. Z barikády vylétlo několik šípů. Dva zkřivení skřeti, stojící uprostřed útočící skupinky, vrhli proti barikádě zápalné lahve zabalené v hrubé tkanině, výbuch otřásl celým městem a zbořil nejbližší dům. Ulice byla zavalena kameny a ačkoliv z obránců nezůstal naživu téměř nikdo, sami útočníci by se hořícími troskami teď také probíjeli jen velmi těžko.

Neměli to ale ani v úmyslu. Alaendelův plán spočíval v tom, že se kolem brány vytvoří dostatečný průlom, kudy jeho vojáci vtrhnou dovnitř a dostanou se na ochoz hradeb. Teprve až vyčistí celé opevnění, vstoupí dále do města.

Horda skřetů s křivými šavlemi a zubatými meči se prodrala otvorem ve zdi. Lidé, plní touhy pálit a plenit, jim byli v patách. Část elfích lučištníků ještě zaspávala šípy prostor za hradbami, ale většina v čele s Alaendem už také pospíchala za zbytkem armády.

Kdyby městu velel zkušený vojevůdce, věděl by, že první obranná linie se zhroutila a je třeba ji urychleně opustit. Pokud by se teď zbylí obránci rychle stáhli do úzkých a křivolakých uliček, mohli přesile útočícího protivníka ještě vzdorovat - tím spíše, že jejich nepřátelé příliš spoléhali na svou početní převahu a pokud by se očekávané vítězství rychle nedostavilo, začaly by jejich řady povážlivě kolísat. Kdo ví, jak dlouho by skřeti byli ochotni jít na smrt pro bývalého krále lesních elfů.

Ale obraně Alzaru nevelel žádný schopný voják. Král Arkhar neměl žádné zkušenosti s vedením válek a ve chvíli, kdy útočníci prolomili bránu, byl už navíc mrtvý. Od počátku bitvy stál na hradbách, aby dodal odvahu svým vojákům, ale příčinou jeho smrti nebyl bílý šíp elfích lučištníků ani křivá šavle skřeta. Kdyby existovala kouzla, pak by za jeho skolem snad mohla stát skrytá temná magie.

Arkhar náhle zbledl, chytil se za srdce a kolem hlavy se mu objevil jakýsi nezřetelný stín. Král padl a když ho jeho pobočníci zvedli, už nedýchal a na místě, kde mají lidé srdce, nebylo nic, jen valící se krev. Jako kdyby nějaká síla vyrvala srdce z těla a neslyšně je pozřela.

Něco takového mohla způsobit za starých časů magie, ale cožpak to nebyly jen pověry a povídačky pro malé děti? Kdo ví... Když se o tom však Alaendel dozvěděl, neměl vprostřed bitvy stejně čas o ničem přemýšlet.

Boj byl rozhodnut. Měšťané, kterým nikdo nevydal rozkaz k ústupu, vytrvali v beznadějně obraně, ale proti přesile neměli nejmenší šanci. Brzy byly ochozy kolem města čisté, elfi lučištníci vyšplhali po žebřících, které jim jejich kamarádi hodili dolů z hradeb, a bílé šípy pobíjely poslední obránce, přechájející do středu města.

A pak přišla chvíle, na kterou se všichni útočníci tolik těšili, nerušené drancování a pálení, znásilňování, trhání zajatců na malé kousky a shromažďování zlata. Kromě předmětů z drahých kovů jen zásoby jídla a sudy piva unikly všeobecnému ničení a krvavému šílenství, které zachvátilo celé město.

Alaendel zatím stál v královském paláci, který dosud unikal plenění, ač všichni jeho strážci již zemřeli. Finola však zatím žila a právě její poslední okamžiky si chtěl Alaendel nyní užít. Kdysi se na tuto chvíli těšil, tolik po ní toužil v probdělých nocích a teď ji záměrně protahoval, aby ji mohl náležitě vychutnat. Bohužel však shledával, že ho celá záležitost místo radosti spíše nudí.

Finola měla oči rudé od pláče a tvář staženou téměř k nepoznání prožitou bolestí, černé vlasy zmatněly a ztratily svůj lesk. Věděla už, že Arkhar je mrtev a Alzar padl útočníkům do rukou, slyšela zoufalé výkřiky, které zaznívaly z ulice. V očích Alaendela mohla spatřit jen krutý výsměch, přirozeně nevěděla, že elf jej alespoň zčásti pouze předstírá. Pohrával si s oštěpem a zvědavě si prohlížel královnu jako nechtutně působící, tučně vypouklé břicho.

"Vrátíš se, Finolo," řekl pak pomalu. "Nečekala jsi asi, že mě ještě někdy uvidíš. A přece jsem přišel. Miloval jsem tě, kdysi." Železná bota, kterou Alaendelovi vyrobili skřeti, kopl do tlustého břicha. Žena zakňučela jako raněné zvíře a padla na zem. Ostré dupnutí, plná váha těla ve zbroji.

"Miloval jsem tě, Finolo," pokračoval Alaendel, "no jo, jenže ty zatím..." zarazil se, měl náhle pocit, že projevy před vojskem mu jdou lépe. "No... Každopádně je už ale mrtvé, to tvé dítě, slyšíš? Nebo alespoň přestalo plakat..."

Finola otevřela oči. Nedívala se kupodivu skelným pohledem umírajících lidí, který je už upřený někam mimo, naopak, hleděla přímo na Alaendela: "Já ale milovala někoho jiného. Myslíš, že mi dělalo nějakou radost dívat se na to, jak se trápíš? Cožpak je to tak těžké pochopit? Kdyby ale tvoje city byly opravdové, nemohl bys mě nyní nenávidět. Měl jsi vlastně stejně zájem jen sám o sebe - už tenkrát."

"Možná máš pravdu," připustil trochu neochotně Alaendel. "Nenávidím tě ale právě proto, že jsem tě předtím tolik miloval," bota znovu kopl do vypouklého břicha a Alaendelovou tvář proběhl krutý úšklebek.

"Netušila jsem, že jsi tak zlý. Měla jsem tě tenkrát vlastně docela ráda." Hlas jí selhal, obličejem proběhl smutný úsměv, jako kdyby vzpomínala na něco dávného, co se nyní vrací. Když znovu promluvila, nebylo jí už téměř rozumět: "Měl jsi tenkrát na čele takovou věc. Hvězdičku, malou hvězdičku, měkké světlo... Kde asi jsi, kam ses ztratila? Hvězdičko..."

"Chtěl jsem tě jinak," řekl Alaendel. Trochu se obával, že žena zemře dřív, než stihne udělat všechno, co zamýšlel. Tak ho prý měla docela ráda... Když někdo pořádně neví, co chce, nesmí se divit, řekl si elf. Kam by svět přišel, kdyby se každý elf řídil podle ženských vrtůchů.

"No, co se toho týče, tvoje tělo patřilo jinému a my to tedy budeme muset provést jinak," prsty sevřely násadu oštěpu. Kde asi zatím ležela hvězda? Zasažená byla hluboko do prachu a přesto slabě svítila. Neměla v sobě sílu a moc, tak jako ji nemají žádné věci stojící mimo viditelný svět. Ale přesto svítila a kolem ní se vznášely drobné jiskřičky.

Oštěp vnikl ženě do břicha a ta se zachvěla ve smrtelné křeči. Alaendel se pousmál. Představoval si to kdysi v poněkud odlišné formě, ale její tělo dostal stejně. Oštěp se zabořil hlouběji do těla a jeho hrot zazvonil o mramor nádvoří. Pak Alaendel odhrnul ještě žijící Finole z obličeje černé vlasy a s pocitem uzavřené záležitosti jí plivl do tváře.

Hvězda zhasla.

Byl to z její strany takový neškodný rozmar.

Spálenišťem, které kdysi bylo městem Alzarem, se náhle rozezněla táhlá píseň:

Elfové směle na nepřítel

se vrhněte.

Ať to skřety skolí, ať je to bolí,

tak je bodněte.

Alaendel procitl. Včera vypil na oslavu vítězství hodně piva a skřetí kořalky, ale podobné halucinace po alkoholu ještě nikdy neměl. Jednooký poutník s dvěma obrovskými havrany na ramenou se tyčil v závratné výši nad ním.

"Vykonal jsi, co se od tebe žádalo," řekla postava Alaendelovi. "Ásové ti to nezapomenou. Pohled, tví nepřátelé spí.

Co ti nyní brání jim všem podřezat krk?"

"Odin," vykoktal Alaendel překvapeně, "nejvyšší z Ásů. Tak bohové jsou tedy přece jenom něčím jiným, než pohádkou..." Nemohl tomu uvěřit, ale bylo to příliš živé, než aby to mohl být sen.

"Hlupáku," pravil muž, "cožpak nechápeš, že vždy je něco za věcmi, za celým vaším světem? Kouzla, magie a čary.

Cožpak by to někdy mohlo být jinak? Záleží jenom na tom, jak je které kouzlo silné a jak působí. Nejmocnější magii nedokážeš ani postřehnout a považuješ ji za svou vlastní vůli. Ale dost zbytečných řečí! Pobij spící skřety, vždyť jsou to přece odvčelí nepřátelé Ásů i elfů."

"Ale vždyť nyní jsou přece naopak našimi spojenci proti lidem, kterých je všude plno! Bojovali se mnou v jednom šiku. Nemohu přece vztáhnout ruku na spící spolubojovníky, to by byla vražda."

"Ano, ale co na tom? Já sám přece spáchal první vraždu ve světě a kdo by se za to mě, Odina, odvážil dnes kárat? S tebou je, Alaendele, ta potíž, že nevidíš za věci. Nechápeš, že celý svět je jen hrací deskou někoho jiného. Proč myslíš, že muselo tolik lidí zahynout?"

O Finolu se vůbec nejednalo. Víš ale, že každého muže padlého v boji odvedou mé valkýry do Valhaly a oni pak všichni budou bojovat na naší straně proti Súrtoým obrům a dalším nepřátelům bohů. Myslel sis, že jsou to jen výmysly a prázdné řeči? Asi nevíš, co se praví ve Vědmině písni:

Ale bude jich dost

ve Valhale dlít

až přijde Vlk?

Proto musí co nejvíc mužů zahynout zbraní, vždyť Bitva bitev se blíží. Pobij bidné skřety, synu Alfheimu! Jací jsou to dnes bojovníci, opilí, bez vlastní síly, ochotní pro placku z ječmene bojovat v jednom šiku s elfem. Nezaslouží si žádný soucit, jen pohrdání a zradu. Ale jestli v sobě mají alespoň kapku krve lidí, rád je ve Valhale přivítám.

Ted' nastal náš čas. Proč máme čekat, až vlk Fenris přehryže pouta či Loki zláme okovy? Nač vyčkávat, až do Midgardu vstoupí Súrtovi obři a strašliví Jotuňané? Poučili jsme se z legend a protože je známe, nedovolíme, aby se předpovědi se špatným koncem vyplnily. Nezdálo se ti, Alaendele, jako by tě opouštěla veškerá síla vůle a na její místo nastupovala jenom pustá lhostejnost?"

Mlčky přikývl. Měl náhle pocit, jako by Finola, svět kolem něj i on sám náhle bledl a vytrácel se, včetně celého příběhu jeho lásky i nenávisti.

"Nenecháme náš skrytý svět padnout," pokračoval jednooký poutník, "snová říše Faerie nesmí zahynout. Šedý stín hrozí roztáhnout svá křídla na celou zemi a je ještě strašlivější, než sebevětší moře krve. Ásové přísahali, že tomu zabrání, i kdyby k tomu měli sami použít zločin a temná kouzla:

Nesejde na tom

zda nepřítel či přítel,

bytostí mocných

může být syn...

Slova naše

nazpět vzít nelze,

přísaha potrvá

po věky věků.

Synu Alfheimu, cožpak můžeš vůbec kdy chápat úradky vznešených Ásů? Ani se o to nepokoušej. Jsi jen loutkou v boji sil mocnějších, než si dovedeš vůbec představit. Proto pobij skřety a věz: Ragnarok se přiblížil, ale nakonec snad nebude Pádem bohů. I tvoji zásluhou možná Poslední bitvu vyhrajeme my!"

VLÁDA JUNGJÁNŮ

Náhle mě napadla hrozná myšlenka, že musí zemřít místo mě.

V den, kdy jsem se směl poprvé [po dlouhé nemoci] posadit na okraj lůžka, [můj ošetřující lékař] uleh a nevstal už nikdy.

C. G. JUNG: VIZE

Jeviště bylo pusté a diváci, přišli-li toho dne jací, zvolna odcházeli. Jen hlasy zněly temnotou.

Otázka: Takže, řekněte nám, co jste přesně viděli...

Odpověď: Viděl jsem Zeměkouli ponořenou do nádherného modrého světla. Tmavomodré kontinenty. Hluboko pod mýma očima ležel Ceylon. Mé zorné pole nezahrnovalo celou zemi, ale její kulovité obrysy již zřetelně probleskovaly skrze modré světlo. Vlevo ležela v dáli černožlutá poušť Arábie. Stříbro Země tu nabralo černožlutý odstín. Pak přišlo Rudé moře a úplně vzadu jsem zahlédl výběžek moře Středozemního.

Otázka: Výborně. Pokuste se soustředit se a napnout svou paměť spíše tam. Co jste viděl?

Odpověď: Můj pohled směřoval právě tam, takže zodpovědět otázku je snadné. Ostatně, všechno ostatní se mi jevílo jako nezřetelné a i pohoří Himaláji bylo zakryto mraky.

Otázka: Viděl jste Kós a na něm Asklepiův chrám a Hippokratův rodný dům?

Odpověď: Ne. Viděl jsem poloostrov a na něm zvlášť zřetelně postavu, již u nohou leželo cosi připomínajícího něco mezi lvem a člověkem.

Otázka: Ale jistě se nedomníváte, že to byl král Oidipus?

Odpověď: O tom nic nevím. Viděl jsem jenom, že měl vypíchnuté obě oči a nahý bloudil v pustině. Ale ještě dále na východ jsem viděl vlak. Připomínal mi hračku, kterou mi otec koupil, když jsem byl ještě malý chlapec. Jel po železnici spojující Alpy, pokračoval k toku Ticinu, dále přes Trasimenské jezero... jenom Římu se kdovíproč vyhnul, směřoval stále dál na jih, přes moře až do severní Afriky, kde vybuchl v jediném oslňujícím záblesku.

Otázka: Nemyslíte si, že váš problém je podobný problému člověka, jehož bolí zub, a ten člověk proto nabude dojmu, že se celá jeho duše sestává výlučně ze zubu?

Odpověď: Mě ale nebolí zub. Chci říct, že...

Těžká rudá opona spadla, což jen málokdo vůbec zaregistroval.

Slunce zapadalo a venku se zvedal vítr, ženoucí před sebou oblaka hustého dusivého prachu. V dálce tiše hučela dálnice.

Doktor dlouho seděl nad hustě popsanými papíry. Hleděl na formulář, rozdělený podle jednotlivých archetypů a komplexů. Přemýšlel, ale nakonec tužku odložil a otřel si zpotené čelo.

"Sestro," začal pomalu. Nedíval se na ní, jeho pohled směřoval přímo z okna.

"Ne, doktore, už jste dneska měl," přerušila ho rázně. "Ale tenhle případ sestro. Setkal jsem se s Hanibalem. Někdy mám pocit, že archetypy jsou tady proto, aby ničily ošetřující lékaře. A docela se jim to daří, řekl bych."

"Radši mi doktore řekněte, proč si myslíte, že dnes tolik lidí pije?"

"To je duch doby, sestro. Tzv. Penchant, jak jej označil sám Carl Gustav Jung. Nemá ale vlastní substanci," dodal téměř vesele a jediným douškem vyprázdnil sklenku.

"Jistě doktore," pokrčila sestra rameny.

"A teď," dodal analytik již klidněji, "zavřeme jeho sny do skříně a zamkneme. Nebudu je třídit a rozkládat na archetypové obrazy. Je mi jedno, jestli se v nich skrývá hrdina, moudrý stařec, matka, panna, trickster, osamělé dítě, Anima, Animus nebo stín. Zamknu je a už je nikdy nepustím ven!"

"A opilec? neměl by mezi archetypy být také opilec, doktore?"

"Tomu vy nemůžete rozumět, sestro," mávl nad tím rukou.

Kráčel jsem skrz sloupopřadí ubíhající k západu a unaveně míjel postavy sedící pod sloupy. Nemyslel jsem na nic, kromě jediné představy, která vedla moje kroky stále dál.

"Co je ta představa?" ptali se mě.

"Freud i Adler," odpověděl jsem jim, "pohlížíjí svorně na člověka z hlediska patologického. Nejde o jednotlivé komplexy, jde o to, že stojíme v proudu, z něhož chceme pít..." proslov mi nečinil žádný problém, uměl jsem ho nazpaměť a použil už nesčíslněkrát.

"Ačkoliv se slunce již sklánělo k západu," pokračoval jsem pak ve vyprávění, "vzduch byl ještě horký a chvěl se v oparu, kde se mohly skrývat snad tisíce postav. Měl bych cítit jejich myšlenky, ale cítil jsem pouze jakousi otupělost a žízeň..."

"Ano, to znám," řekl mi někdo, komu jsem neviděl do tváře.

Na chvíli usedl do stínu sloupů, kde hodlal najít odpočinek.

"Zabloudil jsi sem jistě zdaleka," uslyšel náhle za sebou hlas. Ohlédl se a v šeru za sebou spatřil ženu středního věku.

"Nemusíš se mě bát," uklidňovala ho tiše. "Chci jen, abys mi řekl, co jsi venku viděl."

"Mám žízeň. Venku jsem nic neviděl, oči mi opuchly od slunce."

"Musel jsi něco vidět, poutníku. Čekám znamení, už dlouho. Od chvíle, kdy jsem zemřela, tu čekám a znamení stále nepřichází. Vezmi mě zpátky. Mrtví vracejí zpět do světa, aby se mohli vymanit z bezčasovosti a podílet na vědomostech žijících lidí, to snad víš, ne?"

"Ale já," nevěděl ani, proč se vymlouvá, ale měl pocit, že se schyluje k nějakému nedorozumění. "Vůbec vás neznám. Zašel jsem mezi sloupy prostě proto, že si chci odpočinout. Jiný důvod to nemá."

"Nejsou jenom příčiny, jsou i souvislosti věcí," odpověděla mu. "Možná opravdu nejsi ten, na koho čekám, moudrý stařec. Ty se ale při chůzi neopíráš o hůl..."

"Dej mi pít," řekl.

S pokrčením ramen mu podala džbán.

Otázka: A jak vypadaly ty sloupy?

Odpověď: Prostě jako sloupy. Řeknu vám to, když se ptáte. Šel jsem podél nich a přemýšlel jsem pořád o kostce, jak jste mi s ní dali házet.

Otázka: Jaké kostce?

Odpověď: Nevíte? Aha, tak to se mi asi také zdálo v tom snu. Místo jedničky měla mojí pracovnu a stavebnicový nábytek, na místě dvojky se skrývala parní lokomotiva, na trojce byla katedrála, na čtyřce ryba a kříž, na pětce sova s olivou, na šestce hluboká jeskyně, kde se na zdi proházely býci a nějací pomalovaní lidé na ně stříleli šípy. Na sedmičce byla temnota.

Otázka: Proč?

Odpověď: Vím, proč to tak je. Vždyť je to přece jasné. Sedmička je číslem, u nějž veškerá mystika již dávno

končí. Nemá žádné magické vlastnosti. Ptáte se, jak na mě ta temnota působila? To už nevím, protože najednou jsem byl zase mezi sloupořadím a stála tam ta žena...

"Doktore, dneska už ne..."

"Sestro, vy tomu nerozumíte. Víte, co to je, sestupovat každý den ve snu až ke dnu všeho bytí? Pít čirými doušky poznání..."

"Mám vám doktore říct, co pořád pijete?"

"Sestro, copak byste si nikdy nepřála, aby neexistovaly sny s hady, madonami a trojským koněm? Už ani jeden, sestro... Musíme je stále odkládat a třídit - ukázal k plné skřini - v té naší Pandořině skřince, to bych rád zdůraznil! Jednou se ale neudrím a všechny je zapálím. A nebo je všechny vypustím do světa. Uvidíme," chmurně se usmál, "kdo punské války vyhraje tentokrát!"

KNIHOVNA

Když je řeč o knihovně, nezbyvá než za její klíčový atribut prohlásit jistou neurčitost. Na druhé straně je však pro místní obyvatele knihovna věcí natolik samozřejmou, že podobné debaty se konají pouze výjimečně. Samotný pojem knihovny je totiž pro ně příliš abstraktní, protože v sobě omezuje jakési prostorové vymezení a mlčky předpokládá, že existuje i něco mimo ni. Což je zřejmě názor, který zde zastávám pouze já sám.

Nikdo neví, kolik pater knihovna vlastně má. Myslím ostatně, že i tento počet se s místem mění, není stálý a vlastně ho ani nelze nijak zjistit. Všechny texty kolem mohou například shodně tvrdit, že se právě nacházíte v patře devadesátém, ale jakmile vystoupíte o schodiště výš, je kolem vás rázem podlaží čtyřicáté. Souvisí to hlavně s tím, že v každém patře knihy o topologii prostoru tvrdí něco jiného a vše kolem se zde psanému slovu mlčky přizpůsobuje.

Jen málokdo dokáže mezi jednotlivými podlažími přecházet. Když zde ještě žili lidé ve větším počtu, zřejmě záměrně poškodili řadu schodišť. Zvláštní věc, většina knih ve všech patrech hovoří o souvislém osídlení knihovny, o mocných královstvích, bohatých vezírech i početných zástupech otroků. Knihy dokonce předstírají, že takhle vypadá i okolní přítomnost. Zbylí obyvatelé přecházejí tuto zjevnou nepravdu mlčením a o minulosti nehovoří nikdy. Ale možná, že se knihy výjimečně mýlí a že právě věci shodně zapsané ve všech patrech jsou nutně omyly.

V knihovně to snad vypadalo od samého počátku času stále stejně: cesty náhle končící zdi z těžkých klád, mramorové a panelové stupně rozplývající se z ničeho nic ve vzduchoprázdnu. Někdy bylo kdesi v závratné hloubce vidět další patro, ale obvykle se mi tam žádným způsobem nepodařilo proniknout. V takových okamžicích jsem se vždy musel vrátit.

Má pouť někdy skončí i uprostřed chodby. Je zde jakási skleněná stěna, na dotek horká a nijak nereagující na moji přítomnost. Vidím na druhou stranu, ale nemohu jít dál. Když jsem se ptal, kdo skleněné zdi postavil, krčili všichni rameny a tajemně se usmívali. Tvářili se, jako kdyby zde žádné skleněné stěny nebyly. Nikde jsem o nich ani nic nečetl, což je vzhledem k množství knih a z toho vyplývající šíři záběru samo o sobě velice podezřelé.

Po většinu doby jsem sám. Ačkoliv čas od času narazím na několik společníků, cestovali jsme takto vždy pouze několik dní. Řadu věcí, které mi totiž přišly zcela přirozené, se oni podnikat báli. Dlouho jsem si myslel, že jsou jen nesmyslně pověřiví. Teprve později jsem přišel na to, že se místní obyvatelé nedokáží vyrovnat se změnou světa provázející přechod mezi patry. Když jsem je několikrát téměř násilím donutil udělat po příkře padajícím schodišti pár kroků, začali mi před očima blednout. Jinak často hovoří o dlouhých výpravách a pochodech; ty se ale vždy odehrávají pouze horizontálně. Ostatně nechápu, kam vlastně cestuji a proč, když knihovna je vlastně v rámci jednoho patra všude stejná. Jako nějaká amorfní látka, třebaže jindy jsem nakloněn přirovnávat systém chodeb spíše ke struktuře krystalu. Místní obyvatelé se někdy zmiňují o válkách, útěcích a pronásledování, ale to pokládám za pouhé legendy. Nikdy jsem neviděl, že by jich na jednom místě bylo více než tři a to je na válku přece jen poměrně málo.

Jsem rád, že většina sil knihovny mě prostě míjí. Jsem v jejím středu, ale kromě této přítomnosti zde nenacházím téměř žádný společný průnik. Kdysi jsem se bál, že na mě budou knihy působit úplně stejně jako na ostatní a že se díky tomu také změním. Zapomenu na skutečnost, že toto není můj svět, ale jen obrovský labyrint, do něhož jsem kdysi dávno zabloudil.

Nejsem si ale svojí rezistencí dopředu nikdy jistý, a proto s sebou při přechodu mezi patry raději nosím řadu knih, i když je to vzhledem k těžkému tlustému papíru i místním masivním vazbám poměrně obtížné břemeno. Vím ale, že právě knihy určují, jakými záležitostmi se bude řídit vše kolem a tak se snažím, aby změna probíhala pokud možno plynule. Početní převaha svazků obývajících celá patra po čase přepíše vetřelecké texty v mé torně, ale nikdy k tomu nedojde hned.

Nevím, jestli je knih konečný nebo nekonečný počet, každopádně se však nikdy neopakují. Pokud si na minulé patra vzpomínám správně, texty jsou mnohdy podobné, hovoří o stejných faktech, ale vyvozují z nich obvykle zcela odlišné závěry. Mají vždycky pravdu, až na ta už zmíněná místa, která se týkají místních obyvatel. Nevím, proč tomu tak je. A někdy se také bojím, že knihy manipulují nejen vnější realitou, ale i s pamětí. Může někdo dokázat, aby se událost, jež se v minulosti již jednou stala, najednou nestala? Lze uplynulý čas měnit a nebo je pevně determinován? V patře, kde zrovna teď jsem, připouštějí knihy první možnost jako hypotézu, ale tvrdí současně, že teorie je nedokázaná a snad i ze svého principu nedokazatelná.

Snažím se shromažďovat texty, které mi něčím připomínají již spíše dávné vzpomínky na život, jenž se neodehrával v prostorách knihovny. Pamatuji si zejména prostřený stůl přetékající vybranými lahůdkami. Vím, že bych měl paměť upínat i na něco jiného, ale i když se velice snažím, většinou si na nic jiného stejně nevzpomenu.

Někdy na stěnách sbírám mech a krásný žlutozelený lišejník, které ve chvílích nouze také jím. Chutí poněkud připomíná žampiony a občas také navlhle rozměklé suchary. Záleží to podle všeho na tom, zda roste na severní nebo na jižní zdi.

Mám-li štěstí, utluču koženým hřbetem knihy některého z místních hlodavců. Jiné publikace, trochu podobné těžátkům, jsou díky svým vlastnostem předurčeny k vrhání na kořist a snad se jich také kdysi užívalo jako zbraně.

Když je mi zima a najdu použitelné ložisko křemene, knihami také topím. Dělán to bez výčitek svědomí, jsem totiž přesvědčen, že kolem mě se stále rodí nové; snad rostou v mechu, ale musím uznat, že jsem ten proces probíhat nikdy neviděl. Ti přičetnější z místních usedlíků spíše soudí, že to není tak jednoduché a že právě vynoření knihy z nebytí je jediným opravdu závažným filozofickým problémem.

Když spálím knihy, prázdné regály se dobře hodí ke spánku a člověk si z nich může dokonce postavit jakési přístřeší, které ho ochrání před nejhorší nepohodou. V patře, kterým právě procházím, mnohdy v poslední době vane ostrý studený vítr a často s sebou přinese i krupobití. Za noci, kdy světla zhasínají a v trubkách přestává proudit vroucí kapalina, bývá velká zima.

Kolem mě je většinou celá řada malých temných okének, jimiž se ale raději nedívám. Někdy mám pocit, že se za nimi skrývají další snad podobné knihovny, i když mi kdosi říkal, že ta místa navštívil a našel zde jenom obrovské hromady šedého uhlí. Nebo také zborcená obydlí vystavěná z dřevěných příček a mezi nimi kostřičky jakýchsi bytostí podobných ptákům. Už si však nejsem jistý, kdo byl ten vypravěč a zda to všechno není pouze moje fantazie.

Nejzajímavější ze všech pater, kterými jsem zatím prošel, pojednávalo celé o solipsismu. Skutečnost zde byla tak roztržštěná, že zdání konzistence byla často narušováno i v rámci jediné místnosti. Dvě knihy, ležící na jediné polici úzkého regálu, popíraly navzájem svoji existenci a považovaly samy sebe za jediné reálné. Bylo mi z toho původně trochu úzko, ale pak jsem si na tento stav zvykl a naopak se v něm naučil nacházet zalíbení. Jednoho dne, když jsem náhodou objevil neporušené schodiště, jsem však stejně neodolal a po menším váhání se vydal dál.

Knihy jsou mocné a mění realitu. Proto doufám, že až jich získám dost, obklopím se jimi a vrátím se tak do světa, odkud jsem kdysi do knihovny přišel. Přesněji řečeno, až získám dost knih určitého typu. Nejsem si ale jistý, zda se mi to podaří. I ty nejstálější texty se postupně mění, jakmile s nimi dojdou do jiného patra; písmena jsou vždy pomalu a nehluchně přepisována. Pokud si dobře pamatuji, relativně nejstabilnější jsou matematické důkazy, ale jak se přichází k aplikovanějším či empirickým vědám, změny jsou stále častější. Po několika dnech musím většinu nákladu zpravidla vyhodit a hledat knihy nové. Největším problémem je zjistit, zda jsem jméno spisovatele znal již v době předcházející mému příchodu sem. Soudím, že právě tyto autoři by mě mohli vyvést z labyrintu. Znam ale z hřbetů knih tolik jmen a titulů, že mi již všechny začínají beznadějně splývat.

Jednou jsem se pokusil vrátit do patra, z něhož jsem večer předcházejícího dne odešel. Našel jsem ho však podivně změněné a nemohu si být proto jistý, zda mezitím nedošlo k nějakým posunům v prostoru či čase. Knihy i regály byly neporušené, třebaže si dobře pamatuji, jak jsem prvními topil a z druhých si budoval chatrné přístřeší.

Obvykle však schodiště, jímž jsem jednou prošel, vzápětí mizí a nemohu je znova najít. Jednou jsem pozoroval, co se stane s lanem, po němž jsem se spustil při namáhavém sestupu. Jakmile jsem provaz vypustil z rukou, zkroutil se a nějaká síla ho vytáhla vzhůru. Knihovna zřejmě nerada vidí, když se někdo vrací zpátky. Znamená to snad, že čas je zde svojí povahou lineární a nikoliv cyklický? Nevím.

Celá příhoda mě upozornila i na možnost, že knihovna se mi zřejmě nesnaží ublížit. Kdyby ona neznámá síla začala působit o chvíli dříve, zřítíl bych se jistě dolů nebo byl rozdrčen o některou ze stěn. Někdy, hlavně ve chvílích, kdy nemůžu spát, si říkám, že knihovna mě nejdřív musí změnit a teprve potom nade mnou získá moc. Jindy mě napadá, že stejně nemohu uniknout a ona mě pro vlastní potěšení trápí. Na to si ale zakazuji myslet a raději se zoufale převaluji a čekám na příchod dne.

"Říkáte, že psal o povaze prostoru a času a hlavně o dlcích?" agent se vyslýchaného ptal bez jakéhokoliv hrozivého podtónu, spíše zvědavě.

"O dlcích, to je ono," muž se konečně rozhovořil. "Bylo jich podle okolností šest nebo sedm. A také psal o strašidle, které mělo smutné oči plné prachu."

Šustění, šustění pod pláštěm. A tvář s nosem ve tvaru ptačího zobáku.

"Neměl tam chodit," řekl agent jakoby pro sebe. "Lidé, kteří takto uvažují, by tam chodit nikdy neměli. Jen ti, co si nic neuvědomují a nemohou být oklamáni. Měli jsme mu v tom zabránit."

"Vy? Kdo? Tajná policie nebo nějaké mystické bratrstvo? Nebo skupina šílenců? Možná zapomináte, že jste se mi nepředstavili."

"A také se zdá," přešel agent náhle znova ke komisičnímu tónu, "že vy zapomináte a že si neuvědomujete, kdo se tady ptá."

"Dostali jste ho vy, nebo někdo jiný? Nebo se zbláznil. Je mrtvý?" muž hovořil s jakousi horečnatostí. Záleželo mu na spisovateli, nebo alespoň na jeho příbězích. Co šest nebo sedm dlců odešlo, pocíťoval náhlé záchvaty smutku a především strašlivý a jaksi absolutní nedostatek podnětů.

"Nemůžu vám odpovědět na žádnou z vašich otázek. Částečně to nesmíte vědět a částečně to nevím ani já. Snad jen jistá direktiva. Nedoporučuje se o něm hovořit jako o mrtvém. Řekněme, že se spíše... ztratil."

"Kde?"

"Už jsem vám říkal, že my jsme ti, kdo se tady ptá. Nepleťte si role. Teď vás odvedou pryč. Předpokládáme, že o našem dnešním rozhovoru ve vlastním zájmu pomlčíte."

"Jistě," pocítil potřebu zmizet. Není mrtvý? Ale to znamená, že by se mohl vrátit. Vrátit odkud? Ale hlavně, že s výsledkem přišly po dlouhé době zase nějaké podněty.

Např. otázka, zda se pod agentovým pláštěm opravdu ukrývala křídla. A proč jeden ze spisovatelových přátel rovněž

před nedávnem zmizel.

Seděl jsem u doutnajícího popela, když se objevili oni dva. Skutečně se snesli ze stropu a nebo se mi to jenom zdálo? Zachmuřené obličejy jim pokrýval prach, obvazy byly ještě mokré od krve. Oba bojovníci stále opakovali slova o jakési dávno vybojované bitvě, které se sice odehrála v tomto patře, ale mnoho tisíc regálů severněji. Byli prý krátký čas dokonce v zajetí nepřátel a ti jim uřezali uši. Občas chmurně pronášeli apokalyptické předpovědi a tvrdili, že celá struktura knihovny se v brzkém čase definitivně zhroutí.

Nakonec jsme se vydali k léčivému stromu. Byla to spíše větší bylina obývající do podlahy zapuštěný květináč, jejíž listy jim prý vždy vrátí značnou část sil. Zkusil jsem je také.

Nedaleko léčivého stromu jsem objevil zrcadlo v černém naleštěném dřevě. Zvláštní, nikdy jsem netušil, že mám jasně zelené oči. Mezi místními obyvateli to bylo zcela běžné, ale ve mě se opět probudila obava, jestli mě knihovna nezačíná ovládat a zda se každým okamžikem nezmenšuje šance, že bych odtud kdy mohl vyjít nezměněn a živ. Ulehli jsme vedle sebe do vrstvy příjemně teplého popela, ale já opět dlouho nemohl usnout a jen díky uklidňujícím látkám v listech léčivého stromu jsem nakonec krátce před svítáním zamhouřil oči.

"Viděli jsme popravu," pochlubil se jeden z mužů po dlouhém mlčení, které se odehrálo příštího dne ráno.

"Kde?"

"Na severu, na cestě, kterou předtím proběhlo šest a po nich znovu sedm dlaků."

Tvářili se, jako kdyby mi chtěli cosi naznačit, ale opravdu jsem se v jejich jinotajích nevyznal.

Chvilí jsem hledal v knihách kolem sebe. Znáám už celkem dobře systém jejich uspořádání, takže nalézt potřebný text je pro mě obvykle záležitost velmi krátké chvíle.

"Byla to tahle poprava?" otázal jsem se jich a ukázal na reprodukci jakési zašlé rytiny, kde dva okřídlení muži usekávali hlavu třetímu. Rituální význam aktu byl očividný, třebaže ne zcela jasný. Mrtvého jsem dokonce kdysi znal, třebaže na konkrétní podobu našeho vztahu jsem si příliš nepamatoval. Asi nějaký přítel nebo náhodný známý.

Kým však byli muži s křídly? Napadlo mě jediné slovo, které bylo napsané pod ilustrací: agenti.

Když beze slova přikývli, náhle jsem pocítil potřebu odejít od nich pryč a být sám. Byli podivnou náhodou právě dva a já se bál, kým bude příště ten třetí. I když je čas v knihovně lineární, některé situace by se přesto mohly opakovat. A také jsem se děsil křidel, jen nedbale ukrytých a tohoto rána prosvítajících zpod jejich pláštíků tam, kde včera byly obvazy napuštěné zřejmě jen levnou krevní náhražkou.

Největší překvapení jsem v knihovně zažil před přibližně dvaceti patry. Tehdy jsem vešel do místnosti a tam uviděl člověka, jak píše knihu.

Sám jsem také kdysi psal knihy, ale již si na to příliš nevzpomínám. Tady knihy nikdo nepíše a celá myšlenka autorství textu je v kontextu knihovny silně rouhavá, ba ještě spíše zcela nesmyslná. Ti vzdělanější mezi místními obyvateli samozřejmě umí číst, ale nikdy by je nenapadlo se učit psát. Knihy se přece tvoří samy od sebe.

Jakmile mě muž píšící knihu spatřil, dal se na útěk. Proběhl skleněnou stěnou, která mě však nepustila dál a já se bolestivě udeřil do hlavy. Když jsem přišel k vědomí, našel jsem nedaleko knihu, kterou prchající muž ztratil. Mám podezření, že to neudělal náhodou, ale chtěl mi tím připomenout něco ukrytého hluboko v mém vědomí - nebo mě naopak dokonale zmást. Podíval jsem se na jméno, jímž byl rukopis na hřbetu označen. Nikdy jsem o nikom podepisujícím se jako Ing. Dlakorád neslyšel a nedovedu si ani představit, proč někdo volí takový pseudonym.

Vyprávěl jsem už několikrát tuto příhodu, ale mí náhodní společníci na mě hleděli vždy jako na blázna. Vzpomínám si, že jsem se v jednom patře živil jako učitel čtení. Místní obyvatelé byli před mým příchodem zcela ngramotní a na oplátku mi poskytovali vše, co měli sami: krásné čelenky, pramenitou vodu, kožešinové pláště i nejchutnější odrůdy lišejníku, které sbírali na slepém schodišti, zdobeném rytinami v zeleném kameni.

Uctívali mě jako největšího z mudrců a já, polichocen jejich obdivem, jsem se zde dokonce pomýšlel usadit a nejit dál.

Když jsem se však jednou mezi řeči zmínil o tom, že některé knihy jsou lidským výtvozem, ukázal jim svazek podepsaný Ing. Dlakorádem a prohlašoval autora za člověka a svého přítele, vyhnali mě. Pokusil jsem se vrátit, ale patro se už mezitím změnilo a já našel jenom rozbité poloprázdné regály. A podpis Ing. Dlakoráda se časem také změnil a když jsem v textu jednou našel vyprávění o léčivém stromě a úplně jiné jméno, knihu jsem s těžkým srdcem zahodil.

Jednou jsem se během rozhovoru zmínil i o tom, že jsem sám kdysi psal knihy. Že existoval takový řetězec zahrnující hlídače, sběrače a spisovatele. Spisovatel knihu napsal, hlídač ji hlídal a sběrač sbíral. Tvářili se, že mě neslyší a všichni hleděli jinam.

Včera jsem v labyrintu chodeb znovu narazil na zrcadlo. Skutečně mám jasně zelené oči. Napadlo mě, že jsem je kdysi měl temně modré, jako jarní tráva. Pomalu ztrácím jistotu, že jsem vůči nástrahám knihovny rezistentní. Snad mě dokonce mění, ale je také možné, že jsem měl oči této barvy vždycky a bludiště se mě jenom snaží připravit o rozum. Musím být opatrný.

Výslech pokračoval, pokud si tedy on oba agenti jenom nevymyslel, aby se nějak zabavil.

"Je pravda, že jste kdysi pracoval jako noční hlídač v továrně vyrábějící krevní deriváty?"

Zavrtěl hlavou.

"Živil jste se sběrem sobího lišejníku v tundře?"

"Ne, nikdy." Otázky byly zmatené a trochu mi připomněly sen; tam příběhy také postrádaly logické souvislosti a řídily se spíše jinými, méně racionálními zákonitostmi.

"A víte, co znamená slovo ciúl?" agenti byli téměř přátelští. Byl rád, že bude zase mít o čem přemýšlet. Práce hlídače v

místní knihovně nepřinášela příliš intelektuálních vzruchů. Křídla skrytá pod pláštěm. A spisovatel, kde ten se asi skrývá?

Zavrtěl hlavou.

"Tvora s uřezanýma ušima."

"Vyhrožujete mi?" strach stejně neměl, cítil stále spíše zvědavost.

"Nechápejte nás špatně," odkašlal si ten, který zatím nepromluvil. "Může to být zcela libovolný tvor, člověk nebo zvíře."

"A jak to souvisí se mnou?"

"To právě nevíme. Zatím." Odešli rychle a bez pozdravu. Z tolika podivných náznaků měl velkou radost, vítal lehké mravenčení strachu i dotek neznáma. Těšil se na pokračování příběhu, jehož jádro se zdánlivě neprodyšně skrývalo ve stínu.

Jenže oba agenti, zmizelého spisovatele ani jeho rovněž zmizelého přítele už nikdy nespatriil. Nepokládal je však za mrtvé, spíše všichni někde zmizeli a navždy se tiše vytratili z jeho života.

LÁSKA NENÍ VŠECHNO

Kabalamantra, student prvního ročníku Ekonomické fakulty Univerzity aplikované magie, pohodlně levitoval u stropu svého pokoje a opakoval si látku na zítřejší zkoušku:

"...magické koule odepisujeme podle vyhlášky Ministerstva financí metodou lineárních odpisů. V případě kouzelných prstenů přihlížíme k novele výše uvedené vyhlášky, která ukládá všem účetním jednotkám odepisovat dotyčné komodity metodou stálého záporného úroku.

Vývolání elementálové, oživlé mrtvolky a džinovské se neodepisují, protože je vzhledem k době jejich použitelnosti zpravidla považujeme za součást oběžného majetku. Účet 'Změna stavu elementálů' se ze zákona povinně doplňuje analytickou evidencí podle toho, zda se jedná o elementály země, vzduchu, vody a nebo ohně. Kouzlem oživené mrtvolky dělíme z účetního hlediska na upíry, ghúly, zombie a kostlivce..."

Z druhého rohu pokoje doléhala ke Kabalamantrovi střelba. Džin, sloužící u něj v domácnosti, měl zrovna volno a tak seděl u počítače, jeho mlžné oči sledovaly obrazovku a přízračné prsty zuřivě bušily do klávesnice. Zdá se, že akční hry jej snad nikdy neomrzí, pomyslel si Kabalamantra, v duchu se usmál a pustil se znova do učení.

Škola ho příliš nebavila. Kdysi se těšil na praktická cvičení z nekromantie, laboratoře z vymítačství a přednášky o ohnivých kouzlech, ale zatím se dočkal pouze takových předmětů, jako byl magický marketing a nebo účetnictví pro kouzelníky.

Už úvodní projev děkana fakulty svědčil o tom, že časy se mění a staré pojetí magie nenávratně mizí. Již samotný děkanův příchod tomu tenkrát jasně nasvědčoval. K řečnickému pultu se sice Krákorec (tak se děkan totiž jmenoval) dostavil tradiční teleportací, ovšem místo kouzelnické knihy svíral v ruce elegantní kožené desky a kouzelnický plášť byl nahrazen dokonale padnoucím smokingem; černý havran visel z klopky místo kapesníku a smutně koulel svými magickými očima.

"Studenti," řekl tenkrát děkan Krákorec, "uvědomte si, že naše společnost v současné době prochází zcela zásadními změnami. Pokud chcete být ve svém životě úspěšní, měli byste se v těchto změnách dokázat orientovat..."

Krákorec se odmlčel a pak spíše pro formu vyčaroval malý ledový blesk. Jeden ze studentů, kteří si zrovna prohlíželi v zadních lavicích pornografický časopis a byli tak líní, že ani neudržovali magické štíty, s leknutím vykřikl a zhroutil se k zemi, obličej pokrytý namodralou námrazou. Zatímco se celá posluchárna ještě smála a uklízečka polévala nešťastníka kýblem teplé vody, Krákorec už zase pokračoval ve svém projevu:

"Vzpomeňte příklad kouzelníka a černého mága Morolepra. Co bylo Moroleprovi platné, když dokázal současně zahubit deset dobrých kouzelníků vysokých úrovní v mentálním souboji? Co mu bylo platné, že poroučel hvězdám, jaká znamení mají vytvářet na noční obloze? Co mu bylo platné, že se před ním páni vlkodlaků plazili a vrtěli podlézavě ocasey?

Nic mu to nebylo, milí studenti, nic mu to nebylo platné. Když zjistil, že nedokáže sám vést své účetnictví, pověřil tím trojici neschopných a líných upírů, kteří ještě ke všemu používali velice zastaralý podpůrný software. Následkem tohoto ignoranství bylo brzy Moroleprovo účetnictví v tak katastrofálním stavu, že auditor odmítl odsouhlasit účetní výkazy, daňový úřad vydal zatykač a pro Morolepra si přišla finanční policie."

Krákorec luskl prsty a země se otřásla. V posluchárně se propadla podlaha. Tentokrát všichni pozorně sledovali výklad, takže levitační protikouzlo bylo pro každého hračkou. Jen nešťastná uklízečka s kbelíkem a hadrem neměla zrovna den a zřítěla se do bezedných hlubin.

Krákorec to snad ani nezaznamenal a zakončil svůj úvodní projev: "Pamatujte, křišťálovou kouli můžete oslepit, démona ošidit a klekáníci znásilnit, ale proti finanční policii jste zcela bezmocní. Pokud porušíte platné zákony, nemáte šanci. Proto, aby se vám tohle nepřihodilo, ovšem studujete naši školu. Děkuji vám za pozornost."

Nikdo tenkrát netleskal. Ba i jízdní draci, kteří čekali na chodbě na bohatší studenty, na konci projevu téměř nedýchali a jen občas některý z nich vypustil oblak páry. Před finanční policií si nebyl jist nikdo živý, mrtvý ani nemrtvý.

Kabalamantra na to všechno vzpomínal, aby se nějak motivoval a konečně se naučil i poslední kapitoly skript, kde se psalo o provádění inventur ve skladech s neviditelnými a nehmotnými magickými předměty. Pořád mu to nějak ne a ne vlézt do hlavy. Pak si uvědomil, že kromě vrozené lenosti je zde ještě jeden rušivý faktor - hluk střelby z vedlejšího konce místnosti nabyt poněkud na intenzitě.

Už se chystal vyndat amulet, pomocí něhož by mohl v celém domě vyvolat kouzlo 'ticho', ale pak si najednou uvědomil, že výstřely k němu nedoléhají od počítače, ale odněkud z prostoru mimo dům. Rychle přidal magenergií do ochranného magického štítu a přikročil k oknu.

Tmavozelený tank se znakem vlny právě projížděl ulicí; z její protější strany na tank kdosi vrhl smrtící třístupňovou

kletbu, která účinkovala okamžitě. Dělo ještě naposledy vystřelilo směrem narychlo postavené barikádě, kulomety zmlkly a pak se obrněnec roztrhl a změnil v ohnivě peklo.

Kabalamantrův domácí džin v panice odskočil od monitoru, rozšlápl harddisk a pokusil se schovat do hromady reklamních prospektů, kde se hovořilo o tom, jaké jídlo by kupovali jednorozci, kdyby se je na to někdo ptal. Potom se džin z hromady zase vyhrabal ven a ukryl se raději do poloprázdné láhve od coca coly.

Ještě před tím než tank explodoval, věděl už Kabalamantra, o co se vlastně jedná. Byla to jedna z v poslední době tak častých srážek mezi příznivci kdysi dávno utopeného Proroka a ekologickými aktivisty. Obě strany se vzájemně obviňovaly z používání černé magie a z uskutečňování zakázaných burzovních spekulací na pokles akcií. Jednotky Ministerstva financí ponechávaly zpravidla vyřizování účtů volný průběh a zasahovaly jenom výjimečně.

Příznivci kdysi dávno utopeného Proroka se už dlouho snažili prorazit ulicí, kde stál Kabalamantrův dům. Cesta totiž vedla k místní botanické zahradě, kde bylo obvodní ekologické centrum a právě to mělo být konečným cílem útoku.

Řady ohořelých tanků se znakem vlny ale svědčily o tom, že obránci zatím triumfují.

Kabalamantra se už chtěl znechuceně opět vrátit k problémům inventur, když tu z hořícího tanku zaslechl ženský křik. Nechápal, jak je něco takového možné dobrých pět minut poté, co byl tank třístupňovou kletbou proměněn v plameny. Pak si ale všiml, že oheň postupně mění barvu, lehké chvění, svědčící o přítomnosti elementála postupně mizí a namísto magického ohně začínají šlehat obyčejné rudé plamínky.

Kabalamantra možná neuměl evidovat úbytky upírů na soustavě účtů, ale v magii se vyznal jako málokdo a tak ihned věděl, o co se asi nejspíš jedná. Pokud byl v tanku někdo imunní proti magii (jako byli například všichni příslušníci Finanční policie, kteří právě z této skutečnosti čerpali většinu své moci), nic se mu zatím nemohlo stát. Dokud působila kletba a v okolí řádil elementál, byla žena v naprostém bezpečí. Situace se pro ní ovšem radikálně změnila ve chvíli, kdy vzplál benzín.

Kabalamantra se vlivem okamžitého rozmaru rozhodl, že křičící ženě pomůže. Neměl k tomu žádný zvláštní důvod a mágové se obvykle pokud možno nepletli do záležitostí obyčejných lidí. Kabalamantra se nadto o ženy zatím vůbec nezajímal. Žil z peněz své bohaté tetičky (a i o tu se zajímal jen tak málo, jak to jen bylo možné) a ke štěstí mu stačilo občas zmlátit služebného džina, vyhodit ho alespoň na chvíli od terminálu a donutit ho jít do supermarketu koupit zubní pastu a několik sucharů. Kdyby při studiu magie Kabalamantra neustále nezakopával o překážky v podobě nutnosti zaobírat se daňovými soustavami a zbožiznalstvím, mohl být dokonalým prototypem šťastného kouzelníka. Nyní tedy ovšem Kabalamantra podlehl zcela bezdůvodnému záchvatu altruismu a pod jeho vlivem se rozhodl oheň hořící pod jeho okny uhasit. S hašením obyčejného ohně neměl žádné praktické zkušenosti, protože doma si i párky ohříval většinou tak, že pod plotnou vyčaroval malého ohnivého dráčka, nicméně správně tušil, že se hašení požárů obvykle provádí nějakou tekutinou. Asi to kdysi viděl na videu, ale je také možné, že ke správnému řešení došel čistě intuitivně.

A tak popadl kousek od počítače ležící poloprázdnou láhev coca coly a mrštil s ní přímo do plamenů.

Džin se vyděsil na nejvyšší míru. Kdo už někdy viděl pořádně vyděšeného džina, ví, že není o co stát a pokud necítíte nutkovou potřebu opravdu hodně extrémních zážitků, tak se při podobných příležitostech vždycky raději dívejte jinam, protože to, co byste jinak viděli, by vás pravděpodobně vůbec nepotěšilo.

Džin zařval. Džin zaskučel. Láhev s třeskem praskla a džin ještě jednou zaskučel. Potom pro změnu opět zařval a hroznou silou sebou praštil do zdi. Prásk! Kusy omítky přšely k zemi. Džin se odrazil od zdi a úplně popletený do ní narazil s ještě větší razancí.

Buch! Stěna praskla a pod Kabalamantrou se propadla podlaha. Přišlo to tak náhle, že ani nestihl odříkat levitační formuli. Nebylo to ale třeba, protože k zemi stejně nepadal. Proud vody z prasklého vodovodního potrubí ho nabral a vynesl vzhůru do úrovně o patro výš, kde zrovna undergroundový básník Aplaus Vodvaz dopíjel třetí láhev minerálky. Přetlak vody, který zřejmě nějaký vtipálek zase způsobil ve vodárně, smetl básníka i minerálku, jen Kabalamantru tvrdošíjně držel dál ve vzduchu.

Masa vod tekoucí a tryskající ze zdemolované zdi zatím vytvořila vodopád. Plameny uhasly. Salamandr, elementál ohně, definitivně utekl do jiné dimenze. Kabalamantra se stále neúspěšně snažil dostat z vrcholu vodního vířidla. Džin odpálil trubku se studenou vodou a třebaže venku bylo jinak nepříjemné vedro, začal mít Kabalamantra studené vody brzy dost - čarodějové totiž zpravidla nebývají příliš tužili. Už už chtěl vytáhnout kouzelnickou knihu a nalistovat nějaké zahřívací kouzlo, když tu se před ním opět objevil pomatený džin, vyrazil mu knihu z rukou a - pořád ještě úplně mimo - se oteleportoval do jiného časoprostoru přímo pod kopyta stáda diluviálních antilop pronásledovaných šavlozubým tygrem.

Tlak vody maličko opadl. Kabalamantra se začal postupně propadat sloupcem tekutiny a posléze se velice ladně snesl na zem vedle uhaslých zbytků tanku patřícího sektě utopeného Proroka. Dívka, která předtím svým výkřikem způsobila celou patálii, ležela vedle. Nehýbala se, ale na první pohled bylo patrné, že dýchá. Nebylo na ní vidět žádné zranění a zřejmě pouze následkem šoku omdlela. Krk dívky tesně svíral nazelenalý náhrdelník, ze kterého byla cítit po čertech mocná magie. Kabalamantra už chápal, proč salamandr nemohl dívce nijak ublížit.

Teprve když si protřel oči, prohlédl si kouzelník lépe osobu, kvůli které podstoupil tolik nepohodlí a ještě přišel o zařízení bytu a oblíbeného džina. Část šatů na dívce shořela a zbytek byl zase proudem vody přilepen tak těsně k tělu, že stejně nezakrýval vůbec nic, naopak přitažlivé křivky ještě zvýrazňoval.

Není potřeba říkat nic dalšího. Každému je jasné, že nyní Kabalamantra pocítil k dívce tak silnou lásku, jak jen to dovoľovala skutečnost, že ho pozitivně očekávala extrémně těžká zápočtová písemka z účetnictví.

Na dívku byl úchvatný pohled. Kolem se povalovalo několik mrtvých těl, která bychom očekávali leda tak v nějakém hodně nedbale vedeném řeznictví, ale to krásné scénérie nijak neubíralo. Ctitelé Proroka měli kolem ohořelých krků stále ještě zavěšené drobné skleněné krychličky představující akvárium, v němž kdysi zakladatel jejich sekty nalezl svou

smrt. Někteří z Prorokových stoupenců se domnívali, že skleněné krychličky mají ochrannou moc, ale většinou se mýlili.

Ani jejich odpůrcům na druhé straně ulice ale rozhodně nebylo do zpěvu. Ulice se totiž svažovala směrem k jejich barikádě, takže proudy vod si to pochopitelně namířily stejným směrem. Ekologové vyděšeně povykovali, zmateně vyklízeli pozice a stahovali se k nedaleké botanické zahradě, kde chtěli před rozběsněným živlem zachránit vzácnou sbírku pouštních kaktusů.

Dívka procitla právě ve chvíli, kdy ji Kabalamantra zvedal ze země. Objala svého zachránce pevně kolem krku.

"Jsi v pořádku?," zeptal se ji hlasem plným lásky.

"Ano, teď již ano..., " odpověděla ještě stále zadrhávajícím se hlasem. "Mysleli si, že moje kouzlo ochrání i je. Řekla jsem jim to."

Podivně se usmála: "Hlupáci, jsou to všichni hlupáci. Byli by mě určitě zabili, kdybych neměla takovou cenu. Proto mě také unesli. Věděli, že Finklerk za mě jako výkupné zaplatí cokoliv..."

"Kdo je to Finklerk?," zeptal se Kabalamantra ne bez stopy žárlivosti. Podstoupil kvůli dívce ošklivý šok, bude muset najít disketu se záložní kopií své kouzelnické knihy a ještě možná nachladl při neplánované koupeli. I kdyby k dívce necítil lásku, zdálo se mu, že by tak jako tak na ní měl za prožité nepohodlí jisté právo.

"A kdo jsi ty, krásná vílo?," pokračoval Kabalamantra ve své otázce. "Vyhlížíš jako anděl a zlatá záře tvých vlasů předčí všechno, co dokáže stvořit magie."

Místo odpovědi se k němu ještě pevněji přitiskla a dlouhý polibek zabránil dalšímu vyptávání. Co mohou říct slova... Kabalamantra se s uspokojením rozhlédl po přepychovém zařízení obrovské komnaty a ze džbánů si nalil plnou sklenici lehce fosforeskující tekutiny. Než se znovu rozhovořil, přejel zrakem své posluchače, jako kdyby kontroloval, zda věnují dostatečnou pozornost závěru vyprávění.

"A to je všechno. Tenkrát jsem se poprvé a naposledy zamiloval. Jenže ráno mi řekla, že to prý se mnou v posteli za moc nestojí a že se vrátí k Finklerkovi. Bohužel to nebyl její otec, ale snoubenec... Od té doby jsem už žádnou holku neměl - teda, Babu Jagu, zombii i klekánici, ty všechny samozřejmě ano, ale obyčejnou ženskou z masa a kostí ne. Pořád totiž miluju tu svou první a jedinou..."

Tvář se mu na okamžik zachmuřila a v očích probleskl smutek. Pak ale pohlédl na knihovnu nacpanou téměř k prasknutí monografiemi o aplikované magii a znovu se usmál: "Víte, láska ale není všechno. Takhle jsem se mohl stát slavným mágem, takovým, jako byli čarodějové za starých časů, zatímco ostatní, i když měli sebevíc talentu a pile, byli nakonec zcela pohlceni administrativní rutinou. Ještě dobře, že zde byl ten Finklerk. O té noci asi dodnes neví a za záchranu své snoubenky se mi odvděčil tak štědře, že jsem od té doby šťastným kouzelníkem."

Jeden z hostů, mág s čepicí s hvězdami, černým sakem, digitálním diářem a uštváným neurotickým pohledem se zatvářil velmi užasle: "Snad jste nezachránil snoubenku TOHO Finklerka, který je vysokým činitelem na Ministerstvu financí?," otázal se hlasem plným posvátné bázně.

"Ano, právě toho. Jenom proto jsem mohl dosáhnout takových úspěchů a plně se věnovat opravdové magii. Chápejte," pohlédl vítězně na své posluchače, "od té doby mám zákonem povolenou zvláštní výjimku. Nemusím vést účetnictví."

LUNARYS

Na rozdíl od jiných Chrtových děl budila novela Lunarys v kruzích literárních kritiků zatím spíše rozpaky. O kvalitu a přínos knihy se nikdy nevedly plamenné diskuse, v obsáhlých Chrtových bibliografiích se novela obvykle zmiňuje pouze několika lakonickými větami.

Nedá se přitom říci, že by toho o Lunarys bylo napsáno málo - objem kritik samozřejmě mnohonásobně převyšuje rozsah tohoto poměrně útlého díla. Jde však o to, že posuzovatelé se zatím vždy soustředili spíše na popis vnějších stránek příběhu; nejedna zamýšlená esej skončila nakonec pouze zestručněným převyprávěním děje (což je však vzhledem k chaotické zmatenosti dějové linie Lunarysu samo o sobě záležitostí ne právě triviální). Představitelé literární vědy si zkrátka s novelou nevěděli příliš rady.

Jasno do celé problematiky nikdy nevnesl ani autor. Vzhledem k tomu, že Chrt celým svým dílem obhajoval koncepci světa jako místa mlžného, rozostřeného a ze své podstaty neurčitého, je konec konců poměrně logické, že o nějaké projasnění Lunarysu sotva stál. Je dokonce možné (respektive téměř jisté), že Chrtovy výroky měly proto záměrně dezinformační charakter a jejich cílem bylo čtenáře i recenzenty spíše ještě více zmást.

Pravděpodobně největší publicity se v této souvislosti dostalo Chrtově poznámce o tom, že oceán v Lemově románu Solaris je plný piva. Vzhledem k jasné jazykové analogii obou děl (Solaris - Lunarys) byly činěny pokusy interpretovat toto tvrzení i vzhledem k Lunarysu. Výsledky těchto snah jsou ovšem poněkud zavádějící, uvědomíme-li si, že inkriminovaný výrok vyslovil Chrt způsobem pro něj typickým, tedy ve velmi obecné rovině - srovnával Lemův Oceán s kolektivním nevědomím a toto (ovšem při úplně jiné příležitosti) zase charakterizoval jako objekt, jehož účinky na člověka jsou velmi podobné alkoholickému opojení.

Zájem literární kritiky o vnější aspekty díla s sebou však jaksi mimochodem přináší i velké množství zjištěných poznatků. Díky úsilí řady analytiků jsou jednotlivé věty Lunarysu podrobně zmapovány. Víme, že ač se jedná o útvar prozaický, autor se nevyhýbal použití prostředků patřících spíše do rukou básníků. Některé věty například využívají několikanásobné aliterace (zejména v místech, kde se popisují události přinejmenším vnějškově přiřaditelné do světa severské mytologie - věty typu "Vetchý vypitý vágus vlekl Valhalou velikou vanu"), jinde se objevuje zvláštní druh rýmu (bez piva - jak pohřben za živa). Efekty a formy mající původ ve světě poezie stojí mnohdy v ostrém protikladu k obsahu, který jim autor Lunarysu dává (velmi kontroverzní pasáže mísící přírodní lyriku s motivy morbidními, obscénními či fetišistickými); vytváří se tak vnitřní napětí, dodávající novele dojem skrytých souvislostí či potenciálních dějových zvrátů i tam, kde nic z toho podle všeho není.

Dalším momentem, na který se kritika s oblibou soustřeďuje, je ústřední motiv díla (pokud má takový pojem u Chrtů vůbec smysl), tedy následující obraz: obrovský měsíc zrcadlící se na noční hladině, kde však jeho odraz získává podobu rysí hlavy. Jedná se o obyčejnou hříčku a nebo máme naopak co dělat s komplikovanou a mnohvrstevnou symbolikou? Než by se však recenzenti odvážili pustit do řešení tohoto problému, raději zcela vyklízejí pole abstraktních úvah a popisují vlastní technické provedení obrazu (novela byla v tištěné podobě doprovázena barevnou titulní ilustrací - mimochodem, v prvním vydání knihy byly z neznámých příčin role obou objektů na obraze zaměněny a hlava rysa se naopak odrážela na vodní hladině v podobě měsíce).

Jediným výsledkem podobných průzkumů je pak notoricky známý fakt, že tam, kde pojem, respektive obraz literární, reprezentuje celou třídu jevů nebo dokonce archetyp (pojem "opilce" je vlastně množinou všech potenciálních opilců, zahrnuje vulgární pijáky vyprávějící si nad sklenicí přisprostlé vtipy, ovíněné intelektuály hloubající nad smyslem lidské existence, dekadentní požívače absintu, piráty ukracující si dlouhou chvíli během plavby, tiché domácí alkoholičky plížící se pro pečlivě uschovanou láhev i prozatím abstinující jedince, kteří alkoholismu teprve propadnou v některé z dalších životních period), výtvarné umění pracuje s objekty mnohem konkrétnějšími. Opilec je již pouze jediným, zcela speciálním opilcem. Chrt sám z tohoto důvodu pokládal výtvarné umění (stejně jako sochařství, architekturu, divadlo a film) za cosi méněcenného. Nicméně podobné postřehy snad mají místo v učebnicích vulgární estetiky, v případě Lunarýsu však dokumentují pouze absolutní bezradnost kritiky, snahu zcela obejít jakýkoliv komplexnější výklad díla.

Podle mého názoru však není ústředním bodem Lunarýsu měsíc, ale naopak rys. Než se ale pustím do dalšího výkladu, neodpustím si stručnou rekonstrukci děje, která je pro pochopení mých následujících úvah myslím nezbytná.

Úvodní scéna Lunarýsu se odehrává na tematickém večírku, přičemž místo konání je naaranžováno do podoby Valhaly. Hlavní hrdina (po celou dobu se nedozvíme jeho jméno) vstupuje na scénu vzápětí. Do prostředí zjevně nezapadá a jinak dobře se bavící hosty neustále obtěžuje poznámkami o tom, že se mají dívat na hladiny svých püllitru či koktejlových sklenic a sledovat, zda tam náhodou nespátří rysa. Monotematicnost cizincových připomínek je pro ostatní poměrně únavná, zvláště když podivín i vlastní nápoje důsledně vylévá na zem a přitom křičí, že je v nich ukryt rys. Všichni ho ubezpečují, že se mýlí, ale on to popírá a mimo jiné nesouvisle blábolí o jakémsi spiknutí.

Muž má několik zvláštních rysů. V první řadě se dostavil namol opilý a nadále již nic nekonzumuje a alkohol důsledně vylévá na zem (což, jak Chrt mezi řádky naznačuje, nebylo na tematických večírcích tohoto typu příliš obvyklé). V druhé řadě má podivín při sobě neustále dva roboty, z nichž jeden vede slepeckého psa a druhý nese bílou hůl. Za třetí, ukazuje se, že muž je slepý. Nejedná se však o pózu, jak se přítomní hosté vesměs domnívají, ale o opravdové postižení.

Na vtípnost, respektive literární hodnotu úvodních pasáží může mít každý vlastní názor. Některé momenty dokonce nepůsobí z našeho pohledu tak zcela věrohodně (věrohodnost je ovšem podle Chrtových vlastních slov tím posledním, oč mu v jeho dílech šlo) - panika, kterou vzbudí slepecký pes, jenž je omylem pokládán za přicházejícího vlka Fenrise, je však zřejmě spíše hraná. Ostatně, celý tematický večírek se nese ve znamení jakési gigantické hry, snahy vytvořit imitaci Valhaly, nebo, v obecnější rovině libovolnou, avšak pokud možno dokonalou iluzi. A jak poznamenává hrdina příběhu na jiném místě, jakákoliv hra s sebou nutně nese i riziko přehrávání.

Do této kategorie patří i chvíle, kdy je odhalena hrdinova slepota. Stane se tak v dialogu s hlavním organizátorem večírku, který sedí na trůně a s páskou přes oko hraje roli Odina. Na otázku, co se mu odráží v püllitru, pak Odin odpovídá, že se jedná o dva havrany (makety ptáků mu opravdu sedí na ramenou a díky ukrytému mechanismu dokonce v pravidelných intervalech krákají). Hrdina s Odinem nesouhlasí a na logickou protitázku, co tedy vidí v püllitru on sám, odhaluje v jediném dramatickém gestu svoji slepotu. "Jinak ale vůbec nepochybují o tom, že tam máš rysa," dodává nonšalantně.

Celá scéna se Odina velmi nemile dotkne (má pocit, že dvě chybějící oči zastiňují jeho jedno a navíc slepá postava nemá na germánském večírku žádnou jednoznačně přiřaditelnou roli a je tudíž nadbytečná a rušivá) a hrdina je i se svým psem, holi a dvěma roboty z Valhaly potupně vykázan, přičemž na odchodu ze síně stále cosi vykřikuje o rysím spiknutí. Večírek pak pokračuje simulací Poslední bitvy, kdy člověk na chůdách, představující nepochybně obra Súrtu, celou místnost podpálí.

Druhá kapitola díla nás vrací do hlubší minulosti. Jak je pro Chrtovu tvorbu typické, nit času je zde několikrát přetřhaná a její jednotlivé části jsou na sebe znovu navázány víceméně náhodně. Ukazuje se, že hrdina Lunarýsu viděl po delší čas v jakémkoliv odrazu zrcadlícího se rysa. Onen vjem byl pro něj se zatím neznámého důvodu nepřijemný a nakonec nabytí takové míry hrozivosti, že jediným řešením bylo vypíchnout si obě oči. Obsedantní posedlost rysím obrazem tím ovšem nezmizela a podoba této kočkovité šelmy dále pevně sídlí v hrdinových myšlenkách.

Mimochodem - užití přídavného jména "rysí" je v Chrtově novele spojeno s náznakem slovní hříčky. Tam, kde je možné psát "s" nebo "z", Chrt volí důsledně "s" ("filosofická diskuse"). Vzhledem k dnes obvyklému pravopisu se pak naopak podprahově vtírá "z" i tam, kde by normálně nemělo co dělat (rysí - ryzí). Autor tento dojem umocňuje zejména v pasáži, kdy hrdina o čemsi prohlásí, že je to jako "rysí zlato". Čtenář má pak na výběr, zda spojení znamená kov ryzí a nebo naopak (vzhledem k příbuznosti na biologické bázi) bezcenné zlato kočičí. Relativní vztah mezi analogií biologickou a jazykovou by byl spíše otázkou pro postmoderní filozofii, z hlediska dalšího děje Lunarýsu je však problém naštěstí zcela irrelevantní a Chrt se k němu již ve zbytku díla nikde nevrací.

Třetí kapitola se do minulosti noří ještě hlouběji. Teprve zde se také dozvíme některé podstatné reálie světa Lunarýsu. Rys je zde mimo jiné symbolem jakési dávné civilizace spojované s velmi rozvinutým hédonismem. Současná epocha má pak poněkud dekadentní charakter a vyhledávání rafinovaných požitků především estetického charakteru patří k nejoblíbenější činnosti obyvatel (viz například obrovská rozšířenost tematických večírků, literární salonů či gurmánských univerzit). Hrdina je současně básníkem a historikem specializujícím se právě na období civilizace Rysa.

Vzhledem k tomu, že o této civilizaci není prakticky nic známo, má celá činnost značně spekulativní charakter, který Chrt místy dokonce ironizuje, byť humor není nikdy silnou stránkou jeho knih.

Kapitola čtvrtá se odehrává v kosmické lodi. Hrdina zde opečovává složitou soustavu sudů, tanků, trubek a čerpadel, která pohání řídicí mozek korábu. Mezi tím pije jakýsi nekvalitní druh piva; stíznosti na jeho chuť a hrubé nadávky na adresu výrobce tvoří většinu úvodních pasáží této kapitoly.

Zvrat v dosud spíše komorně laděném příběhu nastává v okamžiku, kdy při náhodné a v celku i banální havárii dojde k proražení jednoho z palivových tanků. Hrdina zjišťuje, že používané palivo je ve skutečnosti prvotřídním světlym ležákem. Tajně se pouští do jeho konzumace, což nakonec způsobí havárii mnohem vážnější. Ukazuje se totiž, že centrální počítač se již nachází v pokročilém stadiu závislosti. Jakmile díky hrdinově vydatnému úsilí pivo dojde, dojde rovněž k totálnímu selhání logických obvodů řídicího mozku; následkem je nejprve ztráta orientace, potácivý let bez cíle a nakonec se štestím zrealizované nouzové přistání na jakési dosud neznámé planetě (hrdina předtím částečně obnovil funkci počítače tím, že do jeho obvodů vpravil alespoň vlastní pivo méně kvalitní značky).

Při popisu záhadné planety v kapitole páté užívá Chrt všech svých oblíbených objektů a artefaktů - někteří kritici si v této souvislosti dokonce neodpustili poznámku o jisté nadužívanosti pojmů "bludiště", "labyrint", "zrcadlo", "přízračné město", "vlny" a "knihovna". Tento efekt byl zřejmě autorovým záměrem. Jistá monomaničnost jazyka totiž připravuje půdu pro neočekávané rozuzlení, kdy hrdina Lunarysu po cestě těmito objekty přichází k zšeřelému oceánu, na jehož hladině vidí již zmíněný hlavní motiv knihy, tedy odraz měsíce - rysa. Tímto vjemem je hrdinova psychika zcela zahlcena a on již nikdy nenalezne sílu, aby se se zážitkem plně vyrovnal a integroval rysa do svého vědomí.

Pozoruhodné však je, že tak, jak Chrt celý obraz popisuje, zde chybí jakákoliv stopa hrozivosti. Spíše se jedná naopak o něco velice krásného a v čistě estetické rovině zvlášť silně působivého.

Zajímavou vlastností děje předcházejícímu finálnímu zlomu je již zmíněné vršení motivů. Tyto jakési shluky archetypů se ani příliš nesnaží předstírat jakoukoliv vzájemnou logickou konzistentnost (Otázka typu kdo objekty na planetě postavil a jak všechny ty neustále se měnící obrazy vlastně fungují nepadne ani jednou; autora ani jeho hrdinu zřejmě odpověď naprosto nezajímala. Jak kdosi jedovatě poznamenal, u Chrtu ležícího v hloubi své garsoniéry je přítom tento nezáměr pochopitelnější.).

Jak už bylo řečeno, autor opět variuje svoji představu světa jako oceánu literárně-alkoholicko-mytologických námětů, v němž je viditelný svět i se svými obyvateli pouze bezvýznamným a ničím nezajímavým ostrovem, přes který se mlžné vlny stejně v nejbližší době přelijí. Vyskytují se i domněnky, že vršení motivů a repetice určitých slov je jistou analogií k opakování formulí při magickém zařikání a obdobných rituálních úkonech.

Zatímco ústřední kapitolu Lunarysu lze tedy dokonce chápat i jako miniesej v próze, pokračování příběhu v kapitole šesté je již víceméně jen souhrnem poznámek a náhodných rozhovorů - o tom, jak se hrdina dostal ze záhadné planety zpět do obydlí končin vesmíru (pronásledován rysí vidinou musel vlastníma rukama postavit zařízení na výrobu syntetického lihu, s jehož pomocí se mu posléze podařilo palubní počítač oživit). Dočteme se o tom, že obraz rysa hrdinu nenechal v klidu ani v dalším životě a on si proto v jednom okamžiku plném zoufalství vypíchl oči stříbrnou jehlicí. Chrt se neopomene zmínit o jakési až téměř obscenní neslušnosti, s níž hrdina posléze na veřejnosti ukazoval prázdné oční dulký, namísto toho, aby si nechal udělat oči umělé. Závěr Lunarysu pak patří popisu drahokamů, které je možné vkládat do těchto důlků, kterýžto téměř módní výstřelek si hrdina románu neodpustil, ač celá kosmetická úprava byla na hranici jeho finančních možností. V této chvíli se pak celý příběh definitivně uzavírá.

Poměrně rozšířená je domněnka, že Lunarys slouží Chrtovi pouze k vyjádření jeho názorů na filozofii a mytologii. Výklad díla jako čehosi vlastně tezovitého a tudíž z literárního hlediska nepříliš významného má dokonce řadu zastánců; hlavní příčinou popularity tohoto názoru je však podle všeho fakt, že jeho přijetí umožňuje novelu odložit a dále se jí nezabývat. Pokusím se však ukázat, že symbolika Lunarysu je ve skutečnosti mnohvrstevnatá a, podobně jako příslovečný rys, se tak snadno odbýt nenechá.

V první řadě se vnučuje otázka, proč pohled na něco velmi krásného a působivého (co navíc následuje po průchodu bludištěm autorových oblíbených motivů) přinese hrdinovi příběhu zkázu. Vzhledem k celkové inkonsistenci příběhu je však možné, že určité logické rozpory vmísil Chrt do díla dokonce záměrně, aby tak ukázal, že samotná lidská logika je jednou z věcí, které nekonečný bezbřehý oceán prostě neuznává.

Pokud přijmeme tento výklad, je jasné, že odpověď musíme hledat pomocí méně formálních metod. Poměrně vhodným, byť zatím kritikou příliš neužívaným prostředkem se mi jeví pátrání po symbolickém a jazykovém obsahu pojmů použitých v novele. Jedna z poněkud krkolomnějších (ovšem rozhodně ne nutně nesprávných, je známo, že Chrt si v krkolomnostech všeho druhu naopak velice liboval) hypotéz předkládá následující výklad: pojem rys je úzce svázán se slovem ostrovid. Ostré vidění má již v sobě obsažen podtón určité ne právě příjemné nutkavosti a bodavosti. V jiném Chrtově díle se odehrává snad analogická scéna, kdy hlavní hrdina po nasazení brýlí zjišťuje, jak moc se svět změnil k horšímu. Tváře okolo procházejících lidí, stěny domů, dlažba chodníku, to vše se náhle vyjevuje jako věci nedokonalé, plné řady nepravidelných deformací rušících předtím vnímaný soulad. Slepota spojená s nutným soustředěním na vlastní nitro, "pohledem dovnitř", může mít paradoxně i některé kladné stránky.

Skutečnost, že rys vidí ostře, může však také odkazovat na potenciální riziko, vždy postupované při pohledu NA RYSA. Chrt se podle očitých svědků jednou vyjádřil ve smyslu, že "pokud někdo vidí vás, nemůžete vidět současně vy jeho". Fyzikálním obsahem interpretace je pak zřejmě názor, že jakékoliv relace jsou ze své podstaty pouze jednosměrné, v sociologické rovině, vulgárně vyjádřeno, pak stanovisko, že žádný užitečný kontakt s kýmkoliv (dokonce ani s rysem!) není možný a je zhola pošetilé o něco podobného vůbec usilovat. Myslím, že tento postoj by vcelku odpovídal Chrtově životnímu krédu.

Ani tato teorie však stále nevysvětluje vše a chrtologům zůstává v podobě Lunarysu řada nedořešených otázek. Rys je kupříkladu shodou okolností jedním z mála zvířat, které mají ve většině mytologií pouze okrajovou až zanedbatelnou

úlohu. Proč si autor, jinak s oblibou kupící kolem všeho závěje mytologické symboliky, tedy vybral právě rysa? Souvisí nějak změněný odraz měsíce na vodní hladině s podobným buddhistickým motivem, na kterémžto příkladu byla dříve s oblibou vykládána mahajánová teorie prázdnoty? A jaký je vlastně vztah autorovy představy archetypického oceánu k tomuto východnímu pojetí? Soudím, že záporný; opírám se přitom především o statistické ukazatele, které naznačují, že Chrt záporné postoje a vztahy před těmi kladnými výrazně upřednostňoval.

Nemusíme se však pouštět do metafyzických spekulací, protože o podnětné náměty není ani bez nich rozhodně nouze. Stačí si vzpomenout na komplikovanou symboliku odrazu a zrcadlení a její úlohu třeba v upířském motivickém okruhu. K tomu jakýmsi těžko definovatelným způsobem přistupuje fakt, že si hrdina Lunarysu vypíchl oči stříbrnou jehlicí (stříbro jako kov zraňující určitý druh magických bytostí).

A mohli bychom tímto směrem pokračovat. Upírům lidová tradice kupříkladu přisoudila ostře špičaté uši. Je to jeden ze znaků, které odlišují nebezpečnou vampýrku od obyčejné (respektive přitažlivé až vyzývavě působící) dámy - stejně jako tento fenomén odlišuje rysa ostrovida (ostroslecha) od obyčejné domestikované kočky domácí.

ÚTĚK KASANDRY

Kasandra spatřila koně poprvé v okamžiku, kdy z trojských hradb pozorovala danajské ležení a pátrala v něm po majiteli jedné tváře. Hledala muže, který se objevil v jejím posledním věšteckém snu. Možnost, že spolu se zatím neznámým řeckým bojovníkem budou sdílet společný osud, Kasandru vzhledem k obsahu vidění vůbec nelákala. Ostatně, věštba měla původně zodpovědět úplně jinou otázku.

Minulého dne vypadly ve městě poprvé bezpečnostní mechanismy, někdo z nepřátelských špehů se jako přízračný stín protáhl mezi alarmy a ve zlomcích časových kvant odcizil z Athénina chrámu Paladium, kouzelnou sošku s certifikátem garantujícím nedobytnost města, v němž je artefakt umístěn.

Kasandra chtěla tenkrát přijít záhadě na kloub, ale koktejl z peyotlu ji zavedl někam úplně jinam, než původně zamýšlela. Zaskočena účinkem drogy sledovala jemné předivo vize, až se náhle objevila před těžkými dveřmi s bronzovým kováním, které znázorňovalo podobu gryfů, sirén a harpyji. Vsunula do čtečky svoji smart card a strážce věštkyň beze slova pustily dál, muži v černém jí dokonce ještě vlídně pokynuli.

Místnost, v níž se Kasandra posléze ocitla, zřejmě sloužila jako lázeň. Z keramické vany stoupal nažloutlý dým, mlha se srážela na stropě a na několika místech stékala voda zase dolů o odnášela barvu z fresek, představujících ženy s těmi nejlepšími plet'ovými maskami, které se daly ve východním Středomoří sehnat.

Zaklepala o zeď holí, kterou v poslední době často používal její otec. Dávno nebyl nejmladší a ani bioimplantáty již nedokázaly vrátit Priamovým údům ztracenou pružnost. Kasandra mu hůl brala vždy, když chtěla mluvit s mužem obývajícím podle všeho nějaké prázdné prostranství v palácových zdech. Na údery jiným předmětem totiž Iskanderos obvykle nereagoval. Pravděpodobně v tom byl nějaký z mnoha rozmarů, které si systematicky pěstoval, aby učinil svoji osobu zajímavější, než ve skutečnosti byla.

Tentokrát se však z tajných dveří vynořil téměř ihned po zavolání. Přešel kolem Kasandry, odsunul židli, sedl si pod stůl a začal zespodu na dřevěnou desku t'ukat v šestnáctinovém rytmu jakousi táhlou melodií, vizitky mocných králů a knížat se mu sypaly z kapes a on se v nich převaloval jako žebrák na papírovém hnojišti. Podobných způsobů používal z důvodů, které znal nejspíš pouze on sám. Buď jak buď, však od chvíle, kdy se krátce před začátkem obležení ve městě objevil, přijal za svou roli pomateného vývojáře a po většinu času v této hře setrval.

Když Kasandra viděla postavu zmítající se pod stolem, váhala, zda může svěřit své obavy do rukou muže tak zjevně nedůvěryhodného. Od prvních chvil sice věděla, že v Iskanderově osobnosti se pod maskou nekonzistentní psychiky a zmačkanou kravatou skrývá vůle mimořádné síly, ale přesto ji mátl. Už cestou do paláce se však rozhodla, že mu všechno řekne. Nikoho jiného, s kým by mohla otevřeně hovořit, v maloměstě áckém a pověr plném prostředí Ília stejně neznala.

"Viděla jsem svoji smrt, Iskandere."

"Hm." Nezdálo se, že by ho její sdělení nějak zaujalo.

"Stále mluvíš s královskou dcerou, tak bych přinejmenším očekávala trochu taktu, podivíne. Stačí jediné slovo a otec tě nechá rozebrat na kód jako podřadný freeware, pokud tě radši z mého rozmaru nebudou otroci lámat v kole."

"Ale s kým bys potom spala?"

"Co si o sobě vůbec myslíš, ty napůl impotentní nulo?!" zezelenala zlostí. Bylo to hezčí než trávová maska a mnohdy to vydrželo přibližně stejně dlouho. Neocenil to.

"Hm, dobře, v tom máš asi pravdu," uznal jen s pokrčením ramen. "Ale kdo by ti potom dodával peyotl, věštkyňe," dodal stále ironicky.

Chvilí zápasila s těžko ovladatelnou potřebou vrhnout se na něj a vyškrábat z té jeho samolibé tváře všechny oči, ale pak se s vypětím sil ovládla. Ještě ne. Potřebovala ho. Těžko říct, odkud bral stále novou zásobu narkotika. A jak ho znala, ať by teď udělala cokoliv, on by se stejně nějak ze všeho vykroutil.

Sklonila proto pokorně hlavu, tak, jak ji to učili v kurzech, a smutně řekla: "Porad' mi, prosím, protože já sama jsem bezradná."

Nelhala.

Stála mezi nádobami s vonnými oleji, v bronzových džbánech žhnulo do ruda rozpálené uhlí. Štít řeckého typu a podobně vyhlížející zbroj odložil předchozí návštěvník bezelstně na mramorové dlaždice a překvapený výraz v jeho tváři svědčil o tom, že zemřel dříve, nežli své lehkomyšlnosti stačil dostatečně litovat. Vrahové byli buď milosrdní, nebo spěchali. To druhé bylo pravděpodobnější.

Černý meč měl muž zabodnutý v prsou a mapa sedlé krve, zvolna zasychající na jeho nahém těle, vzbudila v Kasandře nevolnost. Taková vize neměla podle všeho žádný význam, a tak rychle zamířila zpět. V tuto chvíli byla ochotna věřit, že spíše než o věštbu se jedná o halucinaci vzešlou z napůl zkažených pokrmů, jimiž se obyvatelé obleženého města živili již po několik let.

Vsunula do čtečky dveří kartu, ale bronzová deska se před ní tentokrát neodsunula. Vysoký pískot téměř na hranici slyšitelnosti svědčil o tom, že karta byla odmítnuta a systém spustil imunitní reakci. Rychle šeptala všechna známá hesla, ale nic se nestalo, dveře byly dál pevně zavřené a bronzové kování se vysmívalo její snaze. Zato stěny kolem ní začaly náhle zářit. Ustupovala před tvrdým svitem bodajícím do očí, překročila mrtvé Řekovo tělo, až se náhle objevila před malým okénkem na druhém konci lázně, přilehlou dlaždicí téměř dokonale skrytým v okolní zdi.

Když pohlédla přes sklo, s hrůzou zjistila, že hledí na vlastní smrt. Jakási žena, oděná také na řecký způsob, ji právě zabíjela sekerou, ostří pronikalo do šedého mozku a Kasandra náhle pocítila, jak se trhá spojení mezi ní i oběma těly, tím v stojícím v zářící lázni i tím právě dodělávajícím venku na dvoře. Prostupovala teď jakoby celou vrstvou, vnímala současně všechny části paláce i jeho blízké okolí.

Ozbrojenci stáli u bran se sochami lvů, zatímco zástupy otrhaných žebráků křičely stále dokola jedinou větu: "Zabili krále! Krále! Zabili krále!"

Stráže paláce rozšlapávaly těžkými botami levné čipy poházené kolem agory a nikdo z přihlížejících se jim neodvažoval v jejich počínání bránit. Ačkoliv zevlouni měli několikanásobnou početní převahu, báli se podle všeho vzít bránu útokem. Stále jenom křičeli, co jim ve hlasívkách implantované zvukové karty dovolovaly, když se scéna začala postupně rozostřovat, až se rozplynula a Kasandra se probudila.

Nevěděla, jaký význam má přikládat zjevení, mohla jen hádat, co se jí duch peyotlu snažil tentokrát říci. Bytosti jeho druhu byly značně nevyzpytatelné a jejich záměry se daly chápat pouze stěží. Už ale sám fakt, že hleděla na vlastní smrt, ji značně rozrušil. Přemýšlela, co dělat, když tu dostala nápad a vyhledala nejkrásnější ženu světa.

Helena její prosbě vyhověla ráda, alespoň se tak tvářila. Kasandra nechápala počínání té poněkud přihlouplé krásky, jejíž jedinou předností bylo čestné ocenění udělené bohyní Afroditou, ale v tuto chvíli stála především o průvodce znalého danajských reálií.

Popsala Heleně mrtvé tělo ze svého snu do těch nejmenších detailů, které zůstaly i po probuzení zachovány v její paměti, ale Helena nedokázala říct nic určitého. Zavedla ji však na hradby, kde se obě ruku v ruce procházely nad opuštěnými kanceláři zkrachovalých reklamních agentur. Kasandra mohla díky Heleně v bezpečí sledovat řecké ležení, neboť nikdo z lukostřelců by se neodvažoval po ní střílet a riskovat, že šíp zasáhne tu, kvůli které se vede celá válka.

Při pohledu do řeckého tábora poprvé spatřila koně. Konstrukce byla pokrytá vysušenými kůžemi, snad proto, aby nikdo nepovolaný nezahlédl, co se skrývá uvnitř. Plné koše polovodičových součástek, které černé galérie přivázely každý den, mizel v nenasytných útrobách zvířete a tlukot kladívek a hukot záložních zdrojů energie svědčily o tom, že systémoví integrátoři jsou dnem i nocí v plné práci.

Hejna drobných křemíkových mušek kroužila neustále kolem hlavy koně a jeho diamantové oči se třpytily i v době, kdy mraky zakryly oblohu a celý kraj byl namalován na šedo, bod po bodu až po vektory směřující kamsi za obzor.

Zatímco krásná a hloupá Helena popisovala velmi chudým jazykem statečné činy achajských bojovníků, Kasandra nevěnovala jejím slovům pozornost. Nevšímal si ani halasného vyvolávání konzultantů, kteří z opevněných věží inzerovali své služby. Muži přitom mávali kusy volské kůže pomalované křivkami ukazujícími prognózy vývoje jednotlivých segmentů trhu v příštích letech. V letech, která nikdy nebudou.

Od chvíle, kdy vstoupili na hradby, nemohla Kasandra oči odtrhnout od obrovského koně. Podobně jako poslední sen, i řecké zvíře v ní vyvolávalo jakousi temnou předtuchu, která se měla posléze beze zbytku vyplnit. A protože Kasandřiným věštbám v jejím rodném městě mnohdy ani moudří muži nevěnovali dostatek pozornosti, uražený duch peyotlu se jim ošklivě pomstí.

"Viděla jsem, jak ležím mrtvá na zemi, vedle Agamemnóna," řekla Kasandra. Iskanderos na chvíli vypadl z role předstíraného nezájmu.

"Nemohla jsi hledět na svoji smrt, ty hloupá," uklidňoval ji. "Ale sama přece víš, že pád města je nedaleko. A já jsem tady od toho, abych tě zachránil. Jde jen o to, abys mě následovala. A to ty stále nechceš," dodal s výčitkou, podobnou dítěti, jemuž někdo bere oblíbenou hračku.

"A proč bych s tebou měla jít? Jsi stejný nepřítel jako oni, Rhódan. Nemáme na světě spojence." Jeho původ v tom nehrál ve skutečnosti zvláštní roli. Něco jiného je ale brát od někoho drogu a svěřit do jeho rukou svůj další osud. Dealerům nikdo nevěří.

"Naše malička si něco zjistila o pomateném Iskanderovi, tak. Našla špatně chráněná data, je chytrá, to ano," zavrčel.

"Ale když už tedy víš něco o mé identitě, kočička: ano, pocházím z tohoto ostrova, ale nejsem váš nepřítel. Rhódané z Achchijawy byli vždycky proti válce a účastní se jí jen velmi neochotně."

"Proč?"

"Výrobci klonů se snaží vyhnout bojům, potřebují stabilní trhy s neustále rostoucí poptávkou," odpověděl. Při svém ekonomickém vzdělání věděla, že něco takového je naprostý nesmysl, ale přešla to.

"Nevěřím tomu, že bys mě chtěl zachránit jen tak."

"To je přece jasné, chci s tebou spát..."

"To už děláš," odsekla. Co by člověk neudělal pro božské Apolónovy vize a společnost Múz. Vždycky, když si ale Iskandera déle prohlížela, tak ji napadalo, zda cena není přese všechno příliš vysoká.

"Až budeš pod vlivem peyotlu," dokončil. "Současně s vizí. Vezmu si tak tvoje nadání a ty už nikdy nebudeš věštkyní, ale alespoň si zachrániš holý život. Tohle jinak nejde, to musíš dovolit sama... Nadání se ukrást nedá. Kdybych se ti pokusil přechíst mozek násilím, zabil bych tě a nic se přitom nedozvěděl."

Čekala, že dodá bohužel. Zalila ji vlna hnusu, trochu podobná pocitu, který měla při pohledu na svoji smrt. Dost na tom, že ten skřet zkoumal do detailů záhyby jejího těla. Měla si ho ještě vpustit do své mysli, kde by jeho emoce osahávaly každý záchvěv nervových zakončení?

Usmála se na něj a přikývla.

Hledala dál, v paměti uloženou podobu muže, který měl zemřít spolu s ní. Třídila dojmy, vize i vzpomínky, až se jednomu z agentů podařilo najít kopii. Porovnal obě entity, zkontroloval příslušné signatury a pak struktury vyhodnotil jako identické.

Kasandra odměnila sladkým medovým pamlskem nejschopnějšího z agentů a zaměřila se směrem, který jí ukázal. Viděla před sebou samotného Agamemnóna, velitele celé nepřátelské armády. Tvrdá a světlavá tvář, odhodlaná bez milosti odstranit všechny překážky, které leží jejímu majiteli v cestě. Muž, jenž neváhal obětovat svoji dceru Ífigeneiu výměnou za administrátorská práva k aulidskému systémovému uzlu, zodpovědnému za místní počasí. Ubohé torzo, které zbylo z Ífegenina na oltáři spáleného těla, prodal její otec ještě navíc do tauridských veřejných domů.

Kasandra vzpomínala, že teprve smrt setře z výrazu jeho tváře tolik nesympatický podtón, uvolní rysy a skryje nános chorobné agilnosti. Prohlížela velitele Danajů a hledala, zda mezi nimi nepřechází nějaký stín, který by je spojoval předivem blížící se záhuby. Když ale žádné takové znamení nespátřila, zahalila si tvář závojem, bez pozdravu opustila žvatlající Helenu a zamířila zpátky do města.

"Slibuješ mi tedy své umění výměnou za záchranu?" ujišťoval se radostně Iskanderos.

"Co mi zbývá?" rty se jí stále usmívaly, třebaže oči měla chladné a smutné. "Ale nevíš, zda je to tak jednoduché.

Řekové mě budou hledat, vždycky mým věštbám věnovali pozornost."

"Samozřejmě. Měla jsi vidění, tak se ta událost také stala, ne? Máš vždycky vysokou pravděpodobnost úspěchu, tak proč teď pochybuješ?"

"Pochybuješ o čem?" nerozuměla mu. Uráželo ji to.

"Dívala ses podrobně na Agamemnóna, ale co na sebe?"

"Odvrátila jsem zrak, když mi sekera rozťala hlavu."

"Takže jsi to nejspíš ani nebyla ty, ne? Necháme místo tebe umřít zástupce," řekl vítězně a rozmáchlým gestem ji vyzval, aby ho následovala do zdi.

Svět, alespoň jak jej dokážeme vnímat, se skládá ze skutečných i zdánlivých dualit, které právě vytvářejí sloupce držící zemi nad propastí nicoty. Není na světě magičtějšího místa než ostrov uprostřed moře - pokud je na takovém ostrově jezero, nad jeho hladinu ční velký sluncem rozpálený kámen a z jeho nitra tryská chladný pramen. Na podobných principech navzájem se podírajících protikladů postavili kdysi i labyrinth na blažené Krétě, ostrově vprostřed Middlewarového moře, a i když vládla Mínoa a dvojité sekery Labrys padla již před několika staletími, zachovávala se jeho podoba stále ve výtvorech několika nejlepších řeckých designérů. Od dob Thesea sice egejské umění získalo na formalismu, ale přesto se stále přinejmenším vyrovnalo ostatním školám.

"Koho si přeješ?" Stáli v obrovské galerii, kde byl vliv knósské kultury stále dobře patrný. Reliéfy býků hleděly slepýma očima z každé křížovaty a jejich rohy hrozily procházejícím poutníkům.

"Řekla bych, že nejpodobnější mi je tahle," ukázala Kasandra na jednu ze soch, postavu, která se zdála být spíš žijícím člověkem než mechanickou a pro peníze vytvořenou loutkou.

"Máš na mysli moji sestru?" usmál se Iskanderos.

"Samozřejmě, že ne," vydechla. "Nechtěla jsem se tě dotknout," dodala honem omluvně, třebaže již přítomnost sochy sestry v Iskanderově galerii vrhala na vřelost sourozeneckého vztahu jakýsi stín.

"Ale proč ne. Já myslím, že ti je podobná dost. Nalíčil jsem ji už předem a jsem rád, že se mnou souhlasíš. Ostatně, už od dětství jsem ji neměl rád, a právě proto jsem ji nakonec zaklel do galerie. Ale protože tvá vidění obvykle neklamou, myslím, že spor o dědictví bude mezi mnou a jí definitivně vyřešen - třebaže sotva k oboustranné spokojenosti."

"Jistě," Kasandru nepřekvapilo, jak Iskanderos uvažuje. Samolibost se mu ještě vymstí. Později, někdy úplně jindy a někde úplně jinde. Duch peyotlu nezapomíná. Teď šlo o něco jiného.

"Ale i když dosáhneme výměny, stejně neunikneme," podívala se na něj s pochybnostmi o genialitě jeho plánu.

"Město je obklíčené dokonale. Všude kolem stojí zábrany, neprostupné zátarasy, molekulární síta..."

"Nemusíme prchat," obdařil ji dalším ze série samolibých úsměvů.

"Tahle galerie je před nimi úplně v bezpečí. Singularita. Pro ně tu vůbec nejsme, nedokáží sem ani vstoupit. Přece víš, že jsi mě vždycky musela volat. V paláci ve skutečnosti žádné duté stěny nejsou."

"Požár."

"Plameny se virtuální galerie nedotknou," ubezpečoval ji.

"Poznají, že to nejsem já," stále pochybovala, třebaže úlisný vývojář si poprvé získal něco z její úcty.

"Sotva. Dám jí posthypnotický příkaz, aby nemluvila." Chvilí si s čímsi hrál na krku sochy a potom Kasandra náhle viděla samu sebe, jak prochází skrz zeď.

"Zapomínáš na to, jak to při takovém dobytí města chodí," usmál se. "Jistě ji znásilní. Není divu, že budeš po takovém zážitku mlčet a brzy na to tě zabijí. O tom nemůže být pochyb."

A teď je na řadě, abys i ty splnila svojí část úmluvy," podal Kasandře hrst peyotlu a pokusil se ji obejmout. Odstrčila ho. "Ještě ne. Dohodli jsme se, že teprve až bude po všem."

"Dobře, tak tedy jen tak."

Začal si svlékat sako, proud zmačkaných vizitek znovu poprášil podlahu a ona se tak jako vždycky raději dívala jinam. Estetická kritéria měla trojská královská dcera vysoká - a i pokud bychom uvažovali víceméně libovolná, Iskanderos by jim zřejmě stejně nevyhověl. Byl už prostě takový.

Kůň rostl před očima. Několikrát proti němu vyslali Trójané letku zkušených dravců, jejichž perutě byly plné naklonovaných organismů přinášejících kvantovou sněť. Čeho se pták dotkl, do čeho zaryl pařáty, to se rozpadalo ve zlomcích okamžiku. Drolila se struktura hmoty, i ty nejušlechtilejší kovy oxidovaly, korozi se nevyhnulo dřevo, kůže ani tkanina. Jenže Řekové zabezpečili svoji zbraň dobře a jednoho večera udeřili.

Flétnisté vyšli z ležení a ačkoliv několik z nich vzápětí padlo se šípy v hrdlech, mánivé tóny brzy dosáhly svého cíle.

Kůň se pohnul, jakoby tančil tlačem i tažen otroky, za nimiž s elektrickými biči v ruce postupovaly semknuté řady dozorců. Diamantové oči obludy zablikaly ve frekvenci, která rozechvívala hradbu města.

Obránci lili z hradeb sudy plné vroucí směsí a na několika místech se zasažení otroci raději obrátili a rozběhli se proti svým pánům, ale to už dosáhl proces probíhající v útrokách zvířete kritické rychlosti a spustil se bitový vír. Kůň narazil do brány a jeho zuby hryzly plech. Tornádo vytrhlo nejbližší stojícím Trójanům zbraně z rukou, mnoho mužů se nedokázalo udržet na hradbách a vítr je serval dolů z cimbuří, rozbíjel je o zem a dál si pohrával s jejich mrtvolami.

Další poryv se obrátil i do řad Danajů, zbořil řadu stanů, zvedl vlnu a téměř spláchl celé řecké ležení. To už se ale dal do práce řídicí algoritmus, jednotlivé instrukce přesakovaly od vlající hřívy a měnily hmotu, přerovnávaly atomy a molekuly do stále nových struktur, rozbíjely je a zase skládaly. Než stoupající míra entropie vyřadila zvíře z provozu a hromadící se chyby při replikaci učinily konečně přítrž řádění koně, byla značná část hradeb na západní straně města přeměněna na pomalu se vsakující kaši.

A právě těmito kalužemi geomasy vtrhli mokří achajští bojovníci v den posledního trojského soumraku do města.

Ilium padlo den předtím a teď už se jen přecpaní šedí krkavci plížili mezi troskami. Šepot moře, po němž odpluli dobyvatelé s bídnou kořistí, zněl zlověstně. Poseidon dá ještě vítězům zakusit mnohá hoře, ale ne hned. Počká, až loď Danajů budou dále od břehu, i několik let vyčká, až nakonec udeří.

Přesto však ruiny nebyly tak docela bez života. Muž vedl třesoucí se ženu.

"Musíme jít. Čekají nás za mysem, tady není příliš bezpečné se zdržovat."

"Všichni jsou mrtví, otec, sestry i bratři," šeptala udiveně. Ještě se nerozhodla, zda je bude litovat. Nevěřili sice jejím věštбám... Ale na druhé straně jistě věděla, že Řeky nenávidí.

"Nezapomínej, že i moje sestra brzy zemře. Jsme na tom vlastně stejně," usmál se.

"Jsi také Řek, i když z Rhodu. Nikam s tebou nepůjdu."

Udeřil ji jen lehce, příliš stál o její věštecký dar. "Správně jsi uhádla, že jsem z Rhodu, ale zradil jsem Řeky Féničanům za purpur a peyotl. Pokud vím, každou chvíli se zde mohou objevit první hlídky Chetitů, takže musíme jít. Naše loď zamíří podél pobřeží a budeme ho sledovat stále, i když se stočí na jih. Poplujeme do Sidónu."

"Teď sem přijdou vojáci z Chattuše?" divila se. "Když jsme na ně čekali po deset let? Jezdci z říše u řeky Halys se neobjevili, fénické lodě dál kotví v přístavech. Všichni jste nás nechali napospas."

"Bídné, zchudlé město," neodpustil si Iskanderos. "Komu by za něco stálo. Jediné, co tady bylo důležité, byly ženy. Hloupá Helena a potom ty."

Přikývla. Bylo to tak. On důležitý nebyl.

Toto napsal sluha svému pánu, králi Šuppiluliumovi z Chattuše, rukou nezkušenou nepříliš obratně vytlačil do destičky klínové znaky, vypálil tabulku v elektrické peci a potom nechal text zkompileovat do řady strojových instrukcí. A jeho pán závěrečnou část postupu obrátil a za čadivého svitu svíce četl v hroudě hlíny slova svého služebníka:

Pane, je po válce, snad. Celé tažení Řeků, směřující původně proti nám, skončilo vskutku hubeným výsledkem, pádem ubohého a zbídačeného města na pobřeží, kdesi v mlze na samém okraji naší říše. Podle pokynů jsme do bojů nezasáhli, nechali Trójané nést sílu řeckého náporu samotné a tak vše prošlo mimo nás a my teď bez odporu zabíráme zemi až k pobřeží, poněvadž Řekové odpluli a záře jejich mečů zapadla v moři.

Rozhodnutí vyhnout se válce hodnotí místní analytici jako moudré. Spojení s Trójanými by mohlo snadno ohrozit naši technologickou převahu v centrální Anatólíi. Znalost železa nám dává proti jejich bronzu velkou výhodu, výrobci klonů z Rhodu se nesmí k tomuto kovu nikdy dostat. Výlučné vlastnictví ocelových integrovaných obvodů je pro nás předpokladem dominantního postavení na high-tech východostředomořském trhu. Kromě toho, chudí Trójané by sotva dokázali splnit podmínky nějakého alespoň trochu přijatelného licenčního ujednání. Již před pádem zažívalo město dlouhodobou ekonomickou recesi.

Výprava Řeků skončila a domnívám se, že mohu vzkázat i toto: vzhledem ke smělym cílům, jež si tažení kladlo, lze jednoznačně hovořit o neúspěchu. Mí konzultanti pro oblast Helady soudí, že vlivné lobbyistické skupiny v Mykénách jsou za tohoto stavu ochotné vyvodit z průběhu války personální důsledky, které zasáhnou přinejmenším nejvyšší místa administrativy, ale s největší pravděpodobností se nevyhnou ani exekutivě. Nechtěl bych být v Agamamónově kůži.

Vyšla z brány, nepoznána a přehlížena fénickými sluhy, šaty vycpané tou trochou narychlo naloupeného zlata. Iskanderos byl zrádce, zradil rhodského krále i vlastní sestru pro dar, který mu mohla dát jen ona. V uších jí zněl

poslední rozhovor mezi nimi.

Byl to hlupák. Pronikl až do hlubin jejího mozku, zmocnil se Kasandřina umění a přitom přehlédln celý blok dat, umístěný v nenápadné matici u samé horní vrstvy vědomí mezi zážitky z dětství a banálními emocemi. Dobré zamaskování.

Právě v to doufala.

"Jsi zrádce," řekla mu, už jako obyčejná žena bez nadání bohů. "Ztratila jsem věštecký dar se zrádcem."

Přikývl a usmál se, znovu až příliš samolibě, ústa ještě plná její duše i těla. Dosáhl všechno, co chtěl. Na chvíli polevil v pozornosti a to se mu stalo osudným.

"Zrazený zrádce," dodala ještě jednou, spíše pro úplnost. V ten okamžik mu vrazila do očí oba magnetické hroty. Proud probíjel neslyšně, rval synapse a pátil jednu sekci za druhou. Nezasloužil si zemřít tak rychle, ale jinak to nešlo.

Šla klidně. To jediné, co pro ni mělo z Tróje cenu, zkázu města přečkalo: její život. Alespoň v tom měl hlupák Iskanderos pravdu. Kasandra se proplétala mezi stánky chudinské čtvrti, znovu svobodná a volná, třebaže bez nadání. Přejížděla zrakem pulty naložené nekvalitními a zastaralými pirátskými programy, míjela prodejny datových nosičů a pokračovala ve svém hledání. Věštecký dar ztratila, ale jedna potřeba jí přesto zůstala.

Koupila si placku z ječmene namočenou v olivovém oleji, snědla pečenou mořskou rybu i fíky sladké jako med, ale víno, nabízené v rámci jakési marketingové akce, odmítla. Alkohol nikdy nepila.

Těkala zrakem, jak se za pomoci zchytralých softwarových agentů implantovaných do jasně modrých zorniček snažila odhadnout, za kterým interfejsem reklamních tabulí se mezi sidónskými kupci skrývá obchodník s peyotlem.

O POVAZE VLKODLAKŮ

"A moje poslední teorie?" samozvaný existenciální filozof stále dotíral a nechtěl po několik dnů opustit moji jeskyni. Neposlouchal jsem ho, nebo jsem se o to alespoň zoufale pokoušel. Přál jsem si, aby přišla Karen a půjčila mi své pěnové špunty do uší. Už tisíckrát jsem mu svůj názor na celou nesmyslnou metafyzickou spekulaci řekl, ale on mě podle všeho také neposlouchal.

Jednoho rána jsem zmobilizoval poslední zbytky rychle se vytrácejících sil, proměnil se a zatímco překvapeně hleděl na mohutný kmen s bílohnědou kůrou, ubil jsem ho těžkou pazeravovou větví. Mrtvolu jsem potom pověsil na obrovský ocelový kříž před jeskynním komplexem, kde po smrti končí ti největší hlupáci. Do urnové kolonky, kam se obvykle zapisuje jméno a příjmení, jsem vepsal dvě slova: problém komunikace.

Tak skončila existence existencialisty.

V té době jsem se s vlkodlaky příliš nestýkal a dokonce i Karen jsem se kdovíproč vyhýbal. Báł jsem se, že se stanu obětí nějakých zcela imaginárních mstitelů mrtvého filozofa a většinu času jsem proto raději trávil ve své jeskyni.

Hodně jsem četl a snažil se i psát, ale příliš se mi to nedařilo. Několik dní mi nešlo dokončit žádný rozepsaný příběh a nově jsem začínal pouze s krajní nechuť. Věnoval jsem se raději dalšímu studiu umění proměny a posléze v něm dosáhl značné dokonalosti. Díky tomu mi za slunečných dnů stačilo pít čistou vodu a odpočívat před jeskyní. Nakonec jsem to však stejně nedělal, protože jsem měl odedávna raději chladný a zšeřelý stín.

Večer jsem obvykle odcházel do háje pazeravů a hovořil s nimi. Šuměli sbíhavými větvemi, na první pohled téměř k nerozeznání podobní cypřišům. Intuitivně jsem skládal jejich šišky do podivných obrazců, odhazoval je za sebe a snažil se z výsledných trigramů vyčíst odpovědi na celou řadu problémů, které mě tenkrát trápily. Nebylo to zdaleka tak jednoduché, jako v případě víceméně triviálního I Tingu, protože ačkoliv pazeravy mnohdy hovoří vysoce básnickým jazykem, často používají i formalizovanou řeč matematických důkazů.

Vím to, protože od chvíle, kdy jsem zvládl umění proměny, jsem sám také pazerav.

Už téměř svítalo, když mi Karen zastoupila cestu. Šedou srst měla od krve, podle všeho se střetla s nějakým zvlášť agresivním potažcem. V podhůří dosahují mnohdy až do výše ramen a dravými větvemi se sápadají po taškách, v nichž všichni vlkodlaci nosí své zvlášť oblíbené knihy. Odtud ostatně pochází i jejich název, třebaže jsem slyšel i názor, že etymologie jména těchto keřů souvisí s často používanou větou "se zlou se potážeš".

Opravdu, vlkodlaci, když chtějí útočící keře zastrašit, na ně mnohdy volají: "Potažče, potažče, se zlou se potážeš!" Zda má však tento výrok etymologickou hodnotu, je podle mě těžké posoudit.

"Ten vlkodlak, co tě napadl u hranic Liškozemě, to jsem nebyla já," řekla mi. Vůbec jsem nevěděl, o čem mluví, ale přesto jsem ji následoval, když zamířila do místní hospody. Šli jsme mezi živými ploty tisů, které se táhnou podél konstrukce ocelového kříže. Ze sluncem vysušených mrtvol kapala poslední šťáva a několik sousedů se tady proto zastavilo na skleničku.

Měli jsme lepší vkus. Minuli jsme je a já se pouze s uspokojením přesvědčil, že moje oběť již ztratila veškeré lidské rysy. Brzy, až sousedé vypijí ještě jednu rundu, z ní nezbude nic, než hromada vytahaných šlach.

Ačkoliv vlkodlaci milují na prvním místě lesy a skály, já je poznal především díky diskusím v restauraci. Poprvé jsem se s nimi však setkal v době, kdy spolu s pazeravy a liškami bojovali proti zrovna expandujícím potažcům (mí intelektuálně líní sousedé, v jejichž čele v té době stál nedávno zabítý filozof, zřejmě ani nezaregistrovali, že nějaký střet probíhá), ale teprve po absolvování dlouhých rozhovorů jsem si jich - a především Karen - začal opravdu vážit.

Mluvili vždy klidně. Povahou jsou totiž vlkodlaci obvykle mírní, třebaže tomuto slovu je třeba rozumět především ve významu absence čehokoliv, co jen vzdáleně připomíná hysterii. Aby však byla záležitost ještě komplikovanější, jsou mnohdy ochotni v přítomnosti lidí tuto vlastnost v rámci utajení předstírat.

Vždy, když jsem je poslouchal, řešili především záležitosti nějak spojené s teorií krásna. Rudé jazyky namočené do püllitrů, u dubových lavic hořel krb a oni se pohodlně rozvalovali, šedou srst i šedé oči lesknoucí se v jeho plamenech.

Často tak posuzovali dokonce i vědecké teorie plné diferenciálních rovnic a vlnových funkcí.

"Mezi všemi vnitřně konzistentními a bezespornými hypotézami je třeba upřednostnit tu, která nejlépe vyhovuje estetickým kritériím," zformulovala to jednou Karen a tento výrok rozhodl o tom, že jsem se do ní zamiloval.

Mí sousedé neměli vlkodlaky v žádné zvláštní lásce a trochu se jich podle všeho báli. Museli však chtít nechtě uznat, že tito tvorové jsou mnohem dokonalejší než lidé. Podrželi si staré pohanské obyčeje a vzhledem ke své inteligenci a imaginaci zůstali rezistentní vůči všem monoteistickým nákazám, které tak dlouho soužily svět kolem, dokud jim před dvěma desetiletími neucinil přítrž nájezd lišek, vyznávajících teorie spojené s Occamovou břitvou.

Jenom mimochodem zmíním jeden paradox: vlkodlaci kupodivu neměli k liškám příliš dobrý vztah a někteří z nich dokonce nosili kožichy z jejich kůže. Byla to samozřejmě čirá zlomyslná marnivost, nepotřebovali je, měli vlastní.

Naproti tomu oblibou zahrnovali zejména vydry a rosomáky. Tito tvorové jim dokonce mohli v restauraci dělat společnost a diskutovat s nimi, což bylo jinak umožněno pouze mě a několika dalším váženým pazeravům.

Většina pomluv však pochází z toho, že vlkodlaci jsou příliš vznešení, než aby se zabývali jejich vyvracením a zkazky kolující o nich a měsíčním úplňku jsou jim víceméně lhostejné.

Když jsem se znovu vracel do jeskyně, tělo zmizelo. Sousedé byli zalezlí ve svých doupatech, rozkošnický se převalovali uprostřed bronzových van a otroci jim drbali záda velkými štětinatými kartáči.

Sami by na tuto kratochvíli zřejmě nikdy nepřišli, převzali podobný obyčej od rosomáků, kteří mu holdovali již od nepaměti. Rosomáci se dokonce v souvislosti s vytékáním roztoku koupelových solí z vany jako první odvážili stanovit i příslušné fyzikální pravidlo, které je dnes známo jako zákon zachování virů. Nejlépe koupat se však stejně umějí vydry.

Před jeskyní jsem na chvíli zakořenil, ale potom jsem raději vešel dovnitř. Poznal jsem, že mám hosty. Na chvíli se vrátila paranoidní představa mstitelů v podobě filozofického komanda. Nerad přiznávám, že přes mohutný kmen a silné větve jsem se strachem roztřásl.

Čekaly na mě však pouze dvě lišky. Nabídl jsem jim lahvové pivo a chvíli se kdovíproč pokoušel zapříst diskusi o problematice kořenů různých zvyklostí. Po etnografické vsuvce jsme však raději přešli ke kouření sušených kořenů jistých vodních rostlin, které mi již několik let bezplatně dodávala firma Tabák & Syn.

Nakonec jsem šel s liškami na krátkou vycházku do lesa, procházeli jsme mezi ledovými pláněmi, pozdravil jsem známé vydry a když jsme se rozloučili, zamířil jsem skrz několikaúrovňové bludiště živých plotů opět do hospody.

Objednal jsem si míchaný nápoj, lidskou krev zkvašenou s trochou máty a bílé kávy. Nesmím bohužel příliš mnoho pít, aby se mi nepodmáčely kořeny.

Kdosi přinesl ukázat vysušenou mrtvolu v pytli. Zdálo se mi, že ji poznávám. Jeden z přítomných vlkodlaků se tak smál, až mu z očí prýstily prameny majonézy, kterou předtím snědl ve vlašském salátu.

Jinak ovšem vlkodlaci sedí v lidských hospodách raději se špunty do uší, aby nemuseli poslouchat hloupé tlachy.

Cech výrobců plastových pěnových špuntů do uší prosperuje v poslední době především díky tomuto zájmu.

Seděl jsem u stolu, kde visela pamětní deska s nápisem "Zde se upil k smrti notoricky proslulý sultán Aschamadov".

Byl to můj strýc, ale to nikdo ze sousedů nevěděl, poněvadž jsme tento příbuzenský vztah velmi úzkostlivě tajili.

Poslouchal jsem, o čem jde řeč.

"Jak se asi můžou množit?" ptal se zamlklý skald s rudým vousem.

"Oni se o takové hlouposti nezajímají," vysvětlil jsem jim. "Nenávidí mláďata všeho druhu, pochopitelně," zastal jsem se jich. "Erotikou se sice zabývají poměrně dovedně, ale raději si čtou."

"A to jich tedy neustále ubývá? Nebo jsou nesmrtelní?" ptal se někdo.

"Nevím," odpověděl jsem. "Víte, oni tomu prostě nevěnují pozornost. Když jste s nimi, musíte se především naučit potlačit banality a chovat se stejně. Zajímá je zejména poezie, ale věnují se třeba i pěstování masožravých rostlin, krásným kamenům, míchaným nápojům a tvorbě esejů. Rádi si také vyprávějí výstřední zážitky i zcela nepochopitelné a zřejmě smyšlené příběhy."

"Slyšel jsem, že pocházejí od vlka Fenrise, toho, který nakonec v Poslední bitvě mezi Ásy a obry zakousne i boha války Thora," chlubil se někdo svými znalostmi.

"A mění se za úplňku?"

Ještě dlouho takto blábolili a pokoušeli se celkem úspěšně do hovoru zaplést i mě, ale potom se naštěstí objevila Karen ve své lidské podobě, odvedla mě za rozvětvené a olistěné prsty pryč a dlouho do noci jsme si povídali o teorii básnické skladby a hyperbolicky zakřiveném vesmíru. Trochu jsme vyli a ona mi, kromě jiného, ukazovala i to, jak se dají vydechovat krásné chladné modrozelené plameny.

Pozdě v noci, když jsem se koupal, přišli rozjaření sousedé. Říkali, že protože jsem v souboji zabil jejich bývalého náčelníka, stanu se po tom hloupém existencialistickém filozofovi novým vůdcem celého jeskynního komplexu.

Přitom dokonce překvapivě zmínili i můj příbuzenský vztah k sultánu Aschamadovi.

Neměl jsem z jejich návštěvy žádnou zvláštní radost, dokonce jsem pronesl ironickou poznámku ve smyslu, že si filozofova zmizení všiml opravdu brzy. Jejich nabídku jsem nicméně přijal.

Nakonec jsem šel spát, po dlouhé době klidný a rozhodnutý, že mým příštím prozaickým dílem bude rozsáhlá studie O povaze vlkodlaků, ve které dám najevo svůj nesmírný obdiv i lásku k těmto vznešeným bytostem. Mám vlkodlaky zkrátka rád.

O POTŘEBÁCH VLKODLAKŮ

Hledal jsem dlouho, byl jsem unavený a vlekl se již z posledních sil. Teprve pozdě odpoledne jsem konečně našel povědomé místo a vstoupil do dveří, nad nimiž byl temnou gotickou kurzívou vyveden nápis Elektronické hračky. "Potřeby pro vlkodlaky najdu kde?" zeptal jsem se vyhublého zarostlého muže s velkými zuby a pomačkanou kravatou. Pohlédl na mě s údivem, zřejmě předstíraným. "Máte na mysli krmení pro psy a kočky?" pokoušel se obrátit celou záležitost v žert. Nenechal jsem se zmást, ptal jsem se přece na vlkodlaky, a to zcela jasně.

"Nepleťte mě!" okřikl jsem proto vztekle muže za pultem.

Nezalekl se, naopak již tak masivní zuby ještě více vycenil. Zalekl jsem se já.

"Nerozumíme si," snažil jsem se vyhraněnou situaci urovnat. "Prostě hledám potřeby pro vlkodlaky. Obchod stál na tomto místě a já se jen ptám, kam se odstěhoval."

"Opravdu nevím. Co se pamatuju, prodávají se zde elektrické vláčky," řekl stále ještě dost nasupeně. Jak však přicházeli další zákazníci, postupně o mne ztrácel zájem. Napadlo mě, že jsem opět přešel kolem nějaké možnosti, nějakého potenciálně zajímavého momentu, který se už nikdy nevrátí. To se mi stávalo skoro pořád, nebo jsem si to alespoň namlouval.

Bylo to vždycky stejné. Věci nějak spojené s vlkodlaky se často stěhovaly z místa na místo, zdánlivě bez sebemenší logiky. Nikdo si nemohl být jistý, že jednou pracně nalezený obchod ze dne na den navždy nezmizí; navíc se v takovém případě obvykle ztrácely i všechny dříve zakoupené artefakty.

Elektrické hračky jsem už nechal daleko za zády, když jsem za sebou zubatého zarostlého muže znovu uviděl. Bylo to jen na zlomek okamžiku, nemohl jsem s tím být jistý, ale když se zase rozplýval, donesl ke mě zšeřelý vítr rozmazané konce řádků:

...vlak

...dlak.

Vědomí podivné spojitosti mě opět prostoupilo, jenže na podobná delikátní psychodramata teď rozhodně nebyl vhodný čas. Chtěl jsem především sehnat kartáč, a to v žádném případě ne kartáč obyčejný, ale takový, jehož kouzelné štětiny by byly plné noční tmy, mořského příboje, silné kávy se smetanou, piniového lesa a třpytu ledu.

Díval jsem se zmateně kolem, abych opět nabyl ztracenou rovnováhu, a vtom jsem v ubíhajícím davu viděl postupovat rozložitou postavu estetika Bulína, jednoho z největších odborníků na Homéra mezi mými známými. Sunul se pomalu, ruku omotanou obvazem, zřejmě ho někdo pokoušel.

"Nejsou tady," zavolal jsem na něj.

"K čertu, hledám je už třetí den. Použil jsem lingvisticko-asociační metody, ale zatím jsem nějak nebyl úspěšný," stěžoval si.

"Kde jsi hledal?"

"Hostivař, Ďáblice, Hrdlořezy..." začal vypočítávat.

"To vůbec nebyl špatný nápad," připustil jsem. Bulín svých rozsáhlých vědomostí dokázal používat i v praktickém životě. Jeho metodu jsem musel ocenit.

"A skončil jsem na Pohořelci," dodal se zřejmou hořkostí v hlase.

Zatímco jsme takto hovořili, kroky nás zanesly přímo k nepřetržitě otevřenému mléčnému baru Bruska. Objednali jsme si každý po velké kofele a pokračovali v debatě.

"Co tam vlastně potřebuješ?" zajímal se Bulín a máchal zdravou rukou v horečnatém rytmu.

"Kartáč na kožich," posmutněl jsem. Nechtělo se mi vysvětlovat, že Karen v poslední době často polehává u vlažného ústředního topení, nebaví ji číst mé brilantní eseje a její kožich je plný prachu. Občas se mnou byla ochotná jít na vycházku, ale prohlížela si mě spíše smutně.

Navíc jsem si celou dobu dobře uvědomoval, že ani ten nejlepší kartáč zřejmě není nijak zvlášť skvělý nápad, jenže nějak jsem jí radost udělat chtěl a nic jiného mě nenapadlo. Zavrhl jsem krvavou tlačenkou i Aristotelovu Metafyziku. Zdálo se mi, že v kartáči je právě ta nutná míra nadsázky a ironie, kterou jsme oba potřebovali. Alespoň do té doby, než i kartáč zmizí.

"Já sám ani nevím, co sháním," Bulín mezi prsty žmoulal účtenku.

"Taky něco pro vlkodlaky, ne?"

"To jistě, jenže..." Bulín upadl do rozpaků.

Zmačkanou účtenku otočil během rozhovoru na druhou stranu a já v jeho očích náhle spatřil úžas. Beze slova mi podal útržky básně, kterou na papír napsal jeden z mnoha neznámých poetů. Čitelné byly opět pouze neuměle rýmované konce řádků. Podle všeho jsem zažíval jeden z dnů plných rýmů. Dní tak plných, že pro nic jiného v nich už nezbylo místo.

Četl jsem:

...Pohořelec

...střelec

...Hostivař

...zmař

...Hrdlořezy

...mezi

...Ďáblice

...radlice.

"To je jasné," prohlásil o chvíli později Bulín. "Na konci je radlice, tedy, abych byl přesnější, jsou Radlice a tam je teď někde ten obchod s vlkodlačími potřebami."

Musel jsem jeho nadšení začít mírnit a připomenout mu, že ani pořádně neví, co v obchodě shání.

Začal mluvit z cesty: "Viděl jsem kdysi velkého šedého vlkodlaka, ale kamsi zmizel. Myslím, že kdybych mu něco koupil, snad by se zase objevil. Rozhodnu se ale až na místě."

Bulín byl možná dobrý estetik i logik, ale touto větou na sebe prozradil, že co se vlkodlaků týče, je pouhopouhý ignorant.

"Myslíš si snad, že vlkodlak je pes, kterého přilákáš na nějakou kost?" rozhořčil jsem se. Kdyby ho Karen slyšela, bylo by po Bulínovi.

"Ne, to jistě ne," bránil se.

"A krom toho, do toho obchodu by tě ani nepustili. Zakousli by tě hned ve dveřích."

"A jak se tam tedy dostaneš ty?" pochyboval.

"To je přece něco úplně jiného," ohradil jsem se dotčeně, "já jsem čestný vlkodlak."

Obdivně na mě pohlédl, ale potom plaše sklopil oči a beze slova a placení se z baru vytratil.

Chtěl jsem koupit kartáč, moc jsem chtěl. Jenže cožpak je vlkodlak pes, aby si ho člověk mohl koupit nějakou kostí?

Seděl jsem na Brusce ještě dlouho a zmítal se v těchto podivných úvahách, než jsem se dokázal zvednout a vypravit se nočním autobusem do Radlic. V autobuse cosi nepřijemně páchlo. Zeptal jsem se řidiče, zda jeho vozem nejel dnes muž listující Iliadou a zfetovaný bublinkami, ale neodpověděl mi. Čím víc jsem si řidiče prohlížel, tím víc mi připomínal redaktora jistého prestižního listu, který mi opakovaně odmítal vydat sbírku básní. Proto teď samozřejmě popíral jakoukoliv souvislost s poezií, byť byla dílem slepého pěvce z hlubin dávnověku. Jindy bych nedovolil, aby mě někdo podobným způsobem obelhával, jenže svému úsudku jsem toho dne již pomalu přestával věřit; proto jsem na příští zastávce raději tiše vystoupil.

Ani v Radlicích jsem však žádný obchod nenašel. Nechtěl jsem jít domů, aniž bych Karen něco donesl, a tak jsem dlouho bloudil mezi uschlými keři, rozhrabával místní skládku, hledal kartáč a smutně vyl, abych přilákal nějakého jiného vlkodlaka a ten mi poradil. Žádný šedý stín ale nepřišel. Na jedné z odpadních hromad jsem vyplašil odpočívající bezdomovce, kteří jako zmoklé myši vylézali z papírových kartónů, já jim házel na hlavu shnilé molitanové matrace a přemýšlel, zda někoho kousnu. Jako čestný vlkodlak jsem si mohl vybírat, jenže jsem věděl, že z těch špinavých stvůr by se mi stejně po několika soustech udělalo zle. Když se na mě vrhli, raději jsem proto zapískal a tak přivolal mrchožravého a nepříliš vybíravého ptáka Vohníváka, který zde posléze naplnil svůj věčně nenasytý laločnatý žaludek.

Zvuky podivné hostiny ještě nedozněly, když jsem konečně objevil jakýsi kartáč. Ani jsem si ho neprohlédl, zmizel jsem z té krajiny jako vítr, zuřivě se smál, s vyplazeným jazykem běžel nocí a nevěděl kam.

ZVYKLOSTI ARACHOSKÉ

Pokud bych se měl pokusit charakterizovat Arachosii jednou větou, označil bych ji za zemi ožvlých orgánů.

Místní obyvatelé sami soudí, že základ jejich poněkud exotických zvyků se zrodil v době diktatury posledních císařů dynastie Han. Tehdy se ve velké míře rozmohly tělesné tresty a všemožná zmrazení i za ty vcelku nejbanálnější přestupky. Zástupy postižených (kteří se v hanském období označovali rovněž jako churýši) se tehdy vlekly arachoskými městy; obvykle nevratná poškození se netýkala pouze končetin, ale rozšířeným postižením bylo i odnětí některého z vnitřních orgánů. Udačáci patřili k nejmajetnějším vrstvám společnosti.

Arachosané neměli v té době příliš blízko k systematictějším výzkumům na poli technologie; myšlenka mechanických protéz by zde byla vnímána jako cosi naprosto nedosažitelného a vlastně i svým způsobem podezřelého. Převládajícím náboženstvím byl pantheismus, místní filozofové si vždy velmi všimli přírody (a zejména pak vyšších živočichů) více než matematických rovnic.

Když dal poslední císař hanské dynastie krátce před vypuknutím všeobecného povstání usekat několika stoikům v hlavním městě nohy (vládce podle jeho vlastních slov zajímalo, zda filozofové zachovají i při této příležitosti svůj příslovečný klid), přišel jeden z učenců na myšlenku, která posléze změnila život v zemi k nepoznání. Legenda bohužel nezachovala jméno onoho objevitele, ovšem místní obyvatelé ho dodnes ctí jako Bezejmenného mudrce.

Oním revolučním vynálezem byly protézy ze živých tvorů, kteří následně, ať už dobrovolně či z přinucení, zastávali funkce odňatých orgánů. Místo nohou bylo například možné připoutat důmyslnými úchyty dva silné brodivé ptáky, jež se na přání člověka pohybovali z jedné lokality do druhé.

Posléze se celou metodu podařilo dovést téměř k dokonalosti. Každý Arachosan byl krátce po svém narození podroben operaci, během níž bylo jeho tělo doslova vystláno zmíněnými úchyty. Vlastní akt náhrady orgánu nedosahoval díky tomu složitosti vyžadující nějaký odborný lékařský zákrok a většina obyvatel jej zvládla bez problémů sama, eventuálně za asistence rodinných příslušníků či náhodných známých.

Uvedu některé příklady, s nimiž jsem se během svého pobytu v Arachosii měl příležitost setkat. Místo nohou byli nejčastější volavky či čápi. Užití ptáků od přirozenosti poněkud létavějších a dravějších naráželo totiž na riziko, že pohyb po zemi se lehce změnil v jakýsi pololet, kdy vzpouzející se nohy potáhnou za sebou trup bezmocně se zmítající na zemi. Coby náhražka rukou byli oblíbeni rovněž především ptáci, tentokrát však pouze malí, čilí a pokud možno barevní. Fintivé dámy měly často k dispozici několik sad ptačích prstů, jejichž pestré peří v místní módě přibližně suplovalo roli našich prstenů.

Můj přítel, spisovatel, v jehož domě jsem během své návštěvy pobýval, si k zápěstí přichytil deset kolibříků, kteří svými zobáčky velmi čile klepali do písmen psacího stroje. Hostitelova manželka, žena zcela propadlá zhoubné žravosti, si v obavě o svoji linii zase nechala na místo žaludku vsadit deset velkých a neustále hladových krys.

Snad bych měl krátce zmínit i techniky používané k lovu zvířat považovaných za potenciální náhražky orgánů. Jednalo se především o lstivé lákání na spíše domnělé výhody, rovněž pak o všemožné apely a sliby. Ve skutečnosti se pak celá řada lidí o své nožní čápy starala velmi nedbale - viděl jsem, jak jedna stařena se svými opeřenci každý den podnikala dvouhodinovou vycházku k řece a teprve tam bylo ptákům dopřáno ulovit si vlastními silami několik ryb.

Není proto divu, že oklamaná zvířata projevovala často značnou nevoli. Slyšel jsem o nešťastníkovi (který si však podle místních etických norem - a ve vzácném souhlasu s nimi i mého vlastního rozumu - svůj osud plně zasloužil), jehož opakovaně hladovějící volavka - levá noha obrátila svůj zobák vzhůru a vnořila jej do tyranových slabin, dokud jejímu řádění neučinil přítrž prudce jedovatý had, který byl stočený na místě mužových stěv.

Druhé složení organismu, pokud mohu použít tohoto termínu, odráželo v jistém smyslu názory, osobnost i sociální příslušnost jedince. Na mě všichni pohlíželi jako na člověka zjevně nemajetného a někteří Arachosané se mi ostentativně vyhýbali, poněvadž i ubožáci obývající místní slumy měli alespoň místo jednoho oka kolonii krásnooček zelených či menší slizkou medúzu. Rovněž hlemýžď v uchu patřil k mlčky předpokládaným konvencím příslušníka alespoň střední třídy.

S orgánovými zvířaty se čile obchodovalo a dokonce se mezi nimi pořádaly speciální závody, kupříkladu v běhu či v boxu. Výměna tělních tkání za živočišné náhražky se odehrávala často veřejně a dokonce bývala spojená s nevázanou veselí; snad to byl pozůstatek rovněž veřejných exekucí z doby dynastie Han. Původní biologické orgány se odhazovaly do zvláštních k tomuto účelu určených kontejnerů a posléze se spalovaly na skládkách situovaných za každým větším městem. Hovořit o této záležitosti se však v Arachosii kdovíproč pokládalo za mírně řečeno neslušné. Uvedu několik dalších příkladů, s nimiž jsem se během svého pobytu v Arachosii měl příležitost setkat. Neurotičtí a stále se třesoucí jedinci, např. od přírody nervní miniaturní psi, nacházeli uplatnění na místě srdce. Nad městy létali vzdušní akrobaté, kteří měli místo každého vlasu přichyceného sladce zpívajícího slavíka. Jinou speciální variantou vázanou na konkrétní profesi byl jazyk ze salamandra, jenž nosili příslušníci místní náboženské policie. Tento zvyk snad souvisel s již polozapomenutou historií inkvizičních procesů.

Získat náhradu za řadu orgánů bylo v době mé návštěvy poměrně komplikovanou záležitostí; krom obtíží biologického rázu zde velký význam přirozeně hrály i psychické dispozice zvířete. Protože různé vrtochy a neurozy orgánů značně omezovaly jejich majitele, zoopsychologické poradenství patřilo k jedněm z nejvýnosnějších povolání. Renomované konzultantské firmy doporučovaly lidem, jak vybrat partnera k nerudnému ptákovu na místě pravé nohy. Jakékoliv soužití lidí záviselo na alespoň minimální míře tolerance ze strany jejich orgánů. Existovaly i speciální mnohorozměrné astrologické tabulky, podle nichž se dalo (podle mého soudu však spíše fiktivně) posoudit, zda se tchoř narozený ve znamení ryby snese s mužem - štírem, jeho páteří - strunatcem a jeho novou přítelkyní.

Právě obtíže podobných výpočtů se zřejmě staly rozhodujícím impulsem pro bouřlivý rozvoj matematiky; z téhož důvodu lze dokonce předpokládat, že Arachosie bude v budoucnosti patřit i k zemím s vyspělým počítačovým průmyslem.

Na základě svého pobytu v Arachosii se domnívám, že řada dnes běžně používaných rčení nějak souvisí s místními reáliemi. Vždycky, když dnes slyším, že někdo má švába na mozku, kachní žaludek a nebo nějaký vztah k ptáku Nohovi, mám pocit, že jde o zkreslené ozvěny původně naprosto doslovného významu. Dělal jsem v tomto ohledu v Arachosii i etymologický výzkum, ale bohužel se mi jej nepodařilo dokončit.

Když mi můj přítel spisovatel jednoho dne sdělil, že se místní literární sdružení rozhodlo ocenit mé celoživotní dílo deseti kolibříky, cenu jsem nepřevzal, tiše se ze země vytratil a už se do Arachosie nikdy nevrátil.

OSTROV

Ostrov kdysi dávno povstal z hlubin temně fialového moře. Neosobní síly, jež jej v náhlém rozměru stvořily, nedovolily zemi, aby se příliš zvedla nad hladinu okolního oceánu. Snad to bylo záměrem jejich vůle, která nebyla příliš nakloněna věcem poněkud se vymykajícím plazivé všednosti, ať už se těmi slovy chápé cokoliv. Najisto šlo soudit pouze to, že pokud by fialová hladina moře jen o málo stoupla, ocitl by se Ostrov opět pod vodou a stal se tak tím, čím byl kdysi - mořským dnem, které nezná úsvit ani soumrak.

Vlny ale dlouho nedorážely na pobřeží a vítr nebičoval proudy deště pevnou zemi. Fialové útesy hleděly bez hnutí k obzoru a mělké fjordy mlčely. Z dálky se zdálo, že skály ční do závratné výšky a třebaže to nebyla pravda, dávalo to snad útesům příjemný pocit vlastní výjimečnosti. Jinak však o nich příběhy mlčely, tím směrem nikdy nepohlédlo jediné oko Kyklopů a fjordů se netýkal žádný epos ani známá proroctví.

Ve fialové drti kamene zapustily po čase své kořeny rostliny uvyklé na mořské dno. Jejich fialové listy nyní poprvé poznaly světlo matného disku zvolna se sunoucího po obloze a téměř se ztrácejícího na pomezí vzdálených singularit. A zatímco se vlny nehlučně převalovaly u břehů Ostrova a ani za bouří nebylo slyšet kvílení větru, od věků vládoucí ticho bylo jednou narušeno. Stonky rákosy tiše ševlely, jako kdyby si chtěly něco sdělit, alespoň zde nebyl nikdo jiný, kdo by je poslouchal. Snad však spřádaly melodické verše a bizarní historie pouze pro vlastní sympaticky zvrácenou radost.

Mnohokrát se pak nad Ostrovem střídalo zářivé fialové světlo dne s temně fialovou nocí, mnohokrát se objevily fialové květy a mnohokrát zase uvadly, uschly a rozpadly se ve fialový prach. Jiné barvy Ostrov nikdy nepoznal, třebaže možná právě jich se týkal šepot rákosů, když se na jejich listech usazovaly fialové krystalky mořské soli.

Osud dlouho dopřával skaliskům shlížet k moři. Pak však pozornost a péče, kterých se Ostrovu dostávalo od jeho tvůrců, náhle pominula. Snad bylo stvoření kousku země jen naprosto nevýznamným krokem v prapodivné hře, kterou hráli napůl šílení bohové. Možná už nechtěli naslouchat jemné imaginativní ironii, estetickým teoriím a abstraktním konstrukcím o nekonečné barevné paletě, snad se i trochu nudili.

A tak přišla doba, kdy hra skončila a čas vypršel.

Fialové vlny kousek po kousku podemlaly útesy a nakonec se přelily přes klesající pevninu. Moře si vzalo zpět zemi, která mu podle práva či alespoň vlastního názoru náležela.

Nikdo proto dnes najisto neví, o čem spolu hovořily fialové květiny ztracené kdesi v hloubi vod. Kdokoliv se mohl pokoušet hádat, zatímco fialová noc se s fialovým dnem dále střídaly ve své vládě. Jen hladina moře zůstávala prázdná a žádný hlas už nerušil bezčasé mystérium jednobarevného ticha.

O PÁDU ZEMÍ NA BŘEHU MOŘE
PŘEPIS STARÉ LEGENDY
TRADOVANÉ NA SLUNEČNÍM POBŘEŽÍ

Z čísel povstal svět a ta nad ním dosud neztratila svou moc. Sedmkrát vznikl a sedmkrát zase zanikne a proto má Sedmička postavení vládce. I bohů bylo kdysi, v dávných dobách, kdy vše bylo jiné než dnes, sedm.

Sedm bylo bohů jasných

A sedm jmen snad

Sedm mělo mlžný rubáš

Jako kápi kat

Sedm drželo v své moci

Noc hvězdnou i den

A Sedm jich zase vládlo

V hloubi země jen

Sedm lidé vidět mohli

Když jim víčka zavřel sen

Sedm nedalo se poznat

Mimo černou zem

Sedm proti Sedmi stálo

Drahokamů z kamení

A jen jeden mohl vyhrát

Získat jejich Znamení

A jen ten, kdo všechno vidí

Určí, co se má vždy stát

Váží sudbu bohů, lidí

Vládcem smí se zvát

Jediný bůh se mohl stát skutečným vládcem Sedmičky a jediný zemřel. Jen jediná moc, jediná vůle, stála úplně nade vším. Jediný byl symbol Ostrova, posvátná sekera Labrys. Tak číslo Jedna odjakživa určovalo osudy lidí.

Dvě tváře měl původně každý ze Sedmi bohů a jedna z nich byla zahalena závojem ze šedé látky. Dvě síly zmítaly nitry bohů a teprve tehdy, když jejich boj skončil, stali se bytostmi, které známe dnes. Dva národy došly nejdále v poznání, dva kouzelné předměty byly ochraňovány na zemi uprostřed moře, dvě ostří měla Labrys. I proud času plyne ve dvou směrech, ve znamení vzestupu a úpadku. Je tedy samozřejmé, že všichni, kdo studují skryté zákonitosti vládnoucí tomuto světu, nesmějí opomenout číslo Dvě.

A konečně zapomenout nelze ani na význam čísla Pět. Pět bohů pomáhalo vždy vybraným poutníkům na jejich cestě podivnou plání tohoto světa, Pět jich však bylo podrobeno jedinému nejmocnějšímu z nich a sloužilo v jeho Znamení pentagramu. Pět jich vždy ožilo, když řeka času spěla k vrcholku a upadali do spánku, když se svět řítí do zkázy. Proto sled číslíc a geometrických útvarů v sobě tají kouzlo, vládne nad vším viděným a vždy umožňuje pochopit i předvídat vlny pomíjících záblesků věčnosti.

Ve dvou zemích se lidé dostali nejbližší těm opravdu tajným naukám. V dávné době, než byl svět zaplaven armádami barbarské moci ze Sedmi pahorků, k tomu došlo na výběžku pevniny oddělené od ostatního kontinentu vysokou hradbou Padonských hor.

Svět byl tenkrát plný barev, ale bezejmenná hrozba sídlila za jeho branami. Strach vanul z plání na obzoru, strach, zkáza a zmar. Veselí bujarých pitek a šálivý rej hry byly průvodci života, při pohledu do vnitřností zabitých ptáků ale všichni odvraceli tváře.

Nedozrímý byl v těch časech umkrálů tyrhénského lidu. Byť byli hned po narození pohozeni vlkům, přesto přežili, upamatovali se na své minulé i budoucí životy i na své jméno a nikým neočekávání se vrátili zase zpět do rodného domu, aby převzali dědictví.

Věštby hovořící o zkáze ale ani moudří králové nedokázali zlomit. Všichni věděli, že každému jevu je přiřazen jen určitý čas trvání, člověku, městu i národu, a ten čas nelze prodloužit, byť by si tak králové sebevíce přáli, byť by měli na své straně sebevětší přízeň bohů. Jak bylo něco takového možné? Což snad bohové nebyli bytostmi, které opravdu vládnou nad světem? Králové, věčně odpočívající uprostřed hrobů zdobených pestrými malbami, věřili, že tomu tak není: ať už Sedm bohů nasadilo na svou tvář masku úsměvu a jejich krása přesahovala vše, co mohly spatřit lidské oči, ať už se bohové zahalili do rubáše máčeného v léčivých mastech a pohled na ně neunesl žádný smrtelník bez hrůzyplného výkřiku, byli stále jen bohy a nikdy ničím víc. Přicházeli a odcházeli nepozváni, stejně jako démoni odvážející duše mrtvých ze světa her, když před tím své oběti rozdrtili lebku obrovským kladivem. Ale ani démoni nebyli hlavní příčinou bezútěšného děsu, který lačně číhal ve stínech. Třásl se před silou osudu, na jehož vahách se v poměru čísel počítalo vše, co má kdy nastat a co také nastane.

Byla ještě starší říše a její konec varoval. Když tyrhénští umělci zdobili stěny domů mrtvých umnými freskami znázorňujícími krásu života, byl Ostrov už jen rejdištěm námořních lupičů. Jeho sláva dávno minula.

Dva národy došly nejdále v poznání neviděného a moc tyrhénských králů byla jen odleskem Ostrova. Jestliže velikost země pod Padanskými horami zašla už dávno, pak národ Ostrova dosáhl svého vrcholku v ještě mnohem hlubších propastech času. A právě o té době bude v tomto příběhu řeč.

Blažená Kréta! Uprostřed

třpytného moře jakási země...

HOMÉROVA ÍLLIAS

Posvátné hymny zněly Ostrovem za temných nocí v skrytu dubových hájů. Vzduch byl nehybný a ticho pod hvězdami rušil jen hluk příboje, ve kterém moře, třpytící se v měsíčním svitu, doráželo na břehy Ostrova. Ostrov měl mnoho jmen a původně se snad nazýval Kafonem, přesto byl už tenkrát zpravidla zván pouze Ostrovem.

Kolik jich bylo kdysi, v dobách, jež už dávno skryl prach zapomnění? Sedm. V Sedm bohů věřili lidé, kteří se klaněli vysokým stromům, průzračným pramenům tryskajícím ze země i chladu stinných jeskyní. Soudili, že svět povstal ve chvíli, kdy Sedm usměvavých bohů utkaných ze slunečního svitu zkřížilo zbraně, kdy je šílenství boje vytrhlo z věčné radosti. Těch Sedm bohů bylo tak starých, že si nikdo nepamatoval jejich pravá jména, byla-li ovšem kdy jaká. Nikdo z učenců, jež se zabývali studiem tajných nauk, ale nepochyboval, že jen jeden mohl vyjít vítězně z války o vládu nad světem, ten, který po myriádě let trvající bitvě mezi stříbrnými hvězdami seslal zničující ohnivé zaklínadlo a pak roztáhl ruce, aby spoutal ostatní svou mocí, zachytil ale jen Znamení pentagramu.

Stalo se tak proto, že jeden z poražených bohů zemřel a jeho nakyslá krev byla odnášena světlem vesmíru, dokud vítěz neshromáždil všechno světlo ve svých rukou a poražené Pětici nepředurčil pobývat v temnotě. A na příkaz nejmocnějšího ze Sedmi bohů pak padla tma i na celý svět.

Tak nastaly časy, kdy nevědomí lidé dali bohům nová jména a klaněli se jim v stínu jeskyní. K jejich počtů se na Ostrově stavěly honosné paláce, velké přístavy a silnice dlážděné bílým mramorem.

Ostrovní lid pocházel z různých částí světa a shromáždil tak ve své zemi mnohé znalosti. Část uprchlíků sem přibyla z indického Dilmunu, když tamní pole postihla neúroda, a s nimi přišel kult hadů. Sousední severovýchodní ostrovy, známé jako bohatá naleziště obsidiánu, byly napadeny tmavovlasými piráty z protilehlé pevniny a tamější kameníci našli útočiště opět na Ostrově. Přinesli s sebou umění výroby píšťal, v jejichž rytmu se hadi z Dilmunu zmítali za zlověstného syčení. Počítáme-li vyhnance, kteří rozmnožili sílu Ostrova, nemůžeme zapomenout ani na pád severních měst.

Přes všechny vlny nových kultů však Ostrované zachovali největší úctu dávno poražené Pětici a jedna z nich, Paní vod, Vládkyně moří, byla tou, která věnovala Ostrovu vždy svou přízeň. Bohyně zdobící se ratolestí olivy pomáhala hrdinům ještě v době, kdy svět byl změněn, zešedl a spolu s hrůzou z něj vyprchala i většina krásy.

Nejsilnější je ten, kdo rozkazuje lodím na hřebeni vlny

Nejkrásnější je ten, kdo má v očích bledého měsíce třpyt

Nejvyšší určí místo, kam hvězda padne

Nejmoudřejší je ten, kdo znalostí tajných je plný

Nejšťastnější je ten, kdo nikdy nemusel nic chtít

Ten Nejmocnější světu vládne

Nejkrásnější je ten, kdo sobě i zlatu dává lesk

Nejsilnější je ten, kdo rozkazuje všem dnům

Nejvyšší je květ, jenž nikdy nevadne

Nejšťastnější je ten, kdo nikdy nepoznal stesk

Nejmoudřejší je ten, kdo poroučí svým snům

Ten Nejmocnější však svět ovládne

Verše byly vyryty na předmětu tvaru disku, který jako jediný přežil zkázu argolského města. Lid v Lerně vyznával podobné bohy jako jeho sousedé na jižním Ostrově, mluvil i příbuzným jazykem. Zpočátku stavěl na návrších hradiště z nevypálených cihel obehnaná nehlubokými příkopy, pak ale i tento národ pohlédl na ozářené moře a přenesl své osady k pobřeží. Jeho bohyně byly patronkami rybářů, obchodníků i pirátů a v představách lidí sídlily nad jižním mořem.

Nebylo však dáno, aby v Lerně vyrostly paláce, neboť ze severních hor se přivalila zhouba. Ale nepředbíhejme.

Dvě byly síly a dva kouzelné předměty, ve kterých byl vepsán osud světa: argolský disk a černé zrcadlo vyrobené z leštěného kamene. Toto v něm mohli spatřit vyvolení, když z něj velekněz sňal roucho z vlny posvátných ovcí pasoucích se celý život na svazích Idy, kde byl vychován i Zeus. Zastřeným hlasem bývala pronášena posvátná formule:

Tak řekni, zrcadlo, řekni mi, kdo z mocných vládne nad stíny?

Vyvolení pohlédli do zrcadla a vykřikli hrůzou, neboť na to, co spatřili, nemohly být připraveny žádné oči. Ale jednou rozběhnutý výjev se už nedal zastavit a zrak, třebaže víčka byla zavřená, už jednou zabloudil na pláň za branami tohoto světa. Jen málokterý z vyvolených pak oči ještě otevřel a ještě méně jich mluvilo s veleknězem o tom, co viděli: Tvář hleděla nehybně k zemi. Nelidským obličejem nepřešel ani závan úsměvu, rysy se zatím ještě nestáhly do děsivé vražedné grimasy. Tvář neznala smích a k hněvu zatím nebyl důvod. Všude panovala tma, skutečná temnota, která sama ze sebe vytváří světlo a na krátkou dobu mu třeba předá vládu, aby se pak o to víc mohla radovat ze svého vítězství. Od země stoupal chlad, na nehybné pustině nebylo dosud života, nebo mu tvář alespoň nevěnovala pozornost. Znamení bylo zahalené v šedé mlze, třebaže On je cítil ve svých prstech.

Klid byl ale jen zdánlivý, On dobře věděl, že přichází něco neočekávaného. Byl obdařen rozsáhlou mocí a přesto mu mlha utkaná v rukou postupně řídla, až zmizela docela a pentagram se rozzářil. Chápal, co to znamená - kdesi povstala nová moc, význam znamení nemohl být jiný. Oči se na chvíli zavřely.

Když pak tvář znovu pohlédla dolů, vyšlehly ze splených víček hněvivé paprsky nenávisti. Úder zloby dopadl k zemi a jako rozžhavená jehla bodl do ledové pláně. Ozvalo se drásavé zasyčení, led vzplál a s modravým zábleskem se

přeměnil v chuchvalce bílého kouře. Jinak se ale nestalo vůbec nic.

Vždy v těch chvílích zuřila Tvář nejvíce: když lidé poprvé rozdělali oheň, když vystavěli v zemi mezi dvěma řekami chrám, jehož stupňovité schody směřovaly k nebesům.

Poprvé však pohlédla tvář na kouř prvního ohně a Nejmocnější našel toho, kdo jej rozdělal. Nešťastník skončil přikován na horských úbočích Tauru a mnohá utrpení pak seslal Nejmocnější na národ, z něhož tvůrce ohně pocházel. Hněv je hnal z východních stepí až do povodí Istru, kde jim teprve dopřál chvíli klidu. Pastýři děkovali svému dobrému bohu, Králi blesku, jednomu z Pětice, a nějaký čas žili mezi obloukem hor a nedozírnou východní dálavou. Nejmocnější však nezapomněl a jeho hněv dosáhl dál, než možná sám počítal. A ani Paní vod, ani Král blesku, ani ostatní tři poražení bohové neměli sílu jeho plány zmařit.

Tenkrát tam, kde se od věčnosti k věčnosti táhly zasněžené severní pláně, povstalo strašlivé pokolení ledových obrů. Jejich pancíře byly z ledu, čepele mečů se o ně lámaly a někdy se i rozpadly mrazem či zmizely v oblacích syčivého dýmu. Sekerám, na kterých byly zamrzlé rudé krůpěje, neodolal žádný měděný štít a tepané kroužkové přilbice pod jejich údery praskaly. Jediný dotyk chladných modrošedých mečů mrazil tak rychle, že krev z rány neměla ani čas vytrysknout, sedlina pokryla vždy celé tělo v barevné námraze, tak jako je země obsypána padlými poupaty, když vítr zavane růžovým sadem. A říkalo se, že vždy po bitvě snědí netvoří těla poražených protivníků s takovou nenasytností, že ani supi mrchožrouti se neslétají na bitevní pole a hledají si raději jinou potravu. Horští pastýři koní šeptali v doprovodu skučící meluzíny nenávislné kletby, v nichž vyzývali Krále blesků, aby svou mocí ledové obry zničil. Stříleli proti obludám hořící šípy, ty ale vždy zhasly a přes pancíře dokázaly nestvůry sotva jen škrábnout.

Tu se shromáždily všechny pastýřské kmeny v povodí Istru na Lakejské pláni a Neleh, nejmocnější ze všech kmenových vůdců, k nim promluvil řečí, ve které už téměř nebylo naděje: "Jestliže ani blesky nerozmrazí hrůzu přicházející z pustin, není v této zemi již pro nás více místa. Odejďme na jih, tak jako kdysi naši předkové přišli do těchto hor hledat si novou zemi, když na ně padlo prokletí tvůrce ohně. Zatvrdíme před bitvou naše srdce a budeme-li poraženi, ať nás koně nesou v ryku bojů vstříc slunci."

Stalo se přesně to, co Neleh předvídal. Hned na počátku bitvy šik jezdců zakolísal, koně se plašili a dunění vydávané pochoduujícími obry vnášelo mezi jejich nepřátele děs. Řada obránců se prolomila a sám Neleh jako jeden z prvních obrátil koně k potupnému útoku vstříc polednímu slunci. K němu se přidalo i mnoho dalších. Hrůzou šílení bojovníci se jako vichřice přivalili z hor do úrodných argolských nížin, dokud se jejich koně nezastavili tam, kde končí země a vládu přebírají mořské vlny. Svatyně v Lerně lehly popelem, sochy krásných černovlasých bohyň moře byly svrženy a na jejich místo postaveny neumělé symboly divokého boha, který metá blesky z vysokých hor.

Jen několik lodí se zbytky pobřežního lidu odplulo směrem k Ostrovu. Poslední z plavidel, provázené dýmem hořících domů, odvezlo s sebou i posvátný symbol vyhlazeného lidu, předmět ve tvaru disku, do kterého byly vyryty verše o šesti žijících bozích. Argolský disk se tak stal jedním z nejcennějších předmětů Ostrova.

Zatím ale na dalekém severu dál zuřila bitva, neboť se našli mnozí, kdo boj s ledovými obry nevzdali. Sesedli z koní a puklice svých štítů zasekli o sebe, tak aby mezi jejich řadami vyčnívala pouze dlouhá kopí. Ledoví obři, až dosud si jistí vítězstvím, zakolísali a prorazit hradbu štítů se jim přes veškeré úsilí nepodařilo. Boj trval tři dny a ani když studené měsíční světlo potěší ozářilo bitevní pole, nepovedlo se obrům získat převahu. Ve chvíli, kdy se hráz obránců přece jen rozpadla, neměly už ani nestvůry sílu zachytit do svých prstů přicházející vítězství. Čtvrtého dne obě strany ustoupily z bitevní pláně, která se tentokrát zahalila mračny supů a krkavců, až celou práci posléze dokonali sympatičtí mrchožraví červi.

Tak boj skončil bez rozhodnutí a strach z ledových obrů utrpěl první trhliny. Samotné obludy, přesycené snadnými vítězstvími, už nikdy nevstoupily do Istrijských hor a jejich osud se naplnil v čase, který dnes není nikomu znám. Snad mohly žít jen tehdy, když vítězily a jedly své mrtvé protivníky, snad je zahubilo stejné kouzlo, jaké je předtím stvořilo, snad je zničil Král blesků a snad i jen odešly do hloubi ledových plání, připraveny se zase jednou vrátit.

V srdcích těch, kdo vytrvali, zůstala však zášť vůči spolubojovníkům, jež prchli ještě vprostřed bitvy. Podle názvu místa krvavé srážky si začali říkat Lakeové a o uprchlících opovržlivě mluvili jako o Danaech, což v jejich řeči znamenalo jednu z nejpotupnějších urážek. Stačilo málo, aby zášť přešla v nenávist a ta se rozhořela silným plamenem - v budoucnosti to mělo přinést své trpké plody, ať už to vše Nejmocnější předvídal či nikoliv.

Přes Ostrov se převalily omamné vlny spánku. Druhý den slunce zase znovu polévalo vodní hladinu a moře u vjezdu do přístavu bylo plné obchodních i válečných lodí. Z Horovy země plynulo koření a z ještě větší dálky náklady kadidla a myrhy, kterou Egypťané získávali až z Puntu. Koráby vracející se z Jaay přivážely purpurem zdobené tkaniny na královský šat. Z Achchijawy se vracelo válečné loďstvo a místo praporu bylo na dálku vidět hlavu bývalého krále Tenedu nabodnutou na kopí. Manželku vzbuřence prodají v šedém šatě na tržišti u rybářského mola jako obyčejnou otrokyni, když ostatní zajatci byli už dávno vyměněni za zlato v údolích Rudé řeky na rozsáhlých plošinách Chatti.

Jak se stmívalo, připlouvaly ke břehu i malé rybářské bárky. Mnohé čluny často doplachtily až po setmění, neboť nejrybnatější byla část hlubokého moře dost daleko od pobřeží. Kdo se vyznal v počasí a uměl předvídat bouře, ten se ovšem neměl uprostřed nedozírných vod čeho bát. Už mnoho let, od dob velké námořní bitvy u aiginského mysu, bylo moře bezpečné před piráty od sikelského Kamyku až po Úžiny.

Zatímco stovky lodí křížovaly moře, na Ostrově rostly paláce. Občas se zachvěla země a proměnila je v trosky, vždy je ale někdo postavil znovu a ještě mnohem vznešenější. Ale všechny stavby lidských rukou se přes svůj půvab zdály být ztraceny mezi háji fikovníků, rozložitými šedozeleňmi olivovníky a pečlivě obdělávanými svahy porostlými keři vína. Královští služebníci vysypávali cesty jemným lesklým pískem těženým v dolech Samothráky, hrnčíři poháněli své kruhy, aby na nich vykroužili podivuhodné nádoby z hlíny, jiní odlévali lesklé konvice z kovu.

Nejzkušenější řemeslníci dohlíželi na kácení vysokých cedrových hájů, aby nové lodě mohly roznést zprávu o schopnostech obyvatel Ostrova až na břehy Vnějšího oceánu.

Vládci sedávali uprostřed stinných parků a za zpěvu fontán vychutnávali chlazená kořeněná vína; když padla noc, odcházeli do freskami zdobených sálů ozářených svitem alabastrových lamp. V posvátných hájích se odehrávaly tajemné obřady hadích kněžek, které ani král nesměl nikdy spatřit.

Říše Labrys, sekery s jedním topůrkem a dvěma ostřími, vládla mořím a slunce nad její slávou nezapadalo. Ti, kdo předvídali pohyby nebeských těles a zaznamenávali události do nevypalovaných hliněných destiček, ale váhali. Jejich obřady byly sice méně tajemné než zmitavé tance hadů za zvuků píšťal, ale zato přinášely bezprostřední poznání. Kdo jednou pohlédl do Zrcadla, získal příliš mnoho vědění, než aby ho setkání s tím, co je krásné, nenaplnňoval smutkem, neboť co může být smutnějšího, než postupné umírání půvabu v beztvarém světě? Hledalo se poučení v událostech dávno minulých věků, ale jejich poselství bylo stále jen a jen trpké.

Osud Ostrova byl již předurčen, ať už vědomým zásahem či slepou hrou náhody. Jeho zkázou budou ti, na něž bylo na chvíli zapomenuto, aby se mohli stát nástrojem cizí vůle, jež si je stejně později najde. A snad to celé i tušili kněží, kteří pohlíželi na disk:

Seveřané tím, že Lenu pustošili

Proti Paní vod se provinili

Vždyť když svaté město padne

Vítr požárů kouř nese

Tak nová moc brzy zvadne

Jak šedý dým rozplyne se!

Kněží měli pravdu, ale na řadě teď byla jiná moc, jejich vlastní, a až pak se mělo naplnit proroctví. Spravedlnost přichází vždy až ve chvíli, kdy je už sama nespravedlivá.

Taková byla tehdy Egeis. Celá krajina, její kopce i údolí, pole i řeky, to vše bylo snad prostoupeno nějakým záchvěvem éteru z jiného světa, fluidem, které formovalo lidskou mysl. Každý, kdo do Egeidy vešel s mečem v ruce, provázen zkázou, se zastavil na vrcholcích, ale dříve nebo později sestoupil dolů a znovu vztyčil spálené sloupy s vlasy bohů moře a obnovil budovy s obdélníkovým půdorysem a mramorovými štíty. A země, jakoby se mu snad chtěla odvděčit za jeho proměnu, ho zahrnula bohatstvím a mocí.

Byla-li to ale opravdu odměna nebo jen opožděná pomsta, těžko říci. Neboť jakmile bohatství narostlo a moc se zdála neotřesitelná, jakmile znovu stály schodiště a chrámy, tehdy přišel pád. Ze stejných hor, které byly dříve domovem nynějších velmožů, přilákané zprávami o perlami přetékajících pokladnicích jihu, vždy přišlo nové barbarské pokolení, aby starší lid smetlo do zkazek zašlých věků. Tak přineslo bohatství každému jen zkázu.

Nelehovi muži dlouho nevládli nad jinými národy a i nad sebou museli snášet cizí panství vládců Ostrova. Vybudovali mocná města s mohutnými hradbami, jejich králové odpočívali v hrobech se zlatými posmrtnými maskami, ale na moře, které zde bylo měřítkem moci, vyplouvalo jen málo jejich korábů. Černé lodě poháněné spíše vesly než plachtami obstarávaly obchod s chudým západem a nehostinným a krutým severem. Plavit se na jih či východ měli potomci Nelehovi zakázáno, neboť ty cesty byly vyhrazeny plachetnicím se znakem dvojité sekery a i v přístavech měst se tyčil na znamení otroctví ten tolik nenáviděný symbol. Všichni králové čekali s nadějí jen na chvíli, kdy ho budou moci rozlámat a shodit do prachu.

A tak, když jednou, snad náhodou, snad záměrem, došlo k sopečnému výbuchu uprostřed dalekého moře, celá zem se pokryla popelem a ve vzduchu se vznášela šedá mlha, propuly černé lodi úžinou oddělující Ostrov od pevniny a jako zjevení z jiného světa se objevili v malijském přístavu, dříve než mohlo mohutné loďstvo vládců Ostrova vůbec vyplout na moře. Zamklí bojovníci v bronzové zbroji se za ticha noci prosmýkli kolem stráží přístavu, prošli po ztemnělé silnici až do Knóssu a vstoupili do vládcova paláce.

Vládce Ostrova hleděl na hliněnou pánev s řevavým uhlím. Snažil se z tvarů bílého kouře vyčíst odpověď na otázku, která trápila celý Ostrov: jak nejlépe naložit s obrovskou mocí. Řevavé uhlí mu odpověď nedalo. Otázka totiž byla položena špatně, neboť ve chvíli, kdy k dotazu došlo, patřila už veškerá velikost Ostrova minulosti.

Stráž paláce nevydržela klást delší odpor a bojovníci s meči rudými od krve vešli mezi pestře pomalované stěny a jako zjevení zrozené z bílé mlhy se objevili před králem. Král vykřikl, ale to už mu jeden z vetřelců strhl z krku přívěšek se znakem dvojité sekery a mrštil jím na zem. Artefakt zazvonil o mramor, rozlomil se a těžká bota jej rozdrtila.

Vládcova tvář zpopelavěla, král omdlel a nevnímá nic ani tehdy, když ho seveřané potupně oběsili na palácovém nádvoří.

Zatímco se však vládce houpal se zadrhlou smyčkou okolo krku, tvrdili mnozí bojovníci, že se jeho nehybná tvář postupně měnila, jakoby se v křečovitém záchvatu agónie probouzel z bezvědomí. To, co pak náhle vyhlédlo z oprátky, nebylo však tvář krále ani žádného smrtelného člověka, docela dobře by tak ale mohl vypadat nějaký démon.

Ostrované, kteří přežili požár řádící uprostřed noci, ten obličej již znali. Byl to Nejmnocnější ze Sedmi bohů, který se zjevoval v černém lesklém kameni. Tvář znetvořená krutým úšklebkem zaplavila hrůzou i srdce dobytých. Mnozí z nich ve šklebu spatřili i jakési temné poselství, poselství, které věští zkázu jich samotných.

Když provaz nevydržel váhu krutého úsměvu a tělo se utrhlo, neslyšela jediná hadí knězka jeho náraz o zem. Ale i kdyby jej někdo zaslechl, stejně by nevěřil, že k němu došlo, neboť všichni soudili, že děsivá tvář padne ze šibenice přímo do hlubin Tartaru. Je samozřejmé, že se zcela mylili.

Tak pádem Ostrova získal lid Nelehův moc nad celým Vnitřním mořem a nadešel čas, kdy se mělo naplnit prokletí za zničení argolské Lery. Když Lakeové, ti, kteří odolali i ledovým obrům, zaslechl od procházejících karavan nesoucích

náklady jantaru zvěsti o zlatem bohatých danajských králích jižního pobřeží, jejich hněv byl obrovský.

"Proč by Danaové," ptali se lakejští pastýři, "za svou zbabělost měli žít v přepychu obklopeni krásnými kyrhénskými otrokyněmi a našim údělem by mělo být až do skonání věků se před zimou zahalovat do plášťů z nevydělané kůže, ukrývat se u skomírajícího ohně pod skalními převisy? Nepřijdeme do cizí země, protože my jsme ji vlastní odvahou zachránili před ledovými obry a tak nám za to podle práva náleží. Nenazývejme naše tažení výbojem, ale nazvěme ho Návratem. Héraklovi dědici se vrátí, jak bylo smluveno a předpovězeno."

Lakejští bojovníci sestoupili pak v bojovém šiku z hor do přímořských nížin, cestou, kterou už před nimi kráčelo mnoho kmenů, a i to, co následovalo, bylo snad jen opakováním věčného koloběhu.

Brána zdobená sochami lvů se zřítíla do změti ruin; kde dříve důmyslné kanály odváděly vodu z polí, tam se rozprostřely jen černé bažiny plné jedovatého hmyzu. Neklid se tentokrát přenesl i na moře a ani města, která byla z pevniny nepřístupná, neodolala postupující zkáze a přeměnila se v trosky. Mnoho slavných tažení bylo vykonáno v těch časech, černé danajské lodi pluly až k Úžinám, kde svedly pod branami Ília deset let trvající válku, v níž se rozdělili i sami bohové. Bludní lupiči drancovali pobřeží Horovy země, ale vítězství nepřineslo nikomu žádnou trvalejší moc, neboť když se kořisti obtíženi bojovníci vrátili domů, našli i vlastní města lehlá popelem a museli znovu odplout hledat si novou vlast. Část z nich našla domovy na zpustošeném východě, někteří se takto dostali až do dalekých západních zemí. Tak se celá krajina postupně vyliďňovala a ztrácela sílu dál žít a i když byla i místa, jejichž obránci vpády všech svých nepřátel odrazili, zničená země se nezadržitelně řítíla vstříc novému barbarství.

Když snad ani ne o mnoho let později procházeli nemnozí cestovatelé tou zemí, nevěřili, že zde ještě před nedávnem stála vzorná města a chrámy, že zdejší králové nevládli stovce pastýřů ovcí, ale desetitisícům obchodníků, kněží, stavitelů a písařů. Když se z osad na pobřeží zase začala rodit města a potulní pěvci zpívali o dávných dobách, o jejich velikosti a slávě, nikdo si již neuměl představit skutečnou moc minulých časů. A když civilizace na břehu moře opět povstala, jen málo lidí věřilo básníkovi, v jehož ústa vložili bohové předpověď o dvou směrech řeky času, vědění o budoucnosti i minulosti, o tom, co se přece mnohokrát stalo a ještě stane.

Nikdo nechápal, že to není příběh země dalekého Západu až za Skalami Héraklových sloupů a všichni se mylili i v tom, co je skutečnou tůň temnější než všechny hlubiny Vnitřního moře. Smutně se zvuk písně potácel pozdním večerem:

Hledám místo, kde se stýká moře s oblohou

Železná bota, oprátka škrtí

Ani bohové nic dělat nemohou

Cesta jde do hlubin, k obydlí smrti

Hledám píšťalku za jasných nocí stínu

A taky toho, kdo zrcadlo má

Pohlédnout nazpět, vyhnout se splínu

Já chtěl bych dříve, než padne tma

Ztratí se ostrov do hlubin mlžné tůně

V prach padnou i bílé paláců zdi

Pro radost postavě na černém trůně

Znovu se zkáza probudí

Kde moře se zemí ruce si podá

Mizí už háje a oheň plá

Dávná pak sudba zas všechny prodá

Ještě dřív nežli padne tma

Hrouť se země do hlubin tůně

Bohové sotva pomohou

Pro radost postavě na černém trůně

Tam pod plačící oblohou

Mohl se snad zachránit Ostrov, měla snad varovat legenda o zrození ohně či o městě Boží brány? Takové hrozby se nezalekne nikdo z těch, koho by se mohla týkat. Nebude tomu tak ani v budoucnu, dokud moc Jediného nepadne, dokud nevyprší čas, který mu na vahách vyměřil osud. Zda se pak chopí vlády Pětice, nebo zda přijde něco úplně jiného, to neví nikdo uprostřed běhu našeho času, a nic není známo ani o době, kdy k tomu má dojít. Osud své úřadky zjevuje jen zřídka.

Ponurý je tedy příběh o osudech země na Slunečním pobřeží, krajin a ostrovů omývaných azurovými vlnami tiše ševelícího Egejského moře.

POUTNÍCI

Vždycky jeden den v týdnu se většina z nich scházela, až do noci sedávali kolem ohně a hovořili spolu bez obvyklých služebních formalit. Ani alkohol protentokrát nikdo neskrýval, kapitán to tak nařídil a ostatní jeho rozkazy většinou plnili, třebaže bez zvláštního nadšení.

Toho dne mluvili o starých mapách Periferie a dávno zapomenutých vyhnancích, kteří se kdysi vydali jejich cestou. Stříbřitý trup kosmické lodi jim zvolna přelétal nad hlavami. Kdyby karmínové slunce před chvílí nezašlo, jeho paprsky by zářící raketu snadno přesvítily, ale takhle ji skrz průzory mohli spatřit všichni. Nic nenasvědčovalo tomu, že se plavidlo náhle rozplyne ve vzduchoprázdnu, a přece právě k tomu došlo. Temná propast nad nimi bez hnutí přihlížela tajemnému zničení a při pohledu na studené světlo několika hvězd pocítil Glyn opět příznaky lehlé nevolnosti, která ho v poslední době přepadala až příliš často. Nedalo se ale říci, že by mu byla nepřijemná, naopak, spíše ten pocit absolutní cizosti a nekonzistence všeho se všim vyhledával.

"Zmizeli," řekl do ticha. "Byli a už nejsou." Stočil pohled do plamenů a pocit obrovské vzdálenosti se na chvíli vytratil. Rožně se zvolna otáčel a masná šťáva se sykotem padala do horkého popela. Věci pečené nad otevřeným ohněm jsou nezdravé, původně neškodné tuky se v nich přemění v látky podporující nádorové bujení. Alkohol je rovněž nezdravý. Všechny platné předpisy zakazovaly poškozování vlastního zdraví, ale v tomhle případě neměl palubní počítač se svými směrnicemi nárok. Mohl pouze aktivovat první pomoc a uvést do pohotovosti senzory detekující požár. Velitel povolil pro tyto večery právě nezdravé věci; zřejmě se snažil navodit pocit vzájemné důvěry a tichého spikleneckví všech, kdo porušují nařízení a stojí tak na jedné straně barikády. Možná dokonce, že jemu samotnému víno ani nechutnalo a vydatně se jím naléval pouze z povinnosti.

Glyn se na něj zkoumavě zahleděl, což kapitán pochopil jako otázku.

"Rigelské lodě," přikývl. Zhluboka si přihnul ze džbánu - možná až příliš okatě, napadlo Glyna - a po delší odmlce pokračoval: "Nezmizely, jenom je už nemůžeme vidět. Pohybují se rychleji než světlo."

"Ale je něco takového vůbec možné?" pochybovačně nakrčila nos Irin. "Jednou přece platí teorie relativity!"

Irin byla velice půvabná a Glyn ji kdysi miloval, nebo si to alespoň pokoušel namluvit, ale nakonec se nedokázal smířit s jejím až příliš přímočarým a jednoduchým uvažováním. Než však teď mohl cokoliv říci, promluvil opět velitel výpravy. "Naše fyzika je relativistická, Irin. Předpokládáme, že rigelské lodě jsou konstruovány s použitím nerelativistických teorií. Ale Rigel je příliš daleko, než abychom o něm mohli dělat nějaké jednoznačné závěry. Jejich koráby nás většinou z povzdálí míjejí a my neznáme cíl oněch poutí. Naše cesty se sotva kdy zkříží..."

"Cožpak se s nimi lidé nikdy nepokoušeli domluvit?" podívovala se Irin. Glyn se zvedl a znechuceně odešel od ohně. Možná mu ostatní snědí pečínku a on přijde o jedinou dobrou večeři za celý týden, ale Irininy otázky opravdu nesnesl. Teď se pravděpodobně zeptá, jak je možné, že ve vzdálených oblastech vesmíru platí jiné fyzikální zákonitosti a pak bude dlouho spekulovat o tom, jaké výhody by kontakt mohl přinést oběma civilizacím.

Je to směšné, pomyslí si Glyn. Irin překvapuje, že se Rigelané nikdy nedomluví s pozemšťany a přitom si sama nebyla schopna porozumět ani se mnou. Mávl nad tím rukou, nač se zbytečně rozčilovat...

Přemýšlel o tom, jak výjimečně je možné kdesi v dálce zahlédnout cizí loď a když už k tomu dojde, vždy musí mít tu smůlu, že jeho pozorování někdo ruší. Protože rigelská loď pro Glyna nepředstavovala výzvu ke kladení otázek, ale také jedním z nejkrásnějších obrazů, jaké kdy spatřil.

V zamyšlení prošel malovaným sloupořadím a pak zamířil k obydlí starého Elčibeje. Našel ho, jak zrovna pozorně prohlíží květy fialového kaktusu a štětečkem dovedně přenáší pyl z jedné rostliny na druhou.

"Sedí u ohně a tebe to tam už nebaví, co?" zabručel místo pozdravu. Glyn přikývl a pohládl rukou jeden ze stonků nedaleko rostoucí kapradiny.

"Dej pozor, aby ses nepíchl o trn. To by bylo osudné, usnul bys," varoval ho stařec.

"Líbí se mi tvé květiny," usmál se Glyn.

"Kaktusy v příští generaci budou úplně jiné, ne fialové, ale tmavě modré, tak jako moře na Algotu," hlásil Elčibej nadšeně.

Glyn netušil, zda je Elčibej opravdu tak starý, aby mohl pamatovat algolská moře. Ani velitel to nevěděl jistě, ale přikláněl se spíše k názoru, že Elčibejevi v pozeňnaném věku přeskočilo a všechno si vymyslel. Ačkoliv však ani Glyn starcovým příběhům tak docela nevěřil, jako jeden z mála je alespoň rád poslouchal.

"Viděl jsem rigelskou loď," řekl. "Plula po obloze a náhle zmizela. A potom se Irin začala ptát..."

"Proč sis vlastně dříve namlouval, že ji miluješ?" zajímal se Elčibej. Nečekal na odpověď a pokračoval: "Ukážu ti její tvář, tak, jak bys ji chtěl vidět, krásnou, tajemnou a mlčící."

Glyn pokrčil rameny. Elčibejevy věty občas pluly na samé hranici banality.

Stařec se zvedl od svých bonzajů a s pomocí hole došel ke stěně. Otevřel zásuvku a chvíli v ní cosi hledal. "Podívej," rozlil na list papíru trochu černé inkoustové barvy a zvolna ji rozmazal prsty. "Vidíš ji?"

Skvrna inkoustu na sebe pod jeho rukama brala tisíce podob. Tu byla ženskou tvář, tu fialovou květinou a tu... "Ano, algolské moře," usmál se stařec.

Glyn fascinovaně pozoroval jednotlivé proměny až do chvíle, kdy se obraz ustálil. "Vyprávěj," poprosil pak Elčibeje. "Jsou většinou hluboká a pokrývají povrch jediné planety Algotu skoro celý. Nejkrásnější místa se však nacházejí tam, kde na mělčinách kolem malých ostrovů roste rákosí a slaný vodní vřes a při chůzi se nohy boří do černého bahna, z něhož se rodí příběhy. Voda je tam tmavě modrá a téměř nehybná..."

Glyn napjatě poslouchal a pokoušel se představit si takové místo, představit si ho ne jako záběr na diapozitivu, ale jako skutečnost. Moc to nešlo.

"...vlny algolského příboje smývají rysy tváří. Je Irin stále tak půvabná?" zeptal se náhle stařec.

"Zase se ptala velitele, jak mohou rigelské lodi předstihnout i paprsek světla," řekl Glyn otráveně. Okouzlení z něj spadlo.

Elčibej pomalu zavrtěl hlavou: "Mě na rigelských lodích nejvíce zajímá něco jiného. Než zmizí, zahlédnu na nich vždy nějaký znak. Má tvar vlny. Často přemýšlím o tom, zda na Rigelu mohou být také moře. Spektrální analýza ukazuje nejspíše na teplotu okolo bodu varu amoniaku. Jak asi vypadá moře čpavku, které při padesáti stupních pod nulou doráží na pevninu z ledu pevného jako kámen?"

Glyn se zarazil. Něco takového se mu během minulých rozhovorů ještě nestalo. Kým vlastně byl ten stařec vydávající se za blázna? Opravdu mu přeskočilo z četby mytologie, jak si všichni mysleli?

Zdálo se, že samotný Elčibej se délky a souvislosti svého projevu polekal. Promyšlené úvahy si propříště bude muset nechávat pro sebe. Jeho vlídnost byla náhle pryč.

"Běž," řekl rozzlobeně a pohybem ruky vyzval Glyna k odchodu. "Musím ještě navlhčit lístky modrých kapradin. V poslední době mi sem ventilace vháá příliš suchý vzduch."

"Mohu si vzít obrázek moře?" poprosil Glyn.

"Algol. Pořád se mě vyptáváš jenom na Algol! Myslíš, že to tam bylo nějak dobré? Rozpadlé budovy, dílo dávné, nelidské rasy, a mezi nimi se za noci plížily krvelačné přízraky. Modré vrány, sirény..."

"Ale to se mi právě líbí," neodpustil si Glyn. "Hlupáku, všichni by zemřeli, kdybychom tu prokletou zem neopustili. Je plná démonů. Pořád ještě chceš obrázek? Jen si ho vem a mě nech být!"

Podal mu papír a Glyn tiše odešel. Teprve cestou si všiml, že skvrna inkoustu nepřipomíná vůbec nic, ani květinu, ani moře, ani ženskou tvář. Byla to prostě skvrna.

Pro zpáteční cestu zvolil vysokou chodbu, zastřešenou gotickou klenbou. Skleněné mozaiky na zdech představovaly dávnověké vladaře a údajné světce, osoby pro Glyna vesměs postrádající jakýkoliv význam. Z dálky k němu doléhal opilý zpěv, ale po chvíli vše utichlo. Proti němu šla Inana. V poslední době pro něj měla určitou přitažlivost, třebaže vlastně ani nebyla hezká.

"Byl jsem u Elčibeje, In, a jsem ještě zmatenější, než když jsem odešel od ohně. Buď není tím, za koho se vydává, a nebo já sám vidím přeludy."

"Přeludy přijdou a zase odejdou, Glyne." Usmála se na něj: "Tak jako jsme náhodou viděli rigelskou loď, jen nakrátko a už asi nikdy víc. Vše se mívá a loučení a nestálost jsou jedinými stálíci tohoto světa, protože i samotná slunce časem pohasnou."

Irin by o hvězdách prohlásila leda tak to, že se zhroutí v gravitačním kolapsu, napadlo Glena.

"Elčibej mi řekl, že znakem rigelských lodí je vlna. A také mi nakreslil obraz algolského moře."

Inana se tvářila téměř smutně, ale vyzařovala z ní jakási podivná vyrovnanost: "Může to být vlna a nemusí. Co na tom záleží? Člověk stále vkládá své představy do okolního světa a nechápe, že všechna pouta jsou zpřetrhána, hledíme na sled obrázků zbavených jakékoliv souvislosti. Jako ty legendární kosmické lodě bez cíle létající andromedskou mlhovinou sem a tam."

"Myslíš, že žádná z nich opravdu nemá cíl? Nikdy jsme se neučili, že svět je vnitřně nekompatibilní..."

Pohlédla na něj s vlídnou ironií: "Glyne, mluvíš skoro jako Irin. Lád i chaos jsou jen pojmy. Možná někde cíl byl, ale vytratil se. Za určitou hranicí se obrysy věcí i slov ztrácejí. Tak už to chodí..." Pokynula mu na pozdrav a proplula kolem něj.

Kráčel dál k ohni a vzpomínal na pohádku, kterou mu Elčibej vyprávěl kdysi dávno. Bylo v ní zase moře, ale tentokrát plné ledových ker. Velrybářské lodě se vzdalovaly od známých břehů a občas někdo z námořníků zahlédl bílou polární lišku, jak bez hnutí pozoruje odplouvající posádku.

V těch dobách se liška stala symbolem vstupu do jiného světa. Námořníci se jí báli, mnohdy ji i nenáviděli, ale nikdy by se jí neodvážili ublížit. A pak, i kdyby byla zlá, její oči byly podle pohádky plné podivně poetické moudrosti, která to všechno ospravedlňovala a stavěla lišku kamsi mimo běžné kategorie.

Glyn si na polární lišku vzpomněl ve chvíli, kdy se mu Inana ztratila v ohybu chodby. Chvilí přemýšlel, zda se má vydat za ní, ale potom tu myšlenku zavrhl. Nevěděl, co přesně k ní cítí, a hlavně byl příliš v zajetí poznání, že vtisknout smysl jediné květině a pokusit se o něco takového v případě bezbřehého světa, jsou dvě úplně odlišné věci.

Mířil zvolna ke společenské místnosti. Doufal, že mu u ohně třeba ještě zbude kousek syntetické pečeně nebo hlt vína. V chodbě před ním se náhle objevil velitel. Opile se potácel, Irin ho vedla za ruku a tiskla se k němu. Glyn si nebyl jist, zda velitel i teď nehraje tu podivnou roli, kterou si sám určil jako nejvhodnější pro řízení výpravy.

Přesto však pocítil bodnutí u srdce. Snad se s Irin stále ještě cítil nějak spojený a nebo si na ni alespoň činil nárok... ale ve skvrně inkoustu přece jen viděl algolská moře. A pak zmizela i ta...

Najednou ho něco napadlo. Nemohl by tam spatřit třeba tvář Inany? Hledal po kapsách list papíru, ale nikde jej nemohl najít. Díval se po zemi, ale pak se automatika přepnula na noc a osvětlení v chodbách téměř pohaslo.

Vzdal to tedy, protože na okraji známého světa zářilo hvězd jen málo a byly tak roztroušené, že nedávaly skoro žádné světlo. Jsou opravdu blízko okraje vesmíru?

Na večeri úplně zapomněl a rozrušen se vydal do své obytné kajuty. Přejel pohledem po řadě vyrovnaných knih, tentokrát si však žádnou z nich nevybral. Vyřukal na terminálu dotaz: "Jsme na okraji všeho a nebo je prostor zcela bez hranic? A pokud nějaké má, co je za nimi? Věčná prázdnota?"

"Příliš neurčitých parametrů v otázce," počítač dal přednost hlasovému výstupu, který byl údajně energeticky méně náročný. "K odpovědi chybí dostatek vstupních údajů. Podle převládající teorie je ve vesmíru jen konečné množství hmoty. Nekonečný počet hvězd by znamenal, že každý bod na noční obloze bude zářit."

Glyn hleděl skrz průzor a pomalu počítal. Jedna, dvě, tři... sedm. Až zmizí i ty, třeba doletí na místo, kde svět opravdu končí. Pak ucítil, jak se gravitační pole kolem něj zvolna mění a přesně podle předpisů zalezl do spacího vaku. Zavřel oči.

Kosmická loď třídy Mayflower zvolna zrychlovala, až dosáhla devíti desetin rychlosti světla. Dál to nešlo, protože pozemská fyzika byla, na rozdíl od té algolské, relativistická.

O LIDECH A MÍSTECH

KOŽLEJ

Kožlej se zabýval teoretickým výzkumem jednotlivých druhů smrti. Přemýšlel o tom, jakým způsobem odchodu z tohoto světa by dal přednost a vyšly mu dvě favorizované varianty: být přejet přistávajícím, eventuálně i startujícím letadlem a nebo uhořet při požáru krematoria. Kožlej si představoval, že by se stal malířem pokojů, dostal za úkol vymalovat smuteční halu krematoria veselými motivy, během práce by v budově vypukl požár, on by už nestihl uprchnout a uhořel.

V jisté fázi svého fantazírování však Kožlej usoudil, že úvahami o smrti na sebe skon jaksi nepřímou přivolává. Upadl tedy do opačné krajnosti a snažil se zcela vytěsnit svoji leteckou i malířskou minulost. Vyřadil z knihovny publikaci

pojednávající o letadélku Káněti. Nenechal si vytapetovat obývací pokoj a vyhýbal se obloukem všem štětkám. Později mu kdosi vysvětlil, že se jedná pouze o slovní hříčku a v tomto konkrétním případě mu riziko uhoření v krematoriu bezprostředně nehrozí.

Kožlej, balancující neustále mezi extrémy, propadl nyní velmi bezstarostnému a hýřivému způsobu života, který se mu však stal osudným. Nakonec po několika velmi bujně prožitých letech zahynul na jistou velmi bolestivou pohlavní nemoc - po hlavě mu prošel šílený slon prchající z místní botanické zahrady.

Ve městě vypukl následkem této události požár, při němž vyhořela většina čtvrtí. Pouze budovy místního krematoria se zuřící plameny ani nedotkly.

MĚSTSKÁ KNIHOVNA

Kasiopea se živila jako travička koní. Vlastně to nebylo přesně takhle, ale tvrdila něco podobného. Později ji prý zastřelil z houpacího křesla jeden slavný spisovatel. Ubliáš by velmi rád udělal něco podobného, ale ještě by během celého aktu vyžadoval možnost bezplatné konzumace piva. Kromě toho si kladl ve svých smělejších cílech již jen jedinou podmínku: Nechtěl, aby k činu došlo v pražské Městské knihovně. Chovat se na tomto místě slušně, neplivat na chodbě a spláchnout po sobě záchod patřilo k jedné z mála zásad, které Ubliáš dosud konzervativně dodržoval. Zvlášť od doby, kdy asi před rokem a půl městskou knihovnu zavřeli a on do ní tím pádem ztratil přístup.

Peripetie, kterými prošel jeho vztah ke knihovnici jménem Kasiopea, se mu z delší perspektivy zdály být naprosto neuvěřitelné, ale nakonec musel chtít nechtě připustit, že i tak šokující věci se v Městské knihovně stávají. Nevěděl však, zda je celá záležitost součástí Hry a nebo zda k ní došlo spontánně.

Ubliáš byl zkrátka špatný čtenář.

RESTAURACE DÍVČÍ HRADY

Bývalí spolužáci se toho dne sešli v restauraci nedaleko Jezírka v Prokopském údolí v počtu pouhých dvou. Dorazil totiž jenom líný Kožlej a Jurchen, který od druhého ročníku obýval třetí lavici u okna a často bodal kružítkem před sebou sedící Pelikánovou. Vulson toho dne zabloudil během hledání magických artefaktů v Krčském lese, Zachariáš odjel těžít zlato k pramenům Cidlina a Edmund se zrovna musel zúčastnit zasedání správní rady jednoho z předních bankovních domů. Ostatní měli snad podle složitých a stále se samovolně měnících pravidel Hry sraz v nějakém jiném podniku a nebo je nemilosrdný mechanismus výběru již dávno identifikoval jako hlupáky a nebylo jim tedy dále souzeno na gigantické akci participovat. Z celého bývalého áčka proto zbývali pouze oni dva, Kožlej a Jurchen. "Praha je zvláštní místo, takové magické," začal hovor Jurchen, jakmile se napil piva a snížil tak teplotu svého těla na hodnotu, kdy jeho mozku už nehrozilo bezprostřední nebezpečí z přehřátí. Sice kdysi slyšel, že na vedro je nejlepší teplý čaj, ale tak blbý Jurchen nebyl, aby věřil všemu, co se mu okolí snaží namluvit. Uměl si udělat na věci vlastní názor a rozhodně nebyl od pravdy dál než ti, co jenom papouškovali postřehy, které jim kdosi umně podsunul. "To je teda pěkná blbost, co je na Praze prosím tě zvláštního? Jak tě taková pitomost mohla vůbec napadnout?" odporoval Kožlej. Ani on si nenechal jen tak snadno vnutit názor, který jeho mozku tak úplně nevyhovoval. Kdysi četl knihy Carlose Castanedy, kde se hovořilo o nutnosti pohnout slučovací bodem a dlouhým magickým tréninkem se zbavit iluzí, jež nám vnucuje okolí v rodině, médiích, škole a zaměstnání. Kožlej si posunul slučovací bod tak, že zavrhl vše, co se říká ve škole, zaměstnání i médiích. Navrch zavrhl i samotného Castanedu a jeho trapný magický trénink. Jediné iluze, které nám vnucuje rodina, Kožlej nezavrhl, protože potom, co promyšleně utrápil své rodiče, žádnou rodinu neměl a k jeho největším koníčkům patřila nikdy přesně nedefinovaná Hra a riskantní spekulace na pokles akcií. "Máš pravdu, zmýlil jsem se," musel uznat Jurchen.

ŤUHÝK

Ťuhýk jednou seděl v restauraci, kde se hrála Hra. Kromě něj zde byl už jenom Kropok a Kuliška.

"Nikdy jsem neslyšel, že by holky chodily do restaurací," durdil se Kožlej jako nějaký starý mrzout (ve skutečnosti to byl jenom mladý mrzout).

"Nazdar kluci. Vás už jsem neviděla. To víte, mám moc práce, děti a tak. A navíc, ani jste nebyli na posledním třídním srazu..." Kuliška si dala nohu přes nohu a kabelku přehodila přes opěradlo židle.

Kropok si ve strašných rozpacích otřel ruku do špinavých kalhot. Ťuhýk ze sebe vypravil něco nesrozumitelného. Jurchen řekl, že si musí zatelefonovat a odešel. Nikdo nevěděl, zda tím míní odejít na záchod a nebo skutečný telefonát. Ťuhýkovi náhle zařehotal v kapse Pegas.

"Pane Kropoku, co se děje?" zeptal se do sluchátka. Po celou dobu, kdy se tito lidé znali, se zásadně oslovovali příjmeními a vykali si. Nechtěli totiž navozovat pocit nějaké intimity, chladná zdvořilost jim byla mnohem bližší.

"Ježíšmarjá, ty seš debil, nechápeš vtip," zakřičel Ťuhýk vztekale do sluchátka a zavěsil. Brzy se zase vrátil ke stolu a oba dva se rozesmáli.

Tohle se jim opravdu povedlo.

KULIŠKA

"Vyprávíme si zrovna historky, jak už to ve hře chodí," řekl jednou Ťuhýk své bývalé spolužačce.

"Teď jsi na řadě ty, řekni něco veselého." přidal se Kropok.

"Jé kluci, já si teď na nic nepamatuju. Mám teď hodně práce s dítětem..."

"Je to hrozné, s jakými blbci jsme chodili do školy," řekli Ťuhýk a Kropok současně.

CENTRUM MĚSTA

Pražské centrum je blbé. Jsou tam hnusné památky, hnusné točité uličky, všude samá dlažba. Soudnému člověku je zde na zvracení a to je také to jediné, k čemu je dlažba v pražském centru použitelná. Inteligentní jedinci však i tyto aktivity raději vykonávají na periferii, spekuloval jednou Klotrle.

Pro poněkud abstraktní filozofování měl odedávna jistou slabost.

MUDR. MANTINELLI A ING. HOUBA

Doktor Mantinelli, jak už jeho jméno a národnost naznačuje, nebyl příliš inteligentní. Co se však drobnému italskému mužikovi nedostávalo na rozum, to mu osud bohatě vynahradil mocí, jež Mantinellimu jeho velmi neprofesionálním řízením připadla. V bohnické léčebně totiž rozhodoval o tom, kdo z internovaných chovanců bude propuštěn na druhou stranu barikády. Onen klíčový pohovor sestával především z otázek na autory maleb v Sixtinské kapli a Leonardovy vynálezy.

Mantinelli důsledně trval na tom, aby ze dveří jeho ordinace odstranili vizitku se slovem lékař, protože právem soudil, že tento termín dává etymologicky sice pochopitelné, ale jinak od základu falešné asociace o Mantineliho pracovní náplni.

Příbuzní pacientů trávili značnou část svého času v univerzitních knihovnách a návštěvní hodiny byly téměř bezvýtku vyplněny diskusemi o italské renesanci. Mantinelli nebyl nikdy oblíbený a pro jeho současnou intelektuální omezenost i prakticky neomezenou moc byl obvykle znám pod vcelku vystihující přezdívkou Mantinel. Všech sedmáct osobností dvanácti chovanců jeho pavilonu jej svorně nenávidělo.

Mantinellimu se stal osudný Ing. Houba, dle diagnózy sexuální agresor, který s doktorem uzavřel několik obchodů týkajících se ojetých automobilů. Ing. Houba měl však kromě titulu, sexuálního apetitu a všeobecného motoristického přehledu rovněž právníckého ducha, protože doktora Mantinelliho na základě uzavřené smlouvy ošklivě ošidil.

Mantinelli si od té doby dával velký pozor na dobré právníky, neboť oprávněně soudil, že se mezi nimi nachází velké procento sexuálních agresorů.

Později zatpkl, spálil svoji Božskou komedii i Dekameron a dal se na homeopatii; při libovolných potížích důsledně předepisoval milionkrát naředěný toxin, který vylučuje bakterie způsobující syfilidu.

Takový hloupý člověk a kam až to dotáh!

JEZÍRKO V PROKOPSKÉM ÚDOLÍ

"Nojo, když nemůžu pít a nemůžu si dát pivo," mudroval takhle jednou Klotrle, "co mi zbývá. Hej, číšníku," zavolal na vrchního, který na první pohled připomínal Krakonoše, "Dám si rum! Co se týče toho jezírka, je to dobré místo, ale pouze v zimě. V létě se tam koupou děti."

"Já to tam v zimě znám," chtěl se Jurchen blýsknout svými znalostmi. "Připomíná to tam Brány Morie, co byly nakresleny na jednom obrázku."

"Tak ty si četl Tolkiena," zaradoval se Klotrle, že jeho přítel konečně projevil slabost. "Byl to debil a pedofil," dodal vítězně.

"To skutečně byl, ale tys ho četl taky," nedal se Jurchen. "A sám víš, jak to končí... Elfama to začíná, ale končí to..."

"Jak to myslíš, já přece skončil dobře," Klotrle do sebe nasál dvojité rum a párátkem trochu poškádlil několik zažloutlých zubů.

"To je pravda, ale protože včas přestal," Jurchen měl po druhém pivu dobromyslnější náladu. "Nebudeme se ale přece hádat o blbostech. Spíš by mě to zajímalo v souvislosti s tím Jezírkem. Myslíš, že by v něm mohlo něco žít?"

"No nevím, ústí do něj kanál koupou se v něm cikáni. To by žádný zvíře nepřežilo."

"Nejen děti, ale i cikáni?" zhrzil se Klotrle.

"Jo."

"V zimě se v něm děti ani cikáni nekoupou," chytil se tonoucí Klotrle stébka.

"Ale kanál tam ústí stejně," nedal se Jurchen.

"Třeba zamrzne."

"A nebo tý nestvůře kanál nevadí."

"A kdyby tam nic nežilo, stejně je hezký se na něm procházet, když je zamrzlý."

"Jo, tyhle kraje jsou pěkný. Mnohem lepší, než ta poblitá dlažba v centru města..." uzavřel debatu Jurchen.

Klotrle se kdovíproč strašlivě začervenal a brzy na to odešel domů.

DÝMĚJ

Když Dýměj ještě pracoval jako hostinský na předměstí Chomutova, objednal si u něj jeden z hostů teplý párek. Zatímco jej Dýměj připravoval vzadu v kuchyni, uslyšel náhle z výčepu příšerné rány.

"Co se to tady děje," přiběhl rychle zpátky.

"Házíme židle do sklepa," odpověděl mu člověk, který si před chvílí objednal párek.

"Vo co ti de?" dodal ještě.

"Já jenom..." bránil se zaskočený výčepák.

"Tak mazej pro párek," poručil host Dýmějovi.

Když se Dýměj toho dne vracel z práce do své družstevní dvougarsoniéry, překvapil ho náhle nějaký člověk s nožem.

"A mám tě, chlapečku," vykřikl a bodl.

Dýměj se bolestí strašně klepal a měl tak stažené svaly, že do něj přivolaní lékaři museli chvíli kopat, aby upadl do bezvědomí a nůž šel z rány vůbec vytáhnout.

Když o dva dny později na Dýměje kdosi zaútočil s vrtákem a se slovy: "Chci vědět, jestli máš v hlavě piliny," pověsil výčepácké řemeslo na hřebík, otevřel si kavárnu, oblékl si turban a začal kouřit vodní dýmku.

Kropok s Dýmějem často diskutoval o problémech islámského fundamentalismu a chovu rosomáků. Jednou se takhle dostali i do jakési televizní zpravodajské relace, ale ke konečnému závěru stejně nikdy nedospěli.

SUDETY

Jezinka měl chatu nedaleko jakéhosi sudetského hřbitova. Nemovitost se nacházela v krajině úplně mrtvé, kde nerostla ani tráva, jenom kosti. A i ty spíše na zemi jen tak ležely a většinou se rozpadaly, jakmile na ně nějaký zvědavec šlápl.

Když Jezinka jednou jel vozem z místní arabské čajovny, narazil do budovy rovněž místní sklárny. Přivolaný doktor Mantinelli zavolal jeho manželce, údajně proto, aby se zeptal na číslo vozu:

"Proboha, snad se s tím autem něco nestalo a neseděl v něm manžel?" zhrozila se dobrá žena.

"To opravdu nevím, protože onen vůz je úplně na kaši," řekl Mantineli vesele a zavěsil.

Jezinka neměl z vývoje události žádnou zvláštní radost a i přes zlomenou nohu se rozhodl Mantinelliho dosáhnout, ten ale rychle získal dostatečný náskok a když navíc začala sněhová vánice, všechny stopy svál vítr a MUDr. Mantinelli zmizel svým pronásledovatelům v dálce.

KRČSKÝ LES

Kloktať měl rád zvířata. Kromě dobře známé epizody s papouškem mu jednou v nějakém baru darovali psa. Kloktať se jej pokoušel cvičit v posledním metru, ovšem na stanici Roztyly se zvíře proti vůli cvičitele vzbourilo a prchlo z metra přímo do Krčského lesa. Mladý kynolog jej sice pronásledoval, ale bezvýsledně. Sehnul tedy zrak k zemi a rozhodl se, že bude psa (jehož mezitím trochu familiárně pokřtil Kriplík Vacek, podle bolševického primátora města, po němž se stanice Roztyly kdysi jmenovala) pronásledoval ztemnělým lesem podle stop a zápachu.

Ačkoliv podle všech nejen statistických zákonitostí by byla honba nutně zakončena neúspěchem, Kloktať přesto nakonec vytoženého cíle dosáhl. Nedaleko rybníka doběhl k jakémusi plotu, za nimž se ozýval štěkot. Kloktať se domníval, že primátor Vacek nějak přeskočil plot a teď se nemůže dostat zpět, a proto přes ohradu s nemalými obtížemi přešel. Vzápětí byl napaden psem baskervilským a posléze vyšel z nedalekého domku nějaký člověk a rozkopal mu obličej červenými vodnickými holinkami.

Kloktať se však nakonec natolik zmátořil, že dokázal odejít pryč po svých. Kdesi mezi paneláky jižního města skutečně našel svého psa (teď na něj volal "Gagarine", to proto, že teď už se nacházel nedaleko stanice Háje).

Dostal se však znovu do sporu, poněvadž ukrajinský podnikatel, který vedl Gagarina na vodítku, jej Kloktaťovi nechtěl vydat. Kloktať dohnal celou záležitost do krajnosti a případ se dokonce projednával soudně, přičemž skončil

Kloktaťovým přemístěním do protialkoholické léčebny.

KLOKTAL

Kloktať rád vzpomínal na pobyt v protialkoholní léčebně.

Během rekonvalescence se seznámil s řadou umělců a členů akademických obcí. Tak začala jeho strmá kariéra, na jejímž konci byl, ač původní profesí zubní laborant, zvolen za rektora filosofické fakulty university Karlovy. Jenom z toho důvodu se s ním Jezinka také po celou dobu stýkal, protože ačkoliv notně pohrdal intelektuály, přece jen uznával, že je dobré mít mezi nimi svého trojského koně.

Kloktať jednoho dne zatelefonoval Kožlejovi a zeptal se ho, zda nechce zachránit život sedmnácti nevinným lidem.

Kožlej odpověděl, že rozhodně ne, že něco takového samozřejmě naprosto nepřichází v úvahu a jak Kloktať vůbec na takovou blbost přišel. Kloktať se vzápětí zeptal, zda Kožlej nechce zachránit život alespoň sobě. S tím oslovený souhlasil. Slovo dalo slovo a Kloktať Kožlejovi doporučil, aby zavřel oči, zacpal si pěnovými špunty své velké uši, vlezl do horké vody ve vaně, dal si tam model bitevní lodi Kaga a v této situaci setrval alespoň dvě hodiny.

Kožlej to všechno sice slíbil, ale pak raději odešel k psychoanalytikovi. Kloktať mu druhý den zatelefonoval a strašně děkoval za to, že Kožlej zachránil tolik lidských životů. Kloktaťův vlastní život se mu však bezpochyby zachránil nepodařilo, protože jeho tělo našli nedaleko dálnice na místě zvaném Chodovec. Za příčinu smrti byl označen pád z výšky přibližně čtyřiceti metrů a okolnosti smrti nikdy nebyly uspokojivě vysvětleny, nebo to vysvětlení alespoň nikdo Kožlejovi neřekl.

Takový byl tedy rektor Kloktať a Jezinka se dnes sám sebe u pultu často ptá, zda jej zpětně může považovat za svého přítele.

KONZERVATIVEC BINGO

Binga jednou v Krčském lese překvapil pes a zaštekání se srdci toho člověka stalo osudným. Takové jsou konce dnešních mladých konzervativců. Zdivočelý Kriplík Vacek pak Binga sežral, protože po lese běhal už dobrých několik neděl a byl pořádně vyhládlý. Neopovrhl tedy ani Bingem, třebaže jeho ekzém nepůsobil vůbec chutně. Takové jsou konce mladých konzervativců, když se někdy pokusí žít naplno.

ELIZABETH A UBLIÁŠ

Ubliáš jednou seděl v ordinaci a líčil problematiku svého platonického vztahu k Elizabeth.

Doktorka však zřejmě hluboké nuance příliš nepochopila, protože do kolonky, vyjadřující vztah pacienta k opačnému pohlaví, napsala jediné slovo: neuspokojivý. Ubliáš si strašně moc přál, aby tam připsala něco, co by věci uvedlo na pravou míru, např. šíleně neuspokojivý, neuspokojivý a frustrující a nebo neuspokojivý a šílený, ale doktorka na něj ani trochu nedala.

Nakonec jej označila za psychotickou osobnost se schizoidními rysy. Konečně něco, čemu se mohl smát ve vaně a o čem mohl vyprávět v restauraci, když se zrovna hrála Hra. Byl však na pochybách, zda výsledek stál za to, protože posluchači Ubliášovy příběhy zpravidla příliš neocenili.

Ubliáš docházel do ordinace dvě hodiny týdně po dobu téměř jednoho roku a někdy jej napadlo, že by si mohl zajímavé a zábavné historky opatřit nějakým méně pracovním a efektivnějším způsobem. Později však začal chovat rosomáky a pustil celou záležitost z hlavy.

KOSMODROM U SNĚDENÉHO KRÁMU

Jurchen seděl v kosmodromu U snědeného krámu a přemýšlel o životě, především pak o svém. Nemohl příliš dýchat, celá léta si neléčil nemocné srdce, poněvadž se těšil na to, že díky němu získá modrou knížku.

Místo toho však dostal tři infarkty, které úspěšně tajil před svým okolím. Shodou okolností, když modrou knížku opravdu dostal, bylo to na hlavu. Ničil si tedy zdraví úplně zbytečně a to ho nyní hnětlo.

Ještě se za to Jezinkovi i Kloktalovi ošklivě pomstí.

NĚKDE MIMO PROSTOR A ČAS

"Ty, Jezinko, nepřiďe ti, že strašně blábolíme? Nemohl někdo rozptýlit ve vzduchu restaurace paralytický plyn?" ptal se jednou Ing. Houba.

"To už je holt Hra. Musíme blábolit až do chvíle, kdy někoho z nás napadne téma, o kterém bychom se mohli bavit zbytek večera. Řekneme si několik historek a půjdeme domů. Zítřka budeme postupovat dále podle plánu a dříve nebo později na sebe zase v nějaké restauraci narazíme," vysvětloval mu Jezinka.

"Někdy mi ta naše Hra přijde divná," pochyboval skeptik Houba.

"Tak jí nehraj."

"To ne, to nejde, víš přece, že jsme se na ní shodli jako na tom jediném, co nás může v životě bavit. Spíš mi není jasné, jestli ta pravidla nějak vytváříme my a nebo jestli se tvoří tak nějak sama..."

"Je to prostě hra, ne? Kdybys všechno věděl, nebyla by k ničemu," pokrčil Jezinka rameny.

"Měli bychom brát naši hru opravdu vážně."

"Chceš snad říct, že my hru nebereme úplně vážně?"

"To ne, ale je to přece jenom hra..."

"Žádná hra, je to Hra," rozohnil se Jezinka.

"Je to tak," přikývl Ing. Houba.

HODINÁŘSTVÍ

Ťuhýk se v jednom obchodě dožadoval, aby z jeho dosahu odstranili kyvadlové hodiny visící na stěně. Tvrdil, že v jejich tikání slyší přicházející smrt a navíc má podezření, že v hodinovém stroji se skrývá stroj pekelný.

"Hodiny tikaj, tikaj, utíkaj, až nás všechny utíkaj," to byla jeho poslední slova před odchodem z baru. Jeho majitel dodnes neví, co tím Ťuhýk mohl proboha myslet.

O VYDŘE A PODZIMU

Nebudu popisovat sny poslední noci, protože paměť mi na nich neulpěla. Spánek byl však těžký a ráno o sobě neprozradil nic. Stačí jen říct, že mě jako přízrak provázel celým dnem, zasáhl mě vždy, když jsem se snažil vzpomenout si na cokoliv z minulosti a jen občas mi předhodil v podobě falešné stínohry útržky zážitků, které se nikdy nestaly, alespoň pokud to mohu posoudit.

Předkládal mi tváře, jejichž vztah k sobě jsem neznal a které střídavě tvrdily to i ono. Bránil mi soustředit se na běžné činnosti a nenechal naživu ani rychle umírající imaginaci. Jen s obtížemi jsem odpoledne odešel, když jsem se předtím svého společníka zbavil.

Obrovského psa s plamennými očima a zježenou černou srstí jsem zahlédl v oblasti periferií. Pátral jsem zde po mořské vydře, jež uprchla jednomu z mých klientů. Byli to vesměs lidé podivnští a jejich obtíže a strasti nás k sobě vábily jako bludičky. Někdy jsem se bál, že mě navštěvují jenom proto, aby mi sdělovali sled nepravděpodobných zážitků, po nichž jsem odedávna toužil.

Sledoval jsem při sledování vydry spíše mlhavě tušené stopy kolem obrovského jezera na samém konci města a prohlížel vlny, zkoumal jejich tvar i způsob, kterým se okolní krajina odrážela na hladině, abych z jemných nesrovnalostí a nepravidlostí určil místo, kde by se mohla ztracená vydra skrývat. A tehdy se objevil pes.

Rozevřená morda zvířete mě téměř vyděsila, ale podle všeho nemělo vůči mě nepřátelské úmysly. Přehnal se kolem bez toho, aby mi věnoval zvláštní pozornost, klusal po písčitém břehu, až zmizel kdesi v dálce. Postupoval jsem však přesto opatrněji, mnohdy se bez důvodu zastavoval a protože se od jezera začal zvedat studený vítr, přihýbal jsem si stále častěji ze své vyhřívané lahve.

Nedaleko místa, kde se do jezera vléval potok, jsem si konečně všiml něčeho zvláštního. Část hladiny byla zvlněná, takže se na ní neodrážely koruny okolních stromů ani do dále ubíhající mračna. Tvary vlnivé skvrny se měnily, tu se blížila a tu zase vzdalovala od břehu, podle všeho bez zřejmé souvislosti se silou větru nebo jeho směrem. V první chvíli mne napadlo, že jsem potkal obrovskou aměbu, která pozřela nešťastnou vydru. To by mohlo znamenat, že klienta příliš nepotěším a z nabízené odměny neuvidím ani minci. Snad.

Na druhé straně ale vydra mohla být i někde úplně jinde. Také to bylo samozřejmě možné.

Náhle přede mnou plála řada ohňů. Staří rybáři, zachumlaní do kabátů, kožené boty vyrostlé až po kolena, vyhlíželi v počínajícím soumraku své poslední úlovky. Malé ohně jim plály u nohou, ani ne tak kvůli teplu, ale aby svým světlem

přilákaly blíž stříbřité ryby. Někteří z rybářů pokládali vedle sebe tmavě modré lampiony z naolejovaného papíru. Když jsem k nim přišel blíž, upozoroval jsem, že scéna představuje ještě něco jiného. Oheň sice plál, ale už první rybář spíše ležel než seděl, hrdlo rozervané, krev zčásti vypitou a zčásti rozlitou na spadáném listí kolem něj. Všichni další v řadě na tom byli stejně.

Zaposlouchal jsem se do přicházejícího vytí, když vtom prut posledního z řady mrtvých zaškubal, jak ryba zabrala. Ve světle lucerny jsem se pokusil udici vytáhnout a stříbrnou rybu osvobodit, vlasce se ale napjal a nad hladinu se vynořila další mrtvola. Pocítil jsem závrat' a náhle jsem stál na hřbitově, v jedné ruce svíčku a ve druhé prut a do návnady zakousnutou mrtvolu, zvedající se z otlučeného bažinatého hrobu. I hroby kolem byly stejným způsobem otevřené, lemované svícemi a rybářskými pruty, jejichž háčky kdosi zasekl do hrdel umřelců.

Jedna z postav vykročila směrem ke mně a já si všiml, že její ústa lapají po dechu jako někdo, kdo se právě topí. Voda kapala po špatně uvázané kravatě, sako bylo umazané od hřbitovní hlíny, a vyceněné, dříve snad bílé zuby plné rzi. Nohy mě odnášely pryč, třebaže jsem vlastně nevěděl, proč bych se měl obracet na útěk. Přesto jsem probíhal mezi náhrobky až tam, kde byly celé pokryté břečťanem, běžel jsem dále do míst, kde už byl jenom on. Upadl jsem, spíše se zvědavostí než strachem očekávaje, že budu dostižen, ale pouze vzdálené vlčí vytí mi dolehlo k uším.

Když jsem se zvedl, stál jsem opět na samém okraji písčité pláže, na místě, kam jen občas dorážela některá z vln. Vstal jsem a rozhlédl se kolem. Ohně rybářů pohasly, jejich těla se kamsi ztratila. Nebyla však tma, protože měsíc i několik hvězd dodávalo dostatek světla, abych mohl přehlédnout celé blízké okolí. Hned na první pohled jsem ulpěl na tmavé skvrně, v níž se neodrážel žádný stín.

Vzdalovala se ode mne a postupně se rozpívala, klidně a spokojeně. Cítil jsem z vody jakousi trochu škodolibou radost, vědomí, že žádaného cíle bylo konečně dosaženo, třebaže jsem ani v nejmenším netušil, co vlastně tento cíl obnáší. Největším útvarem na hladině byl teď kluzký stín obrovské klouzačky, osaměle se tyčící na druhém břehu. Vydal jsem se na další cestu, třebaže vyhlídky na to, že mořskou vydru tak pozdě v noci ještě naleznou, prudce klesaly. Vytí obrovského psa mě provázelo dál, i tehdy, když jsem konečně odbočil od jezera a zamířil mezi stromy.

Měl jsem nepříjemný pocit, že jsem v nějakém těžko definovatelném okamžiku zklamal. Ptal jsem se na to stromů, ale neodpovídaly. Javory byly nažloutlé, většina ostatních ještě neshodila listí, ale už se také barvila. Skřek ptáků dorážel v nárazech na mé uši, intervaly byly nepravidelné, stejně jako tlukot srdce kolem obcházejícího prodáváče pražené kukuřice.

Budova se špičatou střechou stála tam, kde končil les, město i jezero. Zde se sbíhaly všechny cesty. Vešel jsem dovnitř a poručil si grog. Sledoval jsem tiše sedící hosty a zvolna uskrádal nechutnou trestí páchnoucí nápoj. Žaludek se mi obracel, ale objednal jsem si ještě jeden.

Když mi jej číšník donesl, otočil se náhle ke mně a řekl: "Znal jsem jednoho člověka, který se zhlédl v šílenství. Pocítil kdysi potřebu dosáhnout tohoto stavu, hledal mořské vydry a pokoušel se sám sebe přesvědčit, že je vlkodlak."

Naklonil jsem se dychtivě přes stůl a oči mi plály: "Dosáhl tohoto stavu? Nebo ho to snad teprve čeká?"

Podíval se na mě a pokrčil rameny: "To nikdo neví. Neví to on ani nikdo jiný a nikdo se to nikdy nedozví. Nikdy, nikdy, nikdy!"

Se zavytím jsem se zvedl od stolu a vyběhl do deště. Minul jsem muže prodávajícího kukuřici. Mlha pokryla všechny tři cesty, drala se mi pod kabát a zatímco jsem s planoucíma očima skučel, vítr se přidával k mému hlasu, vnikal mi do úst i do krku, smál se i plakal a smýkal mnou nocí.

PUSTINA

"Rýže, káva, rýže, olej, káva, olej, rýže, káva..."

Pochodovali v řadě, přičetní i šílení nazdařbůh promíchání, blázni a ti, kteří o rozum teprve přijdou. Každý se řídil svojí vlastní vnitřní melodií, ponurá stejnoměrnost se střídala s těžkopádně epileptickým tancem, tiché mumlání v řadě známých a neznámých jazyků, variace téhož. Již mnoho týdnů uplynulo od doby, kdy překročili hranici konce světa, jenže ani zasněžená říše se zatím nezdála být blíž. Občas někdo z vojáků padl a ostatní jej znovu postavili na nohy, zhotovili provizorní nosítka či sáně a na chvíli přerušili cestu. Později už při podobných příležitostech zastavovat nebudou.

"Rýže, káva, rýže, káva," monotónní mumlání unavených důstojníků, nepravidelný pochod, pozvolna se vytrácející zvědavost učenců. Šedohnědá zem se táhne od obzoru po obzor, mlha a polostín zakrývají oblohu. Půjdou všichni šerem až do okamžiku, kdy se začne ochlazovat a oni se uloží ke spánku. Jedenkrát, jednou a nikdy víc, se ten spánek plynule promění ve věčný; nebude to žádný zvláštní rozdíl, věčnost leží za hranicemi světa, ve stejných končinách, kde se oni nacházeli již několik týdnů.

Nejsou si zatím jisti, zda věčnost umožňuje jakoukoliv změnu, třeba jen střídání tepla a chladu. Bláhoví, kdo se touto otázkou trápí, zanedlouho zešílí.

Ostatní rovněž.

Pojmem, který na konci světa vystupoval zvlášť do popředí, byla ve všem přítomná záhadnost věcí a jevů. Myslím, že předivo, z něhož byla krajina utvořena, neslo s sebou jakousi úmyslnou negaci zákonitostí platících v ostatních zemích. Jedním z otazníků byla povaha šílenství, v jehož lokálních projevech byla jistá důslednost. V první etapě cesty všichni kupříkladu blouznili o obrovském slaném jezeře a údolí, které bylo plné borovic, nízké plazivé kosodřeviny, fíkovníků, tují, horských bříz a cypřišů. Takové místo však ve známém světě neexistuje, to vím zcela bezpečně, nikde přece nemohou vyrůst stromy teplomilné vedle dřevin tundry.

I pozdější zmatené halucinace se týkaly především fantastické geografie a nesourodých místopisů. Postižení ryli do země složité mapy, řeky, cesty, zálivy i hřebeny hor se točily v několikanásobných meandrech. Nejdůležitějšími objekty byla ale jezera, která zaujímal na těchto mapách vždy ústřední místo.

Nevím, proč se mysl šílenců tak vytrvale točila kolem jezer. Chápal bych takové vize, pokud bychom kráčeli nehostinnou rozpálenou pouští, ale v pustině nás netrápilo horko, hlad ani žízeň. Zejména z počátku bylo také rýže, kávy a oleje pro každého dost.

Pomatenost převládající v první fázi cesty s sebou nesla některé poněkud morbidní průvodní jevy. Postižení neustále vzývali smyšlená božstva, jejichž hlavní výsadou byla nezměrná krutost. Ačkoliv blázni sami obvykle nebyli agresivní, když umírali, vykřikovali v hrůze slova o tom, že jim jakási věčně lačná příšera zvaná Myokard pojídá zažíva maso. Jinak však používali spíše vlastního jazyka, jemuž nikdo přičetný nerozuměl. Dlouho jsem se nemohl rozhodnout, zda si oni rozumí alespoň mezi sebou a nebo zda jde pouze o nesouvislé blábolení.

Jeden z důstojníků mezi šílenčí často pobýval a tvrdil, že se naučil chápat základy té řeči. Pomatení muži ji prý sami nazývali máláhátr. Muž se dokonce pokusil sestavit slovník tohoto ve skutečnosti prý velmi poetického jazyka, snaha to však byla přirozeně odsouzená k neúspěchu a když jsem se sám vydal na zpáteční cestu, příslušné listy jsem s klidným svědomím zahodil.

Žijí stále v jakémsi polosnu. Hlasy z minulosti nade mnou vždycky přebírají vládu z ničeho nic, scénické útvary se vracejí bez toho, aby o svém příchodu daly nějak vědět.

Pokud jsou však mé vzpomínky nezkalené, nemohu si nepovšimnout, že v minulosti se nejedna událost odehrála jinak. Mate mě to. Kdybych věřil, že sny a vize něco znamenají a k něčemu směřují, snažil bych se jistě pochopit, proč jsou některá místa oproti skutečnosti podivně překroucená. Já však spíše soudím, že se jedná pouze o důsledek poškození mozku a nic jiného v tom není. Některé podivné rysy mých vizí mají tedy podle všeho následující původ: pokud se jeden prvek reality napůl ztratí, zmizí a je pro tu chvíli zapomenut, musí jej snící mysl rychle něčím nahradit. Zkušenost mi říká, že sen vždy sáhne po něčem vnějškově podobném; asociovaný motiv je však mnohdy v rozporu s logickou stavbou příběhu, hlubší souvislost se zbytkem děje schází. Proto má řada snů tak bizarní a zdánlivě zcela nesmyslný charakter.

Nevylučuji, že v budoucnu svůj názor změním, že začnu považovat sny za obrazy přicházející z nějakého vnějšího zdroje, mlžného nočního rezervoáru. Pak by byl výklad veškerých záhad přirozeně odlišný. Vlastně by mi tato varianta udělala radost, poněvadž nic není z dlouhodobého hlediska tak únavné a nakonec i nudné, jako neustálý a do sebe uzavřený monolog. Věřit v nezávislý pramen snů přináší tedy úlevu, ale zatím to ještě nedokážu.

Mimochodem: jak vidno, sny mají v mém životě takovou moc, že se jimi zaobírám i v bdělém stavu. Zapisuji si je a stejně tak si poznamenávám i vzpomínky.

Často se uklidňuji tím, že jsem naprosto šílený. Dávám se do hovoru s náhodnými chodci a žádám je, aby mi tuto hypotézu potvrdili. Zřejmě je však ve mně cosi hrozného či alespoň silně odpuzujícího, poněvadž oni se většinou nezastavují, zrychlují krok a občas někdo z nich šeptá modlitbu proti zlým duchům.

Do řeči se mnou se dávají pouze ostatní blázni. Na jejich slova se však neodvážuji příliš spoléhat. Ať už mě označí za šíleného nebo přičetného, vždycky si říkám: hle, názor blázna, zcela bez ceny, může to být tak i úplně naopak, je pošetilé zaujímat k tomu jakékoliv stanovisko.

Původně jsem byl proti myšlence, aby se k expedici připojili také vojáci, ale musel jsem ustoupit. Král pojal totiž celou výpravu především jako záminku pro rozšíření svého bohatství a moci.

"Odkud k nám proudí koření?!" křičel na mě při jedné z audiencí.

"A kam zapadá slunce?" odpovídal jsem já.

"Kdo se toho koření zmocní, kdo přinutí pěstitele, aby nám je vydali?" soptil on. Byly to nekonečné rozhovory, v nichž jsme každý mluvil o něčem úplně jiném.

Nakonec jsem se s nechutí podřídil všem královým rozkazům. Později, když bludům propadli i první vědci, jsem bedlivě sledoval, zda se bláznovství učence nějak odlišuje od šílenství nevzdělaného vojáka. Dlouho jsem byl v pokušení se domnívat, že krvavé orgie odehrávající se v hlavě vojáků souvisí nějak s jejich povoláním.

Musím však přiznat, že jsem jim zřejmě křivdil. Mnozí důstojníci si například vybrali takový druh pomatenosti, při němž se v mysli přenesli do jakéhosi podivného světa, kde všichni lidé byli kolibřiky a neustále hráli velmi komplikovanou slovní hru mezi květy čajových růží. Naproti tomu i několik vědců kleslo ve svém bláznovství tak hluboko, že o kanibalismu nejen hovořili ve vzletných traktátech, ale pozoroval jsem u nich i nespornou potřebu tyto sklony prakticky realizovat.

Předtím, než se mi sny zažraly pod kůži jako hlístovití červi, jsem trávil značnou část přestávek mezi pochody nasloucháním ostatním vědcům. S časem se jejich příběhy stávaly čím dál méně pravděpodobnými. Jeden můj přítel, geolog, o němž jsem téměř s jistotou věděl, že za celý život neopustil ani jednu hlavní město říše, například vyprávěl o podivné lokalitě, kde byly téměř všechny body neustále v pohybu. Získat v tomto prostoru jakékoliv nehybné místo bylo luxusem, který si mohlo dovolit jen několik nejzámožnějších občanů. Ostatní pak žili v poněkud nervózním způsobem, před spaním prováděli rozsáhlé výpočty, řadu peněz utratili za konzultace místních matematiků, kinetiků a statistiků, ačkoliv sami byli z pochopitelných důvodů v těchto vědách rovněž velmi zdatní. Příběh měl navíc poněkud pochybný podtext, neboť můj přítel se v tomto světě velmi obstojně živil jako podvodný prodejce nefunkčních logaritmických pravítek.

Jiný z vědců mi líčil, že byl během svého dřívějšího života zaměstnán jako převozník ve světě, který ohraničovala nekonečně vysoká i dlouhá zeď. Nedovedu si takový svět dobře představit, přijde mi nevěrohodný, celá zem přece končí obrovskou šedou plání.

Bylo by to tak, pokud by však měření západů a východů slunce nesvědčilo o opaku. Pod vlivem výsledků těchto

experimentů zakázal král na počátku své vlády šířit teorie popírající kulatost světa a od té doby strach ze šedé pláně poněkud polevil. Jistě právem.

Záhady se v pustině kupily na každém kroku, stvoly otazníků se proplétaly, rostly zde v hustých křoviscích. Nebýt jich, byla by hlinitá pláň po celé délce pustá, bez jediného stébka trávy, polštářů mechu nebo třeba jen nenáročného lišejníku. Zvláštní věc: půda přece vzniká nejen rozpadem hornin, ale i tlením mrtvých těl. Kde se však mohla vzít tady? Pokud jsme někde nechali mrtvé tělo bez dozoru, beze stopy zmizelo. Vím, že se sem před námi vydalo již mnoho výprav, ale přesto se zdráhám uvěřit, že by všechna hlína na pláni byla pouze důsledkem lidské zvědavosti. Zemina na pláni však zřejmě nebyla obyčejná. Každý den jsme sbírali vzorky, i když jsem zpátky do města donesl nakonec jen několik z nich. Pomocí složitých experimentů se podařilo prokázat, že narozdíl od ostatních typů půd obsahovaly nasbírané vzorky značné množství pyritu, magnetitu a složitě strukturovaných jílovitých gelů. Ty byly z řady důvodů opravdu pozoruhodné a některé vlastnosti těchto zvláštních částic jílů připomínaly spíše chování nálevníků nebo primitivních oranžových řas. Nic z toho však zdaleka nevysvětlovalo těžko přehlédnutelný fakt, že pláň v sobě obsahovala něco zlověstného, plíživě se vkrádajícího do mysli poutníků.

Kupříkladu hloubka hlíny: vrstva měla vždycky půl metru a pod touto hranicí ležel černý kámen. To platilo zcela univerzálně, výška vrstvy nijak nezávisela na místě, kde jsme ji měřili. Pochybují ale, že černá hmota v půlmetrové hloubce byla obyčejným kamenem. Pokusy z ní cokoliv odloupnout skončily totiž vždycky neúspěšně, nerost vzdoroval našim snahám mlčky.

Černá hornina nebyla lhostejná, ale naopak v sobě skrývala nadání k jisté potměšilosti. Kdo se pokusil dotknout absolutně tvrdého podloží, obvykle brzy zemřel. Mnozí dnes pochybují, zda ty věci spolu opravdu nějak souvisely, protože umírali i jiní. Pravda, jak ubývalo zásob i přičetných nosičů, byla smrt naším hostem čím dál častěji, a v posledním období, kdy jsme podle výpočtů astronomů měli být přibližně v polovině cesty, pak zahynuli skoro všichni, ať už svými meči rýpali do kamene nebo ne.

To všechno jsou však pouze spekulace. Mohu za sebe říci, že já se černé hmoty nikdy nedotkl a ostatní vědci se mi proto často smáli. Dnes se mi kvůli tomu nesměje už nikdo, třebaže pro řadu dalších věcí terčem posměchu jsem. Nechápu, co všichni s tou štiplavě páchnoucí a zvolna zasychající močí pořád mají. Podobné malichernosti se mi v poslední době nezdají vůbec důležité.

Dnes jsem si zaznamenal zvláštní sen. Procítl jsem náhle vprostřed noci a srdce mi divoce tlouklo, bál jsem se, že se mi roztrhne hned na několik kusů. Potom jsem znovu usnul a dostavil se ten sen.

Lišil se od všech předcházejících záchvatů, nebyl totiž nějak pokřivenou a přebarvenou realitou - naopak, pokud mohu posoudit, neměl k minulosti naprosto žádný vztah. Byl o jazykových hrách. Neustále mě nutili líčit jednu fiktivní vraždu, které jsem se podle jejich názoru dopustil. Ptal jsem se, zda nechtějí raději slyšet o nějakém zločinu, jenž se skutečně stal, ale byli zcela fixováni na svoji představu. Vždy, když jsem koktavým hlasem dokončil výklad, mi uložili, abych zvládl nějakou novou řeč. Výuka pak trvala tak dlouho, dokud jsem alespoň zhruba nedokázal odvyprávět příběh, jímž byli zjevně posedlí.

Nakonec jsem se na své učitele rozzlobil. Hru jsem ukončil tak, že jsem je po řadě všechny ubil, jejich maso upekl ve žhavém popelu z kávových zrn a chutný pokrm bezezbytku snědl, třebaže jsem se kdysi rozhodl, že se budu živit výhradně rýží a olejem. Jakmile jsem dožvýkal křupavě tuhé sousto, dlouho jsem se radoval a složil o svém činu oslavnou báseň, bohužel však v jazyce máláhátr.

Když jsem se znovu probudil, snažil jsem se především rozpomenout na slova své básně a porovnat je s neúplným slovníkem, jenž sestavil mrtvý poddůstojník. Úplně jsem v tu chvíli zapomněl, že slovník patřil k dokumentům, které jsem nepovažoval za natolik zásadní, abych je nesl zpět.

Text básně se mi tedy nepodařilo rekonstruovat a ani můj zápis o posledním snu proto nelze považovat za úplný.

Voda byla další záhadou. Vždycky večer, když se ochladilo - jen podle toho se také dal příchod večera poznat, protože zamračená a zamlžená obloha dávala současně světlo i stín a kromě změn teploty se den ani noc od sebe ničím neodlišovaly - jsme přicházeli k prohlubni plné vody.

Vypadala následujícím způsobem: země až k podloží černého kamene chyběla a v prohlubni kruhového tvaru se nacházela téměř vroucí kapalina. Byla lehce slaná, ale jinak jsme v ní nedokázali rozeznat žádnou příchut'. Pokud mohu posoudit, její požívání také nevedlo k žádným speciálním snům.

Vojáci byli po prvotní nedůvěře velmi rádi, že obrovské cisterny, které cestují spolu s námi, slouží pouze jako rezerva pro případ nějaké nepředvídané nouze. V horké vodě si navíc mohli vařit rýži i kávu a omývat svá zaprášená těla; později, když se v důsledku šílenství objevila řada dalších nečistot, přišly tyto přírodní lázně obzvlášť k duhu.

Zkoušeli jsme mnoho experimentů. Rozdělili jsme se kupříkladu na několik skupin a sledovali, která z nich dorazí k vodnímu zdroji. Nakonec se ukázalo, že přírodní studna se v pustině objeví vždy pouze na jednom místě a její množství není závislé na počtu lidí, jež ji spatří jako první. Když se rozmohlo šílenství, další pokusy v tomto směru byly zakázány. Nemohli jsme si dovolit rozdělovat se a riskovat, že se celá výprava už nikdy nedá dohromady.

Samozřejmě, že nakonec k tomu stejně došlo.

Nový sen. Už je mi vše jasné. Voda se objevovala vždycky tam, kde jsem byl já. Jedině proto jsem také dokázal dojít zpátky do sídelního města, zatímco všichni ostatní v pustině zemřeli. Ano, tak to zřejmě bude.

Určitě jsem to musel tušit už ve chvíli, kdy jsem z náhlého popudu vypustil všechny cisterny.

Dnes jsem byl na výsledku u krále. Stalo se, že ke mě přišli jeho ozbrojenci a opět mi kladli ty všechny otázky, na něž jsem odpověď buď nikdy neznal a nebo jim ji už několikrát řekl a posléze zapomněl.

Znovu jsem tedy vše zopakoval: pustinou nevede žádná cesta vpřed. Tisíckrát mě mohou vodit k moři, ukazovat na plachtu mizející za obzorem a vydávat to za důkaz, že země je kulatá. Nezajímají mě čísla a měření východů a západů slunce a měsíce, zcela ignoruji hvězdy i důvtipné teorie o příčinách a důsledcích přílivu. Sny jsou i ve chvílích bdění důležitější než vykalkulované konstrukce.

Ptali se mě, jak vypadal východ slunce v pustině. Směšné, žádné slunce tam přece nebylo a zřejmě ani není. Nikdy tam nenajdou jediný nový kraj a ani nepřijdou znovu na stejné místo, leda by se vraceli po vlastních stopách, tak jako já. Případným symbolem pustiny je polopřímka, snad někde ulomená do úsečky andělem smrti, nikoliv kruh nebo koule. Znovu mi opakovali i to, že já sám přišel z opačného směru, než jakým se výprava na cestu vydala. Marně vysvětluji, že jsem se vracel po vlastních stopách, když zešíleli všichni kromě mě. Nevěří mi, nepodařilo se mi je přesvědčit, že nemá žádný význam podnikat tím směrem nové výpravy.

Gestikuloval jsem přesvědčivě, ale tloukli mě logaritmičnými pravítky, dokud jsem se v bezvědomí nezhroutil na černé nádvoří; strážci mě pak jako mršinu pohodili do hromady rozměklého jílů na místním smetišti.

Rozkládající se těla jsem na zpáteční cestě nikde neviděl. Mrtvoly v pustině zmizí, možná že jsem zmizel i já sám a jsem již pouhým přízrakem. Pokud by ale kraj za hranicemi světa opravdu smýval do moře nebytí vše, co do něj vstoupí, proč by právě mně umožnil se vrátit? A jak to, že jsem cestou vždy nacházel dostatek vody?

Cestou z královského paláce jsem tyto otázky položil místnímu bláznovi. Znovu jsem se zajímal i o to, zda jsem sám šilený. Odpověděl mi němým čúrkem slin, které kapaly z jeho bezzubých čelistí, a pak se ode mě s odporem odvrátil.

Měl jsem další sen. Jak je možné, že jsem si toho při poslední návštěvě nevšiml? Týká se to lidí v královském paláci: jsou podezřele podobní poddůstojníkům i vědcům, s nimiž jsem absolvoval cestu do pustiny.

Král sám má pak nějak příliš kruté vyhlízející obličej. Zapomněl jsem jeho jméno, ale neustále se mi na jazyk dere zakázaná přezdívka Myokard. Příště s ním zřejmě zkusím mluvit jazykem máláhátr, třebaže z této údajně poetické řeči znám sotva několik slov a vlastně ani nevím, zda se ve skutečnosti jedná o něco víc než o blábolení neschopné vyjádřit jakoukoliv složitější myšlenku.

Jsou však chvíle, kdy něco takového není nutné, nebo je to dokonce velmi nežádoucí.

NOV VE MĚSTĚ

Sledoval jsem ho od příchodu soumraku, četl jsem každé hnutí jeho mysli. Xyren sebou zmítal, zatímco bolest olizovala jeho hlavu ohnivými jazyky a přikazovala mu vstát. Tak tomu bylo během noci předcházejících novu již po mnoho let, ale teď kromě obvyklé bolesti pocítil i závan neklidu a přítomnost cizí vůle, ta moje to však nebyla.

Rychle na sebe navlékl splývavý plášť z olivově zbarvené kůže pouštních hyen a pronesl uzamykací formuli:

Nevpusť mechu
pod mou střechu
živou ani mrtvou nohu,
okna střežit patří hlohu,
před přízraky a před stíny
ochráni mě kapradiny...

Jakmile rostliny zaslechly slova zařikání, začaly otevírat květy, stonky vyrazily z kořenáčů, listy ostrážitě kroužily kolem zabeđených oken a u pancéřovaných dveří výhruzně syčely masožravé rostliny ovíjející mohutný kmen rozložitého hlohu. Vlákna mechu protekla na zelenou mozaiku zkorodované mědi na jakémsi zaprášeném mechanismu.

Xyren s uspokojením přešel pohledem po svých miláčcích a bolest hlavy zmizela. Nabral do kapsy hrst těžkých úlomků magnetitu a opatrně se vyplížil ven.

Ulice byla zatím rovná, po Hřebenu nebylo ani stopy. Teprve po chvíli spatřil vyzáblého vampýra, pomalu se plížícího mezi lucernami. Vždycky se na okamžik zastavil pod některou z lamp a v jejím světle cosi psal do malého notýsku, ale olej začal vzápětí syčet a lucerna zhasla. Vampýr vždy nespokojeně popošel o několik kroků dál; v této činnosti podle všeho již pokračoval delší dobu, neboť většina ulice byla ztemnělá a ocas tmy se táhl od spícího tržiště směrem k přístavu.

Xyren se pomalu plížil za vetřelcem. Všechno sice nasvědčovalo tomu, že cizinec zde pouze prochází na cestě za vlastními záležitostmi, které se Xyrena nemusí nijak dotýkat a sotva ho ohrožují, přesto ho však zvyk nutil hájit své území proti komukoliv.

Vampýr náhle zneklidněl. I jeho smysly byly vybičovány neustálým zápasem o přežití a teď mu zkušenost sdělila, že ulici neprochází sám. Vyňal z tlumoku infračervený dalekohled s laserovým zaměřovačem a jeho azurově modré oči horečnatě těkaly po okolí.

Když jsem na chvíli odvrátil oči, další z luceren se zasyčením zhasla. Šplouchání příboje znělo tiše a ti dva se zvolna hledali v šeru.

V tom okamžiku začaly atomové hodiny na nedaleké věži odbíjet půlnoc. Xyren vyslal jejich směrem příkaz a kyvadlo polekaně zmlklo v půli posledního úderu. Obrovská titanová kukačka se vytrhla ze sevření orloje a zamířila k přístavu. Křídla zběsile tloukla o sebe a vlny digitalizovaného zvuku srážely omítku z polorozpadlých zdí domů.

Vampýr vystřelil bez míření. Paprsek prořzl tmu, změnil se v černého výra a zasáhl jedno z křídel kukačky, ta s žalostným záupněm padla kolmo k zemi a zůstala bezvládně ležet na kamenných kočičích hlavách dlažby, pokryté bleďošedou plísní. Ze zraněného ptačího křídla se začaly odlupovat šupiny rzi, kapky roztaveného kovu tály a zase zvolna tuhly v ostře řezavém větru.

Xyren udeřil. Úlomky magnetitu rozhozené jen zdánlivě volně do vzduchu obrátil náhlý závan oproti hledí dalekohledu, přisály se a zformovaly do siločar směřujících rovnoběžně s rodícím se Hřebenem, obsypaly hlaveň paprskometu a začaly se vampýrovi drát do očí a nosu.

Zachvěl jsem se. Střed ulice se začínal zvolna měnit, ale nikdo z bojující dvojice to zatím nebral na vědomí.

Vampýr odhodil nadále nepotřebnou zbraň a vykročil ke Xyrenovi. Klopýtal, dusil se a kýchal a jeho dříve bílé zářící tesáky, na které jsou příslušníci tohoto rodu obzvláště pyšní, pokrývala rez a nasládlé vonící hlen.

Střetli se uprostřed cesty, právě tam, kde se obvykle zvedá Hřeben. Oba stáli na jeho hraně, když se olivový plášť z kůže pouštích hyen zbarvil krví, tesáky pronikly masem a Xyren se marně snažil udeřit protivníka svojí další rukou, zkroutil se a čekal na smrtící ránu.

V tom do boje znovu zasáhl titanový pták. Zchromlá kukačka se vytrvale vlekla ulicí a když se dostala upírovi do zad, vzepjal se opeřenec k poslednímu útoku. Zaskřehotal, za pomoci zbylého křídla se vznesl, spíše jen nadskočil, a zobák zasáhl ve dvou klapavých úderech vampýrovy oči, ten pustil Xyrena a začal po hřebenu ustupovat zpět, střídavě si tiskl ruce do prázdných dŮlků a mezitím bezcílně listoval stránkami zápisníku.

Kukačka ho již dále neobtěžovala, vyčerpala útokem své poslední síly a teď s konečnou platností umírala. I Xyren ležel bezvládně na ostrém hřebeni. Pociťl jsem náhle jakousi zlou předtuchu, ale nevěděl jsem, jak se bezprostřednímu nebezpečí i jen mlhavě tušenému vzdálenějšímu osudu vyhnout.

Mám tu scénu stále před očima. Vampýr slepě klopýtal k přístavu, odkud se ozývaly popěvky opilých námořníků. Neodvrátil jsem se.

Naopak, přikročil jsem k ležícímu Xyrenovi a chtěl mu položit hádanku. Kdysi mi ji dala bytost zjevující se v podobě plamene. Já správnou odpověď nenašel a ona ji rovněž neznala, nebo mi ji přinejmenším nesdělila. Bohužel jsem si však na slova otázky nemohl vzpomenout, z úst jsem vyloudil pouze nesrozumitelné mumlání, bez intonace i smyslu.

Ani Xyren řešení hádanky neznal. Přikročil jsem proto k němu, obrátil ho na břicho a vyloupil mu oko v týlu hlavy. Zdálo se mi to tak správné, protože vampýr byl nyní také slepý.

Na nic dalšího jsem však neměl čas. Hřeben, rozdělující ulici na dvě části, se vztyčil do závratné výše; z posledních sil jsem se stačil zachytit vzhůru ubíhající skály a zachránit se tak před pádem do propasti. Vše přede mnou se drotilo.

Xyren se roztekl, na jednu stranu spadl přívěsek s vlkodlačími drápy a smotané listy starého pergamenu, na druhou se sypaly hrsti čipů i neuroimplantáty, kterými měl vycpán mozek. V levé propasti se plazily Xyrenovy rostliny a znělo zařikání, po pravici mi generátory tiše bzučely dlouhé kódy, řetězce zmatených a zcela nesrozumitelných strojových instrukcí.

Třásl jsem se po celém těle. Zmrzačený vampýr mi zmizel z očí i se svým zápisníkem a já jsem se ani nedozvěděl, co si pro sebe vlastně psal. Snad to byla dokonce moje otázka nebo odpověď na ni, nevím.

Teprve po delší době zemětřesení ustalo a já se doplížil do Xyrenova domu. Hloh, kapradí i mech mě bez zbytečných průtahů vpustily dovnitř, masožravé rostliny, které jsem měl ze všeho nejraději, se mi svými stonky něžně otíraly o kolena i lýtka. Zalil jsem květiny chladnou vodou a chvíli jim četl jednu z knih, které ležely rozevřené na kulatém ztrouchnivělém stole.

"Proč si myslel, že ho někdo sleduje?" zeptal se mě hloh.

"Nevím," odpověděl jsem unaveně. "Chtěl jsem tomu sám přijít na kloub a slídl po jeho stopách."

"Nemohlo přitom dojít k nějakému časovému paradoxu, takže byste byl současně i příčinou Xyrenových obav?" zajímal se mech.

"Jeho pocit byl tak každopádně vlastně oprávněný," přemýšlela kapradina.

"Snad ano... ale opravdu nevím," povzdychl jsem si smutně. Opravdu jsem nevěděl.

Už svítalo, když jsem vytáhl z truhly další olivový plášť a s obtížemi se do něj nasoukal. Sedl jsem si do křesla a začal se stále rychleji třást. A potom jsem se psychicky zhroutil, úplně, zcela a neodvolatelně, věděl jsem, že mi pomoci není a ani už nikdy nebude.

A SNÍH STÁLE PADAL

Toho roku napadlo namodralého sněhu mnohem více, než bylo jinak v krajích jižně od Eregu obvyklé. Sotva měly větrné víry čas svát z korun feritových stromů krvavě zbarvené listů a na holé větve usedli zubatí havrani, už se z hustých mraků začaly k zemi sypat i první amoniakové vločky. Čpavek se lepil na vše, co se mu postavilo do cesty, leptal kámen i kov a nánosy bílého dýmu stoupaly tam, kde sníh napadl do jezírek olea a solných kyselin. Železné koruny stromů tály před očima, kořeny se rozpouštěly na mazlavou kaši.

Salmiakový kouř vylidnil ulice, dral se do plíc nočních chodců a zbavil života několik ponocných. Křečovitý kašel zmítal celým městem, chechtavě se odrážel v několikanásobných ozvěnách od špinavých ulepených zdí. Tajní agenti měděných magnátů z jihu se plížili ulicemi s myšlenkami nijak se nevztahujícími k uloženým úkolům, stíny bez duše.

Bretonské moře po dlouhé době opět zamrzlo, vlnobítí ustalo a všudypřítomný pach žraloků na chvíli opustil ulice přístavu Ultair. Žralokáři vytáhli své lovné plošiny na podmáčený břeh a trávili všechn čas u do ruda rozpálených krbů. Dny byly krátké, ale přesto se většina obyvatel městečka stačila namol opít ještě před západem slunce. Vysoká pec na severním okraji města pohasla pro naprostý nedostatek přičetných technologů, sliznatý proud strusky vyschl náhle vprostřed ulice. Nánosy hlušiny se mísily s amoniakální břečkou, přístavní rafinérie zavřely své brány a jenom místní lihovar pokračoval v práci.

Jindy oblíbené ohňostroje se přenesly do uzavřených prostor, neboť v mrazivém ovzduší bylo téměř nemožné přimět jakoukoliv látku k výbuchu, i ty choleričtější molekuly zlenivěly, sníh a led dusily v zárodku všechny efekty místních mistrů barvířů.

Vojáci střežící městské brány polevili v tomto čase ve své bdělosti; jindy by se taková neopatrnost nemusela vyplatit, ale nyní bylo moře pokryté příkrovem ledu a všichni lační žraloci i mořští duchové uvěznění kdesi v přízračných

hlubinách.

Pak obři z nedalekých hor spustili lopaty obrovských větrných mlýnů, prapory s modlitbami sebou zuřivě zmítaly. Tornáda skučící zaklínání odradila i za jasného dne od cesty každého, kdo nebyl pevně rozhodnut spáchat sebevraždu. A takových nešťastníků bylo v Ultairu málo, nebo si alespoň dokázali představit podstatně příjemnější způsob odchodu z tohoto světa.

Většina cest byla zmrzlým čpavkem téměř úplně zasypána a i v ulicích sahaly mnohde závěje až do výše očí, tu a tam potřísněné napole strávenou kořalkou. Slunce už toho dne pomalu zapadalo, místní blázni huhňavě zpívali teskné melodie přinesené obchodníky z nejvzdálenějšího severu, když tu na ocelové dveře nejlepšího ultairského hostince zaklepaly něčí prsty.

Sníh stále padal a větrné modlitební mlýny hrály svým věrným rytmy syntetické nirvány.

Našli ji před hospodou, tvář pokrytou závojem jinovatky, zlaté jehličky vlasů vyfoukané ledovým větrem a účes z excitovaných valenčních elektronů budil u ostatních hostů úžas. Oči se ztrácely v hlubokých jezerech hydrargyry, tetování jen lehce prosvítalo přes masku z tvrzených plastů.

Neměla koně ani sáně, slabým hlasem vysvětlila, že o ně přišla několik mil od města, když nešťastné zvíře šláplo do jezírka lučavky. Byla spíše drobná a přes viditelné, kovem vyztužené kosti probouzela v přítomných mužích soucit a hloupou potřebu někoho ochraňovat; tak některé ženy často působí a obvykle také dokáží této schopnosti náležitě využít.

Nikdo v hospodě nepochyboval o tom, že podivná žena vládne mocí kouzel. Obyčejný člověk a ani lehkonožný světlý elf v leslém aluminiovém plášti by smrtící vánici nikdy nemohl projít živ, bez ohledu na nejlepší kostní implantáty a plastové masky.

Svařili ji rudé alkalické víno přivezené na azbestových lodích kupci z jižních krajů, nabídli několik dní starý chléb a téměř nezapáchající kousek uzeného žraloka. Máčela si krajíčky chleba ve víně a pomalu, jakoby s námahou, je žvýkala. Jedla tiše, třebaže vždy, když se paprsek světla odrazil od spíše drobných titanových tesáků, projela hostincem vlna lehké nervozity hraničící s nevolností.

Masa na talíři se žena ani nedotkla. Nechala na stole zlatý peníz odněkud zdaleka a požádala o přístřeší na noc. S nadějí pohlédla směrem ke krbu a chvíli si hřála ruce v tančících plamenech elektrického ohně. Její žíly probleskovaly kožním epitelem a slabě světélkovaly, jak to bylo jinak k vidění jen u bytostí vzešlých z ohně.

Tehdy jeden z místních bláznů přerušil tíživé ticho a zeptal se jí: "Odkud jste k nám přišla, krásná paní? Jen nemnohý se vydává na cestu v době, kdy bohové chladu svírají pevně vládu nad nebem i zemí a jaro je kdesi v nedohlednu. Váš příběh jistě stojí za vyprávění a snad rozptýlí tíživou nudu zimy."

"Život je jen střídáním nudy a nouze," odvětila žena s podivným úsměvem. "A co se vaší otázky týče: přišla jsem zdaleka. Přes Aistronský les až od průsmyku Bal Tahmúd." Místní blázni na ni pohlédli s rostoucím úžasem. Pro Ultairany byl totiž Aistronský les krajem kdesi daleko na východě, neznámou a téměř bájnou zemí, kde z nebe padá těžká voda a kam se odváží vstoupit jen otrlí obchodníci s uranem.

Pokřčila rameny. Plast na hrdle jí chřestil, když se znovu trochu smutně usmála, ale teprve druhý den odvyprávěla celý příběh. A ačkoliv utrpení způsobené zimou již zřejmě překonala a v pokoji plném generátorů měla dost času obnovit svoji sílu, přesto se jí ve tváři stále odrážela únava přecházející v rezignaci a beznaděj.

Obě strany se srazily v úzké úžlabině mezi křišťálovými štíty a přírodními sloupy ze zelené skalice. Vojáků knížecí gardy stálo na louce plné sirných květů žalostně málo, celá síla Tahmúdu se nemohla měřit s černým přívalem, který se průsmykem valil proti nim.

Jindy by ostré diamantové meče gardistů lehce rozehnaly i několikanásobnou převahu horalů, ale dnes ne. Barbarské kmeny z hor stály spořádaně a znovu a znovu vyrážely do útoku v místě, kde se úžlabina rozšiřovala a oni tak mohli nejsnáze využít obrovské početní převahy. Marně řada destilačních aparatur chrlila nová a nová oblaka jedovatého dýmu; horalé roztloukali v třecích miskách léčivý prach a trysky jej vháněly do ovzduší, takže bitva chvílemi připomínala střetnutí znepřátelených mraků.

Co zmohlo pár zmatených poustevníků, kteří se narychlo sebrali v okolních hvozdech, když horské kmeny vedli zuřiví technologové zahalení do černých antracitových kápí s nejmodernějšími vakuovými filtry? Když temná vůle šikovala poklizeče, misiče i postarší laboranty, radikálně změnila jejich genetický aparát i proteiny a učinila z blekotajícího stáda, hotového se po první srážce rozprchnout, bojeschopnou armádu?

A lesem po pravé straně obou bojujících armád dále postupovali obrovští a věčně hladoví laboratorní potkani, které pár nazdařbůh hozených pipet letících z korun stromů nemohlo zastavit.

Další vlna bojovníků s těžkými kyji narazila na hradbu z plastových štítů, všichni klouzali na vlhkém filtračním koláči a porcelánové třecí tloučky zuřivě bušily do hradby. Úžlabina byla osvětlena nedaleko hořícím jaderným reaktorem a tak, třebaže slunce se již postupně ztrácelo za vrcholky na západní straně hor, bitevní pole se zatím neponořilo do šera.

Vzteklé prskání potkanů na chvíli přehlušilo třesk tlouček o štíty, výkřiky umírajících i svist vakuových odstředivek.

A pak se dosud pevný šik gardy náhle prolomil.

Bitva byla rozhodnuta.

Když vrchní tahmúdský barvíř padl a přesně vystřelený varný kámen proměnil jeho hlavu na kaši, rozpadlo se střetnutí v řadu osamocených soubojů. Malé a od sebe oddělené skupinky gardistů sváděly svůj poslední boj. Jejich nabroušené kahany stále se strojovou přesností profesionálů opisovaly složité křivky, zelené plameny si mezi nepřáteli vybíraly krvavou daň, aniž by však už mohly jakkoliv ovlivnit výsledek bitvy.

Jen skupina technologů okolo tří drobných žen se pokusila o spořádaný ústup. Podařilo se jim probít se nepřátelskými řadami až na úzký horský hřeben a u starého, opuštěného a napůl zbořeného skladu vyhořelého paliva se znovu seřadit.

Alduin, Linden a Nimlith. Jen síla jich tři teď chránila životy skupiny, jen díky nim se všichni nerozutekli. A kdo se přesto pokusil uniknout na vlastní pěst, skončil v lačném chřtánu propasti a nebo se o něj mezi stromy postarali bojovní laboratorní potkani.

Inženýři v antracitových kápích dál hnali dopředu muže z hor, třebaže mrtvolý padlých už vytvářely kolem skupinky na hřebeni téměř neprostupnou zeď. Již umdlávali, napůl zadušení jedovatým aerosolem, téměř každý z nich v předcházejícím boji utrpěl nějaké zranění, a nebýt tří žen, leželi by již dávno mrtví v roztoku vlastní krve. Ale i tak se jejich počet stále tenčil.

Na konci černé armády stála postava zahalená v bílém laboratorním plášti a pro sebe se usmívala. Uměla číst myšlenky, ze struktury molekul vyzařovaných mozkem poznala nevyčtená slova i každé hnutí mysli a tak věděla, že síla tří žen již dlouho nevydrží a pak budou mít co dělat, aby si zachránily alespoň vlastní životy. A právě na tu chvíli se zahalená postava velice těšila.

"Stály jsme tam tři," řekla žena. Zlaté vlasy měla schované pod kapuci a pohled rtuťových očí byl podivuhodně prázdný. Všichni hosté napjatě poslouchali. Přerušovala své vyprávění jen na tu chvíli, kdy hostinský doléval sklenice alkalickým vínem.

Muži na ni hleděli, aniž by ji při tom hltali očima. Byla krásná, byla žena a byla sama, ale ten prázdný pohled zaháněl i touhu jenom si k ní přisednout blíž, natož se třeba lehce dotknout elektronů v jejích vlasech. A žena dál pomalu usrkávala vroucí víno a přitom hleděla kamsi mimo ně.

"Stály jsme tam tři," pokračovala žena, "a naše síla již ochabovala. Nepřátel bylo mnohem více a pokud je cizí moc dokázala udržet pohromadě a přimět ke stále novým útokům i přes mrtvolý svých druhů, bylo jasné, že nás dříve či později prostě vybijí. Nikdy předtím jsem netušila, že by poklizeči a laboranti mohli být takhle vytrvalí a odvážní. A tak přišel čas použít pracně nabytého vědění k vlastní záchraně a ponechat zbylé gardisty i technology jejich nevyhnutelnému osudu."

Tři sestry, jedna od druhé téměř k nerozeznání. Alduin má krásné oči plavoucí v jezerech rtuti, Nimlith ráda pozoruje požáry ropných polí a Linden brzy zemře. Inteligentní fosgenový mrak jí jen lehce přejede po ruce, ale i to málo bude stačit. A pak se Alduin i Nimlith dají na útěk, na chvíli zmizí cizím očím v bodavém jasu fosforového ohně, proběhnou mezi kalužemi solné kyseliny a dostanou se až na okraj feritového lesa.

"Nechaly jsme za sebou úzký čedičový hřeben celý posetý rozsekanými těly. První stromy pohladily větvemi naše tváře a my běžely dál. Nimlith už téměř nemohla. Nejhorlivější pronásledovatelé skončili se skleněnými střepy v hrdlech, jenže skučení umírajících potkanů k nám přilákalo pozornost dalších nepřátel. A pak se proti nám rozjela zahalená postava, bílý plášť a černá kápě."

Když Linden umírala, patřily její vzpomínky jezerům těžké vody na dalekém severu. Jsou něčím úplně jiným než jezera obyčejná, třebaže se jim na první pohled podobají. Jenže když obyčejní technologové hovoří o jezerech, myslí tím prostě prohlubeň naplněnou sladkou vodou. Jezero těžké vody je ale něčím víc než jen jednotlivými atomy a molekulami, každá vlna prodchnutá deuteriem má svoji vlastní inteligenci i duši.

Linden nezapomněla ani na dobu, kdy se učila porozumět složitým reakcím a jejich zápisu rovnicemi, hrám s obrázky, symboly i jejich vztahy. Vzpomínala i na muže, se kterými se za noci procházela ztichlými laboratořemi a v jejichž oběti pak usínala na periodických tabulkách pohozených na podlaze digestoře a ubíhající kamsi daleko za oblast stabilních jader.

Smrt setřela Linden vnímání času a ona teď nedokázala jednotlivé muže od sebe vůbec rozlišit. Všechny bílé pláště byly stejné, vše splývalo a pokud si dobře pamatovala, vše bylo nějakým způsobem krásné, pásky hořčíku, piliny zinku i sirné květy.

Avšak fosgen, který se zatím šířil celým tělem, způsobil, že i přes ty vzpomínky se Linden chvěla v křečích. Když pochopila, že pro ni není návratu, skousla kapsli kyanidu a zemřela s očima plnými slz.

A laboratorní potkani dál zběsile vrčeli.

Linden, Alduin a Nimlith. Tři sestry, od sebe téměř k nerozeznání. Linden ráda pozorovala požáry ropných polí, Alduin má krásné ve rtuti plavoucí oči a Nimlith brzy zemře. Postava zahalená v kápi vyšle příkaz a potkan skočí.

Ještě dříve, než Alduin švihne sekáčkem na led a rozetne bestii na dva kusy, stihne přišera prokousnout Nimlith hrdlo. Aminokyselinový roztok vytryskne...

"Nimlith zemřela rychle a sotva si vůbec měla čas uvědomit, že vše končí. Nevzpomínala na jezera těžké vody ani na milence uléhající vedle ní. Život z ní vyprchal s poslední krupějí krve a její duše odešla do zahrad Pána spánku, kde věčně padá zlatý déšť jodidu olovnatého, džbány jsou plné chlorofylových roztoků, šumí modrý mráz a nikdo neumírá. Ale myslím, že i v blažené zemi bude její duši stále strašit přišera se žlutými vyceněnými zuby a mrtvolným dechem," řekla žena a uhladila si elektrony ve vlasech. Hostinský před ní mlčky postavil další pohár vína a za okny dál skučela vánice, větrné modlitební mlýny zpívaly zimní noci.

Štvanice pokračovala. Bitevní pole už dávno opustil poslední živý bojovník a jenom oceloví krkavci tiše kroužili nad poleptanými těly. Ztemnělé nebe pokrývala hustá bílá mračna; jako kdyby vzdálené neutronové hvězdy nechťely

hledět na plán a raději skryly své tváře.

Alduin, Nimlith a Linden. Nimlith měla krásné oči v rtuťnatých vodách a Linden ráda pozorovala požár ropných polí. A Alduin... Jako kdyby vůle ovládající nepřítele na chvíli polevila ve své pozornosti a soustředila se jinam.

Když Alduin vykročila ze závěje na křišťálovou pěšinu vedoucí k jezeru, na okamžik se v ní probudila naděje a ona si myslela, že je zachráněna. Nebyla na nejvzdálenějším severu a tak vlny jen stěží mohly mít svoji duši, ale přesto jí molekuly oxidů křemíku pod nohama a pach vodní tříště dodávaly pocit bezpečí.

Na cestě před ní se však náhle objevila zahalená postava, bílý plášť a černá kápě. Dvě vůle se střetly.

Nevnímaly vánici unášející kolem nich jehličky čpavku, když se navzájem poprvé po dlouhé době změřily očima. Kdysi se už poznaly. Vždycky na ní bylo něco divného, ale dokázala to dlouho skrývat. V umění přetvářky neměla sobě rovna a pak, všichni ji obdivovali, protože byla nejnadanější. Nikdo nedokázal tak dobře skládat rotující molekuly, spojovat je do nových, dříve netušených látek, složitých a fascinujících struktur na samém pomezí stability. Hřiva valenčních elektronů za ní vlála, šroubovice nukleových kyselin se roztáčela ve víru větru.

Všechny tři sestry vládly mnohými dovednostmi, ale Kirim znala mnohem víc. Jenže...

"Neunikneš," řekla zahalená postava a z rtuťnatých očí vyšlehl blesk. Alduin s námahou pozvedla ruce, rozhodila hrst bílého prášku a blesk zmizel. Zachvěla se a s námahou ustoupila o několik kroků.

"A i pokud bys unikla, já již přečetla všechny tvé myšlenky, city i nevyřčená slova. Nepoznáš už nikdy klidný spánek, každý tvůj sen bude jen strašlivou noční můrou. Modli se a pros o to, abych tě nyní zabila, nebo tě jinak nechám volně jít."

"Ne, to ty si nyní přej vlastní smrt," odpověděla Alduin. "Pokud čteš cizí myšlenky, ztrácíš své vlastní. Je to stejné jako při pohledu do zrcadla. Nemůžeš sledovat bouře radioaktivního dusíku, aniž by se záření neodrazilo a nezasáhlo i tebe." Postava v kápi zakolísala, smekla se po bitumenovém povrchu. Protáhlé střepy byret se sypaly kolem a padaly k zemi ve skleněném dešti.

Alduin švihla před sebe stříbrným sekáčkem a jednou ranou rozťala antracitovou kápi odshora až dolů. Obě poloviny černého závoje padly tam, kde rudé listí zvolna přecházelo do bílého čpavkového sněhu. Kolem ramen zasažené ženy se rozlily husté zlaté vlasy. Byla od Alduin téměř k nerozeznání.

"Magie všech hmotných struktur znala a přesto jsi takhle dopadla, sestřičko," řekla Alduin trochu smutně. "Místo krásných věcí jsi viděla jen věci, které mohou uspokojit tvoji touhu po moci. Ať jsi šla kamkoliv, všude tě provázel stín. Jenže na světě jsou ještě jiné síly než ty, které vyzýváš. Tolik jsi toho znala a tohle jsi nepochopila?"

Zvedla porcelánový tlouček k poslednímu úderu a ve stejný okamžik vyšlehl Kirim z očí blesk.

Alduin, Linden a Nimlith. Nimlith zemřela, Linden zemřela a Alduin zemře.

"Ale přece jenom jste to přežila, paní," řekl hostinský. "Nemusíte se trápit tím, že jste se dala na útěk a ponechala ty muže jejich osudu. Naopak, všichni technologové by před vámi měli poníženě ležet laboratorní sklo, když jste se odvážila postavit přívalu ze země Kai. Vaše setra neměla pravdu, věřte, že i všechny noční můry po čase zmizí. Každý z nás někdy zemře, ale důležité je, že jste přežila právě tenhle boj."

"Samozřejmě, že jsem přežila," odpověděla pomalu žena. "Vždyť jsem také stála na druhé straně."

Prázdným pohledem přešla po hospodě. Všichni muži znehybněli a nikdo se neodvažoval pohnout ani dlouho poté, co Kirim dopila víno, rozhodila po hospodě kyanidové kapsle a s pokrčením ramen vyšla přímo do zuřící vánice. Valenční elektrony za ní letěly v hustých ohonech, tvrdé záření polévalo zemi, čpavkový sníh stále padal a jaro bylo kdesi v nedohlednu.

ÚRYVKY

Když jsem během pátrání poprvé ulehl v písku na břehu jezera, dostavil se sen. Po dlouhém hladovění zřejmě konečně přišly halucinace, ve kterých nad mojí hlavou kroužil obrovský sokol s namodralým peřím a vztekle skřehotal. Nevím, proč na toho ptáka v poslední době stále narážím.

Procitl jsem za soumraku. Vytáhl jsem z kapsy svoji hvězdici a nechal ji chvíli plavat ve stojaté jezerní vodě. Zřejmě čekala, že budu vyprávět nějaký příběh nebo číst z knihy, jak jsem to dělal doma. Většinou se vše odehrávalo tak, že ona ležela vypraná a čistá v umyvadle, já se koupal ve vaně a přitom k ní tiše hovořil. Dnes mě ale nenapadlo nic, co bych měl říct. Byl jsem vyčerpaný, jakoby prázdný a vlna sebekritiky každou pracně se rodící myšlenku označila vzápětí za banalitu a tak mi ji zabránila vyslovit.

Spíše z potřeby získat nějaký podnět jsem se rozhlížel po krajině kolem. Uprostřed jezera čněly kmeny uschlých stromů, v bažinách se k obloze vzpínaly stvoly suchého rákosu. Zvláštní protiklad, protiklady jsou ve všem a jenom v nich může být ukryta jednota uměleckého záměru, napadlo mě, ale když jsem chtěl hvězdici tento postřeh sdělit, uvědomil jsem si, že podobná moudra mají svůj původ leda tak v hladu. Prostě je zde jenom lužní les, řady topolů v dálce a lačnožrout, ten po kom jdu a koho stíhám divokou zemí.

Zaměřil jsem pozornost na rozpadlé chýše na protějším břehu. Několik nahrubo opracovaných kamenů, tu a tam stopy požáru, u břehu vyplavené kusy dřeva mohly docela dobře být zbytky lodí. Na mé straně jezera stála stavba jediná, dřevěná deska na kulech. Mohl to být oltář nebo stůl nebo něco úplně jiného. K ničemu mi to nebylo. Žádný obřad jsem se provádět nechystal a už dlouho jsem vůbec nic nejedl. Byl to zřejmě takový trochu podivínský rozmar.

Když jsem usnul podruhé, zdál se mi sen, v němž jsem nevěděl, zda mi ještě bije srdce a nebo zda se mi to už jenom zdá jako součást umně zkonstruovaného řetězce blouznivých přeludů. Zvláštní věc, že jsem si v tom stavu připadal po dlouhé době docela dobře, nebo alespoň snesitelně.

Chtěl jsem vytáhnout svoji hvězdici z vody, ale ona schválně odplavala od břehu, abych na ni nedosáhl. Tohle mi

předtím nikdy nedělala.

Dívala se na mě z hladiny šedozelené vody, potažené několikabarevným povlakem hub a řas: "Zapomněl jsi mi večer vyprávět. Nemohla jsem spát."

"Já také nemohl spát," odpověděl jsem unaveně. Nechtěl jsem hovořit o tom, jak jsem se zmítal v těžkém záchvatu a jen rozhovor se sokolem mě uklidnil.

"A příběhy?" ptala se vyčítavě.

"Jednou, vlastně před několika dny, bylo to v době, kdy jsem hladověl teprve týden, jsem navštívil banku, vybral peníze ze svého účtu a nesl je na jiný účet. Současně jsem další peníze nesl z domova. Když jsem přišel do budovy té jiné banky, zjistil jsem, že k tomuto účtu vůbec nemám dispoziční práva. Musel jsem všechno odnést do banky původní."

"A dál?" hvězdice se ani nesnažila předstírat, že by ji moje historka zaujala.

"V pokladně té původní banky viděli, že jim nesu víc peněz, než jsem si vybral před deseti minutami. Úřednice obdivně hovořila o obrovském úroku dosaženém v průběhu několika minut. Snažil jsem se jí vysvětlit, že vše je dáno jen tím, že jsem šílený a není třeba hledat v tom cokoli dalšího. Cestou ven jsem se zlomil v pase a srazil se s mužem s ochranky. Mysleli si, že chci odlákat jejich pozornost a právě začíná velká bankovní loupež, ale já se jenom škubal v křečích, prázdný žaludek se stahoval a já se marně pokoušel zvracet. Nakonec mě nechali jít."

"Takhle blbý příběh jsem od tebe ještě nikdy neslyšela," hvězdice rameny vztekla vířila zelenou hladinu. "Vlastně to ani žádný příběh není."

Posmutněl jsem. Věděl jsem, že jsem svoji přítelkyni hluboce zklamal. "Mám pocit, jako kdyby pramen příběhů vyschl," zašeptal jsem nakonec rezignovaně. Bylo zvláštní, že k tomu nedošlo na poušti, ale tady, v bažinaté a podmáčené krajině, kde se do jezera vlévala nejedna říčka. Bylo tomu ale přesto tak.

Nechal jsem hvězdicí hvězdicí a vykročil jsem směrem k vrbám a topolům. Za každou vrbou se mohl skrývat vrah a z korun topolů se na mě valila tiseň.

Vrba Vrah a Topol Tiseň. Z takových společníků jsem mohl mít jen těžko radost. Naštěstí zde byl ještě Sokol Stihomam, můj dobrý přítel a bdělý ochránce. Díky své duševní poruše neustále hlídkoval na obloze, hledal, zda jemu a potažmo i mě nehrozí nějaké nebezpečí. Navíc neúnavně pátral po muži, jehož jsem zde dnem i nocí sledoval.

Zalezl jsem do provizorní jeskyně vytesané do zřejmě jediného kusu skály, jež se nacházel v širokém okolí. Duch jeskyně, jemuž jsem říkal jeskyň, byl nucen vyslechnout mé nářky na neshodu s hvězdicí.

"Není to žádná hvězdice, je to jen určitým způsobem přeložený kapesník," smál se mi. Něčemu takovému nebudu nikdy věřit, ale nechtěl jsem se hádat.

"A jak to tedy je s těmi příběhy?" zajímal se jeskyň trochu zklamaně. Zřejmě by dnešního večera nějakou menší verbální potyčku uvítal.

"Jsem prostě hladový a nemůžu spát," řekl jsem unaveně.

"Nemám tady vanu,
musím spát ve stanu,
já ho stejně dostanu!"

Infantilní rýmy, opravdu nevím, jak jsem na ně přišel. Snad mi je někdy během horečnatého spánku zarecitoval do ucha sám Sokol Stihomam, ale vzhledem k pochybné kvalitě veršů to byl spíše Topol Tiseň; v ševlení jeho listů jsem občas zaslechl nenaplněné umělecké ambice, nebo jsem se to alespoň domníval.

Dnes vyplavily vlny na břeh několik ryb. Plácaly se chvíli v bahně a pak všechny lekly. Brzy začnou ve slunečních paprscích hnit, pokud je mezitím nepozře má hvězdice či Sokol Stihomam. Když ještě byly čerstvé a požitelné, přemýšlel jsem chvíli o tom, že bych je mohl sníst. Představoval jsem si, jak si je pečů na oleji a čichám k jejich vůni, potom osmažené kousky ryb vyhodím a olej vypiju.

Pak jsem však dokázal svůj hlad ovládnout. Nemůžu už dlouho jíst, protože se ve mě skrývá dvojník muže, po němž pátrám v bažinách. Mám podezření, že pokaždé, když něco jím, on jí ve mně, užírá kousek po kousku mé vlastní vnitřnosti. Kdykoliv jsem během jídla najednou přestal kousat, nestačil na to včas zareagovat a ještě z hloubi těla jsem uslyšel několik chtivých polknutí.

Pokud se dobře pamatuji, poprvé se objevil na jakémsi studentském setkání. Kdosi, snad nějaký neznámý pošetilec, tenkrát neprozřetelně pronesl slovo slezina a tím na mě lačnožrouta přivolal; já právě jedl šunku hustě zalitou chřestovou omáčkou, když jsem ucítil stisk jeho silných tupých čelistí. Proto přesně znám okamžik, kdy se probudil a jen proto také vím, z jaké příčiny k tomu došlo.

Nejdříve se přirozeně pustil do mé sleziny, ale později hryzal i játra. Od doby, kdy hladovím, se lačnožrout už neozývá. Je ve své podobě možná nezničitelný, ale druhá polovina jeho bytosti, ta lidská, takové vlastnosti rozhodně nemá.

Až najdu a zabiju muže, po němž zde pátrám, zahyne i jeho dvojník v mých útrobách. Alespoň si to myslím, jist si tím však nejsem a vlastně být ani nemohu. Když jsem o tom říkal hvězdicí, smála se mi. Že by to opravdu byl jen kapesník?

Zdánlivě nekonečné dny, kdy nad jezerem zní pouze křik, jenž vydává Sokol Stihomam, byly včera nečekaně přerušeny. Přemýšlel jsem zrovna, zda omdlím v poledním slunci, jak jsem to v poslední době někdy pro vlastní zábavu dělával, když tu se přede mnou objevila lidská tvář. Zajísal jsem. Myslel jsem, že je to muž, jehož hledám a hotovil jsem se tedy k útoku. Přitom jsem si uvědomil, že návštěvník vypadá přesně jako student, který onehdy vyslovil nešťastnou zařikací formuli o slezině. Jistě, oba jsou jedna a tatáž osoba - jak jsem si toho mohl po celou dobu nevšimnout?

Potom se však stalo něco divného. Náhle jsem se dostal do nějaké místnosti, kde seděli učení filozofové a lízali z obrovských talířů rozpuštěné máslo.

"Lidské tělo," prohlásil ten, který se jmenoval Platón, omastkem se téměř zalykaje, "je složeno z vodní a lipidické vrstvy. Inteligence sídlí v té druhé. Myšlenky jsou obsaženy v tuku, slova i ideje se v něm skvěle rozpouští."
"Vrstva vodní, naproti tomu," souhlasil druhý z filozofů jménem Petržil, "je pouze šedým jeskyněm na břehu jezera, kde spí tvorové propadlí stínům."

Ostatní filozofové, všichni odění v tógách, se zvedli a začali sborově tleskat. Vydali se na pochod mezi pestře pomalovaným sloupofadím v doprovodu výskajících obnažených harfenic a cestou se k nim přidávaly zástupy opilých stoiků.

Potom jsem procitl. Sen mě upozornil na příchod cizince, byť ta výjimečná událost nakonec proběhla úplně jinak. Když jsem se znovu probudil, blížil se ke mě někdo jiný, muž jehož jsem vůbec neznal. Vysoký, ostré rysy, oblečený celý v šedém plášti a v ruce kožená diplomatická aktovka. Za pasem nesl uloveného ptáka. Nevěděl jsem, zda mám něco zakřičet na pozdrav nebo zda se naopak sluší počkat, až promluví on.

"Pozdravuje vás můj otec," řekl jsem nakonec. Přišlo mi to jako ideálně neutrální konstatování, které nijak neprozradí moji současnou zmatenost.

"S otcem jsem mluvil někdy před zinním slunovratem," odpověděl mi se smíchem. "Ne, počkej, to byl můj otec," dodal potom.

V ten okamžik jsem pochopil, že mé pátrání po dvojníkovi démona, jenž mě zevnitř požírá, má jen pramalou cenu.

Nemohl jsem ho nikdy najít. Můj svět s ním už neměl společný průnik, neměl společný průnik prakticky s ničím a možná ani s lačnožroutem ne.

Ještě toho dne, krátce potom, co jsem se s návštěvníkem velmi zdvořile rozloučil, jsem od jezera odešel. Věděl jsem teď o zdejší krajině řadu věcí, ale rozhodl jsem se, že je nadále budu skrývat. Nechtěl jsem, aby do zelených bažin chodili lidé. V umění zastírat vlastní vědomosti jsem měl mnohaletou zkušenost. Ale mohl jsem klidně i mluvit, průnik by byl tak jako tak prázdný.

Když jsem od jezera odcházel, vítr zmlkl a řasnatá hladina byla bez jediné vlnky. Zato ticha leželo nad krajinou mnoho druhů, ticho fialové i modré, bezbarvé i bezčasé, dvacetistěnné i vonící po skořici a hřebíčku. Všechna ta ticha byla krásná a já velice litoval, že už je podle všeho nikdy neuvidím.

Sokol Stihomam i Topol Tíseň zůstali kdesi daleko za mnou. Chvillemi mám však pocit, že mě oba stále provázejí a chrání před nejhorším. Možná dokonce, že jen díky nim jsem dosud naživu. Nevím, jak se má záležitost s lačnožroutem. Co je však horší, na odchodu jsem u jezera zapomněl i svoji hvězdič.

Když teď nemůžu spát, přejíždím z jedné chaty do druhé, střídám všechny své garsoniery, maringotky i několik hausbótů. Většina z nich se nachází na špinavých a zpustošených předměstích, nedaleko prázdných továren a dalších míst, jejichž atmosféru se zvláštní oblibou vyhledávám. Jezdím podivnými dopravními prostředky, záhadné tvary a čísla ubíhající kamsi daleko za desetinnou čárku.

Obvykle se v každé ze svých tolik rozdílných ložnic téměř hodinu převaluji na lůžku a potom jedu strávit další zlomek noci někam jinam. Občas zamhouřím oči, ale vždy se po chvíli hladu znovu probouzím. I ty krátké sny o neustále ubývajícím slezině a polykavý zvuk ale docela stačí.

Jednou se mi zdálo i o dvojníkovi, kterého jsem hledal u břehu jezera. Seděl v knihovně plné svazků od Platóna i Petržila. Uřezal jsem mu tučné ruce a před jeho vytřeštěnými očima je snědl, zalykal se tukem a nakonec jsem zvracel. Zvratky jsem mu nacpal do uší, nosu a úst, cpal mu jich tam stále víc a neustal jsem v tom, dokud se dvojník konečně neudusil.

Pozoruhodný sen.

Stále mě pronásleduje strašná rýma. I když po hvězdičce ještě pátrám, od té doby jsem ji neviděl a v mém hledání je dnes spíše setrvačnost než nějaká zvláštní naděje. Nemám teď komu vyprávět příběhy, ale stejně bych asi neměl co říci.

Pramen zážitků vyschl a já si nejsem vůbec jistý, zda na nějakou bohatší žílu ještě někdy narazím.

ÚTESY LIAO-TUNGU

Vůně květů jasmínu se zvolna snášela k zemi. Tři náhodní známí u těžkého dubového stolu pozdvihli současně číše namodralého vína a mlčky si připili. Měsíční světlo dopadalo na sochu bohyně milosrdenství Kuan-jin. Tvář sochy vyřezaná z lesklého dřeva se během dne vlídně usmívala, ale nyní se na ní usadil potměšilý ironický stín. Připilý vánek ohnul několik stébel trávy a pak zase utichl.

Jasmínu loubí,

zkřivené klouby,

hrbí se u vína,

zve dobré druhy dobrá hodina

na sušené houby...

Všichni tři vyprázdnili další sklenice, do nichž krátce předtím nenápadně přisypali jakýsi bílý prášek. Poslední koláček z rýžové mouky a místních jedovatých hub zmizel, džbán byl již také téměř prázdný a na lakovaném stolku se třpytily rudé kapky. Mrak zakryl měsíc a zahradní altánek teď osvětloval jenom lampión z naolejovaného papíru.

"Mnoho pozoruhodných věcí je skryto v podzimních nocích," promluvil jeden z mužů. "Když jsem ještě létal nad krajinou v podobě volavky, právě podzim jsem si zamiloval ze všech ročních dob nejvíce. Ještě jednou bych chtěl poznat ten opojný pocit, který předčí všechna kouzla šilenství i vína. Až přijde můj čas, rád bych doletěl až k moři. Nikdy jsem ještě nespátřil vlny dorážející na šedo zelené útesy Liao-tungu, kde končí všechny cesty včetně té směřující k Tau. Polet' se mnou, až uslyšíte volání..."

"Poletíme," přikývl druhý muž.

"Jistě," dodal poslední z těch tří. Jejich hlasy byly podobné, tiché a zazníval z nich lehce rozostřený podtón, s jakým se

lze jinak setkat jen zřídka. Kdyby nebylo slabého světla lampiónu, nikdo by zřejmě nepoznal, kdo z trojice právě hovoří a kdo má sinalou, v křečích staženou tvář.

"Černé mraky zakrývají měsíc. Možná přijde déšť. Z mraků spadnou na zem slzy bohů. Vždyť i bohové přece někdy pláčou, třebaže je to zcela zbytečné."

"Ne, to jen nebe zvrací déšť," namítl jeden z hlasů.

"Pláč i smích jsou obojí jenom jedním. Moudrý člověk nechá věci plynout v souladu jejich s přirozeností, hledí na ně bez zájmu a ve svém šilenství je k ničemu nepotřebuje. Ostatně, slzy jsou malé a zbytečné, ale jejich řeka podemele i tu největší skálu. Vyhne se jí, proud jí obteče, přesto ale nakonec nad skálou zvítězí. Nevím, proč to tak je."

"Já také ne."

"Ani já ne," zdálo se, že promluvil zase ten první.

"Měsíc zašel za černé mraky. Všechno zůstalo na svém místě, ale ne každý dokáže závojem mraků prohlédnout. Co na tom záleží..."

"A kapky vína jsou rudé jako krev." Jednotlivé věty na sebe nenavazovaly, nebo ta souvislost byla alespoň nějak pokřivená. Trojici to však podle všeho ani v nejmenším nevadilo.

"Pokud je víno z jiných hroznů, jsou zase jeho kapky stříbřité jako slzy. Krev, slzy, déšť a víno, vše se mění a vše stejně zůstává pořád stejné. Zatímco my pijeme víno, pije poušť Gobi krev, třebaže nevím, zda je na tom něco zajímavého."

Jeden z mužů náhle zahodil střepy sklenice a chvíli sál ránu, plival krev a pro sebe dušeně nadával.

"Velká zeď byla jednou prolomena a tak bude hrobů vojáků stále přibývat. Není jich žádná škoda."

Krev chtivě srká písek pouště Gobi,
krev kane z hvězd a země jeden sten...

Zlámané zobáky, křídla a hroby,
útesy pokrývá hlen...

Zeď odjakživa dělila dva světy. Dlouho stála jen v myšlenkách a teprve později ji nechali císaři v provincii Kan-su opravdu postavit. Na jih od ní se rozkládala zelená rýžová pole a na severní straně zeď lemovala vyschlá stepní tráva; na obzoru bylo možno spatřit i první písečné duny. Vskutku banální příběh.

Vysoký, do nekonečna se táhnoucí val z bílých kamenů se měl stát nehynoucím svědectvím moci císařů Země středu. Přesto se ale vládci mohli zdí jen sotva chlubit a také jim přinesla jen málo štěstí. Sami se prohlašovali za syny Nebes, ale Nebesa se o jejich činy ve skutečnosti vůbec nezajímala. Velká zeď kromě toho nebyla postavena z kamene, ale z krve a slz. Oddělovala nejen lidi žijící na její jižní straně od severních barbarů, ale rozbíjela i samotnou Říši středu.

Rozdělovala zemi, ve které nikdy nestála.

Šilenství zmizelo,

vadnout jsem začala,

krčmou se plazím jak stín...

"Všichni známe pověst o muži, kterého císařovi vojáci odvěkleli od jívových hájů u řeky Fyn na prašné severní pláně Kan-su. Ten příběh se skutečně stal, vymyslet tak hloupě romantické vyprávění by ostatně ani průměrnému autorovi nesloužilo rozhodně ke cti.

Od vlastní ženy nedostal onen muž na dlouhou cestu v upomínku ani květ chryzantémy, protože když pro Luo Šena ozbrojenci přišli, nesla jeho manželka zrovna na trh smotky hedvábí. Zatímco pak Luo Šen lámal kameny a dýchal dusivý prach, měl obraz ženy stále před svými bolavými očima. Usínal na tvrdé zemi zbrocené krví těch, kdo se vojákům postavili na odpor a byli tedy plným právem ubiti.

"Luo Šen byl naprostý idiot," poznamenal jeden z posluchačů.

"Jistě, stejně jako jeho manželka," připustil nezaújatě vypravěč, "dovolte mi však, abych pokračoval. Jen jediná tvář, kterou Šen vidal ve svých snech, jej držela při nuzném životě.

V duši straší světlo z jedné holky,

do vrásek stromů padá déšť

poslední dny, hodiny a roky...

Každou noc ta strašná žena přicházela, vzala Luo Šenovu hlavu do svých dlaní a šeptala mu slova, která hřála. Zatímco první sníh napadl a zasypal těla nešťastných rabů, zatímco ráno pokrývala jinovatka tváře těch, kdo zmrzli, muž od řeky Fyn se vždy probouzel živý a na tváři se mu vždy ještě po nějaký čas rozlévalo světlo údajně nadpozemsky krásného snu.

"Dost! Ještě jediné slovo a proměním se ve volavku a ihned uletím," vykřikl muž, převrátil další číši a pokusil se uprchnout, ale podmanivá síla nudného vyprávění ho přitáhla zpět jako mŕru vábenou k vlastní zkáze žhavým plamenem. Dosud panující pohoda vzala rázem za své.

"Šenova žena zatím opustila rodnou vesnici a sama se vydala na dalekou cestu," pokračoval vypravěč s rozkoší, kterou s sebou přináší pouze umění trápit jiné. "Dobří a přirozeně také hloupí lidé jí pomáhali, vždy někde našla přístřeší na noc a i misku rýže jí dávali ti, kterým prozradila cíl svého putování.

Ale přitom, co jiného je příchod než odchod odjinud? Jaký je mezi nimi rozdíl? Setkávání a loučení nemohou bez sebe být, jsou jako stálice v tomto nestálém světě. Čím byla žena blíže k hroznému zdi, tím více slábl její obraz v Šenových snech a on se teď budil promrzlý ranním chladem i tehdy, když mráz na chvíli polevil.

A jednoho dne k němu celou noc nepřišla a Šen jen v dálce zřel její matný obraz a z nebes slyšel vzdálený hlas.

Ráno vykopali vojáci ve studené zemi nový mělký hrob a na nebi přibyla jedna volavka. Téměř celý rok hovořila se

svými sestrami, poletovala nad krajem a až s příchodem podzimu opustila tuto oblast a odebrala se k šedo zeleným útesům Liao-tungu. Ostatní volavky to ocenily, neboť ji právem považovaly za velmi nudného spolčnicka.

Když se zeď na několika místech rozpadla, překročili nepřátelé Říše středu hranice a jejich cestu provázal oheň, krev, slzy a další výměšky.

"Protiklady jsou jenom dvěma stránkami jedné mince. Moudrý člověk chápe, že země i nebesa musejí být v jednotě. Tak pád Zdi, která byla postavena z vůlí, nepřinesl pokoj, ale jenom další utrpení. Jen císař ztratil přízeň Nebes, hroby ostatních se staly i jeho hrobem a na trůn nastoupila nová dynastie."

"A přesto celý příběh není ještě dovypřávn. Bohužel musím dodat ještě několik vět, třebaže bych už sám rád mlčel.

Když žena po dlouhé pouti od řeky Fyn nalezla jenom Šenův hrob, ozdobila jej kyticí chryzantém.

V nádheře pozdní kvetou chryzantémy,

zperlené šedou rosou vytrhám...

Potom poklekla na hrob a šeptala slova, která lidé bohužel říkají, i když by z hlediska nezaujatého posluchače bylo lépe, aby si vyřízli jazyk tupým nožem. Pokud se snažíme věci nazývat jmény, upadáme jenom stále hlouběji do vlastních omylů. A tak, dokud žena mluvila, zhnusená Nebesa mlčela.

Ale když na hrob dopadla první slza, přišla konečně odpověď. Slzy, krev, víno a proud řeky, vše neustále vchází jedno do druhého. Nebe zvracelo déšť a řeka slz strhla celou zeď, podemlela základy kamenných bloků, zalila svými vlnami Šenův hrob a odplavila i kyticí chryzantém.

Tekla krev, kanuly slzy a my je dnes pijeme ve víně. Měsíc zašel a stín konečně pohltit celý příběh, ale jenom proto, aby příště mohly nad jiným příběhem vyjít hvězdy. Moudrý člověk jen zpovzdálí pozoruje věci a nechává je plynout v souladu s jejich přirozeností."

Život, toť poutník, který kolem miji,

mrtvý, toť ten, kdo domů přišel zas.

"Vše se stále mění, nic není stálého, země, nebesa a ani nic mezi nimi. Není život a ani smrt. Už teď jsme všichni volavkami, třebaže jsme ještě nespátřili mořské břehy. Ale mrtvý rolník mi přesto vyprávěl ten hloupý příběh o zdi krve, o tom, jak nechal pyšný císař postavit ze slz zeď a jak ji řeka slz a krve podemlela. A protože jsem musel vyslechnout celé vyprávění, zdálo se mi být jen spravedlivé, abych tím pitomým příběhem otrávil ještě někoho jiného."

"Sušené houby!" zakrákorál náhle hlas ze tmy, zřejmě patřící bohyni milosrdenství Kuan-jin. Dva z mužů sebou polekaně trhli.

"A přece my nyní hledíme dále na dno mnoha pohárů vína," nenechal se šilený vypravěč přerušit, "a to víno v našich ústech nezhořkne. Stín přijde a zase odejde, slzy vyschnou a krev se vsákne do země, ze které u řeky Fyn opět vyrostou jívky a vedle sochy naší ironické bohyně rozkvete jasmín."

"To bylo skutečně strašný," volaly obě volavky, zoufale mizící za nočním obzorem. Tak nějak obvykle končí příběhy, které si mezi sebou u sklenice vína vyprávějí náhodní známí.

VLNY

Hledal ji dlouho, ztrácela se mu a stopy její přítomnosti byly mnohdy pouze nezřetelné ve všech podivných krajích, do kterých ho zatím cesta zavedla. Jen neurčité náznaky mu sloužily jako průvodci a kromě nich už žádné další spolčnický neměl. Jména, jež cestou zaslechl, skládal do dlouhých, téměř nesrozumitelných veršů, a z toho táhlého eposu hádal znamení a čerpal sílu pro všechna dobrá i špatná rozhodnutí. Tkal samu podstatu skutečnosti.

Vesnice, do níž měl Marak namířeno, se rozkládala na úzkém pásu země mezi skalami a zálivem. Zatímco opatrně scházel úzkou pěšinou, pláště promočený deštěm, tvář zachmuřenou a oči plné únavy, malý chlapec přirazil ke břehu svůj korákl a začal skládat úlovek na pevnou zem. Vítr přinášel k Marakovi pach krve a soli, když mu chlapec mlčky pokynul a ukázal k jedné z kamenných chýší. Nuzná obydlí byla pobořená, kusy malty, jimiž dříve někdo vymazal spáry mezi kameny, většinou popraskaly nebo odpadly.

"Žene se bouře," řekl chlapec tiše místo pozdravu.

"A ona?" zeptal se Marak, když vešli dovnitř. "Viš přece, proč jsem přišel."

Chlapec poklekl, aby v ohništi rozfoukal žhavé uhlíky, nalil do bronzové nádoby víno a postavil kotlík na oheň. Teprve pak odpověděl: "Zpívá svoji píseň, ale její hlas už slábne. Přišel jsi naši ochránkyni odvést pryč?"

"Na tom nezáleží." Marak se odpovědi raději vyhnul. Byl příliš unavený na to, aby se vymlouval, a už vůbec neměl v úmyslu chlapci své pohnutky vysvětlovat. "Měl jsi dobrý lov?"

"Dostal jsem tuňáka. Usušíme jeho hlavu a rozetřeme mozek s květy řeřichy."

"K čemu je to dobré?" podivil se Marak. Chlapec hovořil tak, jako kdyby zde měl nějaké přátele a to Maraka mátl. Jeho spolčnický zatím rozlil víno do hliněných pohárů. Pohyby měl pomalé a malátné, zdálo se být ještě vyčerpanější než Marak.

Připsal si v duchu několik veršů o čase. Cítil, že něco s ním není v pořádku.

Řeka času plyne,

plyne ospale...

"Nevíš, k čemu je dobrý tuňák?" chlapcův smích připomínal chřestění kostí. "Odhání přece Pány noci. Až vyplují na svých drakarech, zastavíme je. I když..."

"Když přijdou vlny, nebude podobná ochrana moc platná, že." Víno bylo kyselé. Marak ho jen usrkl a zkrivil odporem rty, ale chlapec vyprázdnil celý pohár jediným douškem. "Jestli nám ji odvedeš, najdu tě a zabiju," řekl hrozivě.

Marak sjel rukou k dýce u pasu, ale pak si to rozmyslel. Chvilí oba mlčeli. Do ticha znělo praskání ohně, ze špatně utěsněného komína unikal kouř, dráždil oči a nutil ke kašli. Když Marak přitiskl hlavu ke zdi, mohl skrz praskliny vidět

ven. Chýše kolem byly opuštěné, moře dosahovalo až téměř k nim, ale ačkoliv vál silný vítr, hladina byla klidná a nehybná. Kožený korákl chlapec přivázel u napůl rozpadlého mola, loďka měla skasanou plachtu a vesla vytažená ven z vody.

Marak se zvedl a otevřel dveře. Musel jít dál, stále ještě nebyl u konce cesty. Teplo v chýši mu nepřinášelo pokoj, příliš živé myšlenky mu bránily ve spánku, i když by jinak rád zavřel oči. Přidal k eposu několik dalších veršů.

"Jdu za ní," řekl úsečně. "Půjč mi svoji loď," přikázal.

"Nikdy bys mi ji nevrátil. Musím chytit další tuňáky," v chlapcově hlase bylo znát jakési zoufalé odhodlání.

"Sám jsi říkal, že vlny času pohltí vesnici dřív, než by ti mohli uškodit Páni noci," podívil se Marak.

"Korákl je jen můj. Je spojený s mojí duší," chlapec mluvil, jako kdyby mechanicky odřikával naučené formulky, jejichž smysl se dávno vytratil. "Loď s labutí šíjí mají také vždy jenom jednoho přítele a když ten zemře, utone loď v hlubině. Ani tohle nevíš?"

"Jak chceš," pokrčil rameny Marak. "Dojdu tam po útesech." Přetáhl si kápi přes hlavu a vyšel do deště. Krácel co možná nejrychleji, nezastavoval se, třebaže se rychle zadýchal. Nejprve se dal podél břehu, až dorazil k místu, kde se okraj fjordu stácel směrem k moři. Šedý písek, připomínající rozdrčené a zmatnělé skleněné korálky, končil. Udělal několik kroků, oddělujících ho od hladiny. Sklonil se, nabral do dlaně vodu a přiložil ji ke rtům. Chutnala stejně, jako byla cítit, slane a po krvi. Pak si uvědomil, že pije svoji vlastní krev, puchýře na dlaní praskly a nedávno utřené rána se opět otevírá. Z Marakových rtů uniklo něco mezi kletbou a zaskučením. Zvuk se nesl krajinou a postupně se rozplynul v dále.

Pokračoval v cestě. Stezka opustila břeh, zvedla se podél úbočí skály a mířila přímo vzhůru. Chvilími mýjela podivně jeskyně, vytesané do tmavozeleného kamene, Marak si jich však nevšímal a pokračoval na hřeben mysu. Jak stoupal výš, doléhal k němu hlas příboje v sousedním fjordu i řev bouře na volném moři. Setmělo se a on zapálil smolnou louč, aby rozeznal alespoň obrysy tvarů kolem něj.

V šeru musel barvy kolem sebe spíše hádat, ale právě ony měly v eposu velký význam a on se je neodvažoval pominout. Skálu pokrýval na několika místech tmavě rudý vřes nebo trsy trávy, jinde však byly kusy lávy holé a oblaka mlhy se nad nimi válela v poryvech větru. Těžce dýchal, když se konečně vyškřábal na hřeben.

Opět se rozednilo. Po levé ruce měl zátoku s opuštěnou vesnicí, jen z jednoho domu stoupal dým. Napravo od něj hučelo moře. Sousední fjord byl plný pěnivých vírů, v nichž se kypící voda téměř vařila. Rychle se otáčející trychtýře spadaly do bezdných hlubin a když do nich Marak chvíli hleděl, vycítil z nich divokou zášť a vůli vzít jeho duši s sebou. Odvrátil zrak ke klidné hladině zátoky, od níž sem přišel. Kdyby mu chlapec půjčil loď, možná by dorazil k cíli rychleji, ale mohlo se také snadno stát, že by moře a jeho proudy špatně odhadl a korákl by uchvátily vlny.

Po chvíli však k němu dolehl ještě jiný zvuk, který zněl v dálce před ním. Probudila se v něm naděje, vzal jednotlivé střípky zpěvu a pak je složil do jiné podoby. Znovu vykročil a tichý hlas ho vedl lépe než verše jeho eposu, ukazoval mu místa, kde stezka jen těsně mýjela propast a i když ho mlha zatím opět zcela pohltila a on již neviděl na mořskou hladinu po obou stranách hřebenu, blížil se rychle ke špičce mysu.

A pak ji těsně před sebou spatřil. Žena byla zahalena v černém saténu; stála k němu zády, takže ji neviděl do tváře. Nevadilo to však, poznal ji už v první chvíli. Putování snovými zákoutími, jež nemají jména, bylo u konce. Střípky do sebe znovu zapadly a mozaika se rozzářila.

"Puabi," zašeptal to téměř pro sebe, bál se ji vyrušit. Stála na posledním výběžku pevniny, při sebemenším pohybu mohla spadnout. Z jejich rtů vycházela tichá slova, zpěv se ve vzduchu měnil v ohnivě a ledové řetězce, jednotlivá zaklínadla se splétala do sebe a stavěla hráz mezi rozbouřeným mořem a klidnou zátokou.

"Věděla jsem, že přijdeš, Maraku. Už dlouho nevydržím," v jejím hlase zněl lehký podtón, kterého se muž zalekl.

Neotočila se k němu a on se bál, aby se v zoufalství nevrhla ze srázu dolů.

"Proč ochraňuješ vesnici s jediným malým chlapcem, Puabi? Zmizela jsi, ještě než přišlo ráno..."

"Fjord Kelstheim má své místo v legendě o dceři bohyně Jitřenky," odpověděla mu.

"Hloupá pověst, žádný vznešený epos. Není to vůbec důležité," namítl s pokrčením ramen

"Raději se podívej, co se tady stalo před sto lety," řekla s jakousi horečnatou touhou v hlase.

Mávla rukou a síla vůle vyvolala ze vzpomínek do přítomnosti obraz bitvy. Marak už ve vesnici cítil, že něco s časem není v pořádku a teď se minulost ocitla přímo před ním. Dvě řady přízračných lodí stály proti sobě, obě plné mužů s meči. Drakary se proplétaly mezi plavidly s labutí šíjí. Zatímco předností jedněch byla krása a pohyb na křídlech vln, jejich nepřátelé však manévrovali s jakousi mechanickou přesností. Pokud se jim podařilo některou z labutích lodí obklopit, přeskakovali bojovníci v železných krunýřích na její palubu a neustali v boji, dokud proti nim stál někdo živý. Ze žluté a napjaté pokožky ve tvářích útočníků prosvítaly téměř obscénním způsobem kosti.

Drakarů bylo mnohem více a podle všeho by se vítězství nakonec mělo přiklonit na jejich stranu. Jenže tady nešlo pouze o jedinou bitvu. Marak vytušil, že se jedná o cosi víc, jenže nedokázal nahlédnout pod povrch. Viděl před sebou pouze odraz, jenž odkazoval k něčemu dalšímu, ještě mnohem méně zřetelnému, a nebyl to už zdaleka pouze čas, co je rozdělovalo.

"Oni se snaží piráty zastavit?" zeptal se nakonec.

"Ano. Obránci vesnice stojí proti Pánům noci..."

"Měli dost vysušených hlav tuňáků, aby před nájezdníky ochránili alespoň přístav?"

"Nevím, neznám konec legendy," povzddechla si. "Proto jsem přišla, abych zjistila víc."

"Neoblíbil jsem si tohle místo. Obraz, který máme před sebou, se nás snaží oklamat, je falešný a nějak pokřivený. Doufám, že drakary zvítězí. Jejich lučištníci sice nemají tak přesnou mušku, ale teď stejně dostanou další loď." Mrak šípů se jim před očima zformoval do podoby kosy a pak přibil posádku labutí lodě k palubě.

"Tvá slova znějí divně, Maraku. Cítím z nich..." váhala a hledala vhodné slovo.

"Nemůžeš z nich cítit nic, protože jsou to jenom slova, žádná báseň," ušklíbl se Marak. "Ostatně, temnota hojí rány, které způsobily paprsky světla a ti, kdo je nosí s sebou."

"Nemám sílu dál držet hráz," povzdychla si náhle.

"Pojď už. Dlouho jsem tě hledal, když jsi se tiše vytratila."

"Jenže, co se pak stane s městem?"

Ohlédla se k němu a přerušila kouzlo. Skutečnost na sebe vzala jinou podobu a lodě jim zmizely z očí. Přístav se změnil v trosky.

"Město? Ubohá rybářská osada a v ní jen jeden přežil." Viděli poslední stojící dům a před ním chlapce, který tupým nožem rozřezával uloveného tuňáka. Občas pohlédl směrem k nim a zahrozil. Nebylo jasné, zda je gesto určeno jim a nebo někomu jinému, koho nemohou vidět.

"On ale přece je..." nedopověděla Puabi.

"Starý, strašně starý, že?"

Zachvěla se. Byla by přepadla dolů, ale Marak ji zachytil. Z jediné chýše, která ještě stála a v níž pil Marak nedobré kyselé víno, vyšlehl oheň. Plameny se sáply výš a výš, trávil kámen, přeskočily dál a brzy zaplavily celý úzký pruh písku na břehu moře. Potom se však oceán jakoby v odpověď zvedl, vlny se přelily přes doutnající spáleniště a již se nevrátily zpět. Moře si vzalo zemi, jež mu podle jeho představ náležela.

Jedna z vln se roztrhla o útes před nimi a vyvrhla na břeh nabalzamovanou mrtvolu starce s tváří plnou vrásek a rozbité zbytky koráku. Puabi se znovu zachvěla.

Marak vzal ženu za ruku a odváděl ji zpět.

"Maraku, co se tady vlastně stalo?" ptala se ho.

"Nezáleží na tom," pokrčil rameny a usmál se. "My jsme už někde jinde. Opravdu si myslíš, že je důležitý osud zátoky, lodí s labutí šíjí a nebo chlapce, který mne urazil špatným vínem?"

"Ano, je to důležité."

"V tom se právě mýlíš. Záleží na příběhu, který budeme jednou vyprávět my. Ale o tom nerozhodneme teď. Epos dokončíme až později a budeme více vycházet z vlastních představ než poslední bitvy u téhle špinavé vesnice."

"Ale drakary Pánů noci, Maraku..."

"Žádné nejsou, kde je vidíš?" ukázal rukou. Všude kolem nich burácel oceán a oni šli dál úzkou stezkou, vinoucí se mezi koberci krvavě rudého vřesu.

Oba věděli, že stačí jediný pohyb a ten druhý se zřítí přímo do pěnivých vírů, otáčejících se závratnou rychlostí v závratné hloubce pod nimi.

NEŽ PŘÍJDE PŘÍLIV

Při hledání knihovny jsem se zastavil v řeznictví. Vybledlé pláty masa visely na obrovských železných háčích, modré žíly z posledního výseku, který proběhl na periferii, postupně ztrácely barvu. Chtěl jsem něco koupit Kirké, měla lidské maso ráda, ale nedokázal jsem si vybrat. Kvalitní kusy dávno rozebrali majitelé šavlozubých výtahů a Kirké byla v jistém smyslu velmi mlsná. Urazila by se, kdybych ji donesl brzlík, játra nebo slezinu. Stála jenom o opravdové maso, čerstvou tkáň, řádně prokrvené tepennou krví, ne o povadlé flaksy, na nichž se lesklo zvolna žluknoucí sádlo. Už dlouhý čas uplynul od chvíle, kdy jsem ji donesl jednoho z vychrtlých pacifistů. Zhltna ho do posledního sousta, kosti rozlámala a vysála z nich morek a jenom přívěsek se znakem holubice vyhodila z okna.

Ten den jsem ji však přinesl hlavu a masité ruce statného řezníka, svalnaté prsty zvyklé pracovat se sekerou, tučně vykrmené břicho, které se po celý život živilo tím nejlepším jídlem. Když jsem se ale vrátil, Kirké už byla pryč.

Viděl jsem již několik virtuálních hřbitovů, síťové náhrobní kameny i fantómové márnice, ale pohřeb mrtvol z masa a kostí jsem ještě nezažil nikdy. A vlastně ani teď ne, protože kdoví, o co se vlastně v případě Kirké jednalo. Když v souvislosti s ní přemýšlím o životě a smrti, můžu říct jen jediné: nevím.

Lidé v neforemných fracích nesli dubovou rakev a zpívali přitom jakousi pomalou píseň, elektrody na čele zapnuté, aby se jim do operační paměti stačil nahrát text. Nechtěl bych, aby se něco takového někdy stalo mně; zdálo se mi to být mimořádně trapné, bezduchá strojenost bez užitku konaná pro naplnění zbytečné a prázdné tradice. Nechal bych mrtvé, ať se o sebe postarají sami, jenom špunty do uší by jim měl někdo zatlačit.

Hleděl jsem na stále nasvícenou rakev a její tvář, která mě od prvního setkání vždy fascinovala. Bodnutí jehlice zakryli balzamovači dovedně.

Náhle mi na mysl přišla píseň, kterou si za mého dětství broukávali zfetovaní mystici nedaleko brány do podzemí. Jejich mečivé hlasy mi naháněly hrůzu a textům o tom, jak pomoci dívce od věnečku, jsem nerozuměl. Teprve teď jsem pochopil, o čem byly, nebo jsem si to alespoň myslel.

Mystická cvičení jsem zavrhl ve chvíli, kdy jsem se přes trněný plot plný planého česneku propířil k rakvi a věnec sňal. Nijak jí to totiž nepomohlo a nepomohlo to ani mě, protože vavřín se mi rozpadl pod rukama a květiny se proměnily v prach. Věnec šlo dobře snímat kamerou, ale to bylo také všechno, jinak se jednalo o pouhou atrapu.

Toho večera jsme Kirké spolu s opilým hrobníkem Anastajem znovu uložili do vykopané jámy. Nevím, zda je hrob dnes prázdný nebo ne. Kirké byla podivnou bytostí a možná právě tohle vytvořilo pouto, jež nás k sobě váže. Vzpomínám si, že když jsem hřbitov navštívil naposled, Anastajev zrovna obcova s dcerou pohřbívaného v čerstvě vykopané jámě. Smutkem napůl šílená vdova pozorovala celou scénu a z rozpraskaných, deštěm promáčených rtů jí na zmítající se dvojici kapaly nažloutlé sliny. Když došlo k vyvrcholení, hodila dolů hrst hlíny a pak se začala smát bublavým smíchem beze slov.

Divná příhoda. Už dříve jsem měl ostatně příležitost zjistit, že tolik opěvovaná moudrost mystiků je ve skutečnosti čirým bláznovstvím. Vyhubili je vyzábílí správci centrálního energetického uzlu, když jim do jejich páteřní sítě nasadili

trojského koně, který ve vhodné chvíli vyřetl přístup ke všem životně důležitým funkcím oněch nešťastníků. Anastajev býval v té době slavný a snem mnoha dívek bylo padnout do hrobu, který ve vlhké zemi vyhloubil právě on. Jenže i on sám už mezitím odešel, tiše se vytratil z mého vnitřního světa a já ho od té doby nikdy neviděl.

U vchodu do knihovny jsem zapálil řadu vonných tyčinek i eukalyptovou cigaretu, abych vyčistil vzduch od všudypřítomného pachu plesniviny, jenž se rozlézal všude kolem. Doufal jsem, že narazím na něco pozoruhodného, jenže, po pravdě řečeno, radiace příliš zajímavá není, dokáže vykreslit jenom průměrné optické efekty. Viděl jsem před sebou rozpadlé řady regálů, kostry knihovníků i posledních návštěvníků místnosti dosud ve tmě slabě světélkovaly. Jak jsem postupoval dál, písmena abecedy na stěnách se stávala stále neumělejšími, řady klínových nápisů postupně řídly a i hieroglyfů ubývalo. Knihu jsem kupodivu našel až na samém konci místnosti, kam nikdo nechodil a kde byla závěj prachu nejhlubší. Regály byly popsané piktogramy, obrázky připomínaly spíše rytiny pravěkých lovců. Kdybych šel ještě dál, dostal bych se až do dob, ve kterých není písmo známo a knihy se ztrácejí, na mě však padl strach a s knihou v náručí jsem se rozběhl zpět ke světélkujícím kostrám.

Odcházejí. Někdo stále odchází. Nejsou už se mnou ti, které jsem měl snad i rád a kdyby to neznělo tak banálně, řekl bych, že každý z nich si s sebou odnesl i část mého já. Místa v mozku, kde byly uloženy vzpomínky na zmizelé přátele, jsou většinou zamčená a mé vědomí k nim ztratilo přístup. Nevím o nich nic víc, než pár útržkovitých vzpomínek a i ty se časem mění v neurčité výjevy a pak se ztrácejí docela.

Pamatuji se jen na pár tváří z té dlouhé řady nezvěstných, z čehož soudím, že všichni ještě nejsou mrtví. Ale protože si současně vzpomínám i na jeden pohřeb, nejsem si jistý, zda život a vzpomínka spolu musí nějak bezprostředně souviset.

Jenom zřídka se mi podaří nahlédnout do míst v mozku, která mi už nepatří. Viděl jsem dokonce i tvory, kteří ona zákoutí obsadili. Jak vlastně krajiny snů vypadají? Celou zem zde zaplavil černý oceán. Často se v noci budím a cítím v ústech hořkou chuť soli i pach hniјících chaluh. Proudů vod, ač někdy pokryté tmavou tříští, jsou zpravidla bez pohybu, téměř k nerozeznání od soumravného nebe a ostrůvků skal, osaměle vystupujících z moře.

Pod vodou jsou v těchto místech jeskyně, kde žijí oni. Mnohdy jsem přemýšlel, zda jsou to duše lidí, kteří odešli. Možná po smrti skončíme právě tak: změníme se v rybožravé ještěry s kostnatými hřebenmi vyrůstajícími z hlavy i páteře. Nebo ve žraloky, kteří spolu vždy zuřivě zápasí u skal a trhají si navzájem svá těla, žábry, ocasní ploutve i páteřní struny; ta vždycky vydá křupavý zvuk, po němž všechny vjemy zmizí, já se probouzím a zůstává ve mně pouze úžas z majestátu těch černých vod.

V knize jsem četl: Čas se převrátil, živé je mrtvé, i sama smrt již zemřela. Nejde ale o to, kam půjdeme po smrti, ale kým jsem byli. Zrodilo nás moře, kde jsme se všemi bratry a sestrami vybojovali bitvu o život. Teprve ta duše, která v podobě žraloka, obrovského kraba, ještěra nebo hlavonožce přemůže a pozře všechny ostatní, je tak silná, aby se stala člověkem. V porovnání s bojem předcházejícím zrození je život kvetoucí oázou. Ale i když přes písek nevidíme černý oceán, z něhož jsme vyšli, on zde přesto je. Život je podobný atolu, soptící vulkán jej vychrlí a mlyhy po čase podemlou a spláchnou do moře.

Dočetl jsem text už hodně dávno. Netvoří tedy nejsou dušemi přátel, kteří mi zmizeli. Pochopil jsem, že ty, kdo odešli, musím hledat jinde. A tehdy jsem se rozhodl vydat se na pouť do podzemí, až do míst, kde se majestátně zvedají oblouky Mostu.

Tiché vrčení soustruhů a fréz, blikání podřadných monitorů. Několik epileptiků se zmitá v křečích, někdo by měl přijít a utratit je. V řeznictví mají už řadu dní vyprodáno všechno maso.

Bylo mu to všechno lhostejné. Úvahy o míře rentability cizího kapitálu, snaha zlepšovat životní podmínky barevných negramotů - to jsou právě ty příznaky, za které se platí. Od jeho hlavy se ale podobně zbytečné podněty odrážejí jako černé vlny od černého útesu. Celá továrna patří židovskému koncernu Fuck&avid, jehož akcií se zbavil už před rokem, když v očekávání příchodu mesiáše zrovna stály na maximu hyperboly; ta se pak změnila v úplně jinou křivku, vztekla kolísající a mrskající zlatým ocasem z miliónů.

Nezáleželo na tom, co bude s dílnou dál. Hala je prostě místo, kterým musí projít, aby se dostal pod poslední most. Grafické terminály v podobě popraskaných čajníků a kávovarů, zrůdy sedící u obrazovek vydávají hýkavé zvuky a zvědavě si prohlížejí kolemjdoucího cizince. Mávají rukama a otáčejí hlavami, ale snaha koordinovat pohyby je předem odsouzena k neúspěchu. Motorická parodie vrcholí v jediné davové křeči.

Všude se vznášá štiplavý dým pocházející z obráběného kovu. Acetonové hořáky zapnuté na maximum. Neohlíží se, dýchá jen přerývaně a reflexivně si rukama kryje obličej. Jiskry poletují v řetězcích, syčí a sedají na ulepené zdi a ulepená těla. Rekrytalizované žhavé kapky se chvějí na okraji plamene.

Vřískání brusky trhá uši, kotouč se zoufale zmitá, když nad ním znetvořený dělník náhle ztrácí kontrolu. Jeden neuvážený pohyb kurzorem na internfejsu, nešťastně spuštěná strojová instrukce, osudově interpretovaný kód - bruska se otáčí a vyráží proti muži. Předtím měla s ocelí problémy, ale masem projede hladce. Na své cestě kopíruje ostří křehké tepny, rozděluje horní i dolní čelist na pravou a levou část a trochu si pohraje s nosní chrupavkou. Když proráží ven temenem hlavy, vrní už kotouč vysloveně spokojeně, jako nažrané dítě. Druhá hlava se několik okamžiků debilně hihňá, než bruska vzápětí dostane i ji.

Konečně se usmál, mutanti ho někdy dokázali opravdu pobavit. Zatímco mnozí z jeho známých, přispěvatelů a redaktorů

prestižních listů měli obvykle díky přidání speciální sekvence nukleové kyseliny vypěstovanou třetí rukou - dvě ovládaly klávesnici a jedna myš - tady v dílnách bylo nejčastější více hlav. Soustruhy a frézy bylo totiž potřeba obsluhovat z prostředí složitých designérských aplikací, které vyžadovaly velké rozlišení a barevnou hloubku. V dílnách koncernu Fuck&avid se to standardně řešilo tak, že procesory byly vybaveny více grafickými kartami, z nichž každé odpovídal jeden monitor a jedna hlava.

Dělníci hráli občas s kartami po skončení pracovní doby mariáš, při kterém se většinou ukázalo, že není pravda, že více hlav více ví. Jednou je dokonce obehrál i bezhlavý rytíř, který se zde zastavil na projíždce z nedalekého zakletého zámku.

Nepřemýšlel o tom. Kráčel rychle až k východu z dílny. Jestli si pospíší, měl by pod most dorazit včas.

Studený třpyt padal z hvězd, které někdo nastříkal sprejem na strop chodby. Modrá barva fosforeskovala v šeru a on mezi stálíci marně hledal Polárku. Potřeboval totiž držet směr, a to v labyrintu spletených uliček, rezivějících lávek i občas fungujících eskalátorů nebylo zrovna snadné. Šachty by se měly skrývat téměř přesně na sever.

Držel se uprostřed chodby, protože nechtěl zbytečně riskovat. Stěnami v těchto oblastech prorůstal už řadu let masožravý vřes a kapradí; rostliny se přizpůsobily nedostatku slunečního svitu a jejich plazivé oddenky vytvářely na zdech rozsáhlé bitové mapy. Klid scénérie byl ale pouze zdánlivý a vzory fresek bylo dáno spatřit jen několika málo šťastlivcům.

Nevydal se ale na cestu kvůli podobně subtilním estetickým vjemům. Jindy by mě zřejmě zaujaly mnohem víc, teď jsem je ale bral pouze jako zpestření jinak jednotvárné cesty. Pohrdal vírou, která svým stoupencům ukládala přiblížit se v určitém věku chapadlovitým oddenkům na dosah a nikdy se nevrátit.

Přešel přes další lávku a nedíval se dolů. Šero ustupovalo temnotě. Jakmile nechal propast za sebou, chodby se náhle rozšířily. Vystřelil před sebe zápalnou sodíkovou raketu, která na chvíli ozářila prostor mezaninu. Plamen už pomalu uhasínal, když před sebou zahlédl koláž nakreslenou opravdovým mistrem. To nebyla ledabylá práce některého z nevidomých sprejerů, ale vyžrále dílo profesionála. Eskalátor vynášel pomalu vzhůru podivný artefakt. Hlava chlapce ležela pečlivě naaranžovaná v kaluži zaschlé krve. Nevypadala dobře, byl rád, že ji někdo oddělil od těla.

Příliš lesklé vlasy, příliš upřímný úsměv a příliš bílá holubička. Pošlý pacifista připomínal figurínu, na níž se kdysi učil vrhat nože. Bolestínská slabost těch ubožáků byla něčím nepochopitelným. Vždycky, když Kirké jedla jejich maso, bál se, aby náhoda nepřešla i na ni a nezbavila ji životní síly. Jenže pacifisté představovali tu nejsnadnější kořist a on se s nimi musel mnohdy spokojit.

Výjev před očima zmizel.

Sodík dohořel; plášť mlhy a nebezpečí klesal k zemi, halil ji těžkými křídly strachu. Pocit hrozby se objevil náhle a já nedokázal určit jeho zdroj. Opatrně jsem v kapse nahmatl chladný kov zbraně a vyčkával.

Z mlhy přede mnou se postupně vynořilo zrcadlo. Potom se ze svíčky pocházející paprsek na lesklé ploše zlomil a v kraji za zrcadlem povstal jeho dvojník. Odraz hlavy kráčel směrem ke schodišti a připomínal tvář vyjíždějící po eskalátoru nahoru. Druhá hlava byla ale přidělaná k tělu. Iluze zrcadla pak přestala existovat a obě jeho strany se protnuly. Ve chvíli, kdy k tomu došlo, se hlava bezmocně zmlátila v kaluži postupně zasychající krve a neustále přijíždějící schody si s ní lehce pohrávaly a čechraly ji vlasy.

V následujícím okamžiku přicházející chlapec do hlavy kopl a střepiny zrcadla se rozlétly všude kolem. Výbuch byl tím nejlepším, co jsem toho dne zažil. Pochopil jsem, že neznámý umělec poslal zezdola hlavu naplněnou třaskavinou. Byl jsem mu za to vděčný.

"Připomínalo to něco? Jak tam jela ta hlava?" ptal se mě později jeden známý psycholingvista.

"No..." odpověděl jsem po chvíli přemýšlení, "jako na běžícím pásu."

Po chvíli se jedna z chodeb stáčela vpravo a padala příkře dolů. Srovnával jsem realitu kolem sebe s mapou v hlavě: průnik obou entit byl prázdný. Nebyla to ale prázdnota typu filozofické kategorie, tahle množina logiku myšlenkových postupů prostě ignorovala.

Výtahová šachta byla našťastí na místě, kde jsem ji čekal. Oprýskaný lak spolu se rzí rozházený po zemi, seskupený do silokřivek běžících od pólu k pólu.

Na dně výtahových šachet bych se bydlet bál. Jednotlivé buňky jsou k sobě přistaveny jako plástve včelína, na který každou chvíli přijde mráz. Skrz ně se táhne obrovská dvojšroubovice nukleové kyseliny, výstelky i pevnou část tvoří polypeptidové řetězce. Metaloproteiny, natočené dipólem k magnetickému jádru dole v podzemí, pak tlačí těžiště dolů a chrání stavbu před tím, aby se vlastní vahou zhroutila. Jenže konstrukce má i chyby - třeba tu, že právě dvojšroubovice se dá dobře použít jako nosné lano pro šachtoborec; těmhle napůl zkroceným šelmám se někdy také říká šavlozubé výtahy a těžko říci, který z obou názvů je výstižnější.

Problém buněk v šachtách je v tom, že leží přesně pod sebou a jakákoliv pravidelnost je vždy velice nebezpečná.

Simulace řádu tam, kde žádný není, nemá proti náporu entropie žádnou šanci. Obytné buňky se jinak vždycky skládají stejně jako stavba z cihel a není to žádný zbytečný luxus, což potvrdí každý, kdo někdy slyšel vyprávění o šachtolovcích.

Jeich motivace se různí. Někdo prostě rád zabíjí, někoho má podobný průnik spojený s erotikou a někdo se prostě potřebuje dostat dolů. Proražení privátního tunelu je tady jednodušší než kdekoliv jinde, vyjde to laciněji než jít z továrny přímo dolů a odklízet barikády na schodištích. Přenosové protokoly spojené s dvojšroubovicí jsou tradičně považovány za stabilní a obyvatelé šachet na tuto jejich vlastnost často doplácují svými bezcennými životy.

Kuliové už mezitím přivlekli na střechu domu všechno potřebné. Nevím, kdo tu kabinu užíval přede mnou, ale musel to

být pěkný prasák, jeden z těch, co vyjíždějí na lov vždycky jenom ve společnosti prostitutek. Musel jsem nitro šachtoborce vyčistit a vyházet všechny oplzlé časopisy, kterými ten úchylák polepil všechny stěny. Jako by toho nebylo dost, vybrané partie doplnil trapně postpubertálními nápisy.

Urazilo mě to. Všechny dopisy, které jsem kdy napsal i dostal, používaly vytříbeného slohu. Zejména Kirké dokázala vykouzlit stylistické poklady, které jsem miloval stejně jako ji samotnou.

Lidé jako můj předchůdce se k šavlozubým výtahům nechovají hezky. Zapomínají na to, že šachtoborec není žádný na slovo poslouchající pokojový psík, má svoji vlastní osobnost a pokud si svého lovce neoblíbí, dokáže být pěkně mstivý. Nechtěl jsem domýšlet, jak skončil můj předchůdce. Za oplzlou banalitu svých zájmů si to ale každopádně plně zasloužil.

Vyrazili jsme, jakmile se šachtoborec dal do pořádku. Ostří drtilo slabými příčkami od sebe oddělené kóje, miniaturní nábytek i vyděšená těla. Mám někdy zbytečně tendenci připisovat smrti až téměř transcendentní význam, ale pohled na rozstříkující se směs masa a krve spolu s namletou dřevotřískou mě přesto nikdy nezklame. Nechci pomýšlet, co v takových chvílích prováděl můj předchůdce.

Ale co: šlo mi především o to, abych se co nejrychleji dostal dolů.

Prohlédl si dílo zkázy: původní hlava zmizela, zato ta chlapcova byla nyní oddělena od těla úhlednou zubatou křivkou. Vzal předmět opatrně a položil jej na protijedoucí pás. Ten dole si za skvěle zrežírované drama zaslouží pro velký úspěch představení zhlédnout reprízu.

Vydal jsem se na další cestu, ale vědomí jakési přízračnosti okolního prostředí nezmizelo. Výbuch zezdola mi zazněl v uších a já na chvíli ztratil kontrolu nad temným oceánem archetypů. Gejzír nevědomí vytryskl, prošel popraskanými zdi, prolomil vlnolam na vyšších úrovních a zalil můj mozek černým přívalem instinktivního zmatku.

Udiveně jsem se rozhlížel kolem, když jsem v jednom z výklenků uviděl bezruké a beznohé tělo žebravého mnicha. Válek se zde ve vlastních výkalech jako hromada hnusu čekající na porážku z rukou nějakého hodně nenáročného pohodného, ale radioaktivní thoriový motýl sedící na jeho hlavě představoval pro většinu potenciálních útočníků více než dostatečnou překážku.

"Vykladači..." oslovil jsem ho nahlas, třebaže jsem dobře věděl, že oni umí číst myšlenky.

Jeho tvář bez očí a úst se ke mě obrátila v téměř tázavém gestu.

"Zažil jsem něco divného. Vím sice, že uvažovat v kategoriích příčin a následků je hloupost, ale stejně... V té druhé hlavě přece žádná třaskavina nebyla. Jaká je tady pak spojitost s následujícím výbuchem? Je to snad kvůli podobě obou tváří nebo se jedná o nonsens zásadnějšího charakteru?"

"Hlupáku!" motýl se chrastěním křídel snažil vyvolat iluzi smíchu. "Spousta nedomrklých mágů a šamanů hledá skryté souvislosti věcí. Žádné nejsou. Použij Ockhamovu břitvu a vyřízni si s ní oči, protože je stejně nepoužíváš. Cos viděl? Hlavu vyplněnou výbušninou a hlavu prázdnou. Jinak obě sice byly podobné, ale na tom přece vůbec nezáleží.

Ostatně, uvaž toto: kdybys naplnil hlavu výbušninou a pak ji uviděl přijíždět znovu k sobě, určitě by ses od ní držel dál. Bylo to takhle: Poslal jsi hlavu dolů a ve stejný okamžik tam něco vybuchlo. Žádná spojitost. Dostanu poslední utilitu."

"Jakou chceš?"

"Sajmantek." Nic moc; tyhle nástroje používá skoro každý. Čekal bych od něj lepší vkus.

Vzal jsem vypalovačku a pomalu vykladači přešel po holém temeni. Účinkem infračerveného vyzařování, které podobné procedury provází, mu už dávno vypadaly vlasy. Konečně se kód natáhl do kanálu mozkomíšního moku. Softwarové drogy mě nikdy nezajímaly, ale nějaké jsem vždycky nosil s sebou pro podobné příležitosti; v odlehlých končinách sloužily ostatně i jako nejuniverzálnější platidlo. Vyrazil jsem na další cestu, zatímco se mnichova bezzubá ústa hihňala v záchvatu syntetické nirvány a thoriový motýl skřípal o sebe svými křídly.

Jedním z nejobtížnějších míst cesty byl přechod přes pšenici a dvouzrným ječmenem osázená diskové pole. Ne každý, kdo se sem vydal, se také vrátil a ne každý, kdo se vrátil, byl tím, kdo se sem předtím vydal. Šílenství sídlilo v těchto krajích, potloukali se zde mstiví psychoinženýři, žraví chlupatí pavouci i útoční sklenění ježci, jejichž křišťálové bodliny zdobily vysychající kůže nešťastných poutníků. Mezi stvoly rostlin cíhala na svou příležitost řada vampýrů a lykantropů, v noci po obloze poletovali netopýrům podobní varghoulové, za neslyšného pištění se snažili k zemi a rdousili spáče odpočívající u doutnajících ohňů. Ve žhavém popelu si potom varghoulové své oběti také pekli. Někteří mudrlanti tvrdili, že varghoulové ve své lenosti nikdy nerozdělávají ohně vlastní a navíc nejedí syrové maso. Mnozí cestovatelé proto v zájmu vlastního bezpečí potmě uléhali na ledovou holou zem, aby pak severní vítr zpíval nad zmrzlými těly výsměšnou píseň o pošetilé důvěřivosti.

Uprostřed pláně se rozlévalo jezero, kam lovci v kápích naháněli koně, uvažovali je k obrovským kúlům a pak odcházeli pryč. Podřadná konina byla před zloději v bezpečí, místní obyvatelé upřednostňovali maso lidí a lovci se proto nemuseli bát, že o svůj majetek přijdou. Celá procedura podstatně šetřila náklady na porážku, protože vždycky při přílivu se hladina zvedla a uvázaná zvířata se v ní utopila. Bylo to levnější, než plýtvat kulkami.

Vzpomínal jsem na tato místa rád, protože jsem se zde před dávnými lety poprvé setkal s Kirké. Vždycky, když jsem tudy cestou k mostu znova procházel, volal jsem její jméno, ale odpovídal mi jenom klapot lopat jatečních mlýnů a jakýsi vzdálený zvuk. Bylo to buď ržání topících se koní nebo několikanásobnou ozvěnou zkreslený hukot generátorů Dílny. Dříve, krátce po jejím pohřbu, jsem se těchto zvuků děsil a vyzkoušel jsem mnoho různých typů špuntů do uší, ale ani ty nejlepší, vyrobené ze žluté pěnové gumy, nedokázaly zvukům zabránit v útoku na můj mozek. Pocitu, že Kirké mi je nablízku, jsem se nikdy tak docela nezbavil a dnes jsem za to diskovým polím vděčný.

Později se mi potvrdilo, že vykladač měl pravdu. Pronásledoval jsem spodními patry jakousi ženu, když jsme oba přeběhli skrz zónu, v níž se obrací čas. Dostal jsem zlatovlásku výstřelem z granátometu právě ve chvíli, když chtěla eskapisticky uniknout po eskalátoru. Přijíždějící hlava na opačném schodišti byla pozdravem, jenž jsem předtím vyslal sám sobě - stejně, jako jsem si nejspíš sám posílal i dopisy podepsané jejím jménem.

I když jsem neměl přehled o tom, v jaké části podzemí se zrovna nacházím, věděl jsem, že je to právě hlava, kterou jsem na jedoucí schody předtím položil já sám. Kopl jsem do ní a nijak jsem se nebál nastražené traskaviny. Výbuch, který jsem kdysi nahoře slyšel, způsobil výstřel z granátometu. Tuhle hlavu jsem poslal dolů jako neškodnou. Všechno se spojilo a když žena dodělala, zase jsem se vydal zpátky.

Návrat mi trval dost dlouho, protože jsem se při něm málem utopil v bažině tvořené z jakési nedefinovatelné fluidní mozaiky. Kdosi mi chňapal po nohou a snažil se mě stáhnout dolů. Teprve po dlouhém boji pod hladinou jsem se vynořil vzhůru a dokázal se nadechnout. Místa, kde plyne jinak čas, připravují podobné nástrahy často a proto se jim snažím vyhýbat.

Koledníka zatím sežraly krysy.

Tanečník v masce mi od počátku nebyl sympatický. Lahvově zelený odstín kravaty vůbec neladil se stříbrnou jehlicí, určenou zřejmě proti vampýrům. Neměl jsem tu zbraň rád.

Důležité kolem sebe švihal důtkami, jež připomínaly velikonoční metlu. I jinak byl vystrojen přesně jako šílený koledník. Kombinace nenáviděné tradice a společenského pozérství mi zaryla jinak nesporně sympatické rysy jeho povahy: především těžké úderné důtky, mučitelské sklony a potom i samotné šílenství.

Zvlášť to poslední mě staví do divného světla. Vím přece, že jiskry šílenství má člověk schraňovat v hubce jako ten největší poklad, protože pokud se o ně náležitě pečuje, přerostou v plamen, jenž bez milosti podpálí sousedův dům. Uhodil jsem tanečníka do hlavy kusem těžkého šifrovacího klíče a potom ho začal škrtit zelenou kravatou. Teprve v tu chvíli jsem si všiml, k čemu sloužily důtky. Žena ležela nedaleko, záda plná krvavých ran. Vstala a naučeně hloupě gesto, s nímž si jako první upravila vlasy, mě naplnilo údivem, zvolna přerůstajícím v hněv.

"Ty ale nejsi Kirké..." překonával jsem těch několik kroků, které nás od sebe dělily, stále nerozhodnut, co budu dělat, až přijdu blíž. Dala se na útěk, tupou tvář bez výrazu. Kirké působila oduševněle i v rakvi.

Po chvíli váhání mi konečně došlo, že jsem nejspíš zasáhl na špatné straně. Zhroucené koledníkově tělo jsem nechal ležet a dal se do pronásledování, i když se ženě už mezitím podařilo získat slušný náskok. Čím jsem k ní byl blíže, tím více jsem věděl, že je to jen nepovedená lidská imitace a to byla jedna z věcí, které jsem odpouštět nehodlal.

V uších mi znovu zněl vítr, který na diskových polích vane do klapotu jatečních mlýnů.

A také její hlas.

Bojím se, že odejdou další. Nemohou mi psát, protože v čase, kde jsou, ať už je to kdekoliv, není písmo ještě známo. A i kdyby bylo, cožpak by černí ještěři přenášeli přes oceán poštovní zásilky? Mají jiné starosti, bojují přece o to, kdo z nich se zrodí.

Jen dopisy od Kirké jsem dostával pravidelně a právě tento fakt ve mně dnes budí největší podezření. Divná věc: vždycky jsem věděl dopředu, o čem budou.

Obrovské oblouky, nesoucí nad sebou tíhu viděného světa, zevnitř se ozývá šum mrtvých duší a vytí žíznivých vlkodlaků. Budova zapuštěná do mostu je jiná, než ostatní. Vždy, když přijde čas, stojí zde všichni a čekají, kdo ještě přijde. Pokud nezmizeli, jistě dorazí v termínu, protože do hospody se má chodit včas. Posledního očekávají před vchodem vždy již netrpělivě, pohledy ostrážitě, tváře napjaté a špičaté uši schované pod šedými klobouky. Přemýšlejí, zda další z nich odešel a rozplynul se. Mají už děravou paměť i notnou žízeň a tak se v jednu chvíli domluví pohledy a vejdou dovnitř.

Místnost, kam mají namířeno, se nachází v několika rozměrech, časoprostor je zhroucený do sebe a v mentálně nerozvinutých jedincích budí záchvaty klaustrofobie. Pak si sednou k prázdnému stolu, který je zde rezervován na základě anonymního telefonátu. Pohodlně se usazují do nepohodlných židlí: psycholingvista Němik, vývojář Grulich, bankéř Klecan, bytař Poláně i básník Zyrex. Dívají se na číšníci, roznášející kalnou tekutinu, vlnící se v püllitrech s jakousi smyslnou a dekadentní obscénností.

Občas, ale vždy až mnohem později, někomu z nich šenkýřka připomene Kirké. Jakmile si toho všimne vývojář Grulich, vždycky obrací püllitr a ač se zalývá penou, volá vždy mohutným hlasem: "Zformátujem harddisky!"

Všichni ho napodobí a Kirké alespoň na chvíli odejde. Venku je úplněk a blíží se mohutný příliv. Tekutina jim omývá hlavy a oni v takových chvílích trhají pivní tácky a slibují si, že až příště přijdou, pospojují útržky úplně jinak a sestaví z nich na zaplivaném ubruse znamení, jehož význam, je-li vůbec jaký, lze tušit pouze velmi nejasně.

Kirké se tehdy bude plížit stíny zhrouceného časoprostoru a oblouky mostu lhostejně ponесou město nad jejich hlavami.

VZKAZ OD VLÁDCŮ ZA MOSTEM

"Celý život je jen sada obrázků v mozku, u nichž není žádný rozdíl mezi těmi, které se zrodily ze skutečných věcí a mezi těmi, které se zrodily z vnitřních snění, a není proč cenit si jedněch víc než druhých."

H. P. LOVECRAFT: STŘÍBRNÝ KLÍČ

I.

Sledoval jsem kroky Teda Gloomera, a tak jsem na své cestě vstoupil i na dlouhý most překračující podivné údolí. V

hloubi pode mnou se rozkládalo jedno ze slaných jezer plných mrtvé vody. Mě ale v tu chvíli zajímaly především postavy v tmavých pláštích, které mi zastoupily cestu. Zřejmě právě oni byli pravzorem všech příběhů o strážcích. V rukou v tuto chvíli nesvírali nic, třebaže většina mladších legend jim později přisoudila meče. Jak jsem však nyní viděl, měli mnohem blíže k mágům než k rytířům bojujícím zbraněmi.

Neznám podstatu jejich moci a sotva se s jejich kouzly někdy setkám tváří v tvář. Předpokládám ale, že jejich magie byla poměrně neurčitá, jako oni sami, jejich pláště i jejich tváře. Konec konců, museli být původně alespoň trochu neurčití, když na sebe mohli v pozdějších mýtech brát tolik různých podob.

Když mi zastoupili cestu, tušil jsem, že na řadu přijdou otázky. Neměl jsem však žádnou představu o tom, na co by se mě strážci mohli ptát, a nevěděl jsem ani, jak jim mám odpovídat.

"Kam kráčíš, poutníku?" Nepromluví, ale jejich slova jsem náhle slyšel přímo ve své hlavě. Pohlédl jsem do bezedné propasti pod sebou a nespátl vůbec nic. Jezero mrtvé vody pro tento okamžik zmizelo. Pak jsem vzhlédl opět ke strážcům a v jejich tvářích jsem přečetl úžasné stáří. Stáří, ale ne život. Předě mnou nestály bytosti podobné lidem, ale neměl jsem co dělat ani s nějakými přeludy. Teprve později budou strážci obdařeni lidskými vlastnostmi a nebo se ve vzpomínkách promění ve stíny a přízraky.

"Nevím," odpověděl jsem. "Sleduji prostě cestu toho, kdo po ní kráčel přede mnou. Hledám krajinu z obrazu a jdu k počátkům času... Ale doopravdy mohu říci jenom to, že si při pohledu na vás nejsem jistý vůbec ničím. Snad připomínáte některé postavy z Gloomerových obrazů..."

Zdálo se, že je má řeč překvapila. Jejich němé výkřiky se mi zabodly do hlavy a vyvolaly v ní vlny bolesti. Klesl jsem na dlažbu mostu a nedokázal se ani pohnout, když jeden z nich znovu promluvil: "Jsi snad opravdu tím, na koho čekáme. Naše poslání tedy skončilo."

Než jsem omdlel, viděl jsem ještě, jak jeden po druhém vystupují na okraj propasti a pak, podobní raněným ptákům, se zvolna snášejí do hlubin. Později snad kdosi spatřil ten obraz a vytvořil z něj příběh Sfingy, ženy s lvím tělem a ptačími křídly, která se vrhla do hlubin, když Oidipus správně odpověděl na její hádanku. Žádná z přízračných postav sice lví tělo neměla, ale okraje mostu byly opravdu zdobené motivem připomínajícím jakousi kočkovitou šelmu. Je však také možné, že se mi to jenom zdálo. Když jsem se později z mrákot probudil, nacházel jsem se už někde úplně jinde a na podivný most jsem se již nikdy nevrátil.

II.

Strážci mostu doopravdy vyhlíželi trochu jako postavy z obrazů Teda Gloomera.

Zejména jednu jeho malbu si budu pamatovat až do své smrti. Na plátně byla nakreslena nehybná ledová pláň, kde už tisíciletí trvá noc. Planinou zvolna kráčejí nelidské bytosti - nemají kam spěchat, protože čas, jak jej známe my, se na ně nevztahuje. Snad zde v strnulém polospánku dli už od počátku věků, ale ještě spíše si to jenom my tak představujeme, abychom vůbec mohli pojmenovat věci tak vzdálené.

Stěží lze spatřit nějaké podrobnosti či rysy oněch postav, protože celý obraz je ukryt v mlžném oparu. A přesto, že je ten svět zpravidla tak obávaný a proklínaný, já jej mám rád. Leží hluboko pod nejstaršími mohylami a ukrývá se v temných zákoutích snu, kam jen málokdo zabloudí i během dlouhého spánku.

III.

Problém mého vyprávění je v tom, že dokážu jen stěží určit, která z událostí se stala dříve a která později. Povím vám proto o svém prvním setkání s průvodci. Stalo se to v době, kdy moje posedlost Gloomerovými obrazy již vrcholila a přiměla mě k návštěvě jeho hrobu.

Malíř byl pohřben na malém hřbitově v Haverhillu nedaleko pramenů Sheyny. Jakmile jsem vstoupil mezi řady vysokých tújí, pocítil jsem v srdci podivný klid, jaký obvykle předcházela další snové cestě.

Otlučené náhrobky nepůsobily nijak hrozivě a tmavomodré kamenné desky se zaprášenými nápisy v sobě ukrývaly spíše kouzlo poezie nežli mrtvá těla; alespoň jsem měl ten dojem. Víra v upíry a strach ze zemřelých se zrodily nejspíš proto, že se lidé obávali doteku čehokoliv neznámého a cizího. Mnohdy měli také hrůzu z vlastní fantazie, kupodivu většinou právě ti, jejichž sny se ničím nelišily od bdění.

Na vedlejším hrobě zapalovala svíčku žena v černém. V ruce svírala slaměnou květinu, znamení průvodců. Spatřil jsem ji potom ještě několikrát a sledoval ji i tehdy, když se mi Gloomerova stopa ztrácela rozvátá větrem. Sám bych se bez ní daleko nedostal. Provedla mě dlouhou jeskyní, jejíž stěny byly posázené zelenými drahokamy a ukázala mi i cestu podzemním labyrintem plným zrcadel a hořících ohňů. Byla to také ona, kdo mě za ruku dovedl až k mostu. Už nikdy mě však neoslovila, jenom tehdy na hřbitově.

Ukázala ke staré rozpadlé kašně, pohlédla přímo na mě a řekla: "Zde ze země vyvěrá silný pramen, který jsi zatím marně hledal. Už jednou jsi mu stál velice blízko a teď jsi se konečně rozvzpomněl."

V tu chvíli jsem uslyšel zpěv vodotrysku a konečně objevil cestu, která snad vedla do země Gloomerových obrazů.

IV.

Mnohdy se ve spleť symbolice vlastních zážitků ještě sám příliš dobře nevyznám. Je ale přinejmenším zvláštní, jaký význam v mé cestě měla voda. Ochranným božstvem pramene fontány byl tvor zjevující se v podobě ledňáčka. Jeho bratři vládli magií ještě mnohem vyšší a panovali nad veškerými vodami.

O tom, že se jedná o bohy, jsem původně vůbec nevěděl. Považoval jsem je za obyčejné, byť výjimečně krásné vlaštovky, ledňáčky, labutě a černé lysky. Jak jsem později zjistil, byla ovšem ptačí podoba pouze jednou z mnoha, v níž se mohli nechat vidět.

Pobýval jsem mezi nimi několik dní. Krajina kolem pramene byla porostlá stromy, ale země samotná byla naopak téměř holá a i v bezprostředním okolí fontány velmi vyprahlá. Na obzoru místo ze všech stran obklopovaly žluté pískovcové skály.

Nedovedu říci, co se během těch několika dní odehrávalo v mé mysli. Dokážu psát jenom o tom, co jsem tenkrát dělal.

Ostatně, pocít, jako bych se sám na sebe pouze díval odněkud zvnějšku, jsem poznal už mnohem dříve.

Ráno jsem vždy procítl nedaleko fontány a vydal se na cestu k horám. Jakmile se však přiblížil soumrak, nějaká podivná síla mě pokaždé přiměla k tomu, abych se vrátil zpět. V noci jsem pak pohlížel na hladinu pramene, pozoroval jeho obyvatele, pil tryskající vodu a pak bez pocitu hladu upadal do bezesného spánku.

Asi bych se po nějaké době probudil před Gloomerovým hrobem - opravdu jsem měl chvílemi pocit, že kolem sebe vidím prosvítat obrysy náhrobků - ale bohové vod rozhodli jinak.

Když konečně odhalili svoji moc a zjeví se mi v podobě soch připomínajících antické vzory, poznal jsem jejich pravou podstatu a poklonil se jim. Natrhal jsem listy ze stromů podobných olivám a ozdobil jejich tváře. Prosil jsem je o všemožné rady a vysvětlení, ovšem oni mi vyhověli jen zčásti. Ani oni sami totiž všechno neznali a na mnoho věcí odpovědět prostě nedokázali.

Nabízel jsem jim za odměnu mnoho věcí, které se v kraji kolem fontány nikde nenacházely, ale oni se tomu jenom smáli:

"Co by nám mohl poskytnout tvůj přesvětlený svět, kde se nikdo nehlásí ke svému stínu?" divila se lyska.

"Jaké poklady lze získat ze země, která se rozešla s tajemstvím a žije jenom bděním?" nechápala vlaštovka.

"Navštívil jsem jednou tvoji říši a všichni se tam stále jen hloupě smáli. Nerozuměl jsem tomu. Kdo je opravdu rozumný, dává přece alespoň občas přednost pláči a hlubokému tklivému smutku velkých básníků," řekl mi ledňáček.

Jeho slova se mi zdála pravdivá a sám bych své pocity dokázal stěží vyjádřit lépe. Vládcí vod mě už mezitím stihli hluboce dojmout svojí vlastní poezií; zdálo se mi, že je tak nějak podobná obrazům Teda Gloomera. Zeptal jsem se tedy ledňáčka - byl mi z nich všech nejsympatičtější, třebaže ostatní jej zřejmě převyšovali postavením i mocí - zda se s malířem někdy setkal a zda mi pomůže při mé další cestě.

Na obě otázky přikývl, ale dodal, že se pro tuto chvíli musíme rozejít. "Ještě se setkáme, ale nebude to hned. Teď půjdeš zpátky, byť tě asi návrat domů nikterak netěší. Tudy však dál jít nemůžeš. Síla vod sice časem podemele pískovcové skály kolem nás, ale k tomu dojde až za mnoho let.

Sotva je totiž podstatné místo, kde spočívá tělo Teda Gloomera, a proto tímto směrem nepronikneš příliš hluboko. Ani samotný malíř není zvlášť důležitý, jde hlavně o jeho umění, to tvoří základ legendy. Pokus se projít přímo skrz některý z oněch tak působivých obrazů a pak se naše osudy zase na chvíli spojí."

Prosil jsem ledňáčka i jeho bratry, aby mi umožnili zůstat dál v zemi kolem pramene, ale oni odmítli. Viděli, že pláču a vlaštovka se mě proto snažila utěšit: "Nebud' smutný. Vždyť kdo chce odejít, ten vždy nějakou cestu najde, byť při tom občas zabloudí. Nejde ale ani o to, zda někam dojde, důležitá je vůle opustit předstíranou radost i frázevitě štěstí kvůli něčemu mnohem vznešenějšímu.

Tvá země se jen neprávem vydává za skutečnou, sama je ještě mnohem méně než přelud. Podle znamení z ní všichni básníci nakonec odejdou a Mocností pak s radostí nechají svět propadnout zkáze. Sejmou iluzi a ti, kdo se předtím tolik báli vlastních snů, zjistí, že bez kouzla iluze sami nejsou nic. Kdo se vyhýbal zmatkům a nejistotě provázejících každou cestu, ten i se svým prázdným úsměvem zahyne, až se naplní znamení a přijde ten čas. Myslím však, že tvé kroky povedou do jiných světů, takže se pro to nemusíš vůbec trápit."

V.

Vlaštovčina slova si od té doby opakuji neustále a opakoval jsem si je i ve chvíli, když jsem opět procítl na haverhillském hřbitově. Jako kdyby mě náraz víchru vrhl zpět skrz zrcadlo, takový byl můj pocit z návratu do říše bdění. Slyšel jsem, jak se skleněná tabule zrcadla s třeskotem vysypala, vodotrysk blýskající se barvami drahokamů utichl a já stál mezi polorozpadlými náhrobky před dávno zašlou deskou z tmavomodrého kamene. Byla noc a chladno.

Chvíli jsem měl pocit, jako by náhrobní deska představovala další bránu. Zdálo se mi, že kdesi hluboko pod ní se nachází průchod, který otvírá cestu mimo čas. Náhrobek nebyl obyčejným náhrobkem, třebaže čistě vnějškově tu snad mohla být určitá podobnost. Kašnu, která mě přivedla k prýstici fontáně, jsem však v ledovém típytu hvězd neviděl a na sousedních hrobech nehořela žádná svíčka. Má průvodkyně zmizela a já neznal slova, kterými bych ji mohl přivolat zpět. Jen kvítek slaměnky ukazoval místo, odkud na mě předtím promluvila.

Bezmyšlenkovitě jsem si otřel krev z pořezané tváře. Rudá kapka dopadla na šedomodrý kámen právě tam, kde jsem pod vrstvou prachu tušil nápis. Jak se krev pomalu vsakovala, viděl jsem vystupovat písmena tvořící malířovo jméno. Zdálo se mi, jako by deska přede mnou ustupovala a propadala se do nitra země. Především dojem obrovské hloubky nacházející se pode mnou ještě zesílil.

Pak jsem si však znovu protřel oči a kouzlo zmizelo. Ledňáček měl pravdu, nepodařilo se mi otevřít bránu tam, kde žádná nebyla. Mohl jsem vědět, že cesta do podsvětí nevede skrz hroby, ale jen hlubokými jeskyněmi. Důležitá byla opravdu pouze kašna, ne náhrobek sám o sobě. V něm se skrývalo jen tělo Teda Gloomera a ne jeho umění.

Když záře jitřenky pohasla a na východě se objevily první paprsky svítání, opustil jsem místo, kde se malíř narodil a byl pohřben, abych se do městečka u pramenů Sheyny už nikdy nevrátil.

VI.

Dlouho jsem přemýšlel o tom, co mi řekli duchové vod během našeho loučení. Můj dojem ze světa bdění byl totiž velice blízký jejich slovům. Nechápal jsem, proč se lidé zpravidla vyhýbají vlastní představivosti, děsí se příznaků a dávají přednost prázdnému a spíše jen předstíranému štěstí. Radost přece není vznešená a v jistém smyslu platí, že jen zkáza a zmar jsou krásné a hodné zájmu básníka. Všichni se tak dlouho vyhýbali snům jako něčemu neskutečnému, až se i sama skutečnost vytratila jako sen.

Třebaže Ted Gloomer vnímal věci zřejmě jinak než já, v něčem jsme si byli podobní. Poslyšte, co si napsal do svého deníku:

"Paprsek slunce proniká vše, nepostaví se mu temná hladina moře, prozáří zemi a umí číst i v lidských myšlenkách. Přesto jsou však i místa, kde se svit slunce (ale nikoliv hvězd) odrazí. Zažil jsem okamžiky podobné pohledu do kouzelného zrcadla, odkud se mi však nevydal vstříc můj vlastní obraz."

Naopak, já sám se skrz mlžný závoj vypravil do přízračné říše. V těch končinách vyvěral silný pramen, starší, než dávnověká města i podivní tvorové obývající zemi v zajímavějších časech před zrozením lidstva. Zatímco za stěnou spánku pražilo slunce, na této straně zrcadla zakrývala měsíc šedá mračna a v dálce šuměl příboj. Zdálo se mi, jako kdyby stín vysál život ze skutečnosti a přetvořil jej v úplně jinou podobu.

Má duše se již ze světa stínu nikdy nevrátila zpět. Nevím, zda mám být za to rád, či se toho naopak děsit. I teď, když mé tělo dle zde, vnímám věci ostatním skryté, vidím břeh za mostem a jeho ponuře krásné kraje, jezera mrtvé vody a bytosti podobné spíše stromům než lidem.

Řekli mi, abych dal svým malbám dar řeči, aby mluvily o tom, co uvidím. Nestojím o slávu, ale třeba ukážu cestu někomu, kdo přijde po mně a dokáže dojít dál. Strážci jsou netrpěliví, protože jejich poslání se jim zdá již příliš dlouhé. Myslí si ale, že se naplní už brzy. Chvilí se dokonce domnívali, že já jsem tím, na koho čekají, ale žádné znamení jim to nepotvrdilo."

VII.

Své pocity si může zaznamenávat každý, ale jediná stránka z deníku Teda Gloomera je jistě něčím výjimečným. Nalezl jsem ji krátce před svojí poslední poutí k mostu. Netvrdím, že malíř byl duševně vyrovnaný člověk, ale musíte uznat, že byl-li blázen, byla v jeho šílenství alespoň jistá důslednost.

Už od svého dětství - a možná právě tady jsem měl svůj příběh začít - jsem měl neustále pocit jakéhosi očekávání. Čekal jsem na chvíli, kdy se ponořím do vln řeky a ona mě vpustí do svých stinných zákoutí, do mrtvých ramen obrostlých rákosím, na místa zapovězená všem okolo.

Celý svůj život jsem proto vnímal jako něco, co se děje jenom mimochodem, mimo mne, a vlastně se mě ani příliš netýká. Obrazy Teda Gloomera na mne silně zapůsobili mimo jiné i proto, že malíř měl kromě nespoutané imaginace i schopnost sdělovat své pocity lidem podobně vnímavým. Já tehdy psal básně pouze pro vlastní, trochu morbidní uspokojení a nenapadlo mě, že bych jimi mohl někomu něco sdělit.

Nutno ovšem říci, že Gloomer byl malířem vcelku průměrným a nikdy nedosáhl žádného oslnivého úspěchu. V očích kritiky mu scházela technická zručnost, třebaže o jeho talentu vcelku nikdo nepochyboval. Dokonce ani Gloomerovo zmizení neupoutalo příliš pozornosti a tisku stálo sotva za zmínku.

Já však už v jeho raných malbách - které se mi nicméně ještě příliš nelíbily - nacházel stopy jakési bizarnosti a iracionality, která čekala jenom na nějaký impuls, aby se mohla plně rozvinout. Nikdy nevytvářel ony pohlednicové kýče v podobě usměvavých andílků, které mě vždycky tolik znechucovaly.

Během svého ročního pobytu v cizině, kdy jsem na poušti Kalahari studoval staré křovácké jeskynní malby, jsem pochopitelně nemohl sledovat umělcův vývoj, a proto pro mě změna jeho stylu byla překvapením.

Ted Gloomer prošel jakousi nepochopitelnou proměnou. Jeho plátna dříve zářila lesklými barvami planoucích hranic. Umělcův tvůrčí zápal hraničil s až maniakální posedlostí. Teď se vše skrylo do šedi, na některých obrazech bylo vidět zdánlivě nemyslitelné splynutí světla a stínu, třpytu a tmy. Modravé paprsky hvězd tonuly v mlze, tvář měsíce se skryla za závojem noci a sluneční kotouč zahalila přízračná oblaka. Nebe bylo nakresleno spíše ocelově šedé než čistě modré, moře zase temně zelené a pokryté ledovci.

Listy stromů orval vítr, větve byly holé a nebo obsypané jehličkami sněhu. Námětem, který se zvláště často opakoval, byly trosky budov a stopy řádění rozběsněných živlů podivně kontrastující s všudypřítomným beztvarým klidem. Domy na obrazech měly bílý odstín, řekl bych až pochmurně bílý, třebaže to vyjádření odporuje každodennímu vnímání barev. Úlomky rozbítených věží stále čněly do nepředstavitelné výšky, štíty hor zdánlivě nikde nekončily a jen zvolna se ve vzduchu vytrácely, jako by byly obaleny rubášem.

Na jednom z obrazů připlouvala loď ke břehům připomínajícím spíše krajinu na jiné planetě, další plátno představovalo prostor bez konce, kde zdi splývaly volně od nicoty k nicotě, aniž by je narušil jakýkoliv vzor, a jen odkudsi zdálky prosvítaly přízračné vyzábělé tváře.

Ted Gloomer sám zřejmě neměl jasno v tom, zda se nemá svých fantazií bát. Hrůza ze snového světa, mnohdy vlastní nejen přízemním lidem, jej částečně také ovládala. O tom svědčily občasné motivy vampýrů, démonů, příšer s chapadly a nelidsky velkých krys. Labutě, vlaštovky, černé lisky ani ledňáčky jsem na jeho plátech nikdy nespapřil.

Gloomer zřejmě nečetl příběh o Stříbrném klíči a nesetkal se tedy s onou kouzelnou větou o skutečnosti a snu, ale nepochybuji o tom, že sám něco podobného prožil.

Jednoho dne se totiž na cestu do země svých snů vydal a od té chvíle jej nikdo nespapřil. Bezduché tělo později objevené tuláky uprostřed nedozrnlých kukuričných lánů už Gloomerovi jistě nepatřilo a ani hrob v Haverhillu nebyl místem jeho posledního odpočinku.

VIII.

Vloupal jsem se do Gloomerova domu, neboť jsem žádný z jeho obrazů nevlastnil a potřeboval jsem si připomenout jejich krásu. Nalezl jsem tak mimo jiné i malířův deník.

Vybral jsem si plátno s ledově zeleným mořem a jemnou fialovou září prosvítající skrz mlhu. Dlouho jsem hleděl na zatažené nebe a snažil se nalézt na něm nějaký bod, kterého bych se mohl zachytit. Z dálky ke mně doléhal třepot křídel, nárek a pomalý smutný nápěv.

Náhle jsem se přenesl o čtyři tisíce let zpátky a uviděl hořící město Ur drancované Elamity. Dobytelé projížděli mezi troskami domů a vraždili poražené. Patronka Uru na sebe vzala podobu ptáka a s žalostným křikem odlétala pryč.

Poslední žijící obyvatelé za ní hleděli, plakali a pak začali zpívat tklivou píseň:

Naše paní jako třepotající se pták město své opustila,

Ningal jako třepotající se pták město své opustila,

Ó Nanare, Ur je zničen, lid jeho rozptýlen...

Uvědomil jsem si, že tato verze příběhu se mě netýká. Do sumerského nápěvu proniklo šumění vln. Vše zmizelo stejně

náhle, jako se objevilo. Stál jsem na písku z drobných perliček a pod bledými útesy se znovu setkal s přítelem ledňáčkem. To od něj pocházel ptačí křik, ne od Ningal.

Díky němu jsem se nakonec dostal přes zelené jezero, jehož voda byla mrtvá a přinášela smrt všemu, čeho se jen dotkla; přesto však byla podivuhodně krásná.

Postavili jsme dřevěný vor a ledňáček se změnil v lodivoda. Z cedrového kmenu si vyrobil bidlo a odrážel jím naše plavidlo od písčného dna. Když padla noc a kolem nás se začali stahovat obrovští černí žraloci - kterým zřejmě mrtvá voda nemohla ublížit - promluvil k nim mně neznámou řečí a oni dále pluli s námi bez toho, aby nás jakkoliv obtěžovali. Ráno jsme pak opět přistáli u břehu a má cesta vedla dále místy mnohdy nepopsatelnými. Často bych se rád zastavil, ale přesto jsem pokračoval dál a dál a když mě ledňáček a jeho bratři nemohli již následovat, objevila se znovu má průvodkyně.

Už jsem se zmínil o obrovské jeskyni vedoucí k řiši mrtvých, ale o mnoha dalších divech jsem zatím neřekl vůbec nic. Pobýval jsem se sběrači listů podobných yerbě, které se spařují na nápoj vždy chladnější než led. Potkal jsem půvabné víly, ale bál se na ně příliš dlouho hledět, protože má průvodkyně mi byla v takových chvílích vždy nablízku a já netušil, zda ji mé chování nějak nepobuřuje. Setkal jsem se i s vyzáblymi upíry, ale popravdě řečeno, aniž bych se jejich vyzrálého intelektu chtěl nějak dotknout, mě mnoho jiných tvorů zaujalo víc.

V paměti mi ještě utkvěla oblast Mnaaru, kde jsem narazil na ochočené oranžové sépie. Tito mimořádně ironičtí tvorové trávili všechny svůj čas hovory o filosofii a bohatí mnaarští měšťané považovali za čest, pokud jim mohli nabídnout vybranou lahůdku pro zahnání hladu.

Občas jsem snad procítl, ale vždy jsem si zapamatoval krajinu okolo natolik přesně, že mi nedělalo žádné potíže se při první vhodné příležitosti zase vrátit. Zatímco mě policie zatýkala pro vloupání, já procházel průsmykem v Ifarijských horách, kde jinak sídlí ti nejmoudřejší z národa Kentaurů. Za těmi horami byla oblast plná sopek. Mezi oblaky dusivého sirného dýmu jsem po dlouhém hledání našel napůl zavalenou jeskyni, která směřovala do podsvětího království. A po další cestě jsem opustil i řiši mrtvých a došel až k mostu.

IX.

V zemi za mostem jsem byl očekáván, ale přesto mě poslali zase zpátky, abych psal o tom, co Ted Gloomer na svá plátna maloval. Mnohé snové obrazy pokryjí stránky papíru a slova budou ukazovat směr těm, kdo sami poznají prázdnotu světa bdění, odvrhnou smích a dají přednost zemi nacházející se za zrcadlem, zemi, kde pramení fontána a kde se rodí sny, ať už dobré či zlé. Hluboký a bezbřehý oceán šumí v těch místech.

Staré báje umožní letmo nahlédnout za bránu spánku a všichni hrdinové i netvoři zde na poutníky čekají, zatím skryti v stínu. Krajiny, jež jsem poznal na své cestě jen letmo, odhalí část svých pokladů, ale tak, aby zůstaly dál zahaleny tajemstvím. Najdete-li své průvodce, spatříte mramorové sloupy, hluboké hvozdy i řady polorozpadlých soch, květy mnoha barev i perly v písku na pobřeží.

A pak...

Až poslední přítel poezie opustí skutečnost, ona sama se ukáže nicotnější než delirický prelud, páni vod ji nechají zaplavit svými vlnami, bohové v podobě ptáků budou poletovat nad hladinou a světa bdění nebude více.

Vzkazují to vládci říše za mostem.

1 Zejména z pozdějších Rendlinových děl však jasně vyplývá, že technologie cestování je pro průměrné jedince velmi dobře skrytá. Autor zde snad naráží na princip black-boxes, tedy černých skříněk, jimž běžný uživatel není v podstatě schopen porozumět, ale na druhé straně to k jejich obsluze ani bezprostředně nepotřebuje. Máme zde tedy co dělat se společností přísně hierarchickou, kdy problematice teleportace rozumí pouze úzká vrstva vyvolených (hostinští?); zároveň je ale také možné, že se nacházíme v soumravném úseku vývojové spirály, kdy veškerá technologie již funguje pouze ze setrvačnosti nezadržitelně se a blíží kolaps.

2 Při psaní byly použity B. Mathesiem přeložené Zpěvy staré Číny.